

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مكتبة الشيخ محمد بن عبد الوهاب

MEKTEBA (BIBLIOTEKA) ŠEJHA
MUHAMMEDA BIN 'ABDULWEHHĀBA

مكتبة الشيخ محمد بن عبد الوهاب

MEKTEBA (BIBLIOTEKA) ŠEJHA
MUHAMMEDA BIN 'ABDULWEHHĀBA

MEKTEBA (BIBLIOTEKA) ŠEJHA MUHAMMEDA BIN 'ABDULWEHHĀBA

يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قُوا أَنفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ

“O VI KOJI VJERUJETE, SEBE I PORODICE SVOJE ČUVAJTE OD VATRE ČIJE ĆE GORIVO LJUDI I KAMENJE BITI...” (SŪRA ET-TAHRIM, 6. ĀJET)

IZDAVAČ:

DŽEMĀ'AT *ENSĀRUD-DĪN* U SARADNJI SA ORGANIZACIJOM *KELIMETUL-HAQQ*

AUTOR:

ŠEJH MUHAMMED BIN 'ABDULWEHHĀB

PRIJEVOD:

GRUPA PREVODILACA

LEKTURA TEKSTA:

EBŪ AHMED

PREPORUČUJEMO:

WWW.KELIMETUL-HAQQ.ORG

WWW.EL-TEWHID.COM

WWW.ISLAM.SI

VAŽNA NAPOMENA!

SVAKO KOPIRANJE I UMNOŽAVANJE OVE KNJIGE ILI BILO KOJEG NJENOG DIJELA BEZ ODOBRENJA IZDAVAČA JE VEOMA **POHVALJENO I PREPORUČLJIVO!**

PREDGOVOR

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

U ime Allāha, Milostivog, Samilosnog! Sva hvala pripada samo Allāhu i neka je salawāt i selām na Allāhovog Poslanika, Muhammeda sina 'Abdullāha, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, njegovu porodicu, sve ashābe i sve koji ga slijede do Sudnjeg Dana. A zatim:

Ova knjiga sadrži zbir djela, prevedenih na naš jezik, od autora šejha Muhammeda bin 'AbdulWehhāba. Šejh je tokom svog života pisao kraća djela kojima je htio olakšati učenje islāmskog vjerovanja ljudima svih uzrasta. U svojim djelima on upozorava na zablude koje su se masovno proširile želeći da se ljudi prihvate čiste vjere, bez primjesa novotarija koje je šejtan unio među ljude. Odvraćajući od zla, šejh upućuje na ono što naređuje Allāh i Njegov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i navodi šeri'atske dokaze kao argumente kojima se ljudi moraju pokoriti.

Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, je poslan zabludjelom narodu da ga izvede iz tmina zablude u svjetlo pravovjerja. Zato je jedne prilike rekao, *sallallāhu 'alejhi we sellem*: "**Primjer mene i vas je kao primjer čovjeka koji je naložio vatru pa su leptiri i skakavci počeli da upadaju u nju, a on ih odvrća. Ja vas držim za rubove odjeće, a vi mi se otimate iz ruku.**"¹

Poslije njegove smrti, na čelo onih koji naređuju dobro a odvrćaju od zla stavljeni su učenjaci, koji su od Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, naslijedili ispravno i plodonosno šeri'atsko znanje. Naime, rekao je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*: "**Učenjaci su nasljednici vjerovjesnika, a vjerovjesnici nisu u nasljedstvo ostavili ni dinare ni dirheme, nego su ostavili znanje. Pa ko njega uzme, uzeo je vrijednu i veliku stvar.**"²

Šejtanov najprioritetniji cilj je odvesti čovjeka u nevjerstvo, kako bi upropastio njegov život na ovom i na onom svijetu, te da tako zajedno zasluže vječnu džehennemsku patnju. Šejtanova borba protiv sljedbenika Istine je, prije svega, usmjerena ka iskrivljenju islāmskog vjerovanja, koje predstavlja temelj svih temelja u vjeri. Nakon zapadanja u nevjerstvo, čovjeku ne koristi činjenje dobrih djela, te je tako njegov trud uzaludan.

Prenosi se da je 'Abdullāh ibn 'Umer, *radijallāhu 'anhumā*, rekao: "**Doći će vrijeme kada će se ljudi okupljati u mesdžidima, ali među njima neće biti vjernika!**"³

Slično se prenosi da je 'Abdullāh ibn 'Amr, *radijallāhu 'anh*, rekao: "**Doći će vrijeme kada će ljudi obavljati hadždž, klanjati i postiti, a među njima neće biti vjernika!**"⁴

Zato bogobojaznom čovjeku ispravno islāmsko vjerovanje predstavlja najbolji štit kojim se brani od *šubhi* (sumnji) koje se šire u vremenima *fitneta* (smutnji). Mnogim ljudima šejtan prikaže zlo kojeg čine lijepim, pa misle da su na pravom putu, a što je, bez sumnje, plod neznanja.

¹ hadīth bilježi imām Muslim.

² hadīth bilježe imām Ahmed i drugi sa vjerodostojnim lancem prenosilaca.

³ Es-Sunne, Hallal, br. 1308.

⁴ "Ittihaful-Džemā'ah", Hamūd et-Tuwejdžirī, 2/68.

وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

"...i šejtan im je lijepim prikazao ono što su radili."⁵

أَوْمَنَ كَانَ مَيِّتًا فَأَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ كَمَن مَّثَلُهُ فِي الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِّنْهَا كَذَلِكَ زُيِّنَ

لِلْكَافِرِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

"Zar je onaj koji je bio u zabludi, a koga smo Mi oživili i dali mu svjetlo pomoću kojeg se među ljudima kreće, kao onaj koji je u tminama iz kojih ne izlazi? A nevjernicima se čini lijepim to što oni rade."⁶

Zato, ako bi bilo kojeg sljedbenika vjerā mimo islāma upitao zašto čini *kufir* (nevjerstvo) – on bi najvjerojatnije odgovorio riječima: "Ja zapravo bježim od *kufra* i ja ovo radim da bih se sačuvao kazne nakon smrti."

Stoga je ova knjiga (inšā'Allāh) jako korisna za sve one koji se žele podučiti vjerovanju sa kojim je Allāh zadovoljan i koji žele da nauče oblike zabludā, kako bi se ih sačuvali.

⁵ sūra el-En'ām, 43. ājet

⁶ sūra el-En'ām, 122. ājet

BIOGRAFIJA ŠEJHUL-ISLĀMA MUHAMMEDA BIN 'ABDULWEHHĀBA, *RAHIMEHULLĀH*

On je šejhul-islām, imām Muhammed sin 'AbdulWehhāba sin Sulejmāna sin 'Alija et-Temīmī el-Hanbelī, reformator islāma na Arapskom poluostrvu u 12. vijeku nakon vjerovjesničke hidžre. Rođen je 1115. godine po hidžri, tu je odrastao i odgojen je na lijep način. Učio je pred svojim ocem u mjestu 'Ujejna. Ovo je mjesto gdje je i ukopan, Allāh mu se smilovao. Qur'ān je počeo učiti veoma rano. Ulagao je veliki trud u proučavanju i prosvjeti pred svojim ocem, šejhom 'AbdulWehhābom bin Sulejmānom. On je bio veliki *faqīh* i sposobni učenjak. Bio je *qadija* u mjestu 'Ujejna. Nakon što je dostigao punoljetnost, Muhammed je namjerio da obavi hadž. Tamo je odslušaio nešto od znanja pred tamošnjim učenjacima Haremi šerīfa. Zatim je otišao u Medīnu, neka je na onoga koji ju je nastanio (Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*) najvrijedniji blagoslov i spas. Tamo se sastao sa medīnskim učenjacima. Boravio je u Medīni jedno vrijeme i uzeo je znanje pred dvojicom poznatih medīnskih učenjaka tog vremena, a to su: šejh 'Abdullāh, autor knjige "*El-Uzbul faid fi 'ilmil ferā'id*", kao što je učio i pred šejhom Muhammed Hajat es-Sindijem, u Medīni. Ovo su dvojica najpoznatijih učenjaka Medīne od kojih je svoje znanje stekao šejh Muhammed.

Šejh je otputovao u potrazi za znanjem u 'Irāq. Namjerio se u Basru, gdje se susreo sa njenim učenjacima. Pred njima je uzeo od znanja onoliko koliko je Allāh htio, i tamo je i predočio da'wu u Allāhov tewhid. Ljude je pozvao u sunnet. Ljudima je pokazao da je obaveza svih muslimana da svoju vjeru crpe iz Allāhove Knjige i sunneta Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*. O tome se raspravljao i opominjao. Tamo je vodio rasprave sa učenjacima. Najpoznatiji od njegovih šejhova tog predjela je bio čovjek po imenu šejh Muhammed el-Medžmu'i. O njemu su neki od učenjaka Basre govorili loše, tako da su šejh Muhammed i njegov gorespomenuti šejh doživjeli i neke neugodnosti, te je zbog toga i napustio Basru. Imao je namjeru otići u Šām, ali mu to, zbog nedovoljnih materijalnih sredstava, nije uspjelo. Tako je, nakon Basre, otišao u Zubejr, a odatle je otišao u el-Ahsā'. Tamo se susreo sa učenjacima gdje ih je podsjetio na neke od osnova vjere. Zatim se okrenuo prema mjestu zvanom Hurejmila. I to je bilo, Allāh najbolje zna, u petoj deceniji 12. vijeka po hidžri. Njegov otac je bio *qadija* u 'Ujejni, pa je došlo do nesporazuma između njegovog oca i vođe ovog mjesta, tako da se odatle preselio u Hurejmilu, došavši u nju 1139. h. Tako je i šejh došao u Hurejmilu svom ocu, nakon što se ovaj u nju doselio 1139. h., što znači da je njegov dolazak u Hurejmilu bio 1140. h. ili nakon toga. Tamo je ostao, ali se posvetio nauci, učenju i da'wi u Hurejмили sve do smrti svog oca godine 1153. h. Neki od stanovnika Hurejmile su se loše ponijeli prema njemu, tako da su pojedini neuračunljivi imali loše namjere da ga se riješe. Priča se kako su mu uskakali preko zidina avlije, ali su ih neki od ljudi primijetili pa su pobjegli. Nakon toga se šejh, *rahmetullahi 'alejhi*, ponovo preselio u 'Ujejnu.

Razlozi ljutnje ovih neuračunljivih ljudi je bio taj što je šejh, *rahimehullāh*, naređivao dobro i spriječavao zlo. Podsticao je tamošnje vođe da kažnjavaju prijestupnike i kriminalce, one koji su napadali na ljude i otimali im imetke, ucjenjivali ih i tlačili. Pa kada su uvidjeli da je šejh protiv njih i da nije

zadovoljan njihovim postupcima, te da je podsticao vođe da ih kažnjavaju i spriječe ih u njihovom zlu, rasrdili su se na njega i naumili su da ga se riješe, ali ga je Allāh sačuvao i sklonio.

Uskoro je vijest o šejhu Muhammedu doprla do Muhammeda bin Sa'ūda. Prenosi se da ga je o tome obavijestila njegova supruga. Kod nje su došli neki od onih koji su željeli dobro i rekli joj da obavijesti muža Muhammeda o ovom čovjeku i da ga podstakne na prihvatanje njegove da'we. Podstakla ga je na to da ga podrži i pomogne. Bila je dobra i pobožna žena. Pa kada je kod nje ušao Muhammed bin Sa'ūd, emīr mjesta Der'ijje i okolnih predjelā, rekla mu je: *"Raduj se ovom veličanstvenom plijenu! Ovo je plijen kojeg ti je Allāh potčinio. Čovjek, dā'ija, koji poziva Allāhovo vjeri, poziva u Allāhovu Knjigu, poziva u sunnet Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem. Kako li je samo divan ovaj "plijen"! Požuri, pa ga prihvati, požuri i pomoz mu. I nemoj se u tome nikada sustezati."* Tako je ovaj emīr prihvatio njene prijedloge. Otišao je kod šejha, u kuću Muhammeda bin Suwejlma, poselamio ga, a zatim sa njim popričao i rekao mu: *"Šejh Muhammed, raduj se pomoći, raduj se sigurnosti i potpomaganju."* A šejh mu je odgovorio: *"I ti se isto tako raduj pomoći, učvršćenom namjesništvu i lijepom završetku. Ovo je Allāhova vjera, ko je pomogne – Allāh će njega pomoći, onaj ko je podrži – Allāh će njega podržati, a veoma brzo ćemo osjetiti tragove toga."* Pa je Muhammed bin Sa'ūd rekao: *"Šejh, ja ću ti dati prisegu u Allāhovo vjeri, vjeri Njegovog Poslanika, kao i na džihād na Allāhovom putu, ali se ja bojim, da ako te podržimo, pomognemo i dovedemo te do vrhunca, da ćeš poželjeti odseliti se u neko drugo mjesto i da ćeš preći u neki drugi predio."* A šejh je odgovorio: *"Ne, ja ti dajem prisegu na ovo: Dajem ti prisegu da je krv za krv, ruševina za ruševinu i da nikad ne napustim tvoju zemlju."*

Sa dolaskom šejha Muhammeda, Der'ijja postaje centar da'we. To je bilo vrijeme kad je šejh osjećao da se nalazi u okruženju koje ga podržava i koje je više odgovaralo njegovoj da'wi. On je u tome vidio zlatnu šansu da podučava mase. Na njegovim dersovima bili su prisutni svi, emīr i njegova porodica, kao i beduini iz okolnih mjesta. Šejh je držao dersove iz tewhīda, Qur'āna, hadītha, fiqha, kao i iz arapskog jezika. Der'ijja je tad doživjela procvat, jer su se ljudi iz okolnih mjesta počeli doseljavati, tražeći znanje. Kao što mu je popularnost rasla kod naroda, tako je rasla i mržnja fasiqā prema njemu, pa su počeli širiti lažnu propagandu, potvarajući šejha za sve i svašta. Šejhova ustrajnost i iskrenost je učinila da se jedan dio njegovih protivnika okrenu i postanu njegovi saveznici. Šejh je također, pored da'we, pozivao i u džihad.

Delegacije sa cijelog Arapskog poluostrva su mu dolazile, davale obećanje da će širiti tewhīd u svojim pokrajinama i naređivati dobro i zabranjivati zlo. Emīr 'Ujejne ga je pozvao da ponovo dođe kod njih i nastavi svoju da'wu, ali je šejh odlučio da ostane gdje se nalazi. Mnoge delegacije su poslate i u zemlje Šāma da ljude uče čistom islāmu.

Kao što je pozivao običan narod, tako je šejh pozivao i vladare da se okrenu od širka i vrate se islāmu. Poslao je pisma vlastima i 'ulemi u Nedždu, Rijadu, Khardžu, Qaemu, Hajelu, Wašimu, Sudeiru, Ahsi, Mekki, Medīni, kao i Sīriji, Jemenu, Indiji, 'Irāqu. Mnoga 'ulema ovih zemalja mu se odazvala. Oni su nastavili borbu za čisti islām u svojim mjestima, inspirisani šejhovim djelima.

Šejh je cijeli svoj život posvetio islāmskoj da'wi i džihadu sa krajnjom iskrenošću. Preselio je u mjesecu dhul-qa'de 1206. godine po hidžri, odnosno 1792. godine po Isā'u, 'alejhis-selām.

Rezultat njegove da'we, džihāda i krajnjeg napora u periodu od 50 godina na Allāhovom putu, bio je taj da je cijela pokrajina Nedžd vraćena u islām. Napušteni su svi oblici širka i narod se vratio u islām. Napušteno je slijepo slijeđenje predaka i tradicija i uspostavljen je šerī'at. Uspostavljena je institucija koja je naređivala dobro, a zabranjivala zlo. Mir je zavladao ovim područjem, kako u gradovima tako i u pustinji.

Nakon šejhove smrti, *rahmetullāhi 'alejhi*, njegovi sinovi i unuci, njegovi učenici i ostali pomagači da'we te džihāda nastavili su njegovim putem. Najistaknutiji od njegovih sinova su bili šejh imām 'Abdullāh ibn Muhammed, šejh Husejn ibn Muhammed, šejh 'Ali ibn Muhammed i šejh Ibrāhīm ibn Muhammed, a od njegovih unuka šejh 'AbdurRahmān ibn Hasan, šejh 'Ali ibn Hasan, šejh Sulejmān ibn 'Abdullāh ibn Muhammed i mnogi drugi. Od njegovih učenika je, također, bio i šejh Hamed ibn Nāsir ibn Muamer i veliki broj učenjaka Der'ijje i drugih mjesta. Oni su nastavili u da'wi i džihadu. Širili su Allāhovu vjeru, pisali su knjige i djela, borili se protiv neprijateljā vjere. Zalagali su se za rušenje mesdžida i turbeta izgrađenih na kaburovima. Pozivali su u primjenu šeri'ata i ustrajnost u tome. Pozivali su u naređivanje dobra i spriječavanje zla.

الأصول الثلاثة

TRI OSNOVNA NAČELA

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

U ime Allāha, Milostivog, Samilosnog!

Znaj, Allāh ti se smilovao, da smo obavezni naučiti četiri stvari:

1. Prvo je **spoznaja Allāha, spoznaja Njegovog Poslanika i spoznaja vjere islāma** sa dokazima
2. Drugo je **rad po tome**
3. Treće je **pozivanje tome**
4. Četvrto je **strpljenje na nevoljama** koje to prate.

Dokaz za to su riječi Uzvišenog Allāha:

وَالْعَصْرِ ﴿١﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ﴿٢﴾ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصُوا بِالصَّبْرِ

”Tako mi vremena, čovjek, doista, gubi. Osim onih koji vjeruju i čine dobra djela, koji jedni drugima preporučuju Istinu i koji jedni drugima preporučuju strpljenje.”⁷

Šāfi'ī, Allāh mu se smilovao, je rekao:

”Da Allāh nije objavio nijednu drugu sūru kao dokaz stvorenjima, ona bi im bila dovoljna.”

El-Buhārī, Allāh mu se smilovao, je u svom *”Sahīhu”* rekao:

”Poglavlje: Znanje je prije riječi i djelā.”

Dokaz za ovo su riječi Uzvišenog Allāha:

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ

”Znaj da nema boga osim Allāha i traži oprost za svoje grijeh.”⁸

Tako je ājet počeo spominjanjem znanja prije riječi i djelā.

Znaj, Allāh ti se smilovao, da je dužnost svakog muslimana i muslimanke da upozna sljedeća tri načela i da radi prema njima.

PRVO: Allāh nas je stvorio, opskrbio nas i nije nas sāme sebi prepustio, već nam je poslao poslanika. Pa ko mu bude pokoran, ući će u džennet, a ko mu bude nepokoran ući će u džehennem. Dokaz za to su riječi Uzvišenog Allāha:

إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا ﴿١٠٠﴾ فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلاً

”Mi smo vam, zaista, poslali poslanika da bi svjedočio protiv vas, isto onako kao što smo i faraonu poslanika poslali, ali faraon nije poslušao poslanika, pa smo ga teškom kaznom kaznili.”⁹

⁷ sūra el-Asr

⁸ sūra Muhammed, 19. ājet

DRUGO: Uzvišeni Allāh nije zadovoljan time da mu se u obožavanju (činjenju 'ibādeta) pridruži bilo ko; ni Njemu bliski melek, ni poslanik ili vjerovjesnik, a dokaz za to su riječi Uzvišenog Allāha:

وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا

”Mesdžidi (mjesto padanja na sedždu) su Allāha radi, i ne molite se, pored Allāha, nikome!”¹⁰

TREĆE: Onome ko se pokorava Allāhovom Poslaniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i Allāhu iskazuje jednoću, nije dozvoljeno da prijateljuje sa onima koji se Allāhu suprotstavljaju, pa makar to bio neko ko je njegov najbliži.

Dokaz za to su riječi Uzvišenog Allāha:

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

”Ne treba da ljudi koji vjeruju u Allāha i u Sudnji dan budu u ljubavi sa onima koji se Allāhu i Njegovom Poslaniku suprotstavljaju, makar im oni bili očevi njihovi, ili braća njihova, ili rođaci njihovi. Njima je On u srca njihova vjerovanje usadio i svjetlom Svojim ih osnažio, i On će ih uvesti u džennetske bašče kroz koje će rijeke teći, da u njima vječno ostanu. Allāh je njima zadovoljan, a i oni će biti zadovoljni Njime. Oni su Allāhova stranka, a Allāhova stranka će, sigurno, pobijediti (uspjeti)”.

¹¹

Znaj, *Allāh te uputio na pokornost Njemu*, da se *hanifijet*, Ibrāhīmov *millet* (vjera) očituje u robovanju (činjenju 'ibādeta) Jedinom Allāhu, iskreno mu vjeru ispovjedajući, što je Uzvišeni Allāh naredio svim ljudima i radi toga ih stvorio, kao što je i rekao:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

”Džinne i ljude nisam stvorio (ni zbog čeg drugog), osim da mi 'ibādet čine.”¹²

Riječ **”ja'budūn”** (robuju, čine 'ibādet) znači: *”juwehhidūn”* (priznavanje i iskazivanje Allāhove jednoće (*tewhīda*) u svemu).

Najveličanstvenije je što je Uzvišeni Allāh naredio je *tewhīd*, a on znači: izdvajanje Allāha (činjenje Allāha jednim) u 'ibādetu.

A najvažnije što je Uzvišeni Allāh zabranio je *širk*, a to je: činjenje 'ibādeta nekom drugom pored Njega.

⁹ sūra el-Muzemmil, 15. i 16. ājet

¹⁰ sūra el-Džinn, 18. ājet

¹¹ sūra el-Mudžādele, 22. ājet

¹² sūra edh-Dhārijāt, 56. ājet

Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا

"I obožavajte Allaha i ne pridružujte Njemu ništa!"¹³

Kada budeš upitan:

"Koja su to tri temelja koja je čovjek dužan poznavati?"

Reci:

"Da rob (čovjek) spozna svog gospodara, svoju vjeru i da spozna svog poslanika, Muhammeda."

<p style="text-align: center;">PRVO NAČELO SPOZNAJA GOSPODARA</p>

Pa kada budeš upitan:

"Ko ti je Gospodar?"

Reci:

"Moj Gospodar je Allāh, koji me je odgojio i podučio, kao što je odgojio i podučio sve ostale svjetove Svojom milošću. Ja samo Njega obožavam i nikoga više. Dokaz za to su riječi Uzvišenog Allāha:

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

"Hvala Allāhu, Gospodaru svjetova."¹⁴ *Sve osim Allāha je stvoreni svijet i ja sam jedan dio tog svijeta."*

Kada budeš upitan:

"Po čemu si spoznao svoga Gospodara?"

Reci:

"Putem Njegovih znakova i stvorenja. Njegovi znaci su noć i dan, Sunce i Mjesec. Njegova stvorenja su sedam nebesa, sedam zemalja, ono što je na njima i ono što je između njih."

Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ

إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ

¹³ sūra en-Nisā', 36. ājet

¹⁴ sūra el-Fātiha, 1. ājet

”Među znamenjima Njegovim su noć i dan, i Sunce i Mjesec. Ne padajte licem na tlo ni pred Suncem ni pred Mjesecom, već padajte licem na tlo pred Allāhom, Koji ih je stvorio, ako samo Njega obožavate.”

15

Dokaz su i Njegove riječi:

إِنَّ رَبَّكُمْ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشَىٰ اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا
وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ ۗ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ ۗ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ

”Vaš Gospodar je Allāh, Koji je nebesa i zemlju u šest dana stvorio, a onda se nad 'Aršom uzvisio; On tamom noći prekriva dan, koji ga u stopu prati, a Sunce i Mjesec i zvijezde su pokorne Njegovoj naredbi. Samo On stvara i upravlja! Uzvišen neka je Allāh, Gospodar svjetova.” ¹⁶

A *er-Rabb* (Gospodar) je Onaj Koji se obožava (Kome se 'ibādet čini).

Dokaz za to su Njegove riječi:

يَتَأْتِيهَا النَّاسُ أَعْبُدُوا رَبَّكُمْ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٦٦﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ
بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ ۗ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

”O ljudi, činite 'ibādet svom Gospodaru, Koji je stvorio i vas i one prije vas, da biste Ga se bojali; Koji vam je zemlju učinio posteljom a nebo zdanjem; Koji s neba spušta kišu i čini da s njom rastu plodovi, hrana za vas. Zato, ne činite druge Allāhu ravnim, a da to znate.” ¹⁷

Ibn Kethīr, Allāh mu se smilovao, kaže:

”Onaj koji je stvorio sva ova stvorenja (pojave) zaslužuje da Mu se robuje.”

Uzvišeni Allāh je naredio da Mu se čine ove vrste 'ibādeta: **islām, imān, ihsān, dova, hawf (strah), redža' (nada), tewekkul (oslanjanje), ragbe (želja), rehbe (strahopoštovanje), khušū' (skrušenost), khašje' (bojaznost), inābe (pokajničko vraćanje Allāhu), isti'āne (traženje pomoći), isti'ādhe (traženje zaštite), istigāthe (traženje spasa), dhebh (klanje žrtve), nedhr (zavjet)** i drugi vidovi 'ibādeta koje je propisao Allāh. Sve ovo treba biti isključivo radi Njega.

Dokaz za to su Njegove riječi:

وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا

”Mesdžidi (mjesto padanja na sedždu) su Allāha radi, i ne molite se, pored Allāha, nikome!” ¹⁸

Onaj ko bilo koji od ovih vidova 'ibādeta uputi nekom drugom mimo Allāha – taj je mušrik i kāfir.

¹⁵ sūra Fussilet, 37. ājet

¹⁶ sūra el-E'rāf, 54. ājet

¹⁷ sūra el-Beqare, 21. i 22. ājet

¹⁸ sūra el-Džinn, 18. ājet

Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ

”A onaj koji se, pored Allāha, moli drugom bogu, bez ikakva dokaza o njemu – pred Gospodarem svojim će račun polagati, a nevjernici ono što žele neće postići.” ¹⁹

A u hadīthu je rečeno:

”Dova je srž ibādeta.”

Potvrda su Allāhove riječi:

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

”Gospodar vaš je rekao: ‘Pozovite me i zamolite, ja ću vam se odazvati! Oni koji iz oholosti neće da Me obožavaju – ući će sigurno u džehennem poniženi’.” ²⁰

Dokaz za *bogobojznost* su riječi Uzvišenog:

فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوا مِنِّي إِن كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ

”I ne strahujte od njih, već strahujte od Mene, ako ste vjernici.” ²¹

Dokaz za *nadu* su riječi Uzvišenog Allāha:

فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا

”Ko se nada susretu sa svojim Gospodarom, neka čini dobra dijela i neka, obožavajući Gospodara svoga, ne čini Njemu ravnim nikoga.” ²²

Dokaz za *tewekkul (oslanjanje)* su Allāhove riječi:

وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ

”U Allāha se pouzdajte, ako ste vjernici!” ²³

...kao i riječi u drugom ājetu:

وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ

”Onome koji se na Allāha osloni – On mu je dosta.” ²⁴

¹⁹ sūra el-Mu'minūn, 117. ājet

²⁰ sūra Gāfir/el-Mu'min, 60. ājet

²¹ sūra Ālu 'Imrān, 175. ājet

²² sūra el-Kehf, 110. ājet

²³ sūra el-Mā'ide, 23. ājet

Dokaz za želju, strahopoštovanje i skrušenost su riječi Uzvišenog Allāha:

إِنَّهُمْ كَانُوا يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا^ط وَكَانُوا لَنَا خَشِيعِينَ

"Oni su se trudili da što više dobra učine, molili su Nam se u nadi i strahu i bili su prema Nama ponizni."²⁵

Dokaz za bogobožnost su riječi Uzvišenog Allāha:

فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنَ

"Zato se ne bojte njih, već se bojte mene..."²⁶

Dokaz za pokajničko vraćanje Allāhu je:

وَأَنْبِئُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ

"I povratite se Gospodaru svome i pokorite mu se."²⁷

Dokaz za traženje pomoći od Uzvišenog Allāha je:

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

"Samo Tebe obožavamo i od Tebe pomoć tražimo."²⁸

...kao i hadīth:

"Kad tražiš pomoć – traži je od Allāha."

Dokaz za traženje utočišta (zaštite) su Allāhove riječi:

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ

"Reci: 'Utječem se Gospodaru zore...' "²⁹

I:

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ

"Reci: 'Utječem se Gospodaru ljudi...' "³⁰

Dokaz za traženje spasa su riječi Uzvišenog Allāha:

²⁴ sūra et-Talāq, 3. ājet

²⁵ sūra el-Enbijā', 90. ājet

²⁶ sūra el-Mā'ide, 3. ājet

²⁷ sūra ez-Zumer, 54. ājet

²⁸ sūra el-Fātiha, 5. ājet

²⁹ sūra el-Feleq, 1. ājet

³⁰ sūra en-Nās, 1. ājet

إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ

”I kada ste od Gospodara svoga spas tražili, On vam se odazvao”³¹

Dokaz za *klanje* je ājet:

قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾

لَا شَرِيكَ لَهُ

”Reci: 'Zaista su moj namāz i moj obred (žrtva), i moj život i moja smrt posvećeni Allāhu, Gospodaru svjetova, Koji nema druga (ortaka)'.”³²

... i hadīth:

”Allāh je prokleo onoga koji zakolje životinju zarad nekog drugog mimo Allāha.”

Dokaz za *zavjet* je ājet:

يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا

”Oni su zavjet ispunjavali i plašili se dana čija će kob svuda prisutna biti.”³³

DRUGO NAČELO SPOZNAJA (VJERE) ISLĀMA

Spoznaja islāma sa dokazima. Islām je predavanje Jedinom Allāhu sa tewhīdom (iskazujući mu jednoću) i pokoravanje Njemu sa poslušnošću i odricanje od širka i njegovih sljedbenika (pristalica). On se sastoji iz tri stepena: *islām, imān i ihsān*. Svaki od ova tri stepena imaju ruknove.

Islām ima pet *ruknova*:

1. Svjedočenje da nema drugog boga osim Allāha i da je Muhammed Allāhov Poslanik, obavljanje namāza, davanje zekāta, post ramazāna i obavljanje hadždža.

Dokaz *utemeljenja šehādeta* je ājet:

شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

”Allāh svjedoči da nema drugog boga osim Njega, a i meleki i učeni (ljudi), i da On postupa pravedno. Nema boga osim Njega, Silnog i Mudrog!”³⁴

³¹ sūra el-Enfāl, 9. ājet

³² sūra el-En'ām, 162. i 163. ājet

³³ sūra Insān/ed-Dehr, 7. ājet

³⁴ sūra Ālu 'Imrān, 18. ājet

Značenje ovog ājeta je da niko nema pravo i ne zasluđuje da bude obožavan osim Allāha. Riječi **"Nema boga..."** negiraju sve ono što se obožava umjesto Njega. A riječima **"...osim Allāha"** se potvrđuje da je jedino Allāh dostojan da Mu se robuje. On nema sudruga u obožavanju, kao što nema sudruga u vlasti.

A pojašnjavanje ovoga je u riječima Uzvišenog Allāha:

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ ﴿٦٦﴾ إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ ﴿٦٧﴾ وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقْبِهِمْ لَعَلَّهُمْ يُرْجَعُونَ

"A kad Ibrāhīm reče ocu svome i narodu svome: 'Ja se odričem onoga čemu vi 'ibādet činite, osim Onoga Koji me je stvorio. On će me, doista, na pravi put uputiti'. I on to učini trajnim riječima za potomstvo svoje, da bi se dozvali."³⁵

I Njegovim riječima:

قُلْ يَتَأَهَّلَ الْكُتُبِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ

"Reci: 'O vi kojima je data Knjiga, dođite da se okupimo oko jedne riječi i nama i vama zajedničke; da nikome osim Allāha 'ibādet ne činimo, da nikoga Njemu ravnim ne činimo i da jedni druge, pored Allāha, bogovima ne uzimamo!' Pa ako ne pristanu, vi recite: 'Budite svjedoci da smo mi muslimani!'"³⁶

Dokaz za svjedočenje da je Muhammed Allāhov Poslanik je Allāhov govor:

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ

"Došao vam je poslanik, jedan od vas, teško mu je što ćete na muke udariti, jedva čeka da pravim putem pođete, a prema vjernicima je blag i milostiv."³⁷

Značenje *šehādeta* koji potvrđuje da je Muhammed Allāhov Poslanik je: **pokornost njemu u onome što naredi i smatranje istinitim onoga što kaže, izbjegavanje onoga što zabrani i na što upozori, te da se Allāh ne obožava osim onako kako je on to propisao.**

Dokaz za *namāz*, *zekāt* i tumačenje Allāhove jednoće su Allāhove riječi:

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ

³⁵ sūra ez-Zuhruf, 26.-28. ājet

³⁶ sūra Ālu 'Imrān, 64. ājet

³⁷ sūra et-Tewbe, 128. ājet

”A naređeno im je da samo Allāha obožavaju, da mu iskreno, kao pravovjerni, vjeru ispovjedaju, i da namāz obavljaju i zekāt udjeljuju, a to je ispravna vjera.”³⁸

Dokaz za *post* su riječi Uzvišenog Allāha:

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

”O vjernici, propisuje vam se post, kao što je propisan onima prije vas, da biste bili bogobožazni.”³⁹

Dokaz za *hadždž* su Allāhove riječi:

وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا ۚ وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ

”Hodočastiti Kabu dužan je, Allāha radi, svaki onaj koji je u mogućnosti. A onaj koji ne vjeruje – pa zaista, Allāh, nije ovisan ni o kome.”⁴⁰

Drugi stepen je *īmān*. On se sastoji iz sedamdeset i nekoliko djelova. Najveći su riječi *”Lā ilāhe illAllāh”*, najniži je uklanjanje smetnje sa puta, a i stid je dio *īmāna*. *Īmān* se sastoji iz šest glavnih djelova (ruknova):

1. vjerovanje u Uzvišenog Allāha,
2. u Njegove meleke,
3. u Njegove knjige,
4. u Njegove poslanike,
5. u Sudnji dan, i
6. da vjeruješ u *qader* (određenje), bilo dobro ili loše po tebe.

Dokaz za ove ruknove su riječi Uzvišenog Allāha:

لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ

”Nije čestitost u tome da okrećete lica svoja prema istoku i zapadu. Čestiti su oni koji vjeruju u Allāha, u onaj svijet, u meleke, u knjige i u vjerovjesnike.”⁴¹

Dokaz za vjerovanje u *qader* (određenje) jesu Allāhove riječi:

إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ

³⁸ sūra el-Bejjine, 5. ājet

³⁹ sūra el-Beqare, 183. ājet

⁴⁰ sūra Ālu 'Imrān, 97. ājet

⁴¹ sūra el-Beqare, 177. ājet

”Mi sve stvaramo s odredbom.”⁴²

Treći stepen je **ihsān**, koji ima jedan rukn, a to je da robuješ Allāhu kao da ga vidiš, jer ako ti Njega ne vidiš On tebe sigurno vidi. Dokaz za ovakvu tvrdnju su riječi Uzvišenog Allāha:

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ

”Allāh je zaista uz one koji se Allāha boje i grijeha klone i koji dobra dijela čine.”⁴³

...i Njegove riječi:

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٦٧﴾ الَّذِي يَرِنُكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٦٨﴾ وَتَقَلِّبُكَ فِي السَّجِدِينَ

”I osloni se na Silnog i Milostivog, Koji te vidi kada ustaneš da sa ostalima namāz obaviš.”⁴⁴

...i Njegove riječi:

وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ

”Šta god ti važno činio, šta god iz Qur'ana kazivao i kakav god vi posao radili, Mi nad vama bdijemo dok to radite.”⁴⁵

Dokaz iz sunneta je poznati hadīth Džibrīla, koji prenosi 'Umer, Allāh bio njime zadovoljan:

”Jednog dana smo sjedeli kod Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, kad se prema nama pojavi čovjek u sasvim bijelom odijelu, sasvim crne kose. Na njemu se nije vidio trag putovanja i nije ga poznavao niko od nas. Sjeo je do Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, i prislonio svoja koljena uz njegova, a svoje ruke stavio na njegova stegna i rekao: 'Muhammede, obavjesti me šta je islām!'

Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, reče: 'Islām je da svjedočiš da nema drugog boga osim Allāha i da je Muhammed Allāhov Poslanik; da obavljaš namāz, da daješ zekāt, da postiš ramazān i da obaviš hadždž, ako si u mogućnosti.'

Tada onaj nepoznati čovjek reče: 'Istinu si rekao.'

Kaže 'Umer: 'Mi mu se začudismo, pita ga a onda mu kaže: 'Istinu govoriš'.

Zatim reče čovjek: 'Obavjesti me šta je īmān.'

Reče Allāhom Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem: 'Īmān je da vjeruješ u Allāha, Njegove meleke, Njegove Knjige, Njegove poslanike, Sudnji dan i u određenje dobra i zla.'

Nepoznati čovjek reče: 'Istinu si rekao. Obavjesti me šta je ihsān.'

⁴² sūra el-Qamer, 49. ājet

⁴³ sūra en-Nahl, 128. ājet

⁴⁴ sūra eš-Šu'arā', 217.-220. ājet

⁴⁵ sūra Jūnus, 61. ājet

Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, reče: **'Ihsān je da robuješ Allāhu kao da Ga vidiš, jer ako Ga ne vidiš On tebe sigurno vidi.'**

'Istinu si rekao', reče nepoznati čovjek, a potom kaza: 'Obavjesti me o (posljednjem) Času.'

Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, reče: **'Onaj koga pitaš ne zna o tome više od onoga koji pita.'**

Nepoznati čovjek reče: 'Obavjesti me o njegovim predznacima.'

Pa reče Allāhov Poslanik: **'Predznaci Sudnjeg časa su da robinja rodi svoju gospodaricu i da vidiš gole, bose, siromašne čobane da se nadmeću u gradnji zgrada.'**

Veli 'Umer: 'Zatim onaj nepoznati čovjek ode, a mi smo tako ostali neko vrijeme. Nakon toga mi reče Allāhov Poslanik: **'Umere, znaš li ko je onaj što je pitao?'**

Ja rekoh: 'Allāh i Njegov Poslanik najbolje znaju', a tada reče Allāhov Poslanik: **'To je Džibril, došao vam je da vas poduči vašoj vjeri.'**''

TREĆE NAČELO

SPOZNAJA POSLANIKA MUHAMMEDA, *sallallāhu 'alejhi we sellem*

On je Muhammed ibn 'Abdullāh ibn 'AbdulMuttalib ibn Hāšim. Hāšim je od Qurejšija, Qurejšije su od Arapā, a Arapi su od potomstva Ismā'ila ibn Ibrāhīma Halīla, neka je na njega i našeg poslanika najljepši salawāt i selām.

Živio je (Allāhov Poslanik Muhammed, *sallallāhu 'alejhi we sellem*) šezdeset i tri godine – prije poslanstva četrdeset, a dvadeset i tri godine kao vjerovjesnik i poslanik. Vjerovjesnik je postao objavom ajeta: **"Iqre' "**,⁴⁶ a poslanik objavom sure el-Muddethir. Njegov rodni grad je Mekka, a hidžru je učinio u Medīnu. Allāh ga je poslao da upozorava na *širk*, a da poziva u *tewhīd*. Dokaz za to su Allāhove riječi:

يٰٓاَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ﴿١﴾ قُمْ فَأَنْذِرْ ﴿٢﴾ وَرَبِّكَ فَكَبِيرٌ ﴿٣﴾ وَتِبَابِكَ فَطْهَرٌ ﴿٤﴾ وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ ﴿٥﴾ وَلَا تَمَنَّكَ تَسْتَكْتِرُ ﴿٦﴾ وَلِرَبِّكَ ﴿٧﴾
فَأَصْبِرْ

"O ti, pokriveni, ustani i opominji! Gospodara svoga veličaj i haljine svoje očisti! Kumira se kloni, ne prigovaraj, držeći da je mnogo i radi Gospodara svoga trpi!"⁴⁷

Riječi: **"ustani i opominji"** znače: Upozoravaj na opasnost od širka, a pozivaj u tewhid. A riječi: **"veličaj Gospodara svoga"** – veličaj Ga putem tewhīda (izražavanja Njegove jednoće). **"Odjeću svoju očisti"** – očisti svoja dijela od širka; **"kipove napusti"** – ostavi ih i odreci ih se, kao i onih koji ih slijede.

Deset godina je propovijedao isključivo pozivajući u *tewhīd*, a nakon toga je uzdignut na nebo (*mi'rādž*). Na *mi'rādžu* mu je propisano pet namāza. U Mekki je klanjao tri godine, a zatim mu je naređena hidžra u Medinu.

⁴⁶ sūra el-'Aleq, 1-5. ājet

⁴⁷ sūra el-Muddeththir, 1.-7. ājet

Hidžra je soba iz mjesta širka u mjesto islāma. Ovom ummetu je naređena hidžra iz mjesta u kome vlada mnogoboštvo u mjesto u kome vlada islām i ona važi sve do Sudnjeg dana, shodno riječima Uzvišenog Allāha:

إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّيْنَاهُمُ الْمَلَائِكَةُ الظَّالِمِيْنَ أَنفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضَ اللَّهِ
وَأَسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا فَأُولَئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿٥٧﴾ إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ لَا
يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا

”Kad budu uzimali duše onima koji su se prema sebi ogriješili, meleki će upitati: ‘Šta je bilo s vama?’ - ‘Bili smo potlačeni na Zemlji’, – odgovoriće. – ‘Zar Allāhova Zemlja nije prostrana i zar se niste mogli nekud iseliti?’ – reći će meleki, i zato će njihovo prebivalište biti džehennem, a užasno je on boravište. Osim za nemoćne muškarce, žene i djecu, koji nisu bili dovoljno snalažljivi i nisu znali puta...”⁴⁸

Također i ājet:

يَعْبَادِي الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ أَرْضِيْ وَاسِعَةٌ فَإِنِّي فَاعْبُدُونِ

”O robovi Moji koji vjerujete, Moja zemlja je prostrana, zato samo Meni 'ibādet činite.”⁴⁹

El-Begawī, *Allāh mu se smilovao*, je rekao:

”Povod objave ovog ajeta jesu muslimani Mekke koji nisu učinili hidžru, a koje je Allāh nazvao vjericima.”

Dokaz iz sunneta za hidžru su riječi Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*:

”Hidžra neće prestajati važiti sve dok ne prestane važiti tewba, a tewba neće prestati važiti sve dok Sunce ne izađe sa zapada.”

A kada se nastanio u Medīni, naređeni su mu ostali islāmski propisi, kao što su *zekāt*, *namāz*, *hadždž*, *edhān*, naređivanje dobra, zabranjivanje zla i drugi islāmski propisi.

To je potrajalo deset godina. Zatim je preselio na āhoret, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, a njegova vjera je ostala. Nema dobra na koje nije uputio i nema zla na koje nije upozorio. Dobra na koja je uputio su: *tewhīd* i sve ono što Allāh voli i čime je zadovoljan. Zlo na koje je upozorio je *širk* i sve ono što Uzvišeni Allāh mrzi i čime nije zadovoljan. Allāh ga je poslao cijelom čovječanstvu i naredio da mu se pokoravaju obje skupine, i ljudi i džinni. Dokaz za ovo su riječi Uzvišenog Allāha:

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا

”Reci: ‘O ljudi, ja sam svima vama Allāhov Poslanik’.”⁵⁰

⁴⁸ sūra en-Nisā', 97.-99. ājet

⁴⁹ sūra el-'Ankebūt, 56. ājet

⁵⁰ sūra el-E'rāf, 158. ājet

Sa njim je Uzvišeni Allāh upotpunio vjeru. Dokaz za to su riječi Uzvišenog Allāha:

الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا

”Danas sam vam vašu vjeru usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam islām bude vjera.”⁵¹

Dokaz za njegovu smrt su riječi Uzvišenog Allāha:

إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ

”Ti ćeš svakako umrijeti, a i oni će, također, pomrijeti.”⁵²

Ljudi će nakon smrti biti proživljeni, a dokaz za to su Allāhove riječi:

مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى

”Od zemlje vas stvaramo, u nju vas vraćamo i iz nje ćemo vas po drugi put izvesti.”⁵³

I drugi ājet:

وَاللَّهُ أَنْبَتَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا ﴿٥٦﴾ ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا

”Allāh vas od zemlje poput bilja stvara, zatim vas u nju vraća i iz nje će vas sigurno izvesti.”⁵⁴

A nakon proživljenja ljudi će odgovarati (biti pitani) za svoja dijela, prema riječima Uzvišenog Allāha:

لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسْتَفُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحَسَنَى

”Da bi, prema onome kako su radili, kaznio one koji rade zlo, a najljepšom nagradom nagradio one koji čine dobro.”⁵⁵

Onaj koji ne priznaje proživljenje je kāfir, a dokaz za to su Allāhove riječi:

رَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُبْعَثُوا قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ

”Nevjernici tvrde da neće biti proživljeni. Reci: 'Hoćete, Gospodara mi moga, sigurno ćete biti proživljeni, pa ćete o onome što ste radili, doista, biti obavješteni!' A to je Allāhu lahko.”⁵⁶

⁵¹ sūra el-Mā'ide, 3. ājet

⁵² sūra ez-Zumer, 30. i 31. ājet

⁵³ sūra Tā-Hā, 55. ājet

⁵⁴ sūra Nūh, 17. i 18. ājet

⁵⁵ sūra en-Nedžm, 31. ājet

⁵⁶ sūra et-Tegābun, 7. ājet

Uzvišeni Allāh je slao poslanike kao donosiocce radosnih vijesti i opominjače, a dokaz za to su riječi Uzvišenog Allāha:

رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لَعَلَّ يَكُونُ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ

”Poslanike, donosiocce radosnih vijesti i opominjače, da ljudi poslije poslanika ne bi nikakva opravdanja pred Allāhom imali.”⁵⁷

Prvi *resūl* (poslanik) bio je Nūh, a poslednji Muhammed, *sallallāhu ‘alejhi we sellem*, a dokaz da je prvi od njih Nūh, *‘alejhis-selām*, je ājet:

إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ

”Mi objavljujemo tebi kao što smo objavili Nūhu i vjerovjesnicima poslije njega.”⁵⁸

Svakom narodu kome je Allāh poslao poslanika, počev od Nūha pa do Muhammeda, *sallallāhu ‘alejhi we sellem*, njegov poslanik je naredio da obožavaju jedino Allāha, a naređivao im da se klone *tāgūta*. Dokaz za to je ājet:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولاً أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ وَأَجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

”Mi smo svakom narodu poslanika poslali: ‘Allāha obožavajte, a tāgūta se klonite’.”⁵⁹

Allāh je svim Svojim robovima propisao kufr u tāgūta i vjerovanje u Allāha.

Ibnul-Qajim, *Allāh mu se smilovao*, je rekao:

”Tāgūt je sve ono u vezi sa čime ljudi pređu granicu u obožavanju, slijeđenju i pokornosti. Tāgūta ima mnogo, a pet je njihovih predvodnika: Ibīs, Allāh ga prokleo, zatim svako koga ljudi obožavaju a on je time zadovoljan, potom onaj koji druge poziva da ga obožavaju, onaj koji tvrdi da zna nešto iz područja gajba (nevidljivog) i onaj koji sudi po zakonu koji nije objavio Allāh. Dokaz za to su ove Allāhove riječi:

لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ ۚ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ ۚ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِرْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ

”U vjeru nije dozvoljeno silom nagoniti. Pravi put se jasno razlikuje od zablude! Onaj koji učini kufr u tāgūta, a vjeruje u Allāha – drži se za najčvršću vezu.”⁶⁰

Upravo ono što je rečeno predstavlja (značenje) riječi *”Lā ilāhe illAllāh”*.

A u hadīthu se kaže:

”Islām je glava svega. Namāz je njegov stub, a vrhunac islāma je džihād na Allāhovom putu.”

A Allāh najbolje zna. Neka je *salawāt* i *selām* na Muhammeda, njegovu porodicu i ashābe.

⁵⁷ sūra en-Nisā', 165. ājet

⁵⁸ sūra en-Nisā', 163. ājet

⁵⁹ sūra en-Nahl, 36. ājet

⁶⁰ sūra el-Beqare, 256. ājet

كشف الشبهات

OTKLANJANJE SUMNJI

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

U ime Allāha, Milostivog, Samilosnog!

Znaj, *Allāh ti se smilovao*, da tewhīd označava upućivanje 'ibādeta jedino Uzvišenom Allāhu.

To je vjera poslanikā s kojom ih je Allāh poslao Svojim robovima, od kojih je prvi Nūh, '*alejhis-selām*, koga je Allāh poslao nakon što su pretjerali u pogledu dobrih ljudi: Wedda, Suwā'a, Jegūtha, Je'ūqa i Nesra.

Posljednji poslanik je Muhammed, *sallallāhu 'alejhi we sellem*. On je polomio kipove napravljene u obliku dobrih ljudi. Allāh ga je poslao ljudima koji obavljaju 'ibādetu, hadždž, daju sadaqu i mnogo spominju Allāha. Međutim, oni su neka Allāhova stvorenja učinili posrednicima između sebe i Allāha. Govorili su da se putem njih žele približiti Allāhu, da žele *šefā'at* (zauzimanje) kod Allāha putem meleka, 'Isā'a, Merjeme i drugih dobrih ljudi. Allāh je poslao Muhammeda, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, da obnovi vjeru njihovog praoca Ibrāhīma, '*alejhis-selām*, i da ih obavjesti da takav vid približavanja pripada isključivo Uzvišenom Allāhu. Ništa od toga se ne smije usmjeriti nekome drugome mimo Allāhu, ni privrženom meleku, ni poslanom vjerovjesniku, a kamoli nekome drugome pored njih.

Ovi mnogobošci svjedoče da je Allāh Jedini Stvoritelj koji nema sudruga, da On Jedini daje opskrbu, da Jedini oživljava, umrtvljuje, sve određuje, da su sva nebesa i ono što je na njima i sedam zemalja i ono što je na njima Njegovi robovi, pod Njegovim raspolaganjem i Njemu su potčinjeni. Ako želiš dokaz da se Allāhov poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, borio protiv ovih i da su oni svjedočili prethodno rečeno, pročitaj riječi Uzvišenog:

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمْ مَنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ ۚ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ ۚ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ

”Upitaj: ‘Ko vas s neba i iz zemlje hrani? Čije su djelo sluh i vid? Ko stvara živo iz neživog, a pretvara živo u neživo, i ko upravlja svim?’ - ‘Allāh!’ – reći će oni, a ti reci: ‘Pa zašto Ga se onda ne bojite?!’ ”⁶¹

Uzvišeni kaže:

قُلْ لِمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤٦﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ ۚ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٤٧﴾ قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿٤٨﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ ۚ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٤٩﴾ قُلْ مَنْ بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٥٠﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ ۚ قُلْ فَأَنِّي تُسْحَرُونَ

⁶¹ sūra Junus 31. ājet

”Upitaj: ‘Čija je zemlja i sve što je na njoj, znate li?’ ‘Allāhova!’ – odgovoriće, a ti reci: ‘Pa zašto onda ne dođete sebi!?’ Upitaj: ‘Ko je Gospodar sedam nebesa i Gospodar ‘Arša Veličanstvenog?’ ‘Allāh!’ – odgovoriće, a ti reci: ‘Pa zašto se onda ne borite!?’ Upitaj: ‘U čijoj je ruci vlast nad svim, ko uzima u zaštitu i od koga niko ne može zaštićen biti, znate li?’ ‘Od Allāha!’ – odgovoriće, a ti reci: ‘Pa zašto onda dopuštate da budete zavedeni?’ ”, ⁶²

...a postoje i drugi ājeti o ovoj temi.

Kada si se uvjerio da oni to priznaju i da ih to nije uvelo u tewhīd u koji ih je pozivao Allāhov Poslanik, *sallallāhu ‘alejhi we sellem*, onda znaš da je tewhīd kojeg su poricali upravo *tewhīdul-‘ibāde (tewhīdul-ulūhijje)*, kojeg mnogobošci u našem vremenu nazivaju ”uvjerenje”.

Isto tako, oni su molili Allāha Uzvišenog danju i noću, a zatim su neki molili meleke – zato što su melecima ispravni i bliski Allāhu – kako bi se kod Njega za njih zauzimali; ili su molili dobrog čovjeka poput el-Lāta ili vjerovjesnika poput ‘Isā’a, *‘alejhis-selām*.

Otuda znaš da se Allāhov Poslanik, *sallallāhu ‘alejhi we sellem*, borio protiv njih zbog ovog širka i pozivao ih na upućivanje ‘ibādeta isključivo Allāhu, Slavljenom i Uzvišenom. Uzvišeni kaže:

فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا

”I ne molite se, pored Allāha, nikome!” ⁶³

Uzvišeni, također, kaže:

لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ لَهُم بِشَيْءٍ

”Samo se Njemu možete moliti! A oni kojima se pored Njega mole – neće im se odazvati...” ⁶⁴

Sada ti je jasno da se Allāhov Poslanik, *sallallāhu ‘alejhi we sellem*, protiv njih borio kako bi obraćanje (dova, molitva) bila isključivo usmjerena Allāhu, prinošenje žrtava jedino Allāhu, zavjetovanje jedino Allāhu, traženje pomoći jedino od Allāha, da sve te vrste ‘ibādeta budu usmjerene Allāhu.

Tada znaš da ih njihovo priznanje *tewhīdur-rububijjeta* nije uvelo u islām. Njihovo ciljano obraćanje melecima, vjerovjesnicima i ewlijama, od kojih žele *šefā’at* i približavanje Allāhu, dozvolilo je njihove živote i imetke. Tada znaš da je to tewhīd u kojeg su pozivali poslanici, a kog su odbili priznati mnogobošci. Ovaj tewhīd je značenje tvojih riječi ”*Nema drugog boga osim Allāha*”.

⁶² sūra el-Mu'minūn, 84.-89. ājet

⁶³ sūra el-Džinn, 18. ājet

⁶⁴ sūra er-Ra'd, 14. ājet

Ilāh (bog) je kod njih (mušrikā) taj koji se cilja radi ovih stvari, svejedno bio to melek, vjerovjesnik, ewlija, drvo, mezar ili džinn. Oni nisu mislili da je to božanstvo (mimo Allāha) tvorac i opskrbitelj koji sve uređuje. Znali su da to pripada jedino Allāhu, Slavljenom i Uzvišenom, kao što smo to prije pojasnili. Oni pod pojmom "boga" misle na ono sto misle i mnogobošci u našem vremenu pod riječju "es-sejjid".

Došao im je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, pozivajući ih u riječi tewhīda, a one su "Lā ilāhe illAllāh" (nema drugog boga osim Allāha). Pod ovim se želi istaći značenje tih riječi, a ne njihovo pūko izgovaranje. Nevjernici, neznalice, znaju da je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, ovom riječju želio ispoljavanje jednoće Allāhu, Slavljenom i Uzvišenom, vezivanjem za Njega, nevjerovanjem u ono što se obožava mimo Njega i odricanjem od toga. Kada im je rekao: "**Recite: Lā ilāhe illAllāh**" odgovorili su:

أَجَعَلَ الْأَلْهَةَ إِلَهًا وَحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجَابٌ

"Zar je bogove sveo na boga jednog? To je zaista nešto veoma čudno!"⁶⁵

Kada znaš da su neznalice među nevjernicima to spoznali, onda se čudite onima koji se pozivaju na islām a ne poznaju tumačenje ovih riječi koje su poznavali nevjernici, neznalice, nego misle da je to čisto izgovaranje jezikom, bez uvjerenja srcem vezanim za značenje.

Oni pametniji među njima misle da je njihovo značenje "ne stvara, ne opskrbljuje, i ne određuje sve niko osim Allāha". Nema dobra u čovjeku od kojeg neznalice među nevjernicima bolje poznaju riječi "Lā ilāhe illAllāh".

Ako si srcem spoznao ovo što sam ti spomenuo i ako si spoznao širk Allāhu, za kojeg Allāh kaže:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ

"Allāh neće oprostiti da Mu se čini širk, a oprostiće ono što je ispod (manje od) toga, kome On hoće."

⁶⁶

Ako si spoznao Allāhovu vjeru s kojom je poslao poslanike, od prvog do zadnjeg, a Allāh neće primiti nijednu vjeru pored ove; ako si spoznao da većina ljudi o ovome ništa ne zna; onda će ti to donijeti dvije koristi:

Prva korist je radost Allāhovoju blagodati i milosti, kao što Uzvišeni kaže:

قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِمَّا تَجْمَعُونَ

"Reci: 'Neka se zato Allāhovoju blagodati i milosti raduju, to je bolje od onoga što gomilaju.',"⁶⁷

⁶⁵ sūra Sād, 5. ājet

⁶⁶ sūra en-Nisā', 48. ājet

Drugo je: veliki strah. Spoznao si da čovjek može postati nevjernik, riječju koju izgovori svojim jezikom. U nekim slučajevima tu riječ izgovori iz neznanja, a ni tada nema opravdanja za neznanje. Može izgovoriti riječi nevjerstva misleći da ga one približavaju Allāhu, posebno kao što su mislili mnogobošci. Neka te Allāh inspiriše pričom o Mūsāovom narodu koji su bili ispravni i imali znanje, pa su mu došli govoreći:

قَالُوا يَمُوسَى اجْعَلْ لَنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ

"O Mūsā" – rekoše – "Napravi i ti nama boga kao što i oni imaju bogove!", ⁶⁸

Tada će ti se povećati strah i nastojanje da se prođeš ovih i sličnih stvari.

Znaj da je od mudrosti Uzvišenoga da nije poslao nijednog vjerovjesnika, a da mu nije dao neprijatelje ovog tewhīda. Uzvišeni kaže:

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَاطِئِينَ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ فَذَرَّهُمْ وَمَا يُفْتَرُونَ

"Tako smo svakom vjerovjesniku neprijatelje određivali, šejtāne u vidu ljudi i džinnā, koji su jedni drugima kićene besjede govorili da bi ih obmanuli." ⁶⁹

Neprijatelji tewhīda možda budu posjedovali mnogo nauke, knjige i dokaze. Uzvišeni kaže:

فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَرِحُوا بِمَا عِنْدَهُمْ مِنَ الْعِلْمِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ

"Kada su im poslanici njihovi jasne dokaze donosili, oni su se znanjem koje su imali dičili." ⁷⁰

Kada si spoznao ovo, onda znaš da na putu ka Allāhu stoje neprijatelji obdareni riječitošću, znanjem i posjeduju svoje argumente. Zato ti je obaveza da od Allāhove vjere naučiš ono što će ti postati oružje s kojim ćeš se boriti protiv ovih šejtāna čiji predvodnik i imām svome Gospodaru, Slavljenom i Uzvišenom, kaže:

لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿٦٨﴾ ثُمَّ لَا تَيَبَّنُهُمْ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ

شَكْرِينَ

⁶⁷ sūra Jūnus, 58. ājet

⁶⁸ sūra el-E'rāf, 138. ājet

⁶⁹ sūra el-En'am, 112. ājet

⁷⁰ sūra el-Mu'min/Gafir, 83. ājet

"Kunem se da ću ih na Tvom pravom putu presretati, pa ću im sprijeda i straga, i zdesna i slijeva prilaziti, i Ti ćeš ustanoviti da većina njih neće zahvalna biti!"⁷¹

Ako se predaš Allāhu i poslušáš Njegove dokaze i pojašnjenja, onda se nemoj bojati i tugovati, jer...:

إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا

"...šejtanovo lukavstvo je zaista slabo."⁷²

Obični čovjek, *muwehhid*, jači je od hiljadu učenjaka iz reda ovih mnogobožaca. Uzvišeni kaže:

وَإِنَّ جُنْدَنَا لَهُمُ الْغَالِبُونَ

"I vojska naša će zacijelo pobijediti!"⁷³

Allāhova vojska će nadjačati dokazom i jezikom, kao što će nadjačati sabljom i oružjem. Međutim, treba se bojati za onoga koji ispovijeda jednoću Allāhu, Slavljenog i Uzvišenog (*muwehhida*) i ide tim putem, ali nema oružja. Uzvišeni Allāh nam je dao blagodat Svoje Knjige koju je učinio:

تَبَيَّنَّا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهَدَىٰ وَرَحْمَةً

"...objašnjenje za sve i kao uputa i milost."⁷⁴

Neće sljedbenik neistine doći sa dokazom, a da u Qur'ānu nema ono što ga opovrgava i pojašnjava njegovu ništavnost. Uzvišeni kaže:

وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا

"Oni ti neće nijedan prigovor postaviti, a da ti Mi nećemo odgovor i najljepše objašnjenje navesti."⁷⁵

Neki komentatori Qur'āna kažu da je ovaj ājet općenit za svaki dokaz s kojim dođu sljedbenici neistine do Sudnjeg dana. Spomenuću ti činjenice, koje Allāh spominje u Svojoj Knjizi, kao odgovor na govor kojim argumentiraju mušrici našeg vremena protiv nas.

Mi kažemo: Odgovor sljedbenicima neistine je na dva načina: općenit i podroban.

Općenit odgovor predstavlja veliku stvar i veliku korist onome ko ga shvati. To su Allāhove riječi:

⁷¹ sūra el-E'rāf, 16. i 17. ājet

⁷² sūra en-Nisā', 76. ājet

⁷³ sūra es-Saffāt, 173. ājet

⁷⁴ sūra en-Nahl, 89. ājet

⁷⁵ sūra el-Furqān, 33. ājet

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَبِهَاتٌ

"On Tebi objavljuje Knjigu, u njoj su ājeti jasni, oni su glavnina Knjige, a drugi su manje jasni." ⁷⁶

Od Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, se vjerodostojno prenosi da je rekao:

"Kada vidite one koji slijede manje jasne ājete – to su ti koje je Allāh naslovio, pa ih se čuvajte."

Primjer toga je da ti neki od mušrika kaže:

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

"I neka se ničega ne boje i ni za čim neka ne tuguju Allāhovi štićenici." ⁷⁷

Ili (ti kaže) da je *šefā'at* (zauzimanje) istina, a vjerovjesnici imaju posebnu poziciju kod Allāha. Ili (ti on) spomene riječi Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kojima dokazuju svoju neistinu, a ti ne razumiješ značenje govora kojeg spominje.

Odgovori mu riječima:

Allāh u Qur'ānu spominje da oni koji su bolesnih srca ostavljaju jasne ājete, a slijede one manje jasne.

Spomenuo sam ti da je Uzvišeni Allāh spomenuo da mnogobošci priznaju Njegovo gospodarstvo (*rububijjet*), a da se njihovo nevjerstvo ogleda u njihovom vezivanju za meleke, vjerovjesnike i ewlije govoreći:

هَتُّؤَلَاءِ شَفَعَتُونَا عِنْدَ اللَّهِ

"Ovo su naši zagovornici kod Allāha." ⁷⁸

Ovo je sasvim jasan ājet i niko ne može promjeniti njegovo značenje. Ovo što si mi spomenuo, o mušriče, od Qur'āna i govora vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, značenje toga mi nije poznato. Međutim, ja izričito naglašavam da Allāhov Govor nije kontradiktoran i da govor Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, nije u oprečnosti sa Allāhovim Govorom. Ovo je dobar i ispravan odgovor. Međutim, neće ga shvatiti osim onaj koga Allāh uputi, zato ga nemoj omalovažavati; on je kao što Uzvišeni kaže:

وَمَا يُلْقِنَهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقِنَهَا إِلَّا ذُو حَظٍّ عَظِيمٍ

"To mogu postići samo strpljivi; to mogu postići samo vrlo srećni." ⁷⁹

⁷⁶ sūra Ālu 'Imrān 7. ājet

⁷⁷ sūra Jūnus, 62. ājet

⁷⁸ sūra Jūnus, 18. ājet

Podroban odgovor se sastoji u činjenici da Allāhovi neprijatelji imaju mnogo opiranja protiv vjere poslanika, kojim odvrćaju ljude od nje. Od njih je njihov govor:

"Mi ne činimo širk Allāhu, nego svjedočimo da ne stvara, ne opskrbljuje, ne donosi korist ili štetu niko osim Allāh Jedini, Koji sudruga nema, te da Muhammed, sallallāhu 'alejhi we sellem, sebi ne može donijeti ni korist ni štetu, a kamoli 'AbdulQādir i drugi. Međutim, ja sam griješnik, a dobri ljudi imaju ugled i poziciju kod Allāha. Od Allāha putem njih tražim (oprost)."

Takvome odgovori onim što smo prethodno naveli:

Oni protiv kojih se Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, borio su priznavali ono što ti spominješ. Priznavali su da njihovi kipovi ništa ne uređuju, nego su željeli poziciju i *šefā'at* (zauzimanje). Prouči mu ono što Allāh navodi u Svojoj Knjizi i to mu pojasni.

Ako ovi kažu:

"Ovi ājeti su objavljeni povodom onih koji obožavaju kipove. Kako onda dobre ljude poistovjećujete sa kipovima!? Kako vjerovjesnike poistovjećujete sa kipovima?"

Tada mu odgovori prethodno rečenim.

Ako prizna da nevjernici u potpunosti svjedoče *rububijet* Allāhu, a da od onih kojima se, mimo Allāha, obraćaju žele samo *šefā'at*, te da time želi napraviti razliku između svoga i njihovog postupka – spomeni mu da su ti nevjernici molili kipove, a ima ih koji mole ewlije za koje Allāh kaže:

أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ

"Oni kojima se oni mole sāmī traže načina kako će se što više Gospodaru svome približiti..."⁸⁰

Oni dozivaju 'Isā'a sina Merjemina, a i njegovu majku. Uzvišeni kaže:

مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأُمُّهُ صِدِّيقَةٌ ۗ كَانَا يَأْكُلَانِ الطَّعَامَ ۗ أَنْظُرْ كَيْفَ

نُبَيِّنُ لَهُمُ الْآيَاتِ ثُمَّ أَنْظِرْ أَنِّي يُؤْفِكُونَ ﴿٥٦﴾ قُلْ أَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا

وَاللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

"Mesīh, sin Merjemin, samo je poslanik – a i prije njega su dolazili i odlazili poslanici – a majka Njegova je uvijek istinu govorila; i oboje su hranu jeli. Pogledaj kako mi iznosimo jasne dokaze i pogledaj, zatim, njih kako se odmeću. Reci: 'Kako možete, pored Allāha, da činite 'ibādet onome koji

⁷⁹ sūra Fussilet, 35. ājet

⁸⁰ sūra el-Isrā', 57. ājet

nije u stanju da vam kakvu štetu učini, niti da vam neku korist pribavi, a Allāh je Taj Koji sve čuje i zna?"⁸¹

Spomeni mu riječi Uzvišenog:

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَائِكَةِ أَهْتُمْ لَأَيِّكُمْ كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿٥١﴾ قَالُوا سُبْحَانَكَ أَنْتَ وَلِيِّنَا مِنْ دُونِهِمْ بَلْ كَانُوا يَعْبُدُونَ الْجِنَّ أَكْثَرُهُمْ بِهِمْ مُؤْمِنُونَ

"A na Dan kada ih On sve sabere, pa meleke upita: 'Zar su ovi vama 'ibādet činili?' Oni će odgovoriti: 'Hvaljen neka si Ti, Ti si Gospodar naš, između nas i njih nije bilo prijateljstva; oni su se džinnovima pokoravali i većina njih je vjerovala u njih.'"⁸²

Uzvišeni kaže:

وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يٰعِيسَىٰ ابْنَ مَرْيَمَ ءَأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّيَ إِلَهَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالِ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقِّ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعَلَّمَ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّمُ الْغُيُوبِ

"A kada Allāh bude rekao: 'O 'Isā, sine Merjemin, jesi li ti govorio ljudima: 'Prihvati Me i majku moju kao dva boga uz Allāha?!', on će reći: 'Hvaljen neka si Ti! Meni ne priliči da govorim ono što nemam pravo. Ako sam Ja to govorio, Ti to već znaš. Ti znaš šta ja znam, a ja ne znam šta Ti znaš. Ti si zaista poznavalac *gajba* (tajni).'"⁸³

Reci mu:

Zar ne znaš da je Allāh proglasio nevjernicima one koji se obraćaju kipovima, a također je proglasio nevjernicima i one koji se obraćaju dobrim ljudima? Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, se borio protiv takvih!

Ako kaže:

"Nevjernici žele (svoje želje) od njih, a ja svjedočim da Allāh daje korist i štetu, te da jedino On sve uređuje. Samo od Njega, Slavljelog i Uzvišenog, ja želim. Dobri ljudi nemaju nikakvog utjecaja, ali im se obraćam želeći od Allāha njihov šefā'at (zauzimanje).

Odgovor je:

Odgovor nevjernika je potpuno isti. Prouči mu Riječi Uzvišenog:

⁸¹ sūra el-Mā'ide, 75. i 76. ājet

⁸² sūra Sebe', 40. i 41. ājet

⁸³ sūra el-Mā'ide, 116. ājet

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ

”A oni koji pored njega uzimaju zaštitnike: 'Mi im se klanjamo samo zato da bi nas što više Allāhu približili'... ”⁸⁴

I Riječi:

وَيَقُولُونَ هَٰؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ

”I govore: 'Ovo su Naši zagovornici kod Allāha'.”⁸⁵

Znaj da su ove tri sumnje kod njih najveće. Kada znaš da ih je Allāh nama pojasnio u Svojoj Knjizi i kada si ih dobro shvatio, onda je sve poslije toga lahko.

Ako kaže:

”Ja samo obožavam Allāha, a ovo utjecanje dobrim ljudima i njihovo dozivanje nije 'ibādet (obožavanje).”

Reci mu:

Ti priznaješ da ti je Allāh stavio u obavezu da isključivo Njemu, Slavljenom i Uzvišenom, činiš 'ibādet, to je Njegovo pravo prema tebi.

Ako kaže: *”Da”!*, onda mu reci:

Pojasni mi ono što ti je dao u obavezu, tj. iskreno ispovijedanje 'ibādetu jedino Allāhu. To je Njegovo pravo prema tebi!

Ako on ne poznaje 'ibādet i njegove vrste, pojasni mu ih svojim riječima. Uzvišeni Allāh kaže:

ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يَحِبُّ الْمُعْتَدِينَ

”Molite se ponizno i u sebi Gospodaru svome. On ne voli one koji se previše glasno mole.”⁸⁶

Kada ga obavjestiš o ovome, reci mu:

Jesi li sad saznao da je dova Allāhu 'ibādet? Neminovno mora odgovoriti sa: *”Da”*. Dova je srž 'ibādetu.

Reci mu:

⁸⁴ sūra ez-Zumer, 3. ājet

⁸⁵ sūra Jūnus, 18. ājet

⁸⁶ sūra el-E'rāf, 55. ājet

Ako priznaješ da je dova 'ibādet i moliš se Allāhu danju i noću, iz straha i nade, a potom radi te potrebe dozivaš vjerovjesnika ili nekog drugog, da li time u 'ibādetu Allāhu drugog činiš ravnim? Neminovno će morati odgovoriti: *Da*"

Reci mu:

Ako znaš riječi Uzvišenog:

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَخَّرْ

"Zato se Gospodaru svome moli i kurban kolji", ⁸⁷

– onda si se pokorio Allāhu i u Njegovo ime zaklao. Da li je to 'ibādet? Moraće reći: *"Da"*.

Reci mu:

Kada prineseš žrtvu stvorenju poput vjerovjesnika, džinna i sl., da li si Allāhu u ovome 'ibādetu nekog ravnim učinio? Morat će priznati i reći: *"Da"*.

Također mu reci:

Da li su mušrici o kojima je objavljen Qur'ān obožavali meleke, dobre ljude, el-Lāta i drugo? Moraće reći: *"Da"*. Da li se njihov 'ibādet ogledao isključivo u dovi, klanju, traženju utočišta, i sl.? Oni su priznavali da su Njegovi robovi i da su pod Njegovom vlašću, te da Allāh utvrđuje sve stvari. Njihovo dozivanje i traženje utočišta je bilo radi traženja pozicija i *šefā'ata*. Ovo je veoma uočljivo iz šer'atskih tekstova.

Ako kaže:

"Zar ti niječeš Poslanikov, sallallāhu 'alejhi we sellem, šefā'at i njega se odričeš?"

Reci mu:

Ne niječem šefā'at, niti ga se odričem. Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, će biti zauzimač i ja se nadam njegovom *šefā'atu*. Međutim, sav šefā'at pripada Allāhu, kao što On, Slavljeni i Uzvišeni, kaže:

قُلْ لِلَّهِ الشَّفَعَةُ جَمِيعًا

"Reci: Allāhu pripada sav šefā'at..." ⁸⁸

Šefā'at će bit tek poslije Allāhove dozvole, kao što On, Slavljeni i Uzvišeni, kaže:

مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ

⁸⁷ sūra el-Kewther, 2. ājet

⁸⁸ sūra ez-Zumer, 44. ājet

"Ko se može pred Njim zauzimati za nekoga bez dopuštenja Njegova?!"⁸⁹

Niko se neće ni za koga zauzimati, osim poslije Allāhovog odobrenja, kao što Uzvišeni kaže:

وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ أَرْتَضَىٰ

"...i oni će se samo za onoga kojim On bude zadovoljan zauzimati."⁹⁰

On je zadovoljan samo sa tewhīdom, kao što kaže:

وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ الْخَسِرِينَ مِنْهُ

"A onaj koji želi neku drugu vjeru osim islāma – neće mu biti primljena."⁹¹

Pošto sav *šefa'at* pripada Allāhu i biva tek poslije Njegove dozvole, Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, a ni drugi, neće se moći zalagati sve dok Allāh to ne dozvoli. To će dozvoliti samo sljedbenicima tewhīda.

Sada ti je jasno da sav *šefā'at* pripada Allāhu i od Njega ga i traži. Ja kažem:

"Allāhu, nemoj mi uskratiti *šefā'at* Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*", "Allāhu, omogući mu zalaganje za mene" i sl...

Ako kaže:

"Vjerovjesniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, je dato zauzimanje, a ja tražim ono što mu je Allāh dao!?"

Odgovor je:

Allāh mu je dao zauzimanje, ali je tebi zabranio da upućuješ dove drugima, pa je rekao:

وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا

"I ne molite se, pored Allāha, nikome!"⁹²

Ako moliš Allāha da ti dā svoga Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, za zauzimača – pokori se onda Njegovim riječima:

وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا

⁸⁹ sūra el-Beqare, 255. ājet

⁹⁰ sūra el-Enbijā', 28. ājet

⁹¹ sūra Ālu 'Imrān, 85. ājet

⁹² sūra el-Džinn, 18. ājet

"I ne molite se, pored Allāha, nikome!"

Osim toga, *šefā'at* će dobiti i drugi mimo vjerovjesnika. Vjerodostojno se prenosi da će se meleki zalagati, ewlije, a i maloljetna djeca. Zar kažeš da im je Allāh dao zalaganje i da ga trebam tražiti od njih?

Ako to kažeš – povratio si se na obožavanje dobrih ljudi koje Allāh spominje u svojoj Knjizi.

Ako kažeš: "Ne", onda je tvoj govor: "Allāh mu je dao *šefa'at*, a ja od njega tražim ono što mu je Allāh dao" opovrgnut.

Ako kaže:

"Ja nikako Allāhu ne smatram ništa ravnim, ali traženje utočišta kod dobrih ljudi nije mnogoboštvo."

Reci mu:

Ako priznaješ da je Allāh zabranio širk u većoj mjeri od zabrane bluda i ako priznaješ da ga Allāh neće oprostiti – kakva je to onda ova stvar koju je Allāh zabranio i spomenuo da je neće oprostiti?, jer on ne zna.

Reci mu:

Kako se čistiš od širka, a ustvari ga ne poznaješ? Kako ti Allāh može zabraniti to, spominjući da ga neće oprostiti, a ti o njemu ne pitaš niti ga upoznaješ? Zar misliš da Allāh zabranjuje širk, a ne pojašnjava ga?

Ako kaže:

"Širk je obožavanje kipova, a mi ne obožavamo kipove", upitaj ga: A šta je to obožavanje kipova? Zar misliš da su oni uvjereni da drveće i kamenje stvara, opskrbljuje ili uređuje život onih koji ih dozivaju? Tvrdnje ovakvih Qur'ān poriče.

Ako kaže:

"To se odnosi na onoga ko se obraća drvetu, kamenu, turbetu i sl... A oni to dozivaju, prinose mu žrtve i govore da ih to približava Allāhu, te da Allāh bereketom toga od njih otklanja nedaće ili da im bereketom toga daje."

Reci:

Rekao si istinu. Ovo što vi činite pored kamenja i turbeta koji se nalaze na kaburovima i sl., potvrđuje da je to postupak obožavanja kipova. To se (priznanje) ustvari i traži.

Reći će mu se također:

Tvojom izjavom da je širk obožavanje kipova ti želiš reći da je širk specifično određen za to i da oslanjanje i da se upućivanje molitvi dobrim ljudima ne smatra dijelom toga. Ovo se odbacuje riječima Uzvišenog Allāha u Njegovoj Knjizi kada proglašava nevjernicima one koji su se vezali za meleke, 'Isā'a ili

dobre ljude. Neminovno ti mora priznati da onaj koji u 'ibādetu Allāhu kao sudruga pripíše nekoga od dobrih ljudi, da je to širk koji se spominje u Qur'ānu. To se (priznanje) upravo i traži.

Tajna ovog pitanja je:

Kada kaže:

"Ja ne činim širk Allāhu". Reci mu: A šta je to širk Allāhu, protumači ga?

Ako kaže: *"To je obožavanje kipova"*, reci: A šta znači obožavanje kipova? Protumači mi to!

Ako kaže: *Ja samo obožavam Allāha!* Reci mu: Šta je značenje 'ibādetu Allāhu? Protumači mi to!

Ako ga protumači kao što ga je Qur'ān pojasnio – pa to se i traži.

A ako ga ne bude znao, kako se onda može pozivati na nešto, a on to ne poznaje?

Ako ga protumači u neispravnom značenju, pojasnićeš mu jasne ājete o značenju širka Allāhu, obožavanje kipova, te da je ono što čine u ovom vremenu u potpunosti identično, te da je 'ibādet Allāhu Jedinome, Koji nema sudruga, 'ibādet kojeg nam poriču i radi kojeg na nas podvikuju, kao što su povikivala njihova braća govoreći:

أَجْعَلُ الْأَهْهَةَ إِلَهًا وَحِدًا ۖ إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجَابٌ

"Zar on da bogove svede na boga jednog?"⁹³

Kada spoznaš da mušrici u ovom našem vremenu ovo nazivaju *"velikim uvjerenjem"*, a to je širk o kojem je objavljen Qur'ān i zbog kojeg se Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, borio protiv ljudi, znaj da je širk prvih mušrika lakši od širka u našem vremenu zbog dvije stvari:

Prva stvar: Prvi su činili širk dozivajući meleke, ewlije i kipove kada su bili u obilju, a u nedaći su se iskreno obraćali Allāhu u svojim molitvama. Uzvišeni kaže:

وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا إِيَّاهُ ۖ فَلَمَّا خَجَّكُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ ۚ وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا

"Kad vas na moru nevolja zadesi, tada nema onih kojima se inače klanjate, postoji samo On. A kad vas On na kopno spasi, vi okrećete glave; čovjek je uvijek nezahvalan!"⁹⁴

Uzvišeni kaže:

⁹³ sūra Sād, 5. ājet

⁹⁴ sūra el-Isrā', 67. ājet

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ أَوْ أَتَتْكُمْ السَّاعَةُ أَغَيْرَ اللَّهِ تَدْعُونَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤١﴾ بَلْ إِيَّاهُ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ إِنْ شَاءَ وَتَنْسَوْنَ مَا تُشْرِكُونَ

”Kažite vi meni, ako istinu govorite: ‘Kad bi vam došla Allāhova kazna ili vas iznenadio Smak svijeta, da li biste ikoga drugog osim Allāha priznavali?’ Njega biste samo molili da, ako hoće, otkloni od vas ono za što ste ga molili, a ne bi vam ni na um pali oni koje ste Mu pridruživali.”⁹⁵

I kaže:

وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَا رَبَّهُ مُنِيبًا إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا حَوَّلَهُ نِعْمَةً مِّنْهُ نَسِيَ مَا كَانَ يَدْعُوًّا إِلَيْهِ مِن قَبْلُ وَجَعَلَ لِلَّهِ أَنْدَادًا لِّيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِهِ ۗ قُلْ تَمَتَّعْ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا ۗ إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ

”Kad čovjeka nevolja snade, Gospodaru svome se moli, Njemu se obraća. A onda, pošto mu Allāh milost Svoju daruje, zaboravi Onoga Kome se prije molio i učini druge Njemu ravnim, da bi s puta Njegova odvodio. Reci: ‘Uživaj neko vrijeme u svom kufru, ti si od stanovnika vatre!’ ”⁹⁶

Uzvišeni kaže:

وَإِذَا غَشِيَهُمْ مَّوْجٌ كَالظُّلَلِ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ

”A kad ih talas, kao oblak, prekrije, mole se Allāhu iskreno mu vjeru ispovijedajući.”⁹⁷

Ko shvati ovo pitanje kojeg je Allāh pojasnio u Svojoj Knjizi, a ono je da mušrici protiv kojih se borio Allāhov poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, mole Allāha a i druge u izobilju, a u nedaćama i poteškoćama mole isključivo Allāha Koji sudruga nema, zaboravivši na njihove prvake, biće mu jasna razlika između širka koji čine ljudi u našem vremenu i širka prvih mušrikā u doba Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*.

Međutim, gdje su oni čija srca trebaju duboko shvatiti ovu problematiku? Neka je Allāh na pomoći!

Druga stvar: Prvi mušrici su uz Allāha dozivali ljude koji su bili privrženi i bliski Allāhu kao: vjerovjesnike, ewlije, meleke, te drveće i kamenje koji su pokorni Allāhu, Slavljenom i Uzvišenom.

Ovi u našem dobu sa Allāhom dozivaju najgrešnije ljude o kojima prenose različite priče o bludu, krađi, napuštanju namāza i sl. Onaj koji vjeruje u dobrog čovjeka ili predmete, koji inače ne čine nepokornost, kao što su drvo ili kamen, njegov širk je lakši od širka onoga koji vjeruje u nekoga čija se nepokornost i nered jasno vide i njima se svjedoči.

⁹⁵ sūra el-En'ām, 40. i 41. ājet

⁹⁶ sūra ez-Zumer, 8. ājet

⁹⁷ sūra Luqmān, 32. ājet

Kada si se uvjerio da su oni protiv kojih se borio Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, ispravnijih razuma i manji mušrici nego ovi danas, znaj da ovi danas imaju sumnju koju navode u kontekstu onoga što smo spomenuli.

To je njihova najveća nedoumica. Poslušaj odgovor na nju!

Oni govore:

”Oni kojima je objavljen Qur'ān (u doba Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem) nisu svjedočili da nema drugog boga osim Allāha, Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, su utjerivali u laž, negirali su proživljenje i nijekali Qur'ān smatrajući ga magijom. Mi svjedočimo da nema drugog boga osim Allāha i da je Muhammed Allāhov poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, potvrđujemo Qur'ān, vjerujemo u proživljenje, klanjamo i postimo. Kako nas onda poistovjećujete sa tim mušricima?”

Odgovor:

Nema razilaženja među islāmskim učenjacima da je čovjek koji potvrdi Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, u jednoj, a osporava ga u drugoj stvari – nevjernik koji nije ušao u islām. Isto je pravilo ako on vjeruje u dio Qur'āna a drugi negira, kao kada prizna tewhīd a negira obavezu namāza, ili prizna tewhīd i namāz a negira obavezu zekāta, ili sve to priznaje a negira post, ili sve to priznaje a niječe hadždž. Kada se ljudi u doba vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, nisu odazvali na hadždž, Allāh je o njima objavio:

وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا ۚ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ

”Hodočastiti Hram dužan je, Allāha radi, svaki onaj koji je u mogućnosti; a onaj koji ne vjeruje – pa, zaista, Allāh nije ovisan ni o kome.”⁹⁸

Ko sve ovo potvrdi a niječe proživljenje – postaje nevjernik prema konsenzusu učenjaka. Njegov imetak i život su dozvoljeni. Uzvišeni kaže:

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُوْمَنُ بَعْضُ وَنَكَفُرُ بَعْضُ ۚ وَإِرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿١٥٠﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا

”Oni koji u Allāha i poslanike njegove ne vjeruju i žele da između Allāha i poslanikā njegovih u vjerovanju naprave razliku i govore: 'U neke vjerujemo, a u neke ne vjerujemo', i žele da između toga nekakav stav zauzmu – oni su zbilja pravi nevjernici; a mi smo nevjernicima pripremili sramnu patnju.”

⁹⁹

⁹⁸ sūra Ālu 'Imrān, 97. ājet

⁹⁹ sūra en-Nisā', 150. i 151. ājet

Kada Allāh u svojoj Knjizi jasno kaže da je onaj koji vjeruje u dio, a ne vjeruje drugi dio Knjige – uistinu nevjernik, ova nedoumica je otklonjena. Ovu nedoumicu je spomenuo i jedan od učenjaka iz El-Ahsā'a u knizi koju nam je poslao.

Također će se reći:

Ako potvrđuješ da je onaj koji potvrdi Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, u svemu, a negira obaveznost namāza – nevjernik i da je, prema idžmā'u (konsenzusu) 'uleme, njegov život i imetak dozvoljen, isto je onda ako potvrdi sve osim proživljenja, ili potvrdi sve a negira obaveznost posta u ramadānu. U tome se pravni pravci – mezhebi u islāmu ne razilaze a i Qur'ān o tome, kao što smo prije rekli, govori.

Poznato je da je tewhīd najveća obaveza s kojom je došao Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i da je čak veća od namāza, zekāta, posta i hadždža. Kada čovjek negira jednu od ovih stvari postao je nevjernik, pa makar radio sve ono s čime je došao Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*! Kada negira tewhīd, koji je vjera svih poslanikā, znači li da ne vjeruje? Neka je slava Allāhu, kako je čudno samo ovo neznanje!

Također će se reći:

Ashābi Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, su se borili protiv plemena Benū Hanīfe, koji su prešli na islām u doba Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i svjedočili da nema drugog boga osim Allāha i da je Muhammed Njegov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, učili su *edhān* i klanjali.

Ako kaže: "Oni su govorili da je Musejlema vjerovjesnik".

Reci: To se upravo od tebe i traži. Kada je onaj koji podigne čovjeka na stepen vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, postao nevjernik, kada je njegov život i imetak dozvoljen, i kada mu ne koristi ni šehādet ni namāz, šta onda tek reći za onoga koji podigne Šemsana, Jūsufa, ashāba, Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, na stepen Silnoga Gospodara Nebesa i Zemlje? Neka je slava Allāhu, kako je samo On Veličanstven!

كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

"Eto tako Allāh pečati srca onih koji neće da znaju." ¹⁰⁰

Također će se reći:

Oni koje je 'Alī ibn Ebī Tālib spalio vatrom su se pozivali na islām i bili su sljedbenici 'Alije, *Allāh bio zadovoljan njime*, naučavali su znanje od ashāba, ali su vjerovali da je 'Alī takav kao što (ovi danas) vjeruju u Jūsufa, Šemsana i njima slične. Kako su se ashābi usaglasili oko njihovog ubistva i nevjerstva? Zar mislite da ashābi muslimane proglašavaju nevjernicima? Zar mislite da vjerovanje u Tadža i njemu slične ne šteti, a da vjerovanje u 'Aliju ibn Ebī Tāliba, na ovakav način, vodi u nevjerstvo?

¹⁰⁰ sūra er-Rūm, 59. ājet

Također će se reći:

Benū Abid el Kaddah su vladali Marokom i Egiptom u vrijeme 'Abbasija. Svi su svjedočili da nema drugog boga osim Allāha i da je Muhammed Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*. Pozivali su se na islām, klanjali džume i namāz obavljali u džemā'atu. Kada su javno iznijeli suprostavljanje šeri'atu u pogledu stvari koje su manje važne od ovih o kojim govorimo, učenjaci su se usaglasili da su nevjernici i da se protiv njih treba boriti, te da su njihova područja – područja rata. Muslimani su se protiv njih borili sve dok im iz ruku nisu iščupali preostale muslimanske pokrajine.

Također će se reći:

Ako su prvi mušrici bili nevjernici zato što su objedinili širk, nijekanje Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i Qur'āna, nijekanje proživljenja i dr., šta je onda smisao poglavlja kojeg spominju učenjaci svih mezhebā (pravnih škola): **”Poglavlje: Propis o riddetu (otpadništvu od vjere)”?**

Murtedd (otpadnik) je čovjek koji postane nevjernik nakon što je pripadao islāmu. Zatim su spomenuli mnoge oblike otpadništva, a sa svakim od ovih oblika čovjek postaje nevjernik, te njegova krv i imetak postaju dozvoljeni. Također, spomenuli su i sitne stvari i rekli da je onaj ko ih počinu – nevjernik, kao npr.: Riječ nevjerstva izgovorena jezikom bez srčane odluke ili riječ koja se spomene u igri i šali.

Također će se reći:

Oni o kojima je Allāh rekao:

تَحْلِفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ

”Zaklinju se Allāhom da nisu govorili, a govorili su riječi kufra i postali nevjernici nakon svog islāma.”

¹⁰¹

Zar ne vidiš da ih je Allāh osudio kao nevjernike samo zbog jedne riječi iako su u doba Allāhovog poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, sa njim se borili, klanjali, davali zekāt, obavljali hadždž i ispovijedali Allāhu jednoću? Tako je Allāh, Slavljeni i Uzvišeni, o njima rekao:

قُلْ أِبَالَهُمْ وَعَاقِبَتُهُمْ وَأَسْوَأُ مِنْهُمْ لَمْ يَأْمُرُوا بِالْإِسْلَامِ وَكَفَرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ

”Reci: 'Zar se niste Allāhu, riječima Njegovim i Poslaniku Njegovom rugali? Ne ispričavajte se! Postali ste nevjernici nakon svog imāna.’” ¹⁰²

To su oni o kojima je Allāh jasno rekao da su postali nevjernici poslije vjerovanja, a bili su sa Allāhovim Poslanikom, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, u pohodu na Tebūk. Izgovorili su riječi nevjerstva spomenuvši da je to bilo u šali.

¹⁰¹ sūra et-Tewbe, 74. ājet

¹⁰² sūra et-Tewbe, 65. i 66. ājet

Razmisli o ovoj *šubhi* (nedoumici), a to su njihove riječi:

"Vi smatrate nevjericima ljude muslimane, koji svjedoče da nema drugog boga osim Allāha, klanjaju, poste...",

...a zatim razmisli o odgovoru na ovu nedoumicu, jer je ovaj odgovor jedan od najvrijednijih na stranicama ove knjige.

Jedan od dokaza za to je i ono što Allāh pripovijeda o sinovima Isrā'īlovim koji su, i pored predanosti, znanja i ispravnosti, rekli Musau:

أَجْعَل لَّنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ

"Napravi i ti nama boga kao što i oni imaju bogove!"¹⁰³

Neki ashabi su rekli: *"Načini nam Dhātu Enwāt"*, pa se Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, zakleo da je to istovjetno govoru sinova Isrā'īlovih: **"Napravi i ti nama boga."**

Ali, mušrici imaju nedoumicu kojom dokazuju prilikom navođenja ovog događaja. Oni kažu:

"Sinovi Isrā'īlovi time nisu postali nevjernici. Također, oni koji su Allāhovom Poslaniku, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekli: "Načini nam Zatul-Envat" nisu postali nevjernici."

Odgovor je:

Kažemo da sinovi Isrā'īlovi nisu uradili, a isto i oni koji su pitali Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, to nisu učinili. Ne bi bilo razilaženja da bi sinovi Isrā'īlovi postali nevjernici da su to učinili. Također nema razilaženja u tome da su to učinili oni kojima je to Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, zabranio i da mu se nisu pokorili, te da su uzeli Dhātu Enwāt poslije njegove zabrane, da bi postali nevjernici. To se priznanje traži.

Ovaj događaj ukazuje da musliman, pa čak i učenjak, može zapasti u neke vrste širka koje ne poznaje. Ovo nam koristi kao činjenica da treba naučavati i čuvati se, ali i kao saznanje da riječi neznalice: *"Ma, shvatili smo tewhīd!"*, spadaju u najveću vrstu neznanja i šejtānovih zamki.

Također to muslimanu koji sudi na osnovu intuicije u nedostatku dokaza koristi da kada izgovori riječi nevjerstva a ne poznaje ih, pa bude upozoren i odmah se pokaje, te da nije postao nevjernik, kao što su uradili sinovi Isrā'īlovi ili oni koji su upitali Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*. To isto koristi, iako nije postao nevjernik, da će mu se uputiti oštar prijekor kao što je učinio Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*.

¹⁰³ sūra el-E'rāf, 138. ājet

Mušrici imaju i drugu nedoumicu, pa kažu:

"Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, je osudio Usāmino ubistvo čovjeka koji je rekao "Lā ilāhe illAllāh". On također kaže: "Naređeno mi je da se borim protiv ljudi dok ne kažu: Lā ilāhe illAllāh..." Pостоje i drugi hadīthi o ustezanju od onoga ko izgovori riječi šehādeta."

Ove neznalice žele reći da onaj ko izgovori ove riječi ne može biti nevjernik i ne može se ubiti, bez obzira šta uradi. Ovim mušricima, neznalicama, će se reći:

Poznato je da se Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, borio protiv Židovā i da ih je porobljavao, a oni su govorili *"Nema drugog boga osim Allāha."* Ashābi Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, su se borili protiv plemena Benū Hanīfe, a oni su svjedočili da nema drugog boga osim Allāha i da je Muhammed Allāhov Poslanik. Klanjali su, tvrdili da su pripadnici islāma. Isto se odnosi i na one koje je 'Alī ibn Ebī Tālib spalio vatrom.

Ove neznalice priznaju da onaj koji negira proživljenje postaje nevjernik i biće ubijen, pa makar izgovarao *"Lā ilāhe illAllāh"*. Isto se odnosi i na onoga koji negira nešto od temelja islāma. Kako mu to neće koristiti kada negira neke od sporednih propisa vjere, a koristi mu kada negira tewhīd, koji je temelj i vrhunac vjere Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*?!

Međutim, Allāhovi neprijatelji nisu shvatili značenje ovih hadīthā. Usāma je ubio čovjeka koji je tvrdio da pripada islāmu, misleći da je on izrazio pripadnost islāmu samo iz straha za svoj život i imetak. Kada čovjek obznani islām, potrebno se od njega ustegnuti sve dok se ne utvrdi da postupa suprotno principima islāma. Uzvišeni Allāh je objavio:

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا اِذَا ضَرَبْتُمْ فِى سَبِيْلِ اللّٰهِ فَتَبَيَّنُوْا

"O vjernici, kada krenete u borbu na Allāhovom putu, dobro ispitajte."¹⁰⁴

Tj. dobro provjerite, a sam ājet ukazuje da je potrebno ustegnuti se i dobro provjeriti. Ako se kasnije utvrdi da ima djela koja su suprotna islāmu, biće ubijen, jer Uzvišeni kaže **"...dobro provjerite."** A da se ne ubija kada izgovori ove riječi – provjera i potvrda ne bi imale značenje.

Također, u drugom hadīthu i njemu sličnim po smislu, tretira se značenje onoga što smo spomenuli, tj. da je obavezno sustegnuti od onoga koji javno obznani tewhīd i islām, sve dok se ne utvrdi suprotno tome. Dokaz za to su riječi Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*: **"Zar si ga ubio nakon što je rekao: Lā ilāhe illAllāh?"** Rekao je također: **"Naređeno mi je da se borim protiv ljudi sve dok ne kažu Lā ilāhe illAllāh"**. Isto je rekao i za haridžije: **"Gdje god ih susretnete ubijajte ih. Ako ih ja dočekam ubijaću ih kao što je ubijen narod Ād."** Haridžije su imale najviše 'ibādeta, najviše su izgovarale *"Lā ilāhe illAllāh"* i *"subhānAllāh"*. Čak su i ashābi zbog toga pred njima sebe smatrali malim. Oni su naučili znanje od ashāba, ali im *"Lā ilāhe illAllāh"*, mnoštvo 'ibādeta, kao i pozivanje na islām nije koristilo kada se kod njih očitovalo suprostavljanje šerī'atu. Isto smo spomenuli za borbu protiv Židovā i

¹⁰⁴ sūra en-Nisā', 94. ājet

borbu ashāba protiv plemena Benū Hanīfe. Isto tako je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, htio povesti borbu protiv Benū el-Mustalik kada ih je neki čovjek obavijestio da su uskratili zekāt, pa je Uzvišeni objavio:

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا اِنْ جَاءَكُمْ فَاَسِقُ بِنَا فَتَّبِعُوْا

"O vjernici, ako vam neki griješnik donese kakvu vijest, dobro je provjerite..."¹⁰⁵

Ovaj čovjek im je slagao. Sve to ukazuje da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, u ovim hadīthima, kojima su oni argumentirali, ustvari htio ono što smo mi spomenuli.

Oni imaju drugu nedoumicu, a to je da je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, spomenuo da će ljudi na Sudnjem danu tražiti pomoć od Ādema, zatim od Nūha, Ibrāhīma, Mūsāa, 'Isāa. Svi će se ispričavati sve dok ne dođu do Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*. Kažu:

"Ovo ukazuje da traženje pomoći od drugih mimo Allāha nije širk".

Odgovor:

Kažemo: Neka je slava Onome koji je zapečatio srca Svojih neprijateljā, jer mi traženje pomoći od stvorenja u onome što oni mogu učiniti, ne niječemo. Uzvišeni Allāh u priči o Mūsāu kaže:

فَاَسْتَعَاثَهُ الَّذِيْ مِنْ شِيْعَتِهِ عَلَى الَّذِيْ مِنْ عَدُوِّهِ

"...pa ga zovnu u pomoć onaj iz njegova naroda protiv onog iz neprijateljskog naroda."¹⁰⁶

Isto tako, čovjek traži pomoć od svojih saboraca u borbi i sl., a to su stvari koje ljudi mogu učiniti. Mi negiramo traženje pomoći u vidu 'ibādeta kojeg oni čine kod kaburova ewlijā, ili u njihovom odsustvu, za stvari koje je moćan učiniti samo Allāh. Ako je ovo potvrđeno, onda njihovo traženje pomoći od vjerovjesnikā na Sudnjem danu znači da oni žele od njih da mole Allāha da počne obračunavati djela ljudi kako bi se stanovnici dženneta odmorili od tegobnog stajanja.

To je dozvoljeno i na dunjāluku i na āhiretu. Kao npr. da dođeš kod dobrog, živog čovjeka s kojim se družiš i da on čuje tvoj govor, pa mu kažeš: *"Moli Allāha za mene"*, kao što su ashābi Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, tražili to od njega u toku njegovog života. Ali, poslije smrti se to nije nikako desilo. Oni ga nisu pitali za zauzimanje kod njegovog kabura, čak su *selefus-sālih* (ispravni prethodnici) oštro kritikovali one koji su se obraćali dovom Allāhu kod poslanikovog, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kabura. A šta tek reći za onoga koji njemu (Allāhovom Poslaniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*) upućuje dovu?

¹⁰⁵ sūra el-Hudžurāt, 6. ājet

¹⁰⁶ sūra el-Qasas, 15. ājet

Oni imaju drugu sumnju: Kazivanje o Ibrāhīmu, 'alejhis-selām, kada je bačen u vatru i kada ga je presreo Džibrīl, 'alejhis-selām, u zraku rekavši: "Imaš li potrebu?" Ibrāhīm je odgovorio: "Ne, što se tebe tiče!" Kažu:

"Da je traženje pomoći od Džibrīla bilo širk, Džibrīl to ne bi ponudio Ibrāhīmu!?"

Odgovor je:

Ovo je poput prve nedoumice: Džibrīl mu je ponudio korist koja mu je već određena. Allāh, Slavljeni i Uzvišeni, za Džibrīla kaže:

شَدِيدُ الْقُوَى

"...jedan ogromne snage..."¹⁰⁷

Da mu je Allāh naredio da uzme vatru pripremljenu za Ibrāhīma i ono što je oko nje, u vidu zemlje i brda, te da ih baci na istok ili zapad – to bi Džibrīl i učinio. Da mu je naredio da Ibrāhīma stavi na udaljeno mjesto od njih – to bi i učinio. Da mu je naredio da ga podigne na nebesa – učinio bi i to.

To je poput bogatog čovjeka koji vidi siromaha u potrebi i ponudi mu pozajmicu ili poklon, čime će zadovoljiti njegovu potrebu. Tada ovaj siromah koji je u potrebi odbije da to uzme i strpi se dok mu Allāh ne dadne opskrbu na kojoj nikome drugome ne treba izražavati zahvalnost. Da li je onda ovo i blizu traženja pomoći u vidu 'ibādeta i širka, ako ovakvi išta shvataju?!

Završimo govor, *inšā'Allāh*, velikim i veoma važnim pitanjem koje se shvata iz prethodno rečenog. Međutim, o njemu posebno govorimo zbog njegove veličine i zato što se u njemu mnogo griješi:

Nema sumnje da se tewhīd mora očitivati srcem, jezikom i djelom; ako je samo jedan od ovih elemenata neispravan – čovjek nije musliman. Ako spozna tewhīd, a ne postupa po njemu, onda je nevjernik inadžija, poput faraona, Iblīsa i njima sličnih.

U ovome griješe mnogi ljudi kada kažu:

"To je istina i mi to shvatamo. Svjedočimo da je to istina, ali mi to ne možemo činiti i nije moguće da se to prihvati kod naših sunarodnjaka, osim onoga što se slaže sa njima",

...i slična opravdanja.

Takav siromah ne zna da većina predvodnika nevjerstva poznaje istinu i da su je napustili samo zbog nekih opravdanja, kao što Uzvišeni kaže:

أَشْتَرُوا بِقَايَتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا

¹⁰⁷ sūra en-Nedžm, 5. ājet

"Oni Allāhove ājete za ono što malo vrijedi zamjenjuju" ¹⁰⁸

Postoje i drugi ājeti poput ovoga:

الَّذِينَ آتَيْنَهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ، كَمَا يَعْرِفُونَ آبْنَاءَهُمْ

"Oni kojima smo dali Knjigu znaju ga kao što sinove svoje znaju." ¹⁰⁹

Njegov rad po tewhīdu je samo formalan jer ga ne shvata, ili nije uvjeren svojim srcem i onda je *munāfiq* (dvoličnjak), a *munāfiq* je gori od čistog nevjernika, jer Uzvišeni kaže:

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ

"Munāfici će na samom dnu džehennema biti." ¹¹⁰

Ova tematika je veoma opsežna i ako o njoj razmisliš, bit će ti sasvim jasna.

Među ljudima vidiš one koji znaju istinu, a napuštaju njeno praktikovanje bojeći se da im bude uskraćen dunjaluk, ugled, ili da bude poistovjećen sa nekim. Vidiš onoga koji radi po istini formom, ali ne i svojom nutrinom. Kada ga upitaš u šta je uvjeren svojim srcem, on ne zna. Zato dobro shvati ova dva ājeta iz Allāhove Knjige.

Prvi ājet: Uzvišeni kaže:

لَا تَعْتَدُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ

"Ne pravdajte se! Postali ste nevjernici nakon svog imāna!" ¹¹¹

Kada si se uvjerio da su neki ashābi, koji su se borili protiv Bizantinaca sa Allāhovim Poslanikom, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, postali nevjernici zbog riječi koje su izgovorili u šali i igri, onda ti je sasvim jasno da su riječi onoga koji izgovori nevjerstvo ili postupa u skladu sa nevjerstvom iz straha ili bojazni da će mu biti uskraćen imetak, pozicija ili povodeći se za nekim – daleko veće od riječi koje se izgovore u šali.

¹⁰⁸ sūra et-Tewbe, 9. ājet

¹⁰⁹ sūra el-Beqare, 146. ājet

¹¹⁰ sūra en-Nisā', 145. ājet

¹¹¹ sūra et-Tewbe, 66. ājet

Drugi ājet: Uzvišeni kaže:

مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَنْ يَكُنَ مِنْ شَرِّحَ بِالْكَفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ
مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٦﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحَبُّوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الْكَافِرِينَ

”Onoga koji učini kufr Allāhu nakon svoga īmāna – osim onoga koji je prisiljen, a srce mu je smireno na īmānu – čeka Allāhova kazna. A one koji otvore svoja prsa kufru stići će srdžba Allāhova i njih čeka patnja velika, zato što više vole dunjālučki život nego āhiretski. A Allāh neće uputiti narod nevjernički.”¹¹²

Allāh nije dao opravdanja ovima, osim ako budu prisiljeni, ali da njihovo srce bude smireno sa *īmānom*. U ostalim slučajevima to znači nevjerstvo poslije vjerovanja, bilo to iz straha, povoda, borbe za domovinu, porodicu, imetak, ili se to učini u šali ili iz nekog drugog razloga. Osim ako je došlo do prisile. Ājet ukazuje na ovu činjenicu sa dva aspekta:

Prvi: Njegove riječi:

إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ

”...osim onoga koji je prisiljen...”

Uzvišeni je ovdje izdvojio samo onoga koji je prisiljen, a poznato je da čovjek može biti prisiljen samo na govor ili na djelo, a da na uvjerenje srca ne može niko biti prisiljen.

Drugi: Riječi Uzvišenog:

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحَبُّوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ

”zato što više vole dunjālučki život nego āhiretski”,

...jasno naglašavaju da nevjerstvo i patnja nisu došli kao posljedica uvjerenja, neznanja, mržnje prema vjeri ili ljubavi prema nevjerstvu, nego je razlog tome postojanje dunjālučkog interesa kojem je data prednost nad vjerom.

Allāh, Slavljeni i Uzvišeni, najbolje zna i neka je *salawāt* i *selām* na našeg vjerovjesnika Muhammeda, njegovu porodicu i na sve ashābe.

¹¹² sūra en-Nahl, 106. i 107. ājet

كتاب التوحيد

KNJIGA TEWHĪDA

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

U ime Allāha, Milostivog, Samilosnog!

(1) ALLĀHOVO PRAVO PREMA LJUDIMA I PRAVO LJUDI PREMA ALLĀHU

Riječi su Allāha Uzvišenog:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

"A džinne ni ljude nisam stvorio (ni zbog čega drugog), osim da bi Me obožavali." ¹¹³

I Njegov je govor:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

"I doista, poslali smo svakoj zajednici poslanika: "(Samo) Allāhu 'ibādet činite, a klonite se tāgūta!" "

¹¹⁴

I Njegov je govor:

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا

"A Gospodar tvoj je naredio da ne obožavate (ikoga drugog), izuzev Njega, a roditeljima dobročinstvo..." ¹¹⁵

I Njegov je govor:

وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا

"I obožavajte Allāha i ne pridružujte Njemu ništa!" ¹¹⁶

I Njegov je govor:

قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبِّيَ عَلَيْكُمْ عَلَىٰ كُفْرٍ كَبِيرٍ أَلَّا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا

"Reci: "Dođite, proučiću ono što vam je propisao Gospodar vaš: da ne pridružujete Njemu ništa ..." "

¹¹⁷

¹¹³ sūra edh-Dhārijāt, 56. ājet

¹¹⁴ sūra en-Nahl, 36. ājet

¹¹⁵ sūra el-Isrā', 23. ājet

¹¹⁶ sūra en-Nisā', 36. ājet

Ibn Mes'ūd, *Allāh bio zadovoljan njime*, je rekao:

"Ko želi vidjeti oporuku Muhammeda, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, na kojoj je njegov pečat, neka pročita govor Uzvišenog: **'Reci: "Dođite, proučiću ono što vam je zabranio Gospodar vaš..."** ", sve do: **"I da je ovo ispravn put..."**" ¹¹⁸ "

Od Mu'ādha ibn Džebela, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je rekao:

"Jahao sam sa Vjerovjesnikom, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, na magarcu, pa mi je on rekao: **'O Mu'ādhe! Znaš li koje je Allāhovo pravo prema ljudima i koje je pravo ljudi prema Allāhu?'** Rekao sam: 'Allāh i Njegov Poslanik najbolje znaju.' Rekao je: **'Zaista je Allāhovo pravo prema ljudima da Ga ljudi obožavaju i da Mu ništa ne pridružuju, a pravo ljudi prema Allāhu jeste da Uzvišeni Allāh ne kažnjava onog ko Mu ništa ne pridružuje.'** Rekao sam: 'Allāhov Poslaniče, hoću li obveseliti svijet (tom radosnom viješću)?' Rekao je: **'Nemoj ih obveseljavati, jer će (zanemariti rad i na to) se osloniti.'**" Zabilježili su ga njih dvojica (el-Buhārī i Muslim).

(2) O VRIJEDNOSTI TEWHIDA I O TOME KOJE GRIJEHE BRIŠE

I govor Uzvišenog Allāha:

الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ

"Oni koji vjeruju i vjerovanje svoje sa *dhulmom* (nepravdom) ne miješaju, takvima pripada sigurnost i oni su upućeni." ¹¹⁹

Od Ubāde ibn Sāmīta, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Ko posvjedoči da nema boga osim Allāha Jedinog, Koji nema sudruga, i da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik, i da je 'Isā Allāhov rob i Njegov poslanik i Riječ koju je uputio Merjemi, i Duša od Njega, te da je džennet istina i da je vatra istina – Allāh će ga uvesti u džennet sa djelima koja ima." Zabilježila su ga njih dvojica.

Njih dvojica prenose u hadīthu od 'Utšana (da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao):

"Uistinu je Allāh oharāmio (zabranio) vatri da prži onoga ko kaže 'Lā ilāhe illAllāh', želeći time Allāhovo lice."

Od Ebū Se'īda, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

¹¹⁷ sūra el-En'ām, 151.-153. ājet

¹¹⁸ sūra el-En'ām, 151.-153. ājet

¹¹⁹ sūra el-En'ām, 82. ājet

"Mūsā je rekao: 'O Gospodaru, poduči me nečemu čime ću Te spominjati i moliti.' Gospodar je rekao: 'O Mūsā, reci: 'Nema boga osim Allāha.' Rekao je Mūsā: 'Gospodaru, svi Tvoji robovi to kažu.' Gospodar reče: 'O Mūsā, kada bi sedam nebesa i svi koji su na njima, osim Mene, i sedam zemalja bili na jednom tasu, a 'Lā ilāhe illAllāh' bilo na drugom tasu – 'Lā ilāhe illAllāh' bi prevagnulo.'" Prenose ga Ibn Hibbān i Hākim, koji je za njega rekao da je *sahīh*.

Et-Tirmidhī je prenio i ocijenio ga kao hasen od Enesa, *Allāh bio zadovoljan njime*: "Čuo sam Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kako govori: 'Uzvišeni Allāh je rekao: 'O čovječe, uistinu, kad bi Mi ti učinio grijeha kolika je Zemlja, a zatim Mi došao, ne pridružujući Mi ništa – Ja bih ti onoliko kolika je ona (tj. Zemlja) dao oprosta.'" "

(3) O TOME DA ĆE ONAJ KO OSTVARI TEWHĪD UĆI U DŽENNET BEZ POLAGANJA RAČUNA

I riječi su Uzvišenog:

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

"Ibrāhīm je, uistinu, bio kao ummet, pokoran Allāhu, čiste vjere, i nije druge pridruživao Allāhu." ¹²⁰

Uzvišeni je rekao:

إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ حَشِيَّةِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ﴿٥٧﴾ وَالَّذِينَ هُمْ بِعَاقِبَتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٨﴾ وَالَّذِينَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ

"Oni koji iz bojazni prema Gospodaru svome strahuju, oni koji u dokaze Gospodara svoga vjeruju i oni koji Gospodaru svome širk ne čine." ¹²¹

Od Husejna ibn 'AbdurRahmāna se prenosi da je rekao:

"Bio sam kod Se'ida ibn Džubejra i on je rekao: 'Ko je od vas vidio zvijezdu koja je sinoć pala?' Odgovorio sam: 'Ja, jer nisam bio na namāzu, bila me zmija ujela'. 'Šta si uradio?', upitao je. 'Proučio sam rukju', odgovorio sam. 'Šta te je na to navelo?', upitao je. 'Hadīth koji nam je pripovjedaš Ša'bi', odgovorio sam. 'Šta vam je pripovjedaš?', upitao je. 'Pripovjedaš nam je od Burejdea ibn Husajba da je on rekao: 'Nema rukje osim za urok ili groznicu'. 'Dobro je uradio onaj ko se drži onoga što je čuo', rekao je. 'Međutim, pričao nam je Ibn 'Abbās, prenoseći od Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, da je rekao: '**Pređočeni su mi prijašnji narodi. Prolazio bi vjerovjesnik i sa njim grupa, sa nekim vjerovjesnikom bili bi čovjek ili dva, a sa ponekim vjerovjesnikom ne bi bio niko. Tada sam vidio crninu (veliku masu). Pomislio sam da je to moj ummet. Rečeno mi je: 'Ovo je Mūsā i njegov narod, nego pogledaj ka horizontu.' Pogledao sam i vidio veliko crnilo. 'Pogledaj na drugi horizont', rečeno mi je. I tamo je bilo veliko crnilo. Rečeno mi je: 'Ono je tvoj ummet, a sa njima je sedamdeset hiljada koji će ući u džennet bez polaganja računa**

¹²⁰ sūra en-Nahl, 120 ājet

¹²¹ sūra el-Mu'minūn, 57.-59. ājet

i bez kazne. Zatim je ustao i ušao u svoju kuću. Svijet je počeo o tome pričati. Neki su rekli: 'Možda su to oni koji su se družili sa Allāhovim Poslanikom, *sallallāhu 'alejhi we sellem*. Drugi su rekli: 'Možda su to oni koji su se rodili u islāmu i Allāhu nisu ništa pridruživali.' Spomenuli su i koješta drugo. Potom im je izišao Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i rekao: '**O čemu raspravljate?**' Oni su ga obavijestili, a zatim je on rekao: '**To su oni koji nisu tražili odučavanje, niti se kauterizirali, niti vjerovali u loše predznake. Oni su se na svoga Gospodara oslanjali.**' Tada je ustao 'Uqāše ibn Mihsan ustao i rekao: 'Zamoli Allāha da ja budem od njih.' '**Ti si od njih**', rekao je. Potom je ustao drugi čovjek i rekao: 'Zamoli Allāha da me učini jednim od njih'. '**Pretekao te je u tome Ukaše**', odgovorio mu je."

(4) O STRAHU OD ŠIRKA

Uzvišeni je Allāh rekao:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ

"Allāh, uistinu, neće oprostiti da Mu se širk čini, a oprostiće manje grijeha od toga kome On hoće."¹²²

El-Halīl (prisni Allāhov prijatelj, Ibrāhīm, '*alejhis-selām*) je rekao:

رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ إِلَّا صَنَامَ

"I sačuvaj mene i i sinove moje od toga da obožavamo kipove."¹²³

U hadīthu stoji:

"Najviše čega se bojim za vas jeste mali širk". Upitan je o njemu, pa je rekao: "**To je pretvaranje.**"

Od Ibn Mes'ūda, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi se da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Ko umre, a moli pored Allāha sudruga – ući će u vatru." Zabilježio ga je el-Buhārī.

Muslim prenosi od Džābira, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Ko sretne Allāha ne pridružujući Mu ništa – ući će u džennet, a ko Ga sretne pridružujući Mu nešto – ući će u vatru."

¹²² sūra en-Nisā', 48. i 116. ājet

¹²³ sūra Ibrāhīm, 35. ājet

(5) POGLAVLJE O POZIVU U VJEROVANJE DA NEMA BOGA OSIM ALLĀHA

I riječi su Uzvišenog Allāha:

قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُوا إِلَى اللَّهِ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي ۖ وَسُبْحٰنَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ

"Reci: 'Ovo je put moj, ja pozivam ka Allāhu, imajući jasne dokaze, ja i svaki onaj koji me slijedi, i neka je hvaljen Allāh, a ja nisam od mušrikā.'" ¹²⁴

Od Ibn 'Abbāsa, *Allāh bio zadovoljan njima*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kada je slao Mu'ādha u Jemen, rekao:

"Ti ćeš, uistinu, otići narodu od ehli-kitābija, pa neka prvo čemu ćeš ih pozvati bude svjedočenje da nema boga osim Allāha..." (u drugoj predaji stoji: **"...da iskažu Allāhovu jednoću..."**) **"...pa ukoliko ti se u tome pokore obavijesti ih da im je Allāh učinio obaveznim pet namāza u toku svakog dana i noći, pa ukoliko ti se u tome pokore, obavijesti ih da im je Allāh učinio obaveznim sadaqu (zekāt), koji se uzima od njihovih bogataša i dijeli njihovoj sirotinji, pa ako ti se u tome pokore, nemoj uzimati njihovu najbolju i najplemenitiju imovinu. Čuvaj se dove onoga kome je nepravda učinjena, jer, uistinu između nje i Allāha nema pregrade."** Zabilježila su ga njih dvojica.

Također su njih dvojica prenijela od Sehla ibn Sa'da, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao u vrijeme pohoda na Hajber:

"Sjutra ću predati zastavu čovjeku koji voli Allāha i Njegova Poslanika i koga voli Allāh i Njegov Poslanik. Allāh će dati pobjedu pod njegovim vođstvom." Svijet je tu noć proveo pričajući o tome kome li će je dati. Kada su osvanuli, otišli su Allāhovom Poslaniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i svako od njih je želio da njemu bude data. Tada je on upitao : **"Gdje je 'Alī ibn Ebī Tālib?"** "Njega bole oči", rečeno je. Poslali su po njega i on je doveden. On mu je pljunuo u oči i proučio mu dovu. Ozdravio je kao da ga nije ni boljelo. Potom mu je dao zastavu i rekao: **"Polahko idi dok ne dođeš u njihovo područje. Potom ih pozovi u islām i obavijesti ih kakve obaveze imaju prema Allāhu Uzvišenom, jer, tako mi Allāha, da budeš uzrok da Allāh uputi jednog čovjeka – bolje ti je od crvenih deva."**

¹²⁴ sūra Jūsuf, 108. ājet

**(6) POGLAVLJE O ZNAČENJU TEWHĪDA
I SVJEDOČENJA DA NEMA BOGA OSIM ALLĀHA**

I riječi su Uzvišenog Allāha:

أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ

"Oni kojima se mole traže način da se Gospodaru svome približe – koji od njih će biti najbliži..."¹²⁵

I Njegove su riječi:

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ ﴿٦٦﴾ إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي

"A kad Ibrāhīm reče ocu svome i narodu svome: 'Ja se odričem onih koje vi obožavate, osim Onoga Koji me je stvorio'."¹²⁶

I Njegove su riječi:

أَتَّخِذُوا أَحْبَابَهُمْ وَرُهَيْبَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ

"Uzeli su monahe I svećenike svoje za bogove mimo Allāha..."¹²⁷

Njegove su riječi:

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ

"Ima ljudi koji umjesto Allāha (njemu) suparnike uzimaju, vole ih kao što se Allāh voli..."¹²⁸

U "*Sahīhu*" se od Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, prenosi da je rekao:

"Ko kaže: 'Nema boga osim Allāha' i zaniječe sve što se obožava mimo Allāha – njegov imetak i krv su zabranjeni, a njegovo polaganje računa je na Uzvišenom Allāhu."

Komentar ovog naslova je u poglavljima koja slijede. U njemu se nalaze najveća i najvažnija pitanja, a to je tumačenje tewhīda, tumačenje šehādeta i on ih je objasnio jasnim stvarima.

Od njih jeste ājet iz sūre el-Isrā'. U njemu je objasnio odgovor mušricima koji prizivaju dobre ljude. Tu je objašnjenje da je to veliki širk. Od toga je i ājet u sūri et-Tewbe. U njemu je objasnio da su ehlu-kitābije uzeli svoje učene i pobožne za gospodare, mimo Allāha. Objasnio je, također, da njima nije

¹²⁵ sūra el-Isrā', 57. ājet

¹²⁶ sūra ez-Zuhruf, 26. i 27. ājet

¹²⁷ sūra et-Tewbe, 31. ājet

¹²⁸ sūra el-Beqare, 165. ājet

naređeno ništa drugo nego da obožavaju Jednog Boga, iako je njeno tumačenje, u kojem nema ništa nejasno: pokornost učenjacima u onom što je zabranjeno, a ne molitva upućena njima.

(7) O TOME DA U ŠIRK SPADA: NOŠENJE NARUKVICE, KONCA I TOME SLIČNOG RADI OTKLANJANJA NEVOLJE ILI NJENOG SPREČAVANJA

I riječi Uzvišenog Allāha:

قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّهِ

"Reci: 'Mislite li da bi oni koje molite mimo Allāha mogli otkloniti od mene štetu, ako Allāh hoće da mi je učini?' " ¹²⁹

Od 'Imrāna ibn Husajna, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, vidio čovjeka na čijoj je ruci bila narukvica od bakra. "**Šta je to?**", upitao ga je. "**Protiv vahine (slabosti)**", odgovorio je. "**Skini je**", rekao je, "**jer će ti ona uistinu samo povećati vehn (slabost). Kada bi umro, a ona bila na tebi – nikada ne bi bio spašen.**" Prenosi ga Ahmed sa prihvatljivim senedom.

On takođe prenosi od 'Uqbe ibn 'Āmira, *Allāh bio zadovoljan njime*, a ovaj ga podiže (do Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*):

"**Ko objesi talisman (zapis), neka mu Allāh ništa ne da, a ko objesi morsku školjku (kao amulet) neka mu Allāh nikad ne da mira.**"

U drugoj predaji stoji:

"**Ko objesi zapis – širk je počinio.**"

Ibn Ebī Hātim prenosi od Hudhejfe da je on na ruci jednog čovjeka vidio konac (koji je stavio da ga zaštiti) od groznice pa ga je otkinuo i proučio Njegove riječi: "**Većina ovih ne vjeruje u Allāha, nego druge Njemu smatra ravnim.**" ¹³⁰

(8) POGLAVLJE O RUKJI I TALISMANIMA

U "*Sahīhu*" se prenosi od Ebū Bešira el-Ensārije, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je on bio sa Allāhovim Poslanikom, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, na nekim njegovim putovanjima, pa je poslao izaslanika s naredbom da na vratu nijedne deve ne ostane ogrlica od strune ili je rekao "**... ogrlica a da ne bude otkinuta.**"

Od Ibn Mes'ūda, *Allāh bio zadovoljan njime*, prenosi se da je rekao:

"Čuo sam Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kako kaže: "**Zaista su rukja (odučavanje), talismani i amuleti – širk.**" Prenose ga Ahmed i Ebū Dāwūd.

¹²⁹ sūra ez-Zumer, 38. ājet

¹³⁰ sūra Jūsuf, 106. ājet

'Abdullāh ibn Ukejm prenosi od Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, da je rekao:

"Ko se nečemu oda – biće mu prepušten." Prenose ga Ahmed i et-Tirmidhī.

Talismani su nešto što se vješa na djecu da ih čuva od uroka oka. Međutim, ako je obješeno nešto iz Qur'āna, neki od selefa (iz prvih generacija) su to dopustili, a neki nisu i tretirali su to zabranjenim, kao što je Ibn Mes'ūd, *Allāh bio zadovoljan njime*.

Rukja (odučavanje) jeste ono što zovu imenom *'azaim*. Dokaz je iz toga izuzeo ono što u sebi nema širka. Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, je to dopustio protiv uroka od oka i protiv groznice. *Tewle* (amulet) jeste nešto što su ljudi radili misleći da to omiljava ženu njenom mužu i muža njegovoj supruzi.

Ahmed prenosi od Ruwejfia da je rekao:

"Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, mi je rekao: 'O Ruwejfi, ti ćeš možda dugo živjeti, pa obavijesti svijet da ko napravi čvoriće na svojoj bradi, ko stavi amulet ili se nakon nužde čisti životinjskim izmetom ili kostima – zaista se Muhammed njega odrekao.'"

Od Se'ida ibn Džubejra, *Allāh bio zadovoljan njime*, prenosi se da je rekao:

"Ko otrgne talisman sa čovjeka, to se tretira kao da je oslobodio roba." To je prenio Vekī'. On takođe, prenosi od Ibrahima da je rekao: **"Oni su izražavali antipatiju prema svim talismanima, bilo da su bili od Qur'āna ili nečeg drugog."**

(9) O TOME KO TRAŽI BERIČET PREKO DRVETA, KAMENA I TOME SLIČNO

I riječi Uzvišenog Allāha:

أَفْرَاءِئِمُّمُ اللَّتِّ وَالْعَزَىٰ ۖ وَمَنْوَةٌ ثَالِثَةٌ الْأُخْرَىٰ ۖ أَلَكُمُ الذِّكْرُ وَلَهُ الْأُنثَىٰ ۚ تِلْكَ إِذًا قِسْمَةٌ ضِيزَىٰ

"Šta kažete o Lātu i 'Uzzā'u i Menātu, trećoj, najmanje cijenjenoj? Zar su za vas sinovi, a za Njega kćeri?! To bi tada bila podjela nepravedna." ¹³¹

Od Ebū Wa'qida el-Lejthija se prenosi da je rekao:

"Izišli smo sa Allāhovim Poslanikom, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, na Hunejn, a bili smo tek skoro napustili kufr. Mušrici su imali lotosovo drvo kod kojeg su klečali i na njega vješali svoje oružje. Zvalo se Dhātu enwāt. Prošli smo pored tog drveta. Rekli smo: 'Allāhov Poslaniče, daj da i mi imamo Dhātu enwāt kao što oni imaju Dhātu enwāt'. Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, je rekao: 'Allāh je najveći! To su, uistinu suneni. Rekli ste, tako mi Onoga u Čijoj je Ruci moja duša, onako kako su rekli Benu Isrā'īl Mūsāu: 'Napravi i ti nama boga, kao što i oni imaju bogove!' 'Vi ste, uistinu narod koji nema pameti!'****

¹³¹ sūra en-Nedžm, 19.-22. ājet

reče on.'¹³² *Vi ćete, uistinu slijediti primjere onih koji su bili prije vas.* " Zabilježio ga je et-Tirmidhī i okarakterisao ga kao *sahīh*.

(10) O TOME ŠTA JE PRENEŠENO
U VEZI PRINOŠENJA ŽRTVE NEKOM MIMO ALLĀHA

I riječi Uzvišenog Allāha:

قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٧﴾ لَا شَرِيكَ لَهُ

"Reci: 'Klanjanje moje, i obredi moji, i život moj, i smrt moja doista su posvećeni Allāhu, Gospodaru svjetova, Koji nema sudruga.' "¹³³

I Njegove riječi:

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَخَّرْ

"Zato svome Gospodaru klanjaj i kurbān kolji." ¹³⁴

Od 'Alije, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je rekao:

"Kazao mi je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, četiri izreke: **'Prokleo je Allāh onog ko prinese žrtvu nekom drugom mimo Allāha. Prokleo je Allāh onoga ko prokune svoje roditelje. Prokleo je Allāh onoga ko pruži zaštitu prestupniku. Prokleo je Allāh onoga ko mijenja oznake na zemlji (pomjera među).'**" Zabilježio ga je Muslim.

Od Tāriqa ibn Šihāba se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Jedan je čovjek ušao u džennet zbog mušice, a drugi je čovjek zbog mušice ušao u vatru". "Kako to, Allāhov Poslaniče!?", rekli su. Rekao je: **"Dva su čovjeka naišla na neki narod koji je imao kip i pored kojeg nije mogao niko proći dok ne prinese žrtvu. Rekli su jednom od njih: 'Prinesi žrtvu!' 'Nemam ništa da prinesem kao žrtvu', odgovorio je. 'Prinesi, pa makar mušicu', rekli su mu. On je prinio kao žrtvu mušicu i oni su ga pustili, pa je taj ušao u vatru. Drugom su rekli: 'Prinesi žrtvu!' 'Ja nikom drugom ne prinosim (žrtvu) mimo Uzvišenog Allāha', rekao je. Oni su ga ubili i on je ušao u džennet."** Zabilježio ga je Ahmed.

¹³² sūra el-E'rāf, 138. ājet

¹³³ sūra el-En'ām, 162. i 163. ājet

¹³⁴ sūra el-Kewther, 2. ājet

(11) NE KOLJE SE ŽIVOTINJA U IME ALLĀHA
NA MJESTU GDJE SE PRINOSI ŽRTVA NEKOM MIMO NJEGA

I riječi Uzvišenog:

لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا لَمَسْجِدٍ أُسِّسَ عَلَى التَّقْوَىٰ مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ فِيهِ رِجَالٌ مُّسْتَجِبُونَ أَنْ يَتَطَهَّرُوا بِاللَّهِ
تُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ

"Ti u njoj nemoj nikad namāz obaviti..."¹³⁵

Od Thābita ibn Dahhāqa, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je rekao:

"Neki čovjek se zavjetovao da će zaklati devu u Buwāni, pa je o tome pitao vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i on mu je rekao: '**Da li je u njoj bio neki od džāhilijetskih idola koji se obožavao?**' 'Ne', odgovorili su. '**Da li se u njoj održavala neka od njihovih svetkovina?**' upitao je. 'Nije', odgovorili su. Nakon toga je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: '**Ispuni svoj zavjet, jer, uistinu, nema ispunjavanja zavjeta u onome u čemu je nepokornost Allāhu, niti u onome što čovjek nije u stanju učiniti.**' " Zabilježio ga je Ebū Dāwūd. Njegov sened ispunjava uvjete njih dvojice (Buhārije i Muslima).

(12) U ŠIRK SE UBRAJA I ZAVJETOVANJE NEKOM MIMO ALLĀHA

I riječi Uzvišenog Allāha:

يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَتَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا

"Oni su zavjet ispunjavali..."¹³⁶

I riječi Uzvišenog Allāha:

وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ نَفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُمْ مِنْ نَذْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهُ

"Za sve što potrošite i što zavjetujete Allāh, sigurno, za to zna!"¹³⁷

U "*Sahīhu*" se prenosi od 'Ā'īše, *Allāh bio zadovoljan njome*, da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao :

"Ko se zavjetuje da Allāhu čini pokornost neka Mu izvrši pokornost, a ko se zavjetuje da Mu bude nepokoran, neka Mu ne čini nepokornost."

¹³⁵ sūra et-Tewbe, 108. ājet

¹³⁶ sūra ed-Dehr, 7. ājet

¹³⁷ sūra el-Beqare, 270. ājet

(13) U ŠIRK SE UBRAJA TRAŽENJE ZAŠTITE OD NEKOG DRUGOG MIMO ALLĀHA

I riječi Allāha Uzvišenog:

وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِّنَ الْإِنسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِّنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا

"I bilo je ljudi koji su zaštitu od džinna tražili, pa su im tako objesti povećali." ¹³⁸

Od Hawle bint Hakim, *Allāh bio zadovoljan njome*, se prenosi da je rekla:

"Čula sam Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, da je rekao: '*Ko odsjedne (dođe) na neko mjesto i kaže: 'Utječem se Allāhovim savršenim riječima od zla onoga što je On stvorio', ništa mu ne može nauditi sve dok ne napusti to mjesto.*' Zabilježio ga je Muslim.

**(14) U ŠIRK SPADA TRAŽENJE SPASA OD NEKOG DRUGOG MIMO ALLĀHA
ILI DA SE MOLI NEKO MIMO NJEGA**

I riječi Allāha Uzvišenog:

وَلَا تَدْعُ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِن فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِن الظَّالِمِينَ ﴿١٦﴾ وَإِن يَمَسُّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ

"I pored Allāha, ne moli se onom ko ti ne može ni koristiti ni nauditi, jer ako bi to uradio, bio bi, uistinu, nevjernik. Ako ti Allāh daje kakvu nevolju, niko je osim Njega ne može otkloniti." ¹³⁹

I Njegove su riječi:

فَأَبْتَغُوا عِنْدَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُ

"Vi opskrbu od Allāha tražite i Njega obožavajte." ¹⁴⁰

I Njegove su riječi:

وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا مِن دُونِ اللَّهِ مَن لَّا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

"Ko je u većoj zabludi od onih koji se umjesto Allāhu, obraćaju onima koji im se do Sudnjeg dana neće odazvati?" ¹⁴¹

¹³⁸ sūra el-Džinn, 6. ājet

¹³⁹ sūra Jūnus, 106. i 107. ājet

¹⁴⁰ sūra el-'Ankebūt, 17. ājet

I Njegove su riječi:

أَمَّنْ تُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ

"Onaj koji se nevoljniku, kada Mu se obrati, odaziva i koji zlo otklanja." ¹⁴²

Prenosi Taberāni svojim senedom da je u vrijeme Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, bio neki munāfiq (licemjer) koji je uznemiravao vjernike pa su neki rekli: "Ustanite s nama da tražimo spas pomoću Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, od ovog licemjera", pa je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: "Uistinu se pomoću mene ne traži spas, nego se spas traži od Allāha Uzvišenog."

(15) O TEWHIDU I ODSUTNOSTI VJERE

Uzvišeni Allāh kaže:

أَيْشْرُكُونَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ ﴿١٥﴾ وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا

"Zar da Njemu pridružuju one koji ne mogu ništa stvoriti, i sami su stvoreni, i koji im ne mogu pomoći?" ¹⁴³

On također kaže:

وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمِيرٍ

"A oni koje, pored Njega, prizivate, ne posjeduju ništa." ¹⁴⁴

U "Sahīhu" se prenosi od Enesa da je rekao:

"Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, je u bici na Uhudu bio ranjen u glavu i donji sjekutić bio mu je slomljen, pa je rekao: 'Kako da bude spašen narod koji je ranio svoga poslanika?' Povodom toga objavljeno je: 'Od tebe ne zavisi...'" ¹⁴⁵

U njemu se takođe prenosi od Ibn 'Umera, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je on čuo Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kako bi, kad podigne glavu sa ruku'a na zadnjem rekatu sabahskog namāza, nakon što bi izgovorio: "*Semi'Allāhu limen hamideh, rabbenā we lekel-hamd*" govorio: "*Allāhu, udalji od svoje milosti tog i tog*", pa je Allāh objavio: "Od tebe ne zavisi..."

U drugom predanju stoji:

¹⁴¹ sūra el-'Ahqāf, 5. i 6. ājet

¹⁴² sūra en-Neml, 62. ājet

¹⁴³ sūra el-E'rāf, 191. i 192. ājet

¹⁴⁴ sūra Fātir, 13. ājet

¹⁴⁵ sūra Ālu 'Imrān, 128. i 129. ājet

"Proklinjao je Safwān ibn Umejju, Suhejla ibn 'Amra i Hāritha ibn Hišāma, pa je objavljeno: 'Od tebe ne zavisi...' "

U njemu se takođe prenosi od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je rekao:

"Kada je Allāhovom Poslaniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, objavljeno: 'I upozoravaj svoju bližnju rodbinu',¹⁴⁶ on je rekao: 'O skupino Qurejšija (ili riješ slišnu njoj), otkupite sebe, ja vam ništa kod Allāha ne mogu pomoći. O 'Abbāse ibn 'AbdulMuttalib, ja ti kod Allāha ništa ne mogu pomoći! O Safijja, tetko Allāhoveg Poslanika, ja ti kod Allāha ništa ne mogu pomoći! O Fātima, kćerko Muhammedova, ja ti kod Allāha ništa ne mogu pomoći! Traži od moga imetka šta želiš, ja ti kod Allāha ništa ne mogu pomoći!' "

(16) O OBJAŠNJENJU DOKAZA U POGLEDU NEGIRANJA PRIDRUŽIVANJA

Riječi su Uzvišenog Allāha:

حَتَّىٰ إِذَا فُزِعَ عَن قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقُّ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ

"I kad iz srca njihovih nestane straha, oni će upitati: 'Šta je to rekao Gospodar vaš?' 'Istinu', odgovoriće, 'On je Uzvišen i Velik'."¹⁴⁷

U "*Sahīhu*" se od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, prenosi da je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Kada Allāh nešto odredi na nebu, meleki udare svojim krilima, izražavajući tako potčinjenost Njegovim riječima, kao lanac kad udari o glatko kamenje i to u njih ulazi. 'I kad iz srca njihovih nestane straha, oni će upitati: 'Šta je to rekao Gospodar vaš?' 'Istinu!', odgovorit će, 'On je Uzvišen i Velik.' To će čuti oni koji kradom prislušuju. Oni koji prislušuju jesu ovako jedan iznad drugog.'" Sufjān je to opisao svojom rukom. Prevrnuo ju je i razmakao među prstima. "On čuje riječ i pošalje je onom što je ispod njega, zatim je taj pošalje onom što je ispod njega sve dok je ne baci na jezik sihirbaza ili vračara. Možda mu svjetlica dođe prije nego što je baci, a možda je i baci prije nego što mu dođe, tako da uz nju slaže stotinu laži, pa kažu: 'Zar nas nije obavijestio tog dana to i to i to?', pa mu povjeruju sve zbog te jedne riječi koja se čula s neba."

Od Newwāsa ibn Sem'āna, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Kada Allāh Uzvišeni hoće objaviti naredbu, On izgovori Objavu. Nebesa se od toga zatresu (ili je rekao strašno zatresu) iz straha od Allāha Uzvišenog, pa kada to čuju stanovnici nebesa, onesvijeste se i padnu Allāhu na sedždu. Prvi koji će podići glavu jeste Džibrīl. Potom će mu Allāh govoriti od Svoje objave što hoće. Potom će Džibrīl prolaziti pored meleka. Kad god prođe pored bilo kojeg neba, pitaju

¹⁴⁶ sūra eš-Šu'arā, 214. ājet

¹⁴⁷ sūra Sebe', 23. ājet

ga njegovi meleki: 'Džibrīlu, šta je rekao naš Gospodar?' Džibrīl će reći: 'Istinu, a On je Uzvišeni, Veliki.' Pa će oni svi reći isto što je rekao Džibrīl. Tako će Džibrīl donijeti Objavu tamo gdje mu je Allāh Uzvišeni odredio."

(17) O ŠEFĀ'ATU (ZAGOVARANJU)

I riječi Uzvišenog Allāha:

وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ تُحْشَرُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ

"I opominji njime one koji strahuju što će pred Gospodarom svojim sakupljeni biti, kad osim Njega ni zaštitnika ni zagovornika neće imati." ¹⁴⁸

I Njegove su riječi:

قُلْ لِلَّهِ الشَّفَعَةُ جَمِيعًا

"Reci: 'Niko ne može bez Njegove volje posredovati'." ¹⁴⁹

I Njegove su riječi:

مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ

"Ko se može pred Njim zauzeti za nekoga bez dopuštenja Njegova?!" ¹⁵⁰

I Njegove su riječi:

وَكَمْ مِنْ مَلَكٍ فِي السَّمَوَاتِ لَا تُغْنِي شَفَعَتُهُمْ شَيْئًا إِلَّا مِنْ بَعْدِ أَنْ يَأْذَنَ اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَرْضَىٰ

"A koliko na nebesima ima meleka čije posredovanje nikome neće biti od koristi, sve dok Allāh to ne dopusti onome kome On hoće i u korist onoga kojim je zadovoljan?" ¹⁵¹

I Njegove su riječi:

قُلْ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ

"Reci: 'Zovite one koje, pored Allāha, bogovima smatrate. Oni ništa nemaju, ni koliko trun jedan, ni na nebesima ni na Zemlji...' " ¹⁵²

¹⁴⁸ sūra el-En'ām, 51. ājet

¹⁴⁹ sūra ez-Zumer, 44. ājet

¹⁵⁰ sūra el-Beqare, 255. ājet

¹⁵¹ sūra en-Nedžm, 26. ājet

Ebul-'Abbās je rekao: "Allāh je odbacio i negirao sve osim Sebe, a za što su se mnogobošci vezali. Tako je negirao da nekom pripada vlast, ili dio nje, osim Njemu, ili da je neko pomagač Allāhu. Nije ostalo ništa osim zagovaranja, te je objasnio da ono neće biti od koristi osim onome kome Gospodar dopusti, kako je Uzvišeni rekao: 'I oni će se samo za onoga s kim On bude zadovoljan zauzimati.'¹⁵³ Zagovaranje o kojem govore mnogobošci ne postoji na Qijāmetkom danu, jer ga je negirao Qur'ān. Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, je obavijestio da će on, uistinu, doći i pasti ničice pred svojim Gospodarom. Zahvaliće Mu se. Neće prvo otpočeti sa zagovaranjem. Zatim će mu se reći: 'Podigni glavu i reci (šta hoćeš), bićeš saslušan. Traži (šta hoćeš), biće ti dato. Zauzmi se, biće ti zauzimanje prihvaćeno.' Ebū Hurejre ga je upitao: 'Ko će biti najsretniji tvojim zauzimanjem, Allāhov Poslaniče?' Rekao je: '**Onaj ko iskreno iz svog srca kaže 'Lā ilāhe illAllāh' (Nema boga osim Allāha).**' To je zagovaranje za one koji su posjedovali iskrenost, s Allāhovim dopuštenjem, a ono neće biti za one koji su Allāhu širk činili. Biti i suština svega toga jeste da će Allāh Uzvišeni, a On je Taj Koji prosipa Svoje blagodati na one koji su bili iskreni, zbog dove onog kome je On dopustio da se zauzima njima opraštati, da bi tako počastio (zagovarača) i dao mu 'pohvalno mjesto'. Zagovaranje koje je negirao Qur'ān jeste ono u kojem ima širka. Upravo zbog toga je On potvrdio zagovaranje s Njegovim dopuštenjem na više mjesta. Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, objasnio je da ono neće biti ni za koga nego samo za sljedbenike tewhīda i ihlāsa."

(18) O TOME DA SE DJELA VREDNUJU PO ZAVRŠETKU, TE O ŠTETI VELIČANJA PREDAKA I VELIKANA

Riječi su Uzvišenog Allāha:

إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ

"Ti, doista ne možeš uputiti na Pravi put onoga koga ti želiš uputiti."¹⁵⁴

U "Sahīhu" se prenosi od Se'īda ibn el-Musejjeba, a on od svoga oca da je rekao:

"Kad je Ebū Tālib bio na samrti, ušao je kod njega Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem. Kod njega su bili 'Abdullah ibn Ebī Umejje i Ebū Džeħl. Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, mu je rekao: "**O amidža, reci 'Lā ilāhe illAllāh', izreku kojom ću se zauzimati za tebe kod Allāha.**" Njih dvojica su rekli: "Zar da ostaviš vjeru 'AbdulMuttalibovu?!" Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, mu je ponovio. Ponovili su i njih dvojica. Zadnje što je rekao bilo je: 'On je u vjeri 'AbdulMuttalibovoj.' Odbio je kazati 'Lā ilāhe illAllāh'. Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, je rekao: "**Tražit ću za tebe oprost ukoliko ne budem spriječen**", pa je Uzvišeni Allāh objavio:

مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالذَّيْبِ ءَأَمْنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ

¹⁵² sūra Sebe, 22. ājet

¹⁵³ sūra el-Enbijā', 28. ājet

¹⁵⁴ sūra el-Qasas, 56. ājet

"Vjerovjesniku i vjericima nije dopušteno moliti oprosta za mušrike..."¹⁵⁵

Povodom Ebū Tālibovog slučaja je Allāh objavio:

إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ

"Ti, doista, ne možeš uputiti na Pravi put onoga koga ti želiš da uputiš. Allāh, uistinu, ukazuje na Pravi put onome kome On hoće."¹⁵⁶

(19) O TOME DA JE UZROK KUFRA SINOVA ADEMOVIH I NAPUŠTANJA NJIHOVE VJERE – PRETJERIVANJE U VELIČANJU DOBRIH LJUDI

I riječi Uzvišenog Allāha:

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ

"O sljedbenici Knjige, ne pretjerujte u svojoj vjeri."¹⁵⁷

U "Sahīhu" se prenosi od Ibn 'Abbāsa, Allāh bio zadovoljan njime, da je o riječima Allāha Uzvišenog:

وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ آلِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا

"I govore: 'Nikako božanstva svoja ne ostavljajte, i nikako ni Vedda, ni Suwā'a, ni Jegūtha, ni Je'ūqa ni Nesra ne napuštajte!'"¹⁵⁸

...rekao:

"Ovo su imena dobrih ljudi iz Nūhovog naroda. Kada su pomrli, šejtān je njihovom narodu došapnuo da na mjestima gdje su oni sjedili postave kipove i nazovu ih njihovim imenima, pa su tako i uradili. Oni nisu bili obožavani sve dok ti nisu pomrli i znanje izbrisano, tada su bili obožavani."

Ibnul-Qajjim je rekao:

"Mnogi iz prvih generacija su rekli: Kada su pomrli, oni su se okupljali oko njihovih mezara, zatim su im napravili biste¹⁵⁹, zatim je proteklo dosta vremena pa su ih počeli obožavati."

¹⁵⁵ sūra et-Tewbe, 113. ājet

¹⁵⁶ sūra el-Qasas, 56. ājet

¹⁵⁷ sūra en-Nisa, 171. ājet

¹⁵⁸ sūra Nūh, 23. ājet

¹⁵⁹ Bista je kip koji prikazuje samo dio čovjeka od glave do struka.

Od 'Umera se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Nemojte me uznositi niti pretjerano hvaliti kao što su kršćani pretjerano hvalili sina Merjemina. Ja sam, uistinu, rob, pa recite Allāhov rob i Njegov Poslanik." Zabilježili su ga el-Buhāri i Muslim.

Muslim je zabilježio od Ibn 'Abbāsa da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Čuvajte se pretjerivanja, jer, uistinu, pretjerivanje je uništilo one koji su bili prije vas."

Muslim je zabilježio od Ibn Mes'ūda da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Propale su cjepidlake i sitničari." Rekao je to tri puta.

**(20) O TOME ŠTA JE PRENESENO O TEŠKOM UPOZORENJU ONOME KO OBOŽAVA ALLĀHA
KOD MEZARA NEKOG DOBROG ČOVJEKA, PA KAKO JE TEK (TEŠKO UPOZORENJE) AKO
OBOŽAVA ONOG KO JE U KABURU**

U "*Sahīhu*" se prenosi od Aiše, *Allāh bio zadovoljan njome*, da je Ummu Seleme spomenula Allāhovom Poslaniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, crkvu koju je vidjela u Abesīniji i slike koje se u njoj nalaze, pa je on rekao:

"To su oni koji kada im umre dobar čovjek, ili dobar rob, naprave na njegovom grobu hram i u njemu naslikaju te slike. To su najgora stvorenja kod Allāha na Qijāmetskom danu." Ovi su objedinili dvije zablude: zabludu sa grobovima i zabludu sa kipovima.

El-Buhārī i Muslim od nje prenose da je rekla:

"Kada je Allāhovom Poslaniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, došao melek smrti, prekrpio je lice svojim crnoporubljenim ogrtačem. Kada ga je sklonio sa svoga lica, rekao je: 'Neka je Allāhovo prokletstvo na Židove i kršćane. Oni su na mezarima svojih vjerovjesnika napravili hramove.'"

On je upozorio na ono što su ovi uradili. Da nije toga, i njegov mezar bio bi uzdignut i istaknut. To nije urađeno iz bojazni da ga neko ne pretvori u džamiju. Zabilježili su ga njih dvojica (el-Buhārī i Muslim).

Muslim bilježi od Džunduba ibn 'Abdullāha da je rekao:

"Čuo sam Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, prije njegove smrti na pet dana kako kaže: 'Ja uistinu priznajem Allāhu da među vama nisam uzeo sebi nikog za prisnog prijatelja, jer, uistinu, mene je Allāh uzeo Sebi za prisnog prijatelja, kao što je i Ibrahima uzeo Sebi za prisnog prijatelja. Kada bih sebi uzimao nekog za prisnog prijatelja od svoga ummeta, uzeo bih Ebū Bekra. Znajte da su oni koji su bili prije vas na kaburovima svojih vjerovjesnika i dobrih ljudi pravili hramove. Vi nemojte na mezarlucima praviti džamije. Ja vam, uistinu, to zabranjujem.'"

On je to zabranio pred kraj svoga života. Osim toga, on je prokleo, što se može razumjeti iz konteksta, onoga ko to uradi. U to se ubraja i klanjanje kod kabura, pa makar na njemu i ne bila

sagrađena džamija. To je značenje njenih (Ummu Seleminih) riječi: *"Bojao se da na njegovom mezaru ne naprave džamiju."*

Svako mjesto na kom se s nijetom obavlja namāz pretvoreno je u mesdžid (mjesto na kom se sedžda čini). Štaviše, svako mjesto na kom se klanja zove se mesdžid, kao što je Allāhov Poslanik *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Zemlja mi je učinjena mesdžidom (mjestom na kom se može klanjati) i čistom (pa se njome može tejemmum uzeti)."

Ahmed prenosi dobrim senedom od Ibn Mes'ūda, *Allāh bio zadovoljan njime*, a on direktno od Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, da je rekao:

"Najgori su ljudi, uistinu, oni koje Qijametski dan zatekne u životu i oni koji na kaburima grade hramove." Zabilježio da je Ibn Ebī Hātim i Ibn Hibbān u svom *"Sahīhu"*.

(21) O TOME DA PRETJERIVANJE U POGLEDU MEZARA DOBRIH LJUDI PRETVARA ISTE U KIPOVE KOJI SE OBOŽAVAJU MIMO ALLĀHA

Prenosi Mālik u *"El-Muwetta"* da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Allāhu, ne daj da moj mezar postane idol koji će se obožavati. Povećala se Allāhova srdžba prema narodu koji je mezare svojih vjerovjesnika pretvorio u mesdžide."

Ibn Džerīr svojim senedom prenosi od Sufjāna, on od Mensūra, a on od Mudžāhida da je u pogledu riječi Uzvišenog: **"Šta kažete o Lātu i 'Uzza'u"** rekao:

"On je njima mljeo brašno, pa je umro i oni su se okupljali i boravili kod njegova mezara."

Isto je rekao i Ebul-Dževza' prenoseći od Ibn 'Abbāsa:

"On je hodočasniciima mljeo brašno."

Od Ibn 'Abbāsa, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je rekao:

"Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, je prokleo žene koje (često) posjećuju mezarluke i one ljude koji ih pretvaraju u mesdžide i u njima pale svetiljke." Zabilježili su ga autori *"Sunena"*.

**(22) O VJEROVJESNIKOVOJ, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, ZAŠTITI TEWHIDA
I NJEGOVOM ZATVARANJU SVIH PUTEVA KOJI VODE ŠIRKU**

I riječi su Allāha Uzvišenog:

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ

"Došao vam je Poslanik, jedan od vas, teško mu je što ćete na muke udariti, jedva čeka da pravim putem pođete, a prema vjernicima je blag i milostiv." ¹⁶⁰

Od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, prenosi se da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Nemojte svoje kuće pretvarati u mezarluke i nemojte moj mezar učiniti mjestom stalnog okupljanja. Donosite na mene salawāt, jer vaš salawāt dolazi do mene ma gdje vi bili." Bilježi ga Ebū Dāwūd sa dobrim senedom.

Od 'Alije ibn Hasana se prenosi da je on vidio čovjeka koji je dolazio na mezar Vjerovjesnikov, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i kroz rupu na zidu ulazio unutra i učio dovu, pa mu je on to zabranio i rekao:

"Ispričaj ću vam hadith koji sam čuo od mog babe, on od moga djeda, a on od Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, koji je rekao: 'Nemojte moj mezar učiniti mjestom stalnog okupljanja i nemojte svoje kuće u mezarluke pretvarati. Donosite na mene salawāt, jer mi vaš selām dolazi bez obzira gdje vi bili.' " Zabilježio ga je u "El-Muhtari".

**(23) O TOME ŠTA SE PRENOSI U VEZI S TIM DA ĆE NEKI IZ OVOG UMMETA OBOŽAVATI
KIPOVE**

I riječi su Uzvišenog:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْحِجَابِ وَالطَّعُوتِ

"Zar ne vidiš one kojima je dat jedan dio Knjige kako u džibta i tāgūta vjeruju...?" ¹⁶¹

قُلْ هَلْ أَنْتُمْ بِشِرِّ مِّنْ ذَلِكَ مَثُوبَةً عِنْدَ اللَّهِ مَن لَّعَنَهُ اللَّهُ وَعَظِبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّغُوتَ

"Reci: 'Hoćete li da vam kažem koji su gori od takvih i koje će Allāh još teže kazniti? Oni koje je Allāh prokleo i na koje se rasrdio i u majmune i svinje pretvorio, obožavaoće tāgūta...'" ¹⁶²

¹⁶⁰ sūra et-Tewbe, 128. ājet

¹⁶¹ sūra en-Nisā', 51. ājet

¹⁶² sūra el-Mā'ide, 60. ājet

قَالَ الَّذِينَ عَلَبُوا عَلَىٰ أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِم مَّسْجِدًا

"A onda oni do čijih se riječi najviše držalo rekoše: 'Sigurno ćemo nad njima sagraditi mesdžid'." ¹⁶³

Od Ebū Se'īda el-Hudrija, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Vi ćete, uistinu, slijediti puteve onih koji su bili prije vas, ličeći na njih kao što je slična perka na strijeli drugoj perci, tako da kad bi oni ušli u gušterovu rupu, i vi biste u nju ušli." Upitali su (prisutni): "*Allāhov Poslaniče, (jesu li to) Židovi i kršćani?*" "**A ko bi drugi?**" odgovorio je. Zabilježili su ga el-Buhārī i Muslim.

Muslim prenosi od Thewbāna, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Allāh mi je, uistinu, dao da obuhvatim Zemlju, pa sam vidio njene istoke i zapade. Vlast moga ummeta, uistinu će dosjeći onoliko koliko sam od nje obuhvatio. Data su mi dva trezora: crveni i bijeli. I molio sam, uistinu, svoga Gospodara da moj ummet ne uništi sveopćom sušom i da njima ne ovlada neprijatelj, mimo njih samih, pa da ovlada svim što oni posjeduju. Moj je Gospodar, uistinu rekao: 'Muhammede, ja kad odredim odredbu, to se zaista ne može spriječiti. Ja sam uistinu dao tvom ummetu da ih neću uništiti sveopćom sušom i da neću dati da njima ovlada neprijatelj, mimo njih samih, da ovlada svim što oni posjeduju, pa makar se protiv njih sakupili iz svih njenih dijelova' (ili je rekao: ...ko se nalazi među njenim djelovima...), sve dok ne budu uništavali jedni druge i zarobljavali jedni druge." Zabilježio ga je i Berkānī u svom "*Sahīhu*".

U njemu još stoji:

"Uistinu se za svoje sljedbenike plašim vođa koji će voditi u zabludu. Pa kada počne borba protiv njih (muslimana) neće prestati do Qijametskog dana. Neće nastupiti Qijametski dan dok se plemena iz moga ummeta ne priključe mušricima i dok mnogobrojne skupine moga ummeta ne budu obožavale kipove. U mom ummetu će biti trideset lažova. Svaki će tvrditi da je vjerovjesnik, a ja sam pečat vjerovjesnicima i nema vjerovjesnika poslije mene. Jedan će broj mojih sljedbenika, uistinu ostati na istini, pobjednički. Neće im nauditi onaj ko ih je izdao i s njima se razišao sve dok ne dođe odredba Allāha Slavljelog i Uzvišenog."

¹⁶³ sūra el-Kehf, 21. ājet

(24) O SIHRU

I riječi su Uzvišenog Allāha:

وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلْقٍ

"...iako su znali da onaj koji tom vještinom vlada neće nikakve sreće na onom svijetu imati." ¹⁶⁴

يَوْمُنُونَ بِالْحَبِّ وَالطَّغُوتِ

"... vjeruju u džibta i tāgūta." ¹⁶⁵

'Umer je rekao: "Džibt znači sihr, a tāgūt znači šejtān."

Džābir je rekao: "Taguti su vračari kojima su šejtāni dolazili. U svakom je plemenu bio po jedan."

Od Ebū Hurejre, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Udaljite se od sedam upropaštavajućih grijeha." "Koji su to, Allāhov Poslaniče?", upitali su. **"Širk Allāhu, sihr, ubistvo nevine osobe, što je Allāh zabranio osim po pravdi, uzimanje kamate, jedenje imetka siročeta, bježanje sa bojnog polja i lažno optuživanje za nemoral nevinih i čednih vjernica."**

Od Džunduba se prenosi kao merfū' hadīth:

"Kazna određena za sihirbaza jeste njegovo ubijanje sabljom." Zabilježio ga je et-Tirmidhī i rekao: "Ispravno je da je ovaj hadīth *mewkūf*".

U Buhārījinom "*Sahīhu*" se od Bedžalea ibn Abedea prenosi da je rekao:

"Umer ibnul-Hattab je napisao (svojim namjesnicima): 'Ubijte svakog sihirbaza i sihirbaskinju', pa smo pogubili troje sihirbaza."

U vjerodostojnom predanju od Hafse, Allāh bio zadovoljan njome, se prenosi da je ona naredila da se ubije njena sluškinja koja joj je napravila vradžbine, i bila je ubijena. Isto tako postoji vjerodostojno predanje od Džunduba. Ahmed je rekao: "Prenosi se od trojice Vjerovjesnikovih, *sallallāhu 'alejhi we sellem, ashābā*."

¹⁶⁴ sūra el-Beqare, 102. ājet

¹⁶⁵ sūra en-Nisā', 51. ājet

(25) NEKE VRSTE SIHRA

Ahmed je rekao:

"Pripovijedao nam je Muhammed ibn Dža'fer, njemu 'Awf ibn Hajjān ibnul-'Alā', njemu Qatn ibn Qabīseh, od svoga oca da je on čuo Vjerovjesnika, sallallāhu 'alejhi we sellem, kako kaže: 'Zaista su 'ijāfeh (gatanje na osnovu leta ptica nakon što se galamom poplaše), tarq (crta koja se nacrtala na zemlji) i tijereh (vjerovanje u loš predznak) od džibta (glasa šejtānovog)'."

'Awf je rekao:

"Ijāfeh je gatanje na osnovu leta ptica nakon što se galamom poplaše. Tarq je crta koja se nacrtala na zemlji. Džibt je, kako kaže Hasan, šejtānov glas." Njegov sened je dobar.

Kod Ebū Dāwūda, en-Nesā'ija i Ibn Hibbāna u njegovom *"Sahīhu"* se nalazi ovaj hadīth sa senedom.

Od Ibn 'Abbāsa, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

"Ko uči nauku o zvijezdama naučio je odjeljak o sihru, i što više toga uči više će odjeljaka znati." Zabilježio ga je Ebū Dāwūd i njegov sened je sahih.

En-Nesā'ī prenosi od Ebū Hurejre, Allāh bio zadovoljan njime, da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

"Ko napravi čvor, zatim u njega puhne, on je učinio sihr, a ko učini sihr počinio je širk, a ko nešto objesi (na sebe) bude mu prepušten."

Od Ibn Mes'ūda, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

"Hoćete li da vas obavijestim šta je to el-adhu? To je prenošenje tuđeg govora. To je el-kale (koja puno priča i zavađa) svijet." Zabilježio ga je Muslim.

El-Buhārī i Muslim prenose od Ibn 'Umera, Allāh bio zadovoljan njime, da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

"Ima rječitog govora koji je sihr (opčaravajući)."

(26) O PROROCIMA I NJIMA SLIČNIM

Muslim je zabilježio u svom "*Sahīhu*", prenoseći od neke od Vjerovjesnikovih, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, žena da je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Ko dođe vračaru pa ga pita o nečem, a zatim mu povjeruje ono što on kaže – neće mu namāz biti primljen četrdeset dana."

Od Ebū Hurejre se prenosi da je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Ko ode vračaru (proricatelju budućnosti) i povjeruje mu u ono što on kaže – on je zanijekao ono što je objavljeno Muhammedu, sallallāhu 'alejhi we sellem" Zabilježio ga je Ebū Dāwūd.

Bilježe četvorica i Hākim koji kaže: "*Po uvjetima el-Buhārija i Muslima se prenosi od Ebū Hurejre, Allāh bio zadovoljan njime:*

'Ko dođe vračaru ili proroku i povjeruje mu ono što ovaj kaže – on je zanijekao ono što je objavljeno Muhammedu, sallallāhu 'alejhi we sellem.' " Ebū Ja'lā isto bilježi od Ibn Mes'ūda sa dobrim senedom, ali kao mewkūf.

Od 'Imrāna ibn Husajna, *Allāh bio zadovoljan njime*, kao merfū' hadīth se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Nije od nas ko čita sudbinu ili mu se čita sudbina, ko gata ili mu se gata, pravi sihr ili se za njega pravi. Onaj ko dođe vračaru i povjeruje mu ono što ovaj kaže – on je zanijekao ono što je objavljeno Muhammedu, sallallāhu 'alejhi we sellem." Zabilježio ga je Bezzar sa dobrim senedom. Zabilježio ga je i Taberānī u "*El-Ewsatu*" sa dobrim senedom od Ibn 'Abbāsa, s tim što u njemu nema: "***ako dođe...***" (do kraja hadītha)

El-Begawī je rekao: "*Vrač gatar (arraf) jeste osoba koja tvrdi da poznaje tajne na osnovu premisa kojima dokazuje gdje se nalazi ukradeno, gdje je izgubljeno i tome slično.* Neki su rekli da je on isto što i *kāhin* (prorok). *Kāhin* je onaj koji obavještava šta će se desiti u budućnosti. Neki su rekli da je on onaj što obavještava šta je u duši."

Ebul-'Abbās ibn Tejmije je rekao: "*Arraf je ime za kāhina, munedždžima, remmala i njima slične koji govore da poznaju stvari na ovaj način."*

Ibn 'Abbās je za ljude koji pišu "*eba džadin*" (nauku o slovima) i gledaju u zvijezde rekao: "*Mislam da onaj ko tako uradi nema šta kod Allāha da traži."*

(27) O NUŠREU (VRAČANJU) U SVRHU LIJEČENJA

Od Džābira se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, upitan o vračanju (*nušreu*) u svrhu liječenja pa je rekao:

"To je šejtanski posao." Zabilježio ga je Ahmed sa dobrim senedom i Ebū Dāwūd i rekao:

"Ahmed je upitan o tome pa je rekao: 'Ibn Mesud je sve to mrzio'."

U Buhārijevom *"Sahihu"* se od Qatade prenosi da je pitao Ibn el-Musejjeba:

"Da li je čovjeku koji je pod sihrom ili ne može imati intimni odnos sa svojom ženom dopušteno da se to njemu razdrešuje ili da se otklanja nušreom (vračanjem u svrhu liječenja)?" "Ne smeta"; odgovorio je, "oni time žele uspostavljanje reda i mira. Ono što koristi to on, uistinu, nije zabranio."

Prenosi se od Hasana da je rekao:

"Ne otklanja sihr niko osim sihirbaza."

Ibnul-Qajjim je rekao:

"Nušre je otklanjanje sihra sa opsihrene osobe. Ima ih dvije vrste: 1) otklanjanje sihra sihrom istim kao i taj, i to je šejtānski posao i u tom su kontekstu Hasanove riječi. Kod te vrste onaj koji otklanja i onaj kome se otklanja približavaju se šejtānu onim što on voli, tako da on poništi i obesnaži ono što je već uradio opčaranom; 2) nušre odučavanjem rukje, traženjem utočišta (od Uzvišenog Allāha), lijekovima i dopuštenim dovama. Ovo je dopušteno."

(28) O TETAJJURU (OPTIMIZMU I PESIMIZMU NA OSNOVU PTICA I OSTALOG)

I riječi su Uzvišenog:

أَلَا إِنَّمَا طَبَّرُهُمْ عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

"Ali ne! Njihova nevolja je od Allāha bila, samo što većina njih nije znala." ¹⁶⁶

I Njegove su riječi:

قَالُوا طَبَّرُكُمْ مَعَكُمْ

"Rekoše: 'Uzrok vaše nesreće je s vama!'" ¹⁶⁷

Od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

¹⁶⁶ sūra el-E'rāf, 131. ājet

¹⁶⁷ sūra Jā-Sīn, 19. ājet

"Nema zaraze, nema lošeg preznaka, nema sove, nema (crva) u utrobi." Zabilježila su ga njih dvojica (el-Buhārī i Muslim).

Kod Muslima ima još dodatak:

"...nema zvijezda koje nagovještavaju kišu, niti zloduha."

El-Buhārī i Muslim su od Enesa zabilježili da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Nema zaraze, nema lošeg predznaka, a volim el-fe'l (optimizam)." Upitali su: **"Allāhov Poslaniče, a šta je to el-fe'l?"** **"Dobra i lijepa riječ"**, odgovorio je.

Ebū Dāwūd vjerodostojnim senedom od 'Urwe ibn 'Āmira prenosi da je rekao:

"Spomenuto je tijere kod Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, pa je rekao: 'Najbolje od toga je el-fe'l. To ne smije odvratiti muslimana. Kada neko od vas vidi nešto što ne voli, neka kaže: 'Allāhu, dobro ne donosi niko mimo Tebe, niti zlo odvrća iko osim Tebe i nema snage niti moći osim Tvoje.'"

Od Ibn Mes'ūda se, kao merfū' predanje, bilježi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Tijere je širk, tijere je širk. Nema nikog od nas a da nije (...) Međutim, Allāh to otklanja tewekkulom (oslanjanjem na Njega)."

Zabilježio ga je Ebū Dāwūd, et-Tirmidhī i ocijenio ga kao vjerodostojan, a zadnji njegov dio naveo kao Ibn Mes'ūdove riječi.

Ahmed prenosi od Ibn 'Amra:

"Onaj koga tijere odvrati od njegove potrebe počinio je širk." "A šta je iskup za to?", upitali su. **"Da kažeš: 'Allāhu, svako dobro je od Tebe, sve ptice su Tvoje i nema boga osim Tebe'."**

On (Ahmed) je zabilježio hadīth od Fadla ibn 'Abbāsa, *Allāh bio zadovoljan njime*:

"Tijere je uistinu ono što te je navelo da nastaviš ili da se vratiš."

(29) O ASTROLOGIJI

El-Buhārī je u svome *"Sahīhu"* spomenuo da je Qatade rekao:

"Allāh je ove zvijezde stvorio radi troje: kao ukras nebu, da se njima gađaju šejtāni i da budu znakovi i putokazi pomoću kojih se određuje pravac. Onaj ko ih drugačije protumači pogriješio je, izgubio je svoj dio (nagrade) i umiješao se u ono o čemu nema znanja."

Qatade je smatrao pokuđenim naukovanje o položajima Mjeseca. U tom pogledu Ibn 'Ujejne nije dao bilo kakve olakšice. To prenosi Ibn Harb od njih dvojice. Ahmed i Ishāq su dali olakšicu u pogledu naukovanja o položajima Mjeseca.

Od Ebū Musā'a se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Troje neće ući u džennet: notorni pijanica, onaj koji kida rodbinske veze i onaj koji vjeruje u sihr."
Zabilježili su ga Ahmed i Ibn Hibbān u svom "*Sahīhu*".

(30) TRAŽENJE KIŠE NA OSNOVU POLOŽAJA MJESECA

I riječi Uzvišenog Allāha:

وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنْكُمْ تُكذِّبُونَ

"I umjesto zahvalnosti što vam je hrana darovana, vi u Njega ne vjerujete?" ¹⁶⁸

Od Ebū Mālika Eš'arija, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Četiri su stvari u mom ummetu iz predislāmskog doba, koje oni neće napustiti: ponos zbog plemenitog porijekla, klevetanje, ogovaranje i omalovažavanje porijekla, te traženje kiše preko zvijezda i naricanje."

On je, također, rekao:

"Ona koja nariče, ako se ne pokaje prije smrti, na Qijametskom danu bit će proživljena u odjeći od katrana i košulji od svraba." Zabilježio ga je Muslim.

El-Buhārī i Muslim prenose od Zejda ibn Hālida, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, klanjao sabah-namāz na Hudejbiji poslije kiše koja je pala u toku noći. Kada je završio, okrenuo se klanjačima i rekao: **"Znate li šta je vaš Gospodar rekao?"** "*Allāh i Njegov Poslanik najbolje znaju*", odgovorili su. **"Rekao je: 'Među Mojim robovima osvanuo je vjernik i nevjernik. Onaj ko je rekao: 'Pala nam je kiša s Allāhovom dobrotom i milošću' – pa taj vjeruje u Mene i ne vjeruje u zvijezde, a onaj ko je rekao: 'Pala nam je kiša zbog te i te kišne zvijezde' – taj ne vjeruje u Mene, a vjeruje u zvijezde.' "**

El-Buhārī i Muslim prenose od Ibn 'Abbāsa hadīth u tom značenju. U njemu još stoji:

"Istinit je bio taj i taj položaj Mjeseca, pa je Allāh objavio ājet: 'I kunem se položajima zvijezda...', do Njegovih riječi: 'I umjesto zahvalnosti što vam je hrana darovana, vi u Njega ne vjerujete.'" ¹⁶⁹

¹⁶⁸ sūra el-Wāqī'a, 82. ājet

¹⁶⁹ sūra el-Wāqī'a, 75.-82. ājet

**(31) AKO NEKO UZME SUDRUGA PREMA KOME JE NJEGOVA LJUBAV
JEDNAKA LJUBAVI PREMA ALLĀHU, TO JE VELIKI ŠIRK**

Riječi su Uzvišenog Allāha:

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّوهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ

"Ima ljudi koji mimo Allāha suparnike (Njemu) uzimaju, vole ih kao što se Allāh voli." ¹⁷⁰

I Njegove su riječi:

قُلْ إِنْ كَانَ ءَابَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِينُ
تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الْفَاسِقِينَ

"Reci: 'Ako su vam očevi vaši i sinovi vaši, i braća vaša i žene vaše, i rod vaš i imeci vaši koje ste stekli, i trgovina za koju se plašite slabe prođe i stanovi kojima ste zadovoljni – draži od Allāha i Poslanika Njegovog i džihāda na putu Njegovom; onda sačekajte dok Allāh ne donese naredbu Svoju', a Allāh ne upućuje narod grijешnikā." ¹⁷¹

Od Enesa se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Neće niko od vas biti potpuni vjernik dok mu ja ne budem draži od njegova djeteta, roditelja i svih ljudi." Zabilježili su ga njih dvojica (el-Buhārī i Muslim).

El-Buhārī i Muslim od njega također prenose da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Ko bude posjedovao tri svojstva njima će osjetiti slast imāna: da mu Allāh i Njegov Poslanik budu draži od svega drugog osim njih dvojice, da voli čovjeka samo u ime Allāha i da mrzi da se vrati u nevjerstvo nakon što ga je Allāh iz njega izbavio, kao što mrzi da bude bačen u vatru."

U drugom predanju stoji:

"Neće niko od vas osjetiti slast imana dok..."

Od Ibn 'Abbasa, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je rekao:

"Ko voli u ime Allāha, mrzi u ime Allāha, uzima za zaštitnika i prijatelja u ime Allāha, neprijateljuje u ime Allāha – time se uistinu zaslužuje Allāhova zaštita. Čovjek uistinu, neće osjetiti slast imāna, pa makar on

¹⁷⁰ sūra el-Beqare, 165. ājet

¹⁷¹ sūra et-Tewbe, 24. ājet

puno klanjao i postio, sve dok ne bude takav. Svijet se većinom bratimi i zbližava oko dunjalučkih interesa, a to mu ništa ne koristi." Zabilježio ga je Ibn Džerīr.

Ibn 'Abbās je u pogledu riječi Uzvišenog: "...i kad će veze koje su ih vezale prekinute biti..."¹⁷² rekao: "Znači: Ljubav'."

(32) UVJERENJE SLABI I JAČA

Riječi su Uzvišenog Allāha:

إِنَّمَا ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أَوْلِيَاءَهُ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُونِ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

"To vas je samo šejtān plašio pristalicama svojim. Ne bojte ih se, a bojte se Mene, ako ste vjernici!"¹⁷³

I Njegove su riječi:

إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ

"Allāhove džamije održavaju i u njima klanjaju oni koji u Allāha i u onaj svijet vjeruju, i koji namāz obavljaju i zekāt daju, i koji se nikoga osim Allāha ne boje."¹⁷⁴

I Njegove su riječi:

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللَّهِ

"Ima ljudi koji govore: 'Vjerujemo u Allāha', a kada neki Allāha radi bude na muke stavljen, on drži da je ljudsko mučenje isto što i Allāhova kazna."¹⁷⁵

Od Ebū Se'īda, *Allāh bio zadovoljan njime*, se kao merfū' hadīth prenosi:

"Vid slabosti uvjerenja je, uistinu, da udovoljavaš ljudima izazivajući Allāhovu srdžbu, da im se zahvaljuješ na Allāhovoj opskrbi i da ih koristiš zbog onog što ti Allāh nije dao. Allāhovu opskrbu, zaista, ne dovlači žudnja upornog niti je odvraća mržnja onoga koji to ne želi."

Od 'Ā'īše, *Allāh bio zadovoljan njome*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Ko traži Allāhovo zadovoljstvo u srdžbi ljudi, Allāh će njime biti zadovoljan i daće da i ljudi njim budu zadovoljni. A ko traži zadovoljstvo ljudi u Allāhovoj srdžbi, Allāh će se na njega rasrditi i daće da se i ljudi na njega srde." Zabilježio ga je Ibn Hibbān u svom "*Sahīhu*".

¹⁷² sūra el-Beqare, 166. ājet

¹⁷³ sūra Ālu 'Imrān, 175. ājet

¹⁷⁴ sūra et-Tewbe, 18. ājet

¹⁷⁵ sūra el-'Ankebūt, 10. ājet

(33) TEWEKKUL (OSLANJANJE NA ALLĀHA)
JESTE JEDAN OD UVJETA ĪMĀNA (VJEROVANJA)

Riječi su Uzvišenog Allāha:

وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

"A u Allāha se pouzdajte, ako ste vjernici!" ¹⁷⁶

I Njegove su riječi:

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

"Pravi su vjernici samo oni čija se srca strahom ispune kada se Allāh spomene..." ¹⁷⁷

I Njegove su riječi:

يَتَأْتِيهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

"O Vjerovjesniče, Allāh je dovoljan tebi i vjernicima koji te slijede." ¹⁷⁸

I Njegove su riječi:

وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ

"Onome koji se u Allāha uzda – On mu je dosta :" ¹⁷⁹

Od Ibn 'Abbāsa, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je rekao: "(Riječi) **'Dovoljan je nama Allāh i divan je On Gospodar'** je izrekao Ibrāhīm, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kada je bačen u vatru i *Muhammed, sallallāhu 'alejhi we sellem*, kada su mu rekli: **'Neprijatelji se okupljaju zbog vas, trebate ih se pričuvati!'** – to im je samo učvrstilo vjerovanje pa su rekli: **'Dovoljan je nama Allāh i divan je On Gospodar.'**" ¹⁸⁰ Zabilježio ga je el-Buhārī i en-Nesā'ī.

¹⁷⁶ sūra el-Mā'ide, 23. ājet

¹⁷⁷ sūra el-Enfāl, 2. ājet

¹⁷⁸ sūra el-Enfāl, 64. ājet

¹⁷⁹ sūra et-Talāq, 3. ājet

¹⁸⁰ sūra Ālu 'Imran, 173. ājet

(34) PRIJETNJA ONOME KO SE NE BOJI ALLĀHOVE ZAMKE

Riječi Allāha Uzvišenog:

أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ

"Zar oni mogu biti sigurni od Allāhove zamke? Allāhove zamke se ne boji samo narod kome propast predstoji." ¹⁸¹

I Njegove su riječi:

وَمَنْ يَقْنَطُ مِنْ رَحْمَةِ رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ

"Nadu u milost Gospodara svoga mogu gubiti samo oni koji su zabludjeli." ¹⁸²

Od Ibn 'Abbāsa, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, upitan o velikim grijesima, pa je rekao:

"Širk Allāhu, gubljenje nade da će Allāh dati ono što želi i nestrahanje od Allāhove zamke."

Od Ibn Mes'ūda, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je rekao:

"Najveći grijeh je širk Allāhu, nestrahanje od Allāhove zamke, beznađe u pogledu Allāhove milosti i gubljenje nade da će Allāh dati ono što se želi." Zabilježio ga je 'AbdurRezāq.

(35) SASTAVNI DIO VJEROVANJA U ALLĀHA JE STRPLJENJE NA ALLĀHOVIM ODREDBAMA

I riječi Uzvišenog Allāha:

وَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُ

"On će srce onog koji u Allāha vjeruje uputiti." ¹⁸³

'Alqame je rekao: *"To je čovjek kojeg je zadesila nedaća i on zna da je ona od Allāha, pa bude zadovoljan i pokori se."*

U Muslimovom *"Sahīhu"* se od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Dvije stvari postoje među svijetom i oni ih smatraju kufrom: ruganje zbog porijekla i naricanje za umrlim."

¹⁸¹ sūra el-E'rāf, 99. ājet

¹⁸² sūra el-Hidžr, 56. ājet

¹⁸³ sūra et-Tegābun, 11. ājet

El-Buhārī i Muslim od Ibn Mes'ūda, kao merfū' hadīth bilježe:

"Nije od nas onaj ko se udara po licu i moli dovom džāhilijetskog doba."

Od Enesa, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Kada Allāh hoće Svome robu dobro – ubrza mu kaznu na dunjaluku, a kada hoće Svome robu zlo – On ga ostavi sa njegovim grijesima tako da sa njima dođe na Qijametski dan."

Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, je rekao:

"Veličina je nagrade, uistinu, srazmjerna veličini iskušenja. Uistinu, kada Allāh zavoli neki narod, stavi ga na kušnju, pa ko bude zadovoljan zaslužiti će zadovoljstvo, a ko se rasrdi njemu pripada srdžba." Et-Tirmidhī je rekao da je ovaj hadīth hasen.

(36) O RIJĀ'U (PRETVARANJU)

I riječima Uzvišenog:

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهُهُ وَاحِدٌ فَمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ

بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا

"Reci: 'Ja sam čovjek kao i vi, meni se objavljuje da je vaš Bog – jedan Bog. Ko se nada susretu sa svojim Gospodarom – neka čini dobra djela i neka u obožavanju Svoga Gospodara nikoga njemu ne čini ravnim'." ¹⁸⁴

Od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, se kao merfū' hadīth prenosi:

"Uzvišeni Allāh je rekao: 'Meni najmanje treba pridruživanje. Ko uradi djelo u kome Mi je nekog pridružio, Ja ostavljam njega i onog koga Mi je pridružio.'" Zabilježio ga je Muslim.

Od Ebū Se'īda se kao merfū' hadīth prenosi:

"Hoćete li da vas obavijestim čega se za vas plašim više od Mesīha Dedždžāla?" "Da, Allāhov Poslaniče", odgovorili su. "Tajnovitog pridruživanja (širka). Čovjek ustane pa klanja i uljepša namāz kada vidi da ga neko posmatra." Zabilježio ga je Ahmed.

¹⁸⁴ sūra el-Kehf, 110. ājet

**(37) U ŠIRK SE UBRAJA I ČOVJEKOVA NAMJERA
DA SVOJIM RADOM ZASLUŽI OVAJ SVIJET**

I riječi su Uzvišenog:

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَلَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ ﴿٣٧﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي
الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ ۗ وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبِطِلٌ مَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ

"Onima koji žele život na ovom svijetu i ljepote njegove – Mi ćemo dati plodove truda njihova i neće im se u njemu ništa uskratiti. Njih će na onom svijetu samo vatra peći; tamo neće imati nikakve nagrade za ono što su na Zemlji radili i bit će uzaludno sve ono što su učinili." ¹⁸⁵

U "*Sahīhu*" se prenosi od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Neka upropašten bude obožavatelj zlatnika. Neka upropašten bude obožavatelj srebrenjaka. Neka upropašten bude obožavatelj crnoporubljenog ogrtača. Neka upropašten bude obožavatelj kadife. Ako mu se da, bude zadovoljan, a ako mu se ne da – razljuti se. Neka bude upropašten i unazađen. Kada ga ubode trn, ne može ga izvaditi kliještima. Blago robu koji je za uzdu poveo svoga konja na Allāhovom putu, raščupane glave (kose), prašnjavih nogu. Ako je na straži, istinski je na straži, a ako je u pozadini, istinski vrši svoju dužnost. Ako zatraži da uđe, ne biva mu dopušteno, a ako se zauzme, ne bude mu prihvaćeno."

**(38) KO POSLUŠA UČENE I VOĐE U ZABRANJIVANJU ONOGA ŠTO JE ALLĀH DOPUSTIO I U
DOPUŠTANJU ONOGA ŠTO JE ALLĀH ZABRANIO – UZEO IH JE ZA SVOJE BOGOVE MIMO
ALLĀHA**

Ibn 'Abbās je rekao:

"Samo što nije na vas kamenje počelo padati s neba. Ja vam kažem: 'Rekao je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*', a vi govorite: 'Rekao je Ebū Bekr i 'Umer'!'"

Imām Ahmed je rekao:

"Čudim se onima koji su spoznali sened i njegovu vjerodostojnost, a uzimaju mišljenje Sufjāna, dok Uzvišeni Allāh kaže: '**Neka se pripaze oni koji postupaju suprotno naređenju Njegovom, da ih iskušenje kakvo ne stigne ili da ih patnja bolna ne snađe.**' ¹⁸⁶ Znaš li na šta se misli pod iskušenjem? Misli se na širk. Kada čovjek ne prihvati neke njegove riječi, možda u njegovo srce uđe nešto zablude pa zbog toga bude upropašten."

¹⁸⁵ sūra Hūd, 15. i 16. ājet

¹⁸⁶ sūra en-Nūr, 63. ājet

Od 'Adijja ibn Hātima se prenosi da je čuo Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kako uči ājet: "Uzeli su svoje monahe i svećenike za bogove mimo Allāha...",¹⁸⁷ pa mu je rekao: "Mi ih, zaista, nismo obožavali..." Rekao je: "Zar oni ne zabranjuju ono što je Allāh dopustio pa i vi to ne radite, i dopuštaju ono što je Allāh zabranio pa i vi to radite?" "Da", rekao je (Adijj). "E to vam je obožavanje njih." Zabilježio ga je Ahmed i et-Tirmidhī i ocijenio ga kao dobar.

(39) POTPUNO VJEROVANJE NEĆE POSTIĆI NIKO SVE DOK NJEGOVE STRASTI I ŽELJE NE BUDU U SKLADU S ONIM S ČIME JE DOŠAO ALLĀHOV POSLANIK, *sallallāhu 'alejhi we sellem*

Riječi Allāha Uzvišenog:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ ۗ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا

"Zar ne vidiš one koji tvrde da vjeruju u ono što se objavljuje tebi i u ono što je objavljeno prije tebe, pa ipak žele da im se pred tāgūtom sudi, a naređeno im je da ne vjeruju u njega? A šejtān želi da ih u veliku zabludu navede."¹⁸⁸

I Njegove su riječi:

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ

"Kad im se kaže: 'Ne činite nered na Zemlji, odgovaraju: 'Mi samo red uspostavljamo!' "¹⁸⁹

I Njegove su riječi:

وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا

"I ne pravite nered na Zemlji, kad je na njoj red uspostavljen."¹⁹⁰

I Njegove su riječi:

أَفْحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ ۗ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ

"Zar oni da traže da im se kao u džāhilijjetsko doba sudi?"¹⁹¹

¹⁸⁷ sūra et-Tewbe, 31. ājet

¹⁸⁸ sūra en-Nisā', 60. ājet

¹⁸⁹ sūra el- Beqare, 11. ājet

¹⁹⁰ sūra el-E'rāf, 56. ājet

¹⁹¹ sūra El-Mā'ide, 50. ājet

Od 'Abdullāha ibn 'Amra, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Niko od vas neće vjerovati (potpunim imanom) dok mu njegove strasti i želje ne budu u skladu s onim što sam donio." Newewī je rekao: *"Ovo je vjerodostojan hadīth. Zabilježili smog a u knjizi 'El-Hudždže' sa sahih senedom."*

Ša'bī je rekao:

"Između jednog munāfiq i Židova je izbila svađa. Židov je rekao: 'Neka nam presudi Muhammed, jer je on poznat da ne uzima mito.' Na to je licemjer rekao: 'Neka nam presude Židovi', znajući da oni uzimaju mito. Na kraju su se složili da odu kod vrača u pleme Džuhejna i pred njim se parniče. Povodom toga je objavljeno: 'Zar ne vidiš one koji tvrde...'¹⁹² "

Rečeno je:

"Objavljeno je u povodu dvojice koji su se posvađali. Jedan od njih je rekao: 'Podignimo našu parnicu kod Vjerovjesnika, sallallāhu 'alejhi we sellem' Drugi je rekao: 'Kod Ka'ba ibn Ešrefa.' Potom su svoju parnicu podigli kod 'Umera i jedan od njih mu je ispričao slučaj. On je onome koji nije bio zadovoljan Allāhovim Poslanikom, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao: 'Je li tako bilo?' 'Da', odgovorio je. Tada ga je 'Umer udario sabljom i ubio ga."

(40) O ONOME KO ZANIJEČE NEŠTO OD IMENA I SVOJSTAVA

I riječi su Uzvišenog Allāha:

وَهُمْ يَكْفُرُونَ بِالرَّحْمَنِ

"...jer oni u Milostivog ne vjeruju."¹⁹³

U Buhārījinom *"Sahīhu"* stoji da je 'Alī rekao:

"Pričajte ljudima ono što znaju. Zar želite da se Allāh i Njegov Poslanik utjeruju u laž?"

'AbdurRezāq prenosi od Ma'mera, on od Ibn Tāwūsa, on od svoga oca, a on od Ibn 'Abbāsa da je on vidio čovjeka kako se uzrujao pošto je čuo hadīth Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, o svojstvima, negirajući to. Potom je rekao:

"Šta se ovi boje? Prihvataju Njegove jasne ājete, a propadnu kod njegovih nejasnih (ājeta)."

Kad je pleme Qurejš čulo Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kako spominje *"Milostivog"*, to su zanijekali pa je Allāh povodom njih objavio: **"...jer oni u Milostivog ne vjeruju."**

¹⁹² sūra en-Nisā', 60. ājet

¹⁹³ sūra er-Ra'd, 30. ājet

(41) SPOZNAJA BLAGODATI I NJENO NIJEKANJE

Riječi su Uzvišenog Allāha:

يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا وَأَكْثَرُهُمُ الْكَافِرُونَ

"Oni priznaju da je blagodat od Allāha, pa je poslije poriču. Većina njih su nevjernici." ¹⁹⁴

Mudžāhid je rekao da je to kad čovjek kaže: *"To je moja imovina. Naslijedio sam to od moga oca."*

'Awn ibn 'Abdullāh je rekao da su govorili: *"Da nije tog i tog – ne bi bilo tako i tako."*

Ibn Qutejbe je rekao da su govorili: *"To je zauzimanjem naših bogova."*

Ebul-'Abbās je, nakon hadītha Zejda ibn Hāvida u kom stoji: **"Uzvišeni je Allāh, uistinu rekao: 'Osvanuo je među Mojim robovima onaj ko u Mene vjeruje i Mene niječe...'"** (hadīth) rekao:

"Ovoga ima puno u Qur'ānu i sunnetu. Uzvišeni kritikuje onoga ko Njegovo davanje blagodati pripisuje drugome i čini Mu širk."

Neki iz prvih generacija rekli su da je to kao što su oni govorili: *"Vjetar je bio dobar, a pomorac vješt"*, i tome slično, što se često čuje sa jezika.

(42) ZAKLINJANJE NEKIM MIMO ALLĀHA JE ŠIRK

Riječi su Uzvišenog Allāha:

فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أُنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

"Zato ne činite svjesno Allāhu sudruge." ¹⁹⁵

Ibn 'Abbās je o ovom ājetu rekao:

"El-Endād (sudruzi) predstavlja širk koji je tajnovitiji od hoda mrava na crnom kamenu u tamnoj noći. To je da kažeš: 'Tako mi Allāha i tvoga života', ili 'Tako mi Allāha i moga života', ili da kažeš: 'Da nije njegovog psa, došli bi nam kradljivci', ili: 'Da nema patki u kući došli bi nam kradljivci.' Isto je kada čovjek kaže svome drugu: 'Što je htio Allāh i ti', ili 'Da nije bilo Allāha i toga i toga'. Nemoj (u ovakvim konstrukcijama) spominjati tog i tog, jer u svemu tome ima širka." Zabilježio ga je Ibn Ebī Hātim.

Od 'Umer ibn el-Hattāba, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

¹⁹⁴ sūra en-Nahl, 83. ājet

¹⁹⁵ sūra el-Beqare, 22. ājet

"Ko se zakune nekim drugim mimo Allāha – počinio je kufr ili širk." Zabilježio ga je et-Tirmidhī i ocjenio ga kao hasen. Hākim ga je ocijenio *sahīhom*.

Ibn Mes'ūd je rekao:

"Da se lažno zakunem Allāhovim imenom draže mi je nego da se zakunem nekim mimo Njega govoreći istinu."

Od Hudhejfe, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Nemojte govoriti: 'Što je htio Allāh i htio taj i taj', nego recite: 'Što je htio Allāh, a zatim što je htio taj i taj'." Zabilježio ga je Ebū Dāwūd sa vjerodostojnim senedom.

Od Ibrāhīma en-Neha'ija se prenosi da on nije volio da se kaže: *'Tražim zaštitu od Allāha i od tebe'*, a da je dopušteno kazati: *'Tražim zaštitu od Allāha, a zatim od tebe.'* I govorite: *'Da nije Allāha, a zatim tog i tog'*, a nemojte govoriti: *'Da nije Allāha i tog i tog.'*

(43) O TOME DA NEKI NE PRIHVATAJU I KADA IM SE ZAKUNEŠ ALLĀHOM

Od Ibn 'Umera, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Nemojte se zaklinjati svojim roditeljima. Ako mu se neko zakune Allāhom, neka mu vjeruje. Ako mu se neko zakune Allāhom, neka bude zadovoljan. Onaj ko nije zadovoljan – ne postupa po Allāhovim propisima." Zabilježio ga je Ibn Mādže sa dobrim senedom.

(44) RIJEČI: "ŠTO JE HTIO ALLĀH I TI"

Od Kutejle se prenosi da je neki Židov došao Vjerovjesniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i rekao: *"Vi, uistinu, činite širk. Vi kažete: 'Što je htio Allāh i ti' i govorite: 'Tako mi Ka'be' "*, pa im je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, naredio da kada hoće da se zakunu, kažu: *'Tako mi Gospodara Kabe'*, i da kažu: *'Što je htio Allāh, a zatim ti'."* Zabilježio ga je Nesā'ī i ocijenio *sahīhom*.

On, također, prenosi od Ibn 'Abbāsa da je neki čovjek rekao Vjerovjesniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*: *"Što je htio Allāh i ti"*, pa mu je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: **"Jesi li me Allāhu učinio suparnikom? (Nemoj tako govoriti) nego reci: 'Ono što je Allāh htio, On Jedini'."**

Ibn Mādže prenosi od Tufejla, 'Ā'išinog brata po majci, da je ona kazala (kako je ovaj pričao):

"Usnio sam kako sam došao do grupe Židova i rekao: 'Vi ste pravi narod, samo da ne govorite da je Uzejr Božiji sin.' Oni su odgovorili: 'I vi, isto tako, pravi ste narod, samo da ne govorite: 'Šta je htio Allāh i htio Muhammed.' Potom sam prošao pored skupine kršćana i rekao: 'Vi ste pravi narod, samo da ne govorite da je Mesih Božiji sin.' Oni su odgovorili: 'I vi ste isto tako, pravi narod, samo da ne govorite: 'Šta je htio Allāh i htio Muhammed.' Kada sam osvanuo, ispričao sam to mnogima, a potom došao Vjerovjesniku, sallallāhu 'alejhi we sellem, i obavijestio ga. Upitao je: 'Jesi li o ovome nekoga obavijestio?' 'Da',

odgovorio sam.' Potom je on zahvalio Allāhu i pohvalio Ga, a zatim rekao: **'Tufejl je, uistinu, usnio san i ispričao ga mnogim od vas. Vi ste izgovarali riječi, a to i to me sprečavalo da vam ih zabranim. Prema tome, nemojte govoriti: 'Šta je htio Allāh i htio Muhammed', nego recite: 'Šta je htio Allāh, sām'.'** "

(45) ONAJ KO PSUJE VRIJEME ON VRIJEĐA ALLĀHA

Uzvišeni Allāh kaže:

وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ

"I govore: 'Postoji samo život naš zemaljski; živimo i umiremo, jedino nas vrijeme uništi.'" ¹⁹⁶

U "*Sahīhu*" se prenosi od Ebū Hurejre da je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Uzvišeni Allāh je rekao: 'Čovjek Me vrijeđa. On psuje vrijeme, a Ja sam vrijeme. Ja sam Taj Koji daje da se mijenja dan i noć'."

U drugom predanju stoji:

"Nemojte psovati vrijeme, jer je Allāh, uistinu, vrijeme."

(46) NAZIVANJE NEKOGA VRHOVNIM SUCEM I TOME SLIČNO

U "*Sahīhu*" se od Ebū Hurejrea bilježi da je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Najniže i najpodlije ime kod Allāha ima čovjek koji se zove vladar nad vladarima. Nema vladara osim Allāha."

Sufjān je rekao:

"Isto je i da se kaže: car careva (šah nad šahovima)."

U jednom drugom predanju stoji:

"Čovjek koji će biti najružniji i na koga će Allāh najviše biti ljut na Qijametskom danu..."

(47) POŠTOVANJE IMENA ALLĀHA UZVIŠENOG I PROMJENA IMENA ZBOG TOGA

Od Ebū Šurejha se prenosi da je on nosio dodatak imenu Ebul-Hakem (Otac suca), pa mu je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Allāh je, uistinu, sudija i Njemu pripada sud." Na to mu je on odgovorio: **"Kada se moji saplemenici u nečemu spore, dođu meni i ja im presudim tako da obje strane budu zadovoljne."** **"To je izvanredno! Šta imaš od djece?"**, upitao je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*. **"Imam Šurejha, Muslima i**

¹⁹⁶ sūra el-Džāthije, 24. ājet

'Abdullāha", rekao sam. "Koji je najstariji?", upitao je. "Šurejh", rekao sam. "Ti si onda Ebū Šurejh", rekao je." Zabilježili su ga Ebū Dāwūd i drugi.

(48) KO SE ŠALI I ISMIJAVA SA NEČIM U ČEMU SE SPOMINJE ALLĀHOVO IME, ILI SA QUR'ANOM, ILI SA POSLANIKOM, sallallāhu 'alejhi we sellem – ON JE NEVJERNIK

I riječi su Uzvišenog Allāha:

وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أَبِاللَّهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ

"A ako ih zapitaš, oni će, sigurno reći: 'Mi smo samo razgovarali i zabavljali se.' Reci: 'Zar ste se Allāhu i riječima Njegovim i Poslaniku Njegovu rugali?' " ¹⁹⁷

Prenosi se od Ibn 'Umera, Muhammeda ibn Ka'ba, Zejda ibn Eslema i Qatade, a njihovo pripovijedanje se nadovezuje jedno na drugo, da je neki čovjek u vrijeme pohoda na Tebūk rekao:

"Nismo vidjeli slične ovim našim učačima, punijih stomaka, lažljivijih jezika i strašljivijih u borbi", misleći na Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, i njegove ashābe učače. Na to mu je 'Awf ibn Mālik rekao: "Slagao si. Ti si, uistinu, munāfiq. O tome ću obavijestiti Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem" Awf je otišao Allāhovom Poslaniku, sallallāhu 'alejhi we sellem, da bi ga obavijestio. Međutim, Qur'ān ga je u tome već bio pretekao. Taj čovjek je došao Allāhovom Poslaniku, sallallāhu 'alejhi we sellem, koji se spremio za pokret i uzjahao svoju devu, i rekao mu: "Allāhov Poslaniče! Mi smo samo razgovarali i zabavljali se onako kako razgovaraju putnici, skraćujući time put." Ibn 'Umer je rekao: "Kao da ga sad gledam kako se drži za kolan deve Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, dok su njegove noge udarale o kamenje, i ponavlja: "Mi smo samo razgovarali i zabavljali se", a Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, na to mu odgovara, ne okrećući se prema njemu i ne dodajući bilo šta drugo: 'Zar ste se Allāhu i riječima Njegovim i Poslaniku Njegovu rugali?' "

(49) O ISTICANJU BLAGODATI ALLĀHA UZVIŠENOG I POKUĐENOSTI NJIHOVOG NEGIRANJA

O tome govore riječi Uzvišenog:

وَلَيْنَ أَذَقْتَهُ رَحْمَةً مِنَّا مِنْ بَعْدِ ضَرَاءٍ مَسَّتْهُ لَيَقُولَنَّ هَذَا لِي

"Kad ga obaspemo milošću Našom, poslije nesreće koja ga zadesi, on govori: 'Ovo sam i zaslužio...'" ¹⁹⁸

Mudžāhid je to protumačio: "Ovo je zbog moga rada i ja to zaslužujem..."

Ibn 'Abbās je rekao: "Hoće da kaže da je to od njega."

¹⁹⁷ sūra et-Tewbe, 65. ājet

¹⁹⁸ sūra Fussilet, 50. ājet

I Njegove su riječi:

قَالَ إِنَّمَا أُوتِيْتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي ۖ أَوْلَمْ يَعْلَمِ أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرَ جَمْعًا وَلَا يُسْئَلُ عَنْ ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ

"Ovo što imam stekao sam znanjem svojim; tako ja mislim." ¹⁹⁹

Rekao je Qatade: "Znanjem koje ja posjedujem, njegovim postojanjem se postiže dobitak."

Drugi su rekli: "Znanjem Allāhovim da sam ja toga dostojan."

Ovo značenje se podudara sa Mudžāhidovim tumačenjem: "Stekao sam to prema ugledu."

Od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je čuo Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kako kaže:

"Bila su trojica Benu Israelćana: gubav, ćelav i slijep, pa ih je Allah htio iskušati. Poslao im je meleka. Prvo je došao šugavom i upitao ga: 'Šta bi najviše volio?' 'Da imam lijepu boju i lijepu kožu i da od mene ode ovo zbog čega me svijet smatra prljavim', odgovorio je. Ovaj ga je potrao i prljavština i ružnoća su od njega otišle. Dobio je lijepu boju i lijepu kožu. Upitan je: 'Koji imetak ti je najdraži?' 'Deve' (ili je rekao: 'goveda'. Posumnjao je Ishāq koje je od toga dvoga rekao, s tim što su gubavi i ćelavi rekli da jedan voli deve a drugi goveda). Data mu je deva u desetom mjesecu trudnoće. Rekao mu je melek: 'Neka ti Allāh da beričet u njoj.'

Potom je otišao kod ćelavog i upitao ga: 'Šta bi ti najviše volio?' 'Lijepu kosu', odgovorio je, 'i da od mene ode ovo zbog čega me svijet smatra prljavim.' Ovaj ga je potrao i to je od njega otišlo. Dobio je lijepu kosu. Upitao ga je: 'Koji imetak ti je najdraži?' 'Goveda', odgovorio je (ili je rekao: 'deve'). Data mu je steona krava. Rekao mu je melek: 'Neka ti Allāh da beričet u njoj.'

Potom je otišao kod slijepoga i upitao ga: 'Šta bi ti najviše volio?' 'Da mi Allāh vrati vid, pa da njime vidim ljude', odgovorio je. Ovaj ga je potrao i Allāh mu je vratio njegov vid. Upitao ga je: 'Koji imetak ti je najdraži?' 'Sitna stoka', odgovorio je. Data mu je sjajna ovca. Ojanjila je dvoje jagnjadi i to dvoje se oplodilo.

Tako je ovaj imao dolinu deva, ovaj drugi dolinu goveda, a ovaj treći dolinu ovaca.

Potom je došao gubavcu u onakvom obliku i stanju u kakvom je on nekada bio i rekao: 'Ja sam siromah, putnik. Na ovom mom putu sam sve potrošio. Danas mi niko neće pomoći da stignem do cilja osim Allāha, a zatim tebe. Molim te Onim Koji ti je dao lijepu boju i lijepu kožu i imetak, da mi daš jednu devu jahalicu kako bih mogao na njoj jahati na ovom mom putovanju.' Odgovorio mu je: 'Znaš, obaveze su mnogobrojne (pa ti ne mogu dati).' Ovaj mu je rekao: 'Kao da te poznajem. Zar nisi bio gubav pa te svijet smatrao prljavim i ružnim? Zar nisi bio siromah, pa ti je Allāh dao imetak?' Ovaj mu

¹⁹⁹ sūra el-Qasas, 78. ājet

je odgovorio: 'Ja sam svoj imetak naslijedio od svojih predaka.' 'Ako lažeš, neka te Allāh pretvori u ono što si bio', rekao je melek.

Potom je došao ćelavom u obliku kakav je on nekada bio, pa mu je rekao isto što i prethodnom, a ovaj mu je isto odgovorio što i prethodni. 'Ako lažeš, neka te Allāh pretvori u ono što si bio', rekao je melek.

Zatim je došao slijepom u obliku i stanju u kakvom je on nekada bio i rekao: 'Ja sam siromah, putnik. Na ovom mom putovanju sam sve potrošio. Danas mi niko neće pomoći da stignem do cilja osim Allāha, a zatim tebe. Molim te Onim Koji ti je vratio vid da mi daš jednu ovcu kako bih se njome pomogao na ovom mom putovanju.' Odgovorio mu je: 'Bio sam slijep pa mi je Allāh vratio vid. Uzmi šta hoćeš, a ostavi šta hoćeš. Tako mi Allāha, danas ti neću ništa uskratiti što uzmeš u ime Allāha.'

*'Zadrži svoj imetak. Vi ste, uistinu, samo stavljeni na kušnju. Allāh je s tobom zadovoljan, a srdit je na tvoja dva druga.' "*Zabilježili su ga njih dvojica (el-Buhārī i Muslim).

(50) ZABRANA SVAKOG IMENA KOJIM SE IZRAŽAVA ROBOVANJE NEKOM DRUGOM MIMO ALLĀHA

I riječi su Uzvišenog Allāha:

فَلَمَّا آتَتْهُمَا صَلِحًا جَعَلَا لَهُ شُرَكَاءَ فِيمَا آتَتْهُمَا فَتَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ

"I kad im je On darovao zdrava potomka, poslije su potomci njihovi izjednačili druge s Njim u onome što On daje..."²⁰⁰

Rekao je Ibn Hazm:

"Složili su se da je zabranjeno svako ime koje u sebi nosi značenje obožavanja nekog mimo Allāha kao što je 'Abdul'Amr ('Amrov rob), AbdulKa'be (rob Ka'be) i tome slično. Izuzetak je AbdulMuttalib (Muttalibov rob)."

Ibn 'Abbās je o ovom ājetu rekao:

"Kada je Ādem sa njom imao odnos, ona je zaniijela. Potom im je došao Iblīs i rekao: 'Ja sam onaj koji vas je izveo iz dženneta. Ili ćete mi biti pokorni ili ću mu dati da ima jelenje rogove. Izići će iz tvog stomaka tako što će ga poderati. Uradit ću to i to', zastrašivao ju je. 'Dajte mu ime 'AbdulHārith.' Njih dvoje su odbili da mu se pokore. Dijete se rodilo mrtvo. Ponovo je zaniijela. Ponovo im je on došao i rekao isto kao i prethodni put. Oni su opet odbili da mu se pokore. Ponovo je rođeno mrtvo. Ponovo je zaniijela i on im je ponovo došao i rekao im isto. Tada ih je ljubav prema djetetu nadvladala i dali su mu ime 'AbdulHārith. O tome govore riječi: 'Poslije su potomci njihovi izjednačili druge s Njim u onome što im On daje...' "
Zabilježio ga je Ibn Ebī Hātim.

²⁰⁰ sūra el-E'rāf, 190. ājet

On od Qatade prenosi vjerodostojnim senedom da je rekao: "...sudruzi u pokornosti Njemu, a ne u obožavanju Njega."

On, također, sa vjerodostojnim senedom od Mudžāhida prenosi da je o Njegovim riječima: "**Kad bi nam Ti dao zdravog potomka...**"²⁰¹ rekao:

"Strahovali su da neće biti ljudsko biće." Naveo je njegovo značenje od Hasana, Se'īda i drugih.

(51) UPUĆIVANJE DOVE ALLĀHU NJEGOVIM LIJEPIM IMENIMA I NAPUŠTANJE ONIH KOJI SE SUPROTSTAVLJAJU, NEZNALICA I NEVJERNIKA

I riječi su Uzvišenog Allāha:

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا ۖ وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ

"Allāh ima najljepša imena i vi Ga zovite njima, a klonite se onih koji iskreću Njegova imena."²⁰²

Ibn Ebī Hātim prenosi od Ibn 'Abbāsa da: "**iskreću Njegova imena**", znači: "*čine širk*". Od njega se, također, prenosi: "*Izveli su ime 'Lāt' od riječi 'ilāh', a 'Uzza' od riječi 'azīz'.*"

Od A'meša se prenosi da je rekao: "*Miješaju sa njima ona koja nisu dio njih.*"

(52) NE KAŽE SE: "NEKA JE SELAM NA ALLĀHA"

U "*Sahīhu*" se od Ibn Mes'ūda, *Allāh bio zadovoljan njime*, prenosi da je rekao:

"*Kada bismo klanjali namāz za Vjerovjesnikom, sallallāhu 'alejhi we sellem, učili smo: 'Selām na Allāha od Njegovih robova, selam nek je s tim i tim', pa je Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao: 'Nemojte govoriti: 'selām na Allāha', jer je, uistinu, Allāh (es)Selām.*"

(53) O RIJEČIMA: O ALLĀHU, OPROSTI MI AKO HOĆEŠ

U "*Sahīhu*" se od Ebū Hurejre prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"**Nemoj da neko od vas govori: 'Allāhu, oprost mi ako hoćeš', nego neka bude odlučan u molbi, jer za Allāha, uistinu, ne postoji neko ko će Ga prisiliti.**"

Muslim bilježi:

"**Neka mu želja bude velika, jer, Allāhu, uistinu, nije teško bilo šta da mu dā.**"

²⁰¹ sūra el-E'rāf, 189. ājet

²⁰² sūra el-E'rāf, 180. ājet

(54) NEKA NIKO NE GOVORI: "MOJ ROB I ROBINJA"

U "Sahīhu" se bilježi od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Nemoj da neko od vas govori: 'et'im rabbeke' (nahrani svoga gospodara), 'weddi' rabbeke' (polij za abdest svome gospodaru). Umjesto toga neka kaže: 'sejjidī' (moj gospodin) i 'mewlāje' (gazda). Neke ne govori: 'abdī' (moj rob) i 'emetī' (moja robinja), nego neka kaže: 'fetāje' (moj sluga), 'fetātī' (moja služavka) i 'gulāmī' (moj sluga)."

(55) NE ODBIJA SE ONAJ KO ZAMOLI NEKOGA ALLĀHOVIM IMENOM

Od Ibn 'Umera se prenosi da je rekao:

"Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, je rekao: 'Ko spominjući Allāha zatraži zaštitu i utočište, pružite mu pomoć. Ko spominjući Allāha od vas nešto zatraži, dajte mu. Ko vas pozove odazovite mu se. Ko vam učini kakvo dobro, nagradite ga, a ako nemate čime nagraditi, učite za njega dovu sve dok ne vidite da ste ga dovoljno nagradili.'" Zabilježio ga je Ebū Dāwūd i Nesā'ī sa vjerodostojnim senedom.

(56) NE MOLI SE ALLĀHOVIM LICEM BILO ŠTA DRUGO OSIM DŽENNETA

Od Džābira, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Ne moli se Allāhovim licem bilo šta drugo osim dženneta." Zabilježio ga je Ebū Dāwūd.

(57) O GOVORU "DA SAM URADIO TAKO I TAKO BILO BI TAKO I TAKO"

Riječi su Uzvišenog:

يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ مَّا قُتِلْنَا هَاهُنَا

"Govore: 'Da smo se za bilo šta pitali, ne bismo ovdje izginuli'." ²⁰³

الَّذِينَ قَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ وَقَعَدُوا لَوْ أَطَاعُونَا مَا صَدَقْتُمْ قَتْلُوا

"Onima koji se nisu borili, a o braći svojoj govorili: 'Da su nas poslušali, ne bi izginuli'." ²⁰⁴

U "Sahīhu" se od Ebū Hurejre prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Budi agilan u postizanju onoga što ti je od koristi, traži podršku od Allāha i nemoj nikada biti lijen u tome. A ako ti se nešto desi, nemoj govoriti: 'Da sam uradio tako i tako bilo bi tako i tako', nego reci:

²⁰³ sūra Ālu 'Imrān, 154. ājet

²⁰⁴ sūra Ālu 'Imrān, 168. ājet

'Allāh je odredio i ono što je htio uradio'. To je zbog toga što takav govor ('da sam uradio tako...') otvara šejtānski posao.'

(58) ZABRANA DA SE PSUJE VJETAR

Od Ubejja ibn Ka'ba, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Nemojte psovati vjetar. Kada vidite nešto što ne volite, vi recite: 'Allāhu, molimo Te za svako dobro od ovog vjetra, najbolje što on u sebi nosi, najbolje što mu je naređeno, a utječemo Ti se od zla ovog vjetra i zla koje je u njemu i zla koje mu je naređeno'." Et-Tirmidhī ga je ocijenio vjerodostojnim.

(59) O ALLĀHU LOŠE MISLE SAMO LICEMJERI I MUŠRICI. OD TOGA ĆE BITI SPAŠEN SAMO ONAJ KO SPOZNA ALLĀHA, NJEGOVA LIJEPA IMENA I SVOJSTVA

Riječi su Uzvišenog Allāha:

يُظُنُّونَ بِاللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَل لَّنَا مِنَ الْأَمْرِ مِنْ شَيْءٍ قُلْ إِنَّ الْأَمْرَ كُلَّهُ لِلَّهِ

"Misle o Allāhu ono što nije istina, kao što džāhili misle, i govore: 'Gdje je pobjeda koja nam je obećana?' Reci: 'O svemu odlučuje samo Allāh!' "²⁰⁵

I Njegove su riječi:

الظَّالِمِينَ بِاللَّهِ ظَنَّ السَّوِّ عَلَىٰ سَائِرِ الْأَشْيَاءِ

"...koji o Allāhu zlo misle, neka zlo njih snađe..."²⁰⁶

Ibnul-Qajjim je rekao o prvom ājetu:

"Ova sumnja je protumačena da On Uzvišeni neće pomoći Svoga Poslanika i da će njegova misija prestati. I protumačeno je da ono što im se desilo nije bilo po Allāhovom određenju i mudrosti. I protumačeno je nijekanjem mudrosti, nijekanjem određenja i nijekanjem da će se Poslanikova misija upotpuniti i da će to sve vjere nadvladati. To sve spada u zlu misao koju su imali munāfici i mušrici, a o kojoj se govori u sūri el-Feth. Ovo se tretira zlom misli jer se misli nešto što ne dolikuje Njemu Uzvišenom i što ne dolikuje Njegovoj mudrosti i Njegovom istinitom obećanju. Prema tome, onaj ko misli da će On onome što je pogrešno dati trajnu pobjedu nad istinom, tako da istina nestane ili zaniječe da je ono što se desilo bilo Njegovom odredbom i određenjem, ili zaniječe da je Njegova odredba rezultat uzvišene mudrosti za koju zaslužuje da Mu se upućuje sva pohvala, ili pak posumnja da je rezultat neke apstraktne volje – to je sve misao onih koji ne vjeruju.

²⁰⁵ sūra Ālu 'Imrān, 154. ājet

²⁰⁶ sūra el-Feth, 6. ājet

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ

"Pa teško nevjernicima kad budu u vatri."²⁰⁷

Većina ljudi o Allāhu zlo misli u pogledu onoga što se odnosi na njih i onoga što se drugima dešava. Od toga nije sačuvan niko osim onaj ko je spoznao Allāha, Njegova lijepa imena i svojstva i spoznao šta iziskuje Njegova mudrost i pohvala. Pa neka pametni koji sebi želi dobro o ovom vodi računa. Neka se pokaje Allāhu i od Njega oprost traži za ono što o Allāhu zlo mislio. Kada bi istraživao, vidio bi kod njih inat u pogledu qadera (određenja) i kako govore: 'Trebalo je biti tako i tako.' Ima ih koji to malo čine, a ima i onih koji to čine puno. Preispitaj sebe, da li si ti od toga čist? Ukoliko se od toga spasiš, spašen si od nečega velikog, a ako ne – tebe, zaista, ne vidim kao spašenog."

(60) O ONIMA KOJI NIJEČU QADER (ODREĐENJE)

Ibn 'Umer je rekao:

"Tako mi Onog u Čijoj je ruci Ibn 'Umerova duša, kada bi neko od vas imao zlata koliko je brdo Uhud i kad bi ga potrošio na Allāhovom putu, ne bi mu bilo primljeno kod Allāha dok ne bude vjerovao u qader (određenje)", a zatim je kao dokaz naveo Vjerovjesnikove, sallallāhu 'alejhi we sellem, riječi: "Īmān je da vjeruješ u Allāha, Njegove meleke, Njegove knjige, Njegove poslanike, Sudnji dan i da vjeruješ u određenje, dobro i zlo." Zabilježio ga je Muslim.

Od Ubāde ibn Sāmīta se prenosi da je rekao svome sinu:

"Sinčiću moj, nećeš osjetiti slast vjerovanja dok ne budeš znao da ono što te je zadesilo nije moglo da te mimoiđe, a ono što te mimoišlo nije moglo da ti se desi. Čuo sam Allāhova Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, kako kaže: 'Prvo što je Allāh stvorio bilo je pero. Potom mu je rekao: 'Piši!' 'Šta da pišem, Gospodaru', upitalo je. 'Piši određenje svih stvari do Kijametskoga dana', rekao je.' Sinčiću moj, čuo sam Allāhova Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, kako kaže: 'Ko umre vjerujući u nešto drugo a ne u ovo – on nije moj sljedbenik'."

U predanju kod Ahmeda stoji:

"Prvo što je Allāh stvorio bilo je, uistinu, pero. Rekao mu je: 'Piši'. Tada je zapisano šta će se događati do Sudnjega dana."

U predanju od Ibn Vehba stoji da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

"Ko ne bude vjerovao u određenje dobra i zla – Allāh će ga spaliti u vatri."

U "Musnedu" i "Sunenu" se prenosi od Ibn Dejemija da je rekao:

²⁰⁷ sūra Sād, 27. ājet

"Otišao sam Ubejju ibn Ka'bu i rekao: 'U duši osjećam nešto u pogledu qadera (određenja). Pričaj mi nešto, ne bi li Allāh to otklonio iz mog srca.' Rekao je: 'Kada bi potrošio zlata koliko je brdo Uhud – ne bi ga od tebe Allāh primio sve dok ne budeš vjerovao u qader. Znaj da ono što ti se desilo nije te moglo mimoići, a ono što te je mimoišlo nije te moglo zadesiti. Kad bi umro vjerujući drugačije – bio bi od stanovnika vatre'."

Rekao je: *"Potom sam otišao 'Abdullāhu ibn Mes'udu, Huzejfi ibn Jemānu, Zejdu ibn Thābitu i svi su mi ispričali isto to od Vjerovjesnika, sallallāhu 'alejhi we sellem."* Hadīth je vjerodostojan. Zabilježio ga je Hākīm u svom *"Sahīhu"*.

(61) O ONIMA KOJI CRTAJU I VAJAJU

Od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Uzvišeni Allāh je rekao: 'Ima li većeg nasilnika od onog ko pokušava stvarati kao što Ja stvaram? Neka, ako mogu stvore sjemenku! Neka ako mogu, stvore zrnce pšenično!'" Zabilježili su ga njih dvojica (el-Buhārī i Muslim).

Također el-Buhārī i Muslim prenose od 'Ā'īše, *Allāh bio zadovoljan njome*, da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Najžešćom kaznom na Sudnjem danu bit će kažnjeni oni koji se nadmeću sa Allāhovim stvaranjem."

Njih dvojica prenose od Ibn 'Abbāsa da je čuo Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kako kaže:

"Svaki crtač i vajar će u vatru. Za svaku sliku bit će mu stvorena duša koja će ga mučiti u džehennemu."

Njih dvojica prenose od njega da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Ko nacrtā sliku na dunjaluku – biće zadužen da u nju udahne dušu (na ahiretu), a on je neće moći udahnuti."

Muslim prenosi od Ebū Hejjadža da mu je 'Alī, *Allāh bio zadovoljan njime*, rekao:

"Poslaću te s onim čime me je poslao Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem: da ne ostaviš sliku, a da je ne izbrišeš, niti uzdignut mezar, a da ga ne poravnaš."

(62) O ČESTOM ZAKLINJANJU

I riječi su Allāha Uzvišenog:

وَأَحْفَظُوا أَيْمَانَكُمْ

"A o zakletvama svojim brinite se." ²⁰⁸

Od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je čuo Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kako kaže:

"Zakletva je uzrok dobre prođe robe i uzrok brisanja zarade." Zabilježili su ga el-Buhārī i Muslim.

Od Selmāna, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Sa tri osobe Allāh neće govoriti niti ih od grijeha očistiti i njima pripada bolna kazna: sijedi starac koji bludniči, siromašni oholi uobraženik i čovjek koji je Allāhovo ime učinio svojom robom, pa ne kupuje nego zaklinjući se, niti prodaje osim svojim zaklinjanjem." Zabilježio ga je Taberānī sa vjerodostojnim senedom.

U "*Sahīhu*" se prenosi od 'Imrāna ibn Husajna, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Najbolji moj ummet jesu oni koji žive u ovom mom stoljeću, zatim oni koji će doći poslije njih." ('Imrān je rekao: "Ne znam da li je poslije svoga stoljeća spomenuo dva ili tri?") **"Zatim, uistinu će poslije vas doći narod koji svjedoči, mada se to od njega ne traži, koji vara i nije od povjerenja, koji se zavjetuje, a zavjete ne ispunjava. Oni će biti debeli."**

U njemu se prenosi od Ibn Mes'ūda da je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: **"Najbolji su ljudi u ovom mom stoljeću, zatim oni koji će doći poslije njih, zatim oni koji će doći poslije njih. Zatim će doći ljudi čije će svjedočenje pretjecati njihovo zaklinjanje i njihovo zaklinjanje preticati njihovo svjedočenje."**

Ibrahim je rekao: **"Udarali su nas zbog svjedočenja i obećanja kad smo bili mali."**

²⁰⁸ sūra el-Mā'ide, 89. ājet

(63) O DAVANJU ALLĀHOVOG JAMSTVA I JAMSTVA NJEGOVOG VJEROVJESNIKA,
sallallāhu 'alejhi we sellem

Riječi su Uzvišenog Allāha:

وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْأَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا

"I ispunjavajte obaveze na koje ste se Allāhovim imenom obavezali i ne kršite zakletve kad ste ih tvrdo dali." ²⁰⁹

Od Burejdea se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, imao običaj, kada postavi emīra vojske ili čete, oporučiti mu da se boji Allāha i da dobro čini muslimanima koji su s njim. Govorio bi:

"Krenite u pohod s Allāhovim imenom, na Allāhovom putu. Borite se protiv onih koji negiraju Allāha. Krenite u pohod, ali nemojte krasti ratni plijen, nemojte kršiti ugovor, nemojte masakrirati, nemojte ubijati djecu. Kada susretneš svoje neprijatelje mušrike, pozovi ih da prihvate jedno od troga i bilo koje da prihvate, primi to od njih i ostavi ih. Zatim ih pozovi u islām. Ukoliko ti se odazovu – prihvati to od njih i ostavi ih. Zatim, pozovi ih da se presele iz svoga mjesta u mjesto muhādžirā (Medīnu) i da imaju obavezu koju imaju muhādžiri. Ukoliko to odbiju, obavijesti ih da će imati status koji imaju muslimani beduini i da će se nad njima primjenjivati Allāhovi propisi koji se primjenjuju prema vjernicima. Oni u tom slučaju neće dobijati ništa od gānime (ratnog plijena) i fej'a (plijena uzetog bez borbe), osim ukoliko se budu borili u redovima muslimana. Ukoliko sve to odbiju, pitaj ih prihvataju li da daju džizju. Ukoliko ti se odazovu – prihvati to od njih i ostavi ih. Ukoliko odbiju – zatraži pomoć od Allāha i bori se protiv njih. Kada opkoliš stanovnike utvrđenja i oni zatraže od tebe da sklopiš s njima ugovor dajući im Allāhovo jamstvo i garanciju kao i garanciju Njegova Vjerovjesnika – nemoj im davati Allāhovu garanciju i garanciju Njegova Poslanika, nego im daj svoju garanciju i jamstvo svojih drugova, jer će biti lakše da prekinete vaše jamstvo i jamstvo tvojih drugova od prekidanja jamstva Allāhovog i Njegovog Poslanika. Kada opsjedneš stanovnike neke tvrđave i oni od tebe zatraže da im sudiš po Allāhovojoj presudi – nemoj im suditi po Allāhovojoj presudi, nego im sudi po svojoj presudi, jer ti ne znaš hoćeš li pogoditi Allāhovu presudu u pogledu njih ili nećeš." Zabilježio ga je Muslim.

(64) ZAKLINJANJE ALLĀHOM (DA ON NEĆE DRUGIMA DATI TO I TO)

Od Džunduba ibn 'Abdullāha se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Neki je čovjek rekao: 'Tako mi Allāha, neće Allāh oprostiti tom i tom.' Na to je Allāh Uzvišeni rekao: 'Ko može da se zakune sa Mnom da ja nekome neću oprostiti? Ja sam mu već oprostio, a tvoje djelo poništio'." Zabilježio ga je Muslim.

U hadīthu Ebū Hurejre stoji da je ove riječi rekao pobožan čovjek. Ebū Hurejre je rekao:

²⁰⁹ sūra en-Nahl, 91. ājet

"Rekao je riječ koja je upropastila njegov dunjāluk i āhīret."

(65) NE MOLI SE ALLĀH DA SE ZAUZIMA KOD SVOJIH STVORENJA

Od Džubejra ibn Mut'ima se prenosi da je neki beduin došao Vjerovjesniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i rekao:

"Allāhov Poslaniče, ljudi su iscrpljeni, porodice gladne, imeci uništeni, pa zamoli svoga Gospodara. Mi, uistinu, tražimo od Allāha da se zauzme kod tebe i tražimo od tebe da se zauzmeš kod Allāha." Tada je Vjerovjesnik rekao: "**SubhanAllāh! SubhanAllāh!**" Spominjao je tako Allāha toliko da se to osjetilo na licima njegovih ashāba. Potom je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: "**Teško tebi! Znaš li ti ko je Allāh? Allāh je, uistinu, uzvišeniji od toga. Od Allāha se ne traži da se zauzme kod bilo kog Njegovog stvorenja.**" I citirao je hadīth." Zabilježio ga je Ebū Dāwūd.

(66) VJEROVJESNIKOVA, sallallāhu 'alejhi we sellem, ZAŠTITA GRANICA TEWHIDA I NJEGOVO ZATVARANJE SVIH PUTEVA KOJI VODE ŠIRKU

Od 'Abdullāha ibn Šukhajra se prenosi da je rekao:

"Bio sam u delegaciji plemena Benu 'Āmir koja je otišla Vjerovjesniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*. Rekli smo mu: 'Ti si naš gospodin'. **Gospodin je Allāh Uzvišeni**', rekao je. 'Ti si najvredniji među nama, najbogatiji i najmoćniji', rekli smo. **Recite to što ste rekli ili dio toga što ste rekli. I nemojte da budete šejtānovi predstavnici i pomagači!**" Zabilježio ga je Ebū Dāwūd sa dobrim senedom.

Od Enesa, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da su neki ljudi rekli:

"Allāhov Poslaniče! O najbolji među nama, sine najboljeg među nama. Ti si naš gospodin i sin našeg gospodina." **O ljudi**", rekao je, **recite to što ste rekli ili dio toga što ste rekli. I nemojte da vas šejtān zavede. Ja sam Muhammed, Allāhov rob i Njegov Poslanik. Ja ne volim da me uzdižete iznad moga položaja na koji me je postavio Allāh Uzvišeni.**" Zabilježio ga je en-Nesā'ī sa dobrim senedom.

(67) O RIJEČIMA ALLĀHA UZVIŠENOG: "ONI NE VELIČAJU ALLĀHA ONAKO KAKO GA TREBA VELIČATI; A ZEMLJA SVA BIĆE U ŠACI NJEGOVOJ NA DAN KIJAMETA"²¹⁰

Od Ibn Mes'ūda, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je rekao:

"Neki rabin je došao Allāhovom Poslaniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i rekao: 'Muhammede, mi nalazimo da će Allāh nebesa staviti na prst, i zemlje na prst, i drveće na prst, i vodu na prst, i rosu na prst, i ostala stvorenja na prst, a zatim reći :'Ja sam vladar.' Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, se nasmiješio tako da su mu se umnjaci ukazali, potvrđujući tu vijest. Zatim je Allāhov Poslanik, *sallallāhu*

²¹⁰ sūra ez-Zumer, 67. ājet

*'alejhi we sellem, proučio: 'Oni ne veličaju Allāha onako kako Ga treba veličati; a čitava Zemlja će na Sudnjem danu u šaci Njegovoj biti.' "*²¹¹

U predanju kod el-Buhārije stoji:

"Staviće nebesa na prst, vodu i rosu na prst, i ostala stvorenja na prst."

Muslim prenosi od Ibn 'Umera merfū' hadīth:

"Allāh će smotati nebesa na Qijametskom danu, zatim ih uzeti Svojom desnom rukom, a zatim kazati: 'Ja sam vladar. Gdje su silnici? Gdje su oholnici?' Zatim će smotati sedam zemalja i potom ih uzeti Svojom lijevom rukom i kazati: 'Ja sam vladar. Gdje su silnici? Gdje su oholnici?'"

Od Ibn 'Abbāsa se prenosi da je rekao: *"Sedam nebesa i sedam zemalja su u Šaci Milostivog kao proseno zrno u ruci nekog od vas."*

Rekao je Ibn Džerīr: *"Pripovijedao mi je Jūnus da ga je obavijestio Ibn Vehb, prenoseći od Ibn Zejda, a on od svoga oca da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao: 'Sedam nebesa u odnosu na Kursijj su kao sedam dirhema bačenih u okruglu ravnicu.'"*

Rekao je da je Ebū Dherr kazao:

"Čuo sam Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, kako kaže: 'Kursijj u odnosu na 'Arš jeste kao narukvica od željeza bačena na površinu pustinje.'"

Ibn Mes'ud je rekao:

"Između dunjālučkog neba i onog koje slijedi jeste pet stotina godina. Između svaka dva neba je pet stotina godina. Između sedmog neba i Kursijja jeste pet stotina godina. Između Kursijja i vode jeste pet stotina godina, 'Arš je iznad vode, a Allāh je iznad 'Arša. Za Njega nije tajna bilo šta što vi radite." Zabilježio ga je Ibn Mehdi od Hammāda ibn Seleme, ovaj od 'Āsima, on od Zirra, a on od 'Abdullāha. Slično tome zabilježio je i Mes'udi od 'Āsima, on od Ebū Vaila, a on od 'Abdullāha. Hāfidh Dhehebī, Allāh Uzvišeni mu se smilovao, je rekao: "Prenosi se preko više lanaca prenosilaca."

Od el-'Abbāsa ibn 'AbdulMuttaliba se prenosi da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

"Znate li koliko je između neba i Zemlje?" Rekli smo: 'Allāh i Njegov Poslanik najbolje znaju' "Između njih je putovanje dugo pet stotina godina. I sa svakog neba do drugoga jeste putovanje dugo pet stotina godina. Veličina svakog neba je pet stotina godina. Između sedmog neba i 'Arša je more od čijeg dna do površine ima kao između nebesa i Zemlje. Allāh Uzvišeni je iznad toga. Za Njega nije tajna bilo koje djelo koje ljudi rade." Zabilježio ga je Ebū Dāwūd i drugi.

Neka je hvala Allāhu, Gospodaru svjetova i neka je *salawāt* i *selām* na Muhammeda, njegovu porodicu i njegove ashābe.

²¹¹ sūra ez-Zumer, 67. ājet

القواعد الأربع

ČETIRI PRAVILA

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

U ime Allāha, Milostivog, Samilosnog!

Znaj, *Allāh te uputio na pokornost Njemu*, da je *hanefijjet*, prava vjera, vjera Ibrāhīma, da obožavaš samo Allāha, iskreno Mu ispovijedajući vjeru, kao što kaže Uzvišeni:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

"A džinne ni ljude nisam stvorio (ni zbog čega drugog), osim da Me obožavaju." ²¹²

Kada spoznaš da te je Allāh stvorio samo radi činjenja 'ibādeta Njemu, onda znaj da se 'ibādet ne prima (drukčije), osim sa tewhidom, tj. izdvajanjem samo Allāha u tom 'ibādetu; kao što se i namaz ne prima (drukčije), osim sa prethodno postignutom čistoćom. Ukoliko širk uđe u 'ibādet – pokvariće ga, kao što će i hades (nečistoća) pokvariti čistoću.

Kada shvatiš da će širk, ukoliko se pomiješa s 'ibādetom, pokvariti ga, uništiti to djelo i da će njegov počinitelj boraviti vječno u vatri, onda znaj da je spoznaja ove stvari najbitnija za tebe. Nadati se da te Allāh sačuva ove mreže (pripisivanja sudruga Allāhu), za koju Allāh kaže:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ

"Allāh, doista, neće oprostiti da Mu se širk čini, a oprostiti će manje od toga kome On bude htio ..." ²¹³

Ovo ćeš postići spoznajom četiri pravila koja je Allāh spomenuo u Svojoj Knjizi.

Prvo pravilo: Da shvatiš da su nevjernici protiv kojih se borio Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, priznavali da je Allāh Stvoritelj i Upravitelj, ali ih to nije uvelo u islām. Dokaz su Njegove, subhānehu we te'ālā, riječi:

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَمِيتِ وَيُخْرِجُ الْمَمِيتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ

"Reci: "Ko vas opskrbljuje iz nebesa i iz zemlje, ili ko daje sluh i vid, ko izvodi živo iz mrtvog, i mrtvo iz živog i ko upravlja svim stvarima?" Reci će: "Allāh"." ²¹⁴

²¹² sūra edh-Dhārijāt, 56. ājet

²¹³ sūra en-Nisā', 116. ājet

²¹⁴ sūra Jūnus, 31. ājet

Drugo pravilo: Oni govore: "Mi im upućujemo dove i obraćamo im se samo radi traženja bliskosti i zagovaranja." Dokaz da se obraćaju radi traženja bliskosti su riječi Uzvišenog:

أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ

"Oni koji su uzeli mimo Allāha zaštitnike kažu: "Obožavamo ih samo da nas Allāhu približe." Allāh će im presuditi oko onoga u čemu se razilaze. Allāh neće uputiti onoga ko je lažov, nevjernik." ²¹⁵

Dokaz da su tražili šefā'at (zagovorništvo) su riječi Uzvišenog:

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَتُّوْنَا شَفَعَتُنَا عِنْدَ اللَّهِ

"I mole pored Allāha one koji im ne mogu ni naštetiti ni korist pribaviti, i govore: "Ovo su naši zagovornici kod Allāha". " ²¹⁶

Postoje dvije vrste šefa'āta: Šefā'at koji je negiran i šefā'at koji je potvrđen.

Šefā'at koji je negiran je traženje od nekog pored Allāha u stvarima koje samo Allāh može ispuniti. Dokaz su riječi Uzvišenog Allāha:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِمَّنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا شَفِيعَةٌ ۗ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ

"O vi koji vjerujete, udjeljujte od onoga čime smo vas opskrbili prije nego što dođe dan u kome neće biti trgovine, ni prijateljstva, ni zauzimanja. A nevjernici su nasilnici." ²¹⁷

Potvrđeni šefā'at je onaj koji se traži od Allāha. Zagovarač biva počašćen dobivanjem šefā'ata, a onaj za koga se zauzima je onaj čijim riječima i djelom je Allāh zadovoljan. I to biva nakon što On, subhānehu we te'ālā, to dozvoli, kao što kaže:

مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ ۗ

"Ko je taj koji će se zauzimati za nekoga kod Njega, bez Njegove dozvole?" ²¹⁸

Treće pravilo: Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, je znao da se ljudi razlikuju po pitanju onoga što obožavaju. Neki od njih obožavaju meleke, neki vjerovjesnike i dobre ljude. Neki obožavaju kamenje i drveće, a neki obožavaju Sunce i Mjesec, ali se Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, borio protiv svih njih, ne praveći razliku među njima.

Dokaz da se Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, borio protiv svih njih su riječi Uzvišenog:

²¹⁵ sūra ez-Zumer, 3. ājet

²¹⁶ sūra Jūnus, 18. ājet

²¹⁷ sūra el-Beqare, 254. ājet

²¹⁸ sūra el-Beqare, 255. ājet

وَقَتِّلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةً وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ

"I borite se protiv njih sve dok fitne (širka) ne nestane i dok (sva) vjera ne bude (samo) za Allāha." ²¹⁹

Dokaz da neki obožavaju Sunce i Mjesec su riječi Allāha Uzvišenog:

وَمِنْ آيَاتِهِ الَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ
إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ

"Od Njegovih dokaza su noć i dan, i Sunce i Mjesec. Ne klanjajte se ni Suncu ni Mjesecu. Klanjajte se Allāhu koji ih je stvorio, ako Njega zaista obožavate." ²²⁰

Dokaz da neki obožavaju meleke su riječi Uzvišenog:

وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا

"I on vam ne naređuje da meleke i vjerovjesnike uzimate za bogove." ²²¹

Dokaz da neki obožavaju vjerovjesnike su riječi Uzvišenog:

وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَعْيسَى ابْنَ مَرْيَمَ ءَأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّيَ إِلَهَيْنِ مِن دُونِ اللَّهِ قَالِ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا
لَيْسَ لِي بِحَقِّكَ إِن كُنتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعَلَّمَ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَالِمُ الْغُيُوبِ

"A kad Allāh bude rekao: "O 'Isā sine Merjemin, jesi li ti govorio ljudima: 'Uzmite mene i moju majku za dva boga pored Allāha?', 'Isā će reći: "Slavljen neka si Ti, ne priliči meni da govorim ono što nemam pravo. Ako sam to govorio, Ti to već znaš. Ti znaš šta ja znam, a ja ne znam šta Ti znaš. Ti znaš sve ono što je skriveno". " ²²²

Dokaz da neki upućuju molitve dobrim ljudima su riječi Uzvišenog:

أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ

"Oni koje oni mole sami traže sredstvo kojim će se što više približiti svome Gospodaru, i nadaju se Njegovoj milosti i boje se Njegove kazne." ²²³

Dokaz da neki obožavaju kamenje i drveće su riječi Uzvišenog:

أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّىٰ ﴿١١﴾ وَمَنْوَةَ الثَّلَاثَةِ الْأُخْرَىٰ

²¹⁹ sūra el-Beqare, 193. ājet

²²⁰ sūra Fussilet, 37. ājet

²²¹ sūra Alu 'Imrān, 80. ājet

²²² sūra el-Mā'ide, 116. ājet

²²³ sūra el-Isrā', 57. ājet

"Zar niste vidjeli Lāta i 'Uzzā'a, i Menāta, trećeg, najmanje cjenjenog?" ²²⁴

Hadīth od Ebū Wa'ida el-Lejthija, radijallāhu 'anh, koji kaže: *"Izašli smo sa Vjerovjesnikom, sallallāhu 'alejhi we sellem, na Hunejn, a tek smo nedavno ostavili kufr. Mušrici su imali jedno lotosovo stablo kod kojeg su boravili i vješali na njega svoje oružje. Nazivali su ga "dhātu-enwāt". Prolazili smo pored tog lotosa i rekli smo:" O Allāhov Poslaniče, napravi i ti nama dhātu-enwāt kao što i oni imaju dhātu-enwāt..."*

Četvrto pravilo: Mušrici našeg vremena su žešći u širku od onih prijašnjih, jer oni prijašnji su činili širk samo kad su bili u blagostanju, a iskreno su Allāha obožavali u teškoćama, dok ovi mušrici čine širk neprestano, i u blagostanju i u teškoćama.

Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفَلَكِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّوهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ

"A kada se ukrcaju u lađe iskreno Allāhu ispovjedaju vjeru, a kad ih On sigurno dopremi do kopna onda oni čine širk." ²²⁵

A Allāh najbolje zna.

Neka je blagoslov i mir na našeg Vjerovjesnika Muhammeda, sallallāhu 'alejhi we sellem, na njegovu porodicu i ashabe.

²²⁴ sūra en-Nedžm, 19. i 20. ājet

²²⁵ sūra el-'Ankebūt, 65. ājet

الأصول الستة

ŠEST NAČELA

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

U ime Allāha, Milostivog, Samilosnog!

Najveće čudo i najveći dokaz koji ukazuje na moć Vladara, Koji sve zna, su šest načela koje Uzvišeni Allāh jasno pojašnjava ljudima, bolje nego što drugi mogu pomisliti. Međutim, poslije toga su mnogi – osim malog broja pametnih ljudi, sinova Ādemovih – u tome pogriješili.

PRVO NAČELO: Iskreno ispovijedanje vjere Allāhu Jedinom Koji sudruga nema i pojašnjenje suprotnosti, a to je širk – pripisivanje Allāhu druga. Većina Qur'āna načelno sa nekoliko različitih aspekata ovo pojašnjava, riječima koje shvataju i najobičniji ljudi. Kada se sa većinom ummeta desilo ono što se i desilo, šejtān im je iskrenost prikazao u obliku kuđenja dobrih ljudi i nemara prema njihovim pravima. Prikazao im je širk Allāhu u obliku ljubavi prema dobrim ljudima i njihovim sljedbenicima.

DRUGO NAČELO: Allāh, Uzvišeni i Slavljeni, je naredio jedinstvo u vjeri, a zabranio razilaženje u njoj. Pojasnio je to sasvim dovoljno, tako da to i obični ljudi shvataju. Zabranio nam je da budemo poput onih prije nas, koji su se razjedinili i razišli, pa su propali. Spomenuo je da je naredio muslimanima da budu jedinstveni u vjeri, a zabranio im je razilaženje. To je još jasnije sa zadivljujućim predajama koje se navode u sunnetu. Zatim je došlo do razilaženja u temeljnim i sporednim pitanjima vjere, a to su znanje i pitanja propisa vjere. Poslije su o jedinstvu u vjeri pričali samo heretici ili luđaci.

TREĆE NAČELO: U potpuno jedinstvo spadaju poslušnost i pokornost onome koji nam je nadređen, pa makar to bio crni abesinski rob. Allāh, Slavljeni i Uzvišeni, je to naširoko i dovoljno pojasnio različitim vrstama pojašnjenja sa aspekta šerī'ata i qadera. Ovo načelo je zatim postalo nepoznato većini onih koji se pozivaju na znanje, pa kako će onda raditi po njemu?

ČETVRTO NAČELO: Pojašnjenje o znanju i učenjacima, pravu i pravicima. Pojašnjenje o onima koji ih oponašaju, a nisu od njih. Uzvišeni Allāh je ovo načelo pojasnio na početku sūre el-Beqare, govoreći:

يٰۤاَيُّهَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَاَوْفُوا بِعَهْدِيْ اُوْفٍ بِعَهْدِكُمْ وَاِيْنِيْ فَاَرْهَبُوْنَ

"O sinovi Isrā'itilovi, sjetite se blagodati Moje koju sam vam podario i ispunite zavjet koji ste Mi dali – ispuniću i Ja svoj zavjet koji sam vama dao; i samo se Mene bojte..."²²⁶

...sve do riječi:

يٰۤاَيُّهَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَاِنِّيْ فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعٰلَمِيْنَ

"O sinovi Israilovi, sjetite se blagodati Moje koju sam vam podario i toga što sam vas nad ostalim ljudima bio uzdigao."²²⁷

Ovo je još jasnije kada nam to sunnet pojašnjava govorom koji je jasan i pristupačan i najprostijem čovjeku.

²²⁶ sūra el-Beqare, 40. ājet

²²⁷ sūra el-Beqare, 47. ājet

Zatim je ovo načelo postala najčudnija stvar. Znanje i islāmsko pravo su postali novotarije i zablude, a najbolje što imaju kod sebe je miješanje Istine i neistine. Znanje, kojim je Allāh obavezao svoja stvorenja i kojeg je pohvalio, su počeli zagovarati samo heretici i luđaci, a onaj koji ga negira, koji se bori protiv njega i koji piše upozoravajući i zabranjujući to znanje – on je pravnik i učenjak!

PETO NAČELO: Uzvišeni pojašnjava ko su ewlije (Allāhovi šticenici) i pravi razliku između njih i onih koji se sa njima poistovjećuju, a takvi su, ustvari, Allāhovi neprijatelji, munāfici i veliki grijешnici. O ovome je dovoljan jedan ājet iz sūre Ālu 'Imrān. Uzvišeni kaže:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ

"Reci: 'Ako Allāha volite, mene slijedite, pa će vas Allāh voljeti i grijehе vam oprostiti!' " ²²⁸

U sūri el-Mā'ide Uzvišeni kaže:

يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهَ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ

"O vjernici, ako neko od vas od vjere svoje otpadne – pa, Allāh će, sigurno, umjesto njih dovesti ljude koje On voli i koji Njega vole." ²²⁹

A u sūri Jūnus:

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٣﴾ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ

"I neka se ničega ne boje i ni za čim neka ne tuguju Allāhove ewlije (šticenici), oni koji budu vjerovali i koji se budu Allāha bojali." ²³⁰

Zatim je kod većine onih koji se pozivaju da imaju znanje i da upućuju stvorenja, te da čuvaju šerijat donešeno pravilo da ewlije moraju ostaviti slijedjenje poslanikā, a da onaj koji ih slijedi nije od njih. Mora se ostaviti džihād, jer onaj koji se bori nije od njih. Moraju se ostaviti īmān i bogobojaznost, jer onaj koji se veže za īmān i bogobojaznost nije od njih. Gospodaru naš, molimo Te za ispravnost i oprost, Ti si Onaj Koji čuje sve dove!

ŠESTO NAČELO: Odbacivanje nedoumice koju su postavili šejtāni za napuštanje Qur'āna i sunneta, te slijedjenje mišljenja i različitih strasti i zabluda. Ta tvrdnja govori da Qur'ān i sunnet poznaju samo apsolutni mudžtehidi, da mudžtehid mora imati takve i takve osobine koje se možda u potpunosti nisu nalazile ni kod Ebū Bekra i 'Umera. Ako nije tako, čovjek se neminovno mora udaljiti od Qur'āna i sunneta. Ko traži uputu u njima – kao da je heretik ili luđak, zato sto ih je teško shvatiti.

Neka je slava i zahvala Allāhu! Koliko je samo Allāh, Uzvišeni i Slavljeni, dao pojašnjenja u zakonu, odredbi, moralu i naredbi za odbacivanje ove proklete nedoumice sa nekoliko aspekata koja je postala generalno pravilo, ali većina ljudi to ne poznaje.

²²⁸ sūra Ālu 'Imrān, 31. ājet

²²⁹ sūra el-Mā'ide, 54. ājet

²³⁰ sūra Jūnus, 62. i 63. ājet

لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَىٰ أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٧﴾ إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْيُنِهِمْ أَغْلًا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونَ ﴿٨﴾

وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿٩﴾ وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنْذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ

لَا يُؤْمِنُونَ

"O većini njih se već obistinila Riječ, zato oni neće vjerovati. Mi smo učinili da budu kao oni na čije smo vratove sindžire stavili sve do podbradaka - zato su oni glava uzdignutih, i kao oni ispred kojih i iza kojih smo pregradu metnuli i na oči im koprenu stavili – zato oni ne vide. I njima je svejedno opominjao ih ti ili ne opominjao, oni neće vjerovati."²³¹

Ovo je kraj i neka je zahvala Allāhu, Gospodaru svjetova i neka je salawāt i selām na Muhammeda, njegovu porodicu i ashābe sve do Sudnjeg dana.

²³¹ sūra Jā-Sīn, 7-11. ājet

**الواجبات المتحتمات المعرفة على كل مسلم
ومسلمة**

**OBAVEZE KOJE JE DUŽAN SPOZNATI
SVAKI MUSLIMAN I MUSLIMANKA**

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

U ime Allāha, Milostivog, Samilosnog!

Tri načela koja je obavezan spoznati svaki musliman i muslimanka

Spoznaja Gospodara, vjere i Allāhovog Poslanika Muhammeda, *sallallāhu 'alejhi we sellem*.

Ako bi bio upitan: "*Ko je tvoj Gospodar?*"

Reci: "*Moj Gospodar je Allāh. On održava mene i sva stvorenja Svojom dobrotom. Njega obožavam i nikog drugog.*"

Ako bi bio upitan: "*Koje si vjere?*"

Reci: "*Moja vjera je islām, a islām je predanost Allāhu izražavajući Mu jednoću, dobrovoljna pokornost i odricanje od širka (mnogoboštva) i njegovih pripadnika.*"

Ako bi bio upitan: "*Ko je tvoj Vjerovjesnik?*"

Reci: "*Muhammed, sin 'Abdullāha, sin 'AbdulMuttaliba, sin Hāšima. Hāšim je iz plemena Qurejš, a oni su Arapi. Arapi su Ismā'īlovi potomci, a Ismā'īl je Ibrāhīmov sin, neka je Allāhov salawāt i selām nad njima.*"

Vjera se temelji na dvome

- *Prvo*: Činjenje *'ibādeta* samo Allāhu Jedinom, Koji nema suparnika, podsticanje drugih na to, prijateljanje na toj osnovi i *tekfīr* (smatranje i prograšavanje nevjernikom) onoga ko to ostavi.
- *Drugo*: Zabranjivanje *širka* u *'ibādetu* Uzvišenom Allāhu, stalno opominjanje drugih na to, građenje neprijateljstva i mržnje na toj osnovi i proglašavanje nevjernikom svakog ko ga (*širk*) čini.

Uslovi ispravnosti riječi "Lā ilāhe illAllāh"

1. **'Ilm** (znanje), tj. poznavanje značenja ovih riječi i onoga šta se njima potvrđuje, a šta negira.
2. **Jeqīn** (ubjeđenje), koji je u stvarnosti potpunost znanja o ovim riječima, ubjeđenje koje negira sumnju.
3. **Ihlās** (usmjeravanje djela samo Allāhu), koji je suprotan širku.
4. **Sidq** (istinoljubivost), koji je suprotan laži i koji negira *nifāq*.
5. **Mehabbe** (ljubav) prema ovim riječima i prema svemu onome na šta one upućuju i radovanje tome.
6. **Inqijād** (izvršavanje onoga što ove riječi zahtjevaju), tj. činjenje svih obaveznih djela čisto radi Allāha i traženje Njegovog zadovoljstva.
7. **Qabūl** (prihvatanje) suprotno odbijanju.

Dokazi za ove uslove iz Qur'āna i sunneta

Dokazi za 'Ilm (znanje):

Riječi Uzvišenog:

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

"Znaj da nema drugog boga osim Allāha!"²³²

Također riječi:

إِلَّا مَنْ شَهِدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ

"Osim onih koji istinu priznaju, onih koji znaju..."²³³

Tj., priznaju i svjedoče da nema istinskog božanstva mimo Allāha, a srcem znaju ono što su riječima posvjedočili.

Dokaz iz sunneta je hadīth zabilježen u "*Sahīhu*" od 'Uthmāna, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je rekao:

"Rekao je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem: "Ko umre znajući da nema istinskog božanstva mimo Allāha – ući će u Džennet.""

Dokaz za Jeqīn (ubjeđenje):

Riječi Uzvišenog:

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ

الصَّادِقُونَ

"Pravi vjernici su samo oni koji u Allāha i Poslanika Njegova vjeruju, i poslije više ne sumnjaju, i bore se na Allāhovom putu imecima svojim i životima svojim. Oni su iskreni!"²³⁴

Iskreno vjerovanje uslovljeno je nesumnjanjem nakon vjerovanja. Onaj ko sumnja je od *munāfiqā* (licemjerā).

Bilježi se od Ebī Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je rekao:

"Rekao je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem: "Svjedočim da nema istinskog boga osim Allāha i da sam ja Allāhov Poslanik. Neće Allāh sresti Svoga roba sa ovim svjedočenjem, ne sumnjajući u njega, a da ga neće uvesti u džennet." " Hadīth je potvrđen, prenešen u "*Sahīhu*".

²³² sūra Muhammed, 19. ājet

²³³ sūra ez-Zuhruf, 86. ājet

²³⁴ sūra el-Hudžurāt, 15. ājet

U drugom *riwājetu* stoji:

"Neće Allāh sresti Svoga roba sa ovim svjedočenjem, ne sumnjajući u njega, a da rob bude spriječen od ulaska u džennet."

Također Ebū Hurejre u dužem hadīthu, između ostalog, prenosi sljedeće:

"Koga sretnoš iza ovog zida da srcem svjedoči da nema istinskog božanstva mimo Allāha, ubjeđen u to što govori, obraduj ga džennetom."

Dokaz za *Ihlās* (iskrenost):

Riječi Uzvišenog:

أَلَّا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ

"Allāhu pripada iskreno isповјedanje vjere!" ²³⁵

Također riječi:

وَمَا أُمْرًا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ

"A naređeno im je da samo Allāhu 'ibādet čine, da Mu iskreno, kao pravovjerni, vjeru isповјedaju, da namāz obavljaju i da zekāt daju; a to je ispravna vjera." ²³⁶

Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, prenosi vjerodostojan hadīth, zabilježen u "*Sahīhu*" od Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, da je rekao:

"Najsretniji (čovjek) mojim šefā'atom biće onaj koji kaže: 'Lā ilāhe illAllāh', čisto srcem ili dušom."

'Utbān ibn Mālik, *Allāh bio zadovoljan njime*, prenosi od Allāhovog Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, da je rekao:

"Allāh je zabranio vatri onoga koji kaže 'Lā ilāhe illAllāh', želeći time Allāhovo lice."

Hadīth je prenešen u "*Sahīhu*".

Dva *ashāba* prenose da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Ko iskreno, iz srca, kaže: 'Lā ilāhe illAllāhu wahdehu la šerike leh, lehul-mulku we lehul-hamdu we huwe 'alā kulli šej'in qadīr', iskreno svjedočeći srcem i svojim jezikom – Allāh će radi tih riječi otvoriti nebo i pogledati onoga koji ih je izgovorio od stanovnika Zemlje. A koga Allāh pogleda, dā mu što je tražio."

Hadīth je zabelježio en-Nesā'ī u djelu "*El-Jewmu wel-Lejle*".

²³⁵ sūra ez-Zumer, 3. ājet

²³⁶ sūra el-Bejjine, 5. ājet

Dokaz za *Sidq* (istinoljubivost):

Riječi Uzvišenog:

الْمَرْءُ أَحْسَبُ النَّاسِ أَنْ يُزَكُّوا أَنْ يَقُولُوا ءَامَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ ﴿٢٣٧﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ^ط فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكٰذِبِينَ

"*Elif-Lām-Mīm*. Misle li ljudi da će biti ostavljeni na miru ako ka-žu: '*Mi vjerujemo!*' i da u iskušenje neće biti dovedeni? A Mi smo u iskušenje doveli i one prije njih, da bi Allāh sigurno ukazao na one koji govore istinu i na one koji lažu." ²³⁷

Također, riječi Uzvišenog:

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٢٣٨﴾ تَخَذِعُونَ ^ط اللَّهَ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَمَا تَخَذِعُونَ ^ط إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٣٩﴾ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ ﴿٢٤٠﴾

"Ima onih koji govore: '*Vjerujemo u Allāha i Sudnji dan*', ali oni nisu vjernici. Oni nastoje da prevare Allāh i one koji vjeruju, a ne varaju (drugoga) do sami sebe, ali to ne osjećaju. U njihovim srcima je bolest, a Allāh njihovu bolest još povećava. Njima pripada bolna patnja zato što lažu." ²³⁸

Mu'ādh ibn Džebel prenosi od Allāhovog Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, da je rekao:

"*Ko god posvjedoči, iskreno iz srca, da nema istinskog boga osim Allāha i da je Muhammed Njegov rob i poslanik – Allāh će ga zaštititi od vatre.*"

Hadīth je prenesen u dva "*Sahīha*".

Dokaz za *Mehabbe* (ljubav):

Riječi Uzvišenog:

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرَوْنَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ

"Ima ljudi koji su mjesto Allāha *endāde* (ortake) prihvatili, vole ih kao što se Allāh voli, ali pravi vjernici još više vole Allāha. A da znaju *dhulumčari* da će onda kada dožive patnju – svu moć samo Allāh imati i da će Allāh strahovito kažnjavati..." ²³⁹

²³⁷ sūra el-'Ankebūt, 1.-3. ājet

²³⁸ sūra el-Beqare, 8.-10. ājet

²³⁹ sūra el-Beqare, 165. ājet

Također riječi:

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ ۖ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهَ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ ۗ أَذِلَّةٌ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعْرَافٌ عَلَى
الْكَافِرِينَ تَجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ ۚ ذَٰلِكُمْ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ

"O vjernici, ako neko od vas od vjere svoje otpadne – pa, Allāh će, sigurno, mjesto njih dovesti ljude koje On voli i koji Njega vole, prema vjernicima ponizne, a prema nevjernicima ponosite; oni će se na Allāhovu putu boriti i neće se ničijeg prijekora bojati. To je Allāhov dar, koji On daje kome hoće – a Allāh je neizmjereno dobar i zna sve."²⁴⁰

Prenosi se od Enesa, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je rekao:

"Rekao je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem: "Osjetiće slast imāna onaj kod koga se nađe troje: da najviše voli Allāha i Njegovog Poslanika, da voli nekog čisto radi Allāha i da mrzi povratak u kufr nakon što ga je Allāh iz njega izbavio, kao što mrzi da bude bačen u vatru."

Hadīth je potvrđen u "*Sahīhu*".

Dokaz za *Inqijād* (pokornost):

Riječi Uzvišenog:

وَأَنِيبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ ۚ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ

"I povratite se Gospodaru svome i pokorite mu se prije nego što vam kazna dođe – poslije vam niko neće u pomoć priteći."²⁴¹

وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِّمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ ۖ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۗ وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا

"Ko je bolje vjere od onoga koji se iskreno preda Allāhu, čineći još i dobra djela, i koji slijedi vjeru Ibrāhīmovu, vjeru pravu? – A Ibrāhīma je Allāh uzeo za prijatelja."²⁴²

وَمَنْ يُسَلِّمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ

"Onaj ko se sasvim preda Allāhu, a uz to čini dobra djela, uhvatio se za najčvršću vezu (tj. za *Lā ilāhe illAllāh*). Allāhu se na koncu sve vraća."²⁴³

Također riječi:

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

²⁴⁰ sūra el-Mā'ide, 54. ājet

²⁴¹ sūra ez-Zumer, 54. ājet

²⁴² sūra en-Nisā', 125. ājet

²⁴³ sūra Luqmān, 22. ājet

"Ne, tako Mi Gospodara tvoga, oni neće biti vjernici dok za sudiju u sporovima međusobnim tebe ne prihvate i da onda zbog presude tvoje u dušama svojim nimalo tegobe ne osjete i dok se sasvim ne pokore."²⁴⁴

Rekao je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*: "**Niko neće potpuno vjerovati dok ne budu njegovi prohtjevi slijedili ono s čim sam došao.**" U ovome se ogleda vrhunac pokornosti.

Dokaz za **Qabūl** (Prihvatanje):

Riječi Uzvišenog Allāha:

وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَرِهِمْ مُّقْتَدُونَ ﴿٢٤٤﴾
 قُلْ أُولَٰئِكَ جِئْتُمْكُمْ بِأَهْدَىٰ مِمَّا وَجَدْتُمْ عَلَيْهِ ءَابَاءَكُمْ قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿٢٤٥﴾ فَآتَيْنَاهُمُ الْبُرْجَانَ فَانظُرْ
 كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ

"I eto tako, prije tebe, Mi ni u jedan grad nismo poslanika poslali, a da oni koji su raskošnim životom živjeli nisu govorili: 'Zatekli smo pretke naše kako ispovijedaju vjeru i mi ih slijedimo u stopu.' 'Zar i onda' – govorio bi on – 'Kad vam ja donosim bolju od one koju ste od predaka vaših upamtili?' A oni bi odgovarali: 'Ne vjerujemo mi u ono što je po vama poslano!' I Mi smo ih kažnjavali, pa vidi kako su skončali oni koji su poslanike u laž ugonili."²⁴⁵

Kaže Uzvišeni:

إِنَّمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٢٤٦﴾ وَيَقُولُونَ إِنَّا لَتَارِكُوا ءَالِهَتِنَا لِشَاعِرٍ مَّجْنُونٍ

"Kad im se govorilo: '**Lā ilāhe illAllāh!**' – oni su se oholili i govorili: 'Zar da napustimo božanstva naša zbog ludog pjesnika?' "²⁴⁶

Ebū Mūsā, *Allāh bio zadovoljan njime*, prenosi da je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"**Primjer upute i znanja s kojim me je Allāh poslao je kao primjer obilne plodne kiše koja pada na zemlju. Plodna zemlja upije kišu i iz nje, po tom, izraste ispaša i mnoga trava. Nepropusna zemlja zadrži tu kišu. Njome se ljudi koriste za piće, napajanje i navodnjavanje. Krševita zemlja ne zadrži vodu niti iz nje izraste kakvo rastinje. Takav je i primjer onih koji su razumjeli Allāhovu vjeru, kojima je koristilo ono s čim me je Allāh poslao, pa oni nauče i druge podučiti i primjer onih kojima to nije koristilo, koji nisu prihvatili Allāhovu uputu s kojom sam poslat.**"

Hadīth je prenesen u "*Sahīhu*".

²⁴⁴ sūra en-Nisā', 65. ājet

²⁴⁵ sūra ez-Zuhruf, 23-25. ājet

²⁴⁶ sūra es-Saffāt, 35. i 36. ājet

DJELA KOJA IZVODE IZ VJERE

Znaj da djela koja izvode iz vjere ima deset:

Prvo: Širk u 'ibādetu.

Kaže Uzvišeni Allāh:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدِ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا

"Allāh neće oprostiti da Mu se širk čini, a oprostiće mimo toga kome On hoće. A onaj ko Allāhu učini širk, izmišlja laž i čini grijeh veliki." ²⁴⁷

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ ۗ وَقَالَ الْمَسِيحُ يَبْنَىٰ إِسْرَائِيلَ ۖ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ ۗ إِنَّهُ ۗ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَهُ النَّارُ ۗ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ

"Nevjernici su oni koji govore: 'Bog je Mesih, sin Merjemin!' A Mesih je govorio: 'O sinovi Isrā'itlovi, činite 'ibādet Allāhu, i mome i vašem Gospodar! Ko učini širk Allāhu, Allāh će mu ulazak u džennet zabraniti i boravište njegovo će džehennem biti; a nevjernicima niko neće pomoći'." ²⁴⁸

U to se ubraja i prinošenje žrtve drugom, a ne Allāhu. Primjer za to je klanje životinja *džinnima* ili *qaburovima* (grobovima).

Drugo: Uzimati posrednike između sebe i Allāha, moliti ih, tražiti od njih da posreduju kod Allāha i oslanjati se na njih. Ko to učini postao je nevjernik po konsenzusu islāmskih učenjakā.

Treće: Ko ne smatra mušrike nevjernicima, sumnja u njihovo nevjerstvo ili smatra njihov pravac ispravnim – zanevjerovao je.

Četvrto: Ko smatra da je nečija uputa potpunija od upute Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, ili da je nečiji sud bolji od sūda Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kao što je slučaj sa onima koji daju prednost sūdu *tāgūtā* nad sūdom Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem* – nevjernik je.

Peto: Ko mrzi nešto od onog sa čim je došao Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, pa makar to i praktikovao – nevjernik je.

Šesto: Ko se ismijava bilo čemu od onoga sa čim je došao Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, od nagrade ili kazne – nevjernik je.

Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

²⁴⁷ sūra en-Nisā', 48. ājet

²⁴⁸ sūra el-Mā'ide, 72. ājet

وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أَبِاللَّهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ ﴿٦٥﴾ لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِنَّ نَعْفَ عَنْ طَآئِفَةٍ مِّنْكُمْ نُعْذِبُ طَآئِفَةً بِأَنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ

"A ako ih zapitaš, oni će sigurno reći: 'Mi smo samo razgovarali i zabavljali se.' Reci: 'Zar se niste Allāhu i riječima Njegovim i Poslaniku Njegovom rugali? Ne ispričavajte se! Postali ste nevjernici nakon svog īmāna.' Ako nekima od vas i oprostimo, druge ćemo kazniti zato što su krivci."²⁴⁹

Sedmo: *Sihr.* U to se ubraja sihr koji razdvaja i spaja (čovjeka od žene). Ko ga bude radio ili time zadovoljan bio – izlazi iz vjere.

Dokaz za to je ājet:

وَاتَّبَعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيْطِينُ عَلَىٰ مُلْكٍ سُلَيْمَنَ ۖ وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَنُ وَلَكِنَّ الشَّيْطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ وَمَا أُنزِلَ عَلَىٰ الْمَلَائِكَةِ بَبَابِلَ هُدُوتٍ وَمُرُوتٍ ۖ وَمَا يَعْلَمَانِ مِن أَحَدٍ حَتَّىٰ يَقُولَا إِنَّمَا حُنُّ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ ۖ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ ۗ وَمَا هُمْ بِضَارِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۗ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ ۗ وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِن خَلْقٍ وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا بِهِ أَنفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ

"... I povode se za onim što su šejtāni o Sulejmānovoj vladavini kazivali. A Sulejmān nije bio nevjernik – šejtani su nevjernici koji su učili ljude sihru u Bābilonu, Hārūta i Mārūta, a to nije objavljeno dvojici meleka.²⁵⁰ Njih dvojica nisu nikoga učili dok mu ne bi rekli: 'Mi samo iskušavamo, a ti ne budi nevjernik!' I ljudi su od njih dvojice učili kako će muža od žene rastaviti, ali nisu mogli time nikome, bez Allāhove volje, nauditi. Učili su ono što će im nauditi i od čega nikakve koristi neće imati, iako su znali da onaj koji tom vještinom vlada neće nikakve sreće na onome svijetu imati. A doista je jadno ono za što su se prodali, kad bi samo znali!"²⁵¹

Osmo: Potpomaganje nevjernika u borbi protiv muslimana.

Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

²⁴⁹ sūra et-Tewbe, 65. i 66. ājet

²⁵⁰ Tu smo naveli (*inšā'Allāh*) ispravniji prijevod dotičnog ājeta kojeg smo našli u "*Tefsīru*" Ibn Kethīra. Naime, Besim Korkut je preveo ovaj dio ājeta slijedećim riječima: "I povode se za onim što su šejtāni o Sulejmanovoj vladavini kazivali. A Sulejman nije bio nevjernik, - šejtani su nevjernici učeći ljude vradžbini i onome što je bilo nadahnuo dvojici meleka, Harutu i Marutu, u Babilonu...." Prema Korkutovom prijevodu, Hārūt i Mārūt su dva meleka koji su ljude podučavali *sihru*, što je posao koja ne dolikuje Allāhovim časnim robovima, melecima. Ono što je, *inšā'Allāh*, istina je da su Jevreji govorili da su dva meleka, Džibrīl i Mikā'il, donijeli *sihr* Sulejmānu, '*alejhis-selām*. Ovime Allāh obavještava Svoga Poslanika i vjernike da su melec Džibrīl i Mikā'il, kao i Sulejmān, '*alejhimus-selām*, čisti od tih potvorā. A Hārūt i Mārūt su, zapravo, imena dvojice ljudi iz Bābilona, koji su od šejtānā učili vještinu sihra i njome ljude podučavali. A Allāh najbolje zna. Vidi "*Tefsīr*" Ibn Kethīra, prijevod na bosanski jezik, 80. str., u komentaru 102. ājeta sūre el-Beqare (napomena izdavača)

²⁵¹ sūra el-Beqare, 102. ājet

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَرَىٰ أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ۚ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِّنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنَّهُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

"O vjernici, ne uzimajte za zaštitnike Židove i kršćane! Oni su sami sebi zaštitnici! A njihov je onaj među vama koji ih za zaštitnike prihvati; Allāh uistinu neće ukazati na Pravi put ljudima koji sami sebi nepravdu čine."²⁵²

Deveto: Vjerovanje da neki ljudi ne podliježu Muhammedovom, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, *šerī'atu*, kao što Hidr, *'alejhis-selām*, nije bio obavezan postupati po Mūsā'ovom, *'alejhis-selām*, *šerī'atu*.

Deseto: Okretanje od vjere Allāha, Slavljenog i Uzvišenog, ne htjeti je učiti, niti po njoj raditi.

Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنتَقِمُونَ

"A ima li nepravdnijeg od onoga koji, opomenut riječima Gospodara svoga, njima leđa okrene? Mi ćemo, zaista, kazniti zlikovce!"²⁵³

Kod ovih djela nevjerstva nema tazlike između onog ko ih namjerno učini, uradi ih u šali ili počini neko od ovih djela iz straha. Jedino se izuzima onaj ko ih počini pod prisilom. Ova djela su pogubna za vjeru i ljudi ih često čine. Musliman mora biti oprezan i treba se bojati ovakvih djela, da ne upadne u njih. Molimo Allāha Slavljenog i Uzvišenog, da nas sačuva svega što vodi Njegovoj srđbi i bolnoj kazni.

Tewhīd se dijeli na tri vrste:

1. Tewhīdur-Rububijje, a to je vrsta *tewhīda* kojeg su imali nevjernici u vrijeme Allāhovog Poslanika, ali i pored toga ih to nije uvelo u islām, već se Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, borio protiv njih i učinio njihovu krv i imetak *halāl* za muslimane. Ova vrsta *tewhīda* je Allāhova jednoća u Njegovim djelima.

Kaže Uzvišeni Allāh:

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدْبِرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ

"Upitaj: 'Ko vas hrani s neba i iz zemlje, čije su djelo sluh i vid, ko stvara živo iz neživog, a pretvara živo u neživo, i ko upravlja svim?' – 'Allāh!' – reci će oni, a ti reci: 'Pa zašto Ga se onda ne bojite?'"²⁵⁴

Ima još mnogo *ājetā* u Qur'ānu koji govore o ovoj vrsti *tewhīda*.

²⁵² sūra el-Mā'ide, 51. ājet

²⁵³ sūra es-Sedžde, 22. ājet

²⁵⁴ sūra Jūnus, 31. ājet

2. Tewhīdul-Ulūhijje, a to je vrsta *tewhīda* oko kojeg je nastao spor u prošlosti, kao i u sadašnjosti. Ova vrsta *tewhīda* je Allāhova jednoća u djelima Njegovih robova, poput dove, zavjetovanja, klanja, nadanja, strahovanja, pouzdanja, žudnje, strahopoštovanja, stalno vraćanje i kajanje. Za svaku od ovih vrsta *'ibādetā* postoje dokazi iz Qur'āna.

3. Tewhīdu el-Esmā'i wes-Sifāt.

Kaže Uzvišeni:

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ وَلَمْ يَكُن لَّهُ كُفُوًا أَحَدٌ

"Reci: 'On, Allāh, Jedan je, nije rodio i rođen nije, i niko Mu ravan nije!'" ²⁵⁵

I kaže:

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا ۖ وَذُرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ ۚ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

"Allāhu pripadaju najljepša imena pa Ga zovite njima, a klonite se onih koji izvrću Njegova imena. Kako budu radili, tako će biti kažnjeni!" ²⁵⁶

I kaže:

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ ۖ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

"Ništa nije kao On, i On je onaj koji sve čuje i sve vidi." ²⁵⁷

Suprotnost tewhīdu je širk

Širk se dijeli na tri vrste: veliki, mali i skriveni širk.

Prva vrsta: Veliki širk. Ovu vrstu širka Allāh neće oprostiti niti vrijede dobra djela onih koji čine ovu vrstu širka.

Kaže Uzvišeni:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ ۚ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدِ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا

"Allāh, sigurno, neće oprostiti da Mu se neko pridružuje (širk čini), a oprostiće kome hoće ono što je manje od toga. A daleko je zalutao onaj ko Allāhu širk čini." ²⁵⁸

I kaže Uzvišeni:

²⁵⁵ sūra el-Ihlās, 1.- 4. ājet

²⁵⁶ sūra el-E'rāf, 180. ājet

²⁵⁷ sūra eš-Šūrā, 11. ājet

²⁵⁸ sūra en-Nisā', 116. ājet

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ ۗ وَقَالَ الْمَسِيحُ يَبْنِي إِسْرَائِيلَ ۖ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ ۗ إِنَّهُ
مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَهُ النَّارُ ۗ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ

"Nevjernici su oni koji govore: 'Bog je – Mesih, sin Merjemin!' A Mesih je govorio: 'O sinovi Israilovi, činite 'ibadet Allāhu, i mome i vašem Gospodar! Ko učini širk Allāhu, Allāh će mu ulazak u džennet zabraniti i boravište njegovo će džehennem biti; a nevjernicima neće niko pomoći.'" ²⁵⁹

I kaže:

وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَّنثُورًا

"I Mi ćemo pristupiti djelima njihovim koja su učinili i u prah i pepeo ih pretvoriti." ²⁶⁰

I kaže Silni:

وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكَتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ

"A tebi, i onima prije tebe objavljeno je: Ako budeš širk činio, tvoja djela će sigurno propasti, a ti ćeš izgubljen biti." ²⁶¹

I kaže:

ذَٰلِكَ هُدَىٰ اللَّهِ يَهْدِي بِهِ ۖ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۗ وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

"To je Allāhovo uputstvo na koje On ukazuje onima kojima hoće od robova Svojih. A da su oni širk činili – sigurno bi im propalo ono što su radili." ²⁶²

Veliki širk djeli se na četiri vrste

1. Širk u dovi:

Kaže Uzvišeni Allāh:

فَإِذَا رَكَعُوا فِي الْفَلَكَ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّوهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ

"Kad se u lađe ukrcaju, iskreno se mole Allāhu, a kad ih On do kopna dovede – odjednom druge Njemu pridružuju." ²⁶³

2. Širk u nijjetu (namjerama):

Kaže Uzvišeni Allāh:

²⁵⁹ sūra el-Mā'ide, 72. ājet

²⁶⁰ sūra el-Furqān, 23. ājet

²⁶¹ sūra ez-Zumer, 65. ājet

²⁶² sūra el-En'ām, 88. ājet

²⁶³ sūra el-'Ankebūt, 65. ājet

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَلَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ ﴿٥٤﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي
الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبِطِلٌ مَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ^ط

"Onima koji žele život na ovome svijetu i ljepote njegove – Mi ćemo dati plodove truda njihova i neće im se u njemu ništa uskratiti. Njih će na onome svijetu samo vatra peći; tamo neće imati nikakve nagrade za ono što su na Zemlji radili i biće uzaludno sve što su učinili." ²⁶⁴

3. Širk u pokornosti:

Kaže Uzvišeni Allāh:

اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهَبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا ۗ لَّا إِلَهَ إِلَّا
هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ^ط

"Uzeli su monahe svoje i svećenike svoje za gospodare mimo Allāha, i Mesīha, sina Merjemina, a naređeno im je da samo jednom Bogu 'ibādet čine. Nema boga osim Njega. On je vrlo visoko iznad onih koje Mu pridružuju." ²⁶⁵

Komentar ovog *ājeta*, koji ne ostavlja nedoumice, odnosi se na pokoravanje učenjacima i ljudima općenito u grijehu, a ne molitva njima. Ovako je *ājet* protumačio Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, Adijju ibn Hātimu, kada je ovaj rekao: "*Nismo ih obožavali*", pa mu je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao da se njihov 'ibādet ogledao u pokornosti u grijehu.

4. Širk u ljubavi:

Kaže Uzvišeni Allāh:

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ
يُرَوْنَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ^ط

"Ima ljudi koji su mjesto Allāha *endāde* (ortake) prihvatili, vole ih kao što se Allāh voli, ali pravi vjernici još više vole Allāha. A da znaju *dhulumčari* da će onda kada dožive patnju – svu moć samo Allāh imati i da će Allāh strahovito kažnjavati..." ²⁶⁶

Druge vrste širka: Mali širk – *rijā'* (pretvaranje).

Kaže Uzvišeni Allāh:

²⁶⁴ sūra Hūd, 15. i 16. ājet

²⁶⁵ sūra et-Tewbe, 31. ājet

²⁶⁶ sūra el-Beqare, 165. ājet

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَاحِدٌ ۖ فَمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ

بِعِبَادَةِ رَبِّهِ ۚ أَحَدًا

"Reci: 'Ja sam čovjek kao i vi, meni se objavljuje da je vaš Bog – jedan Bog. Ko žudi da od Gospodara svoga bude lijepo primljen, neka čini dobra djela i neka u svom 'ibādetu Gospodaru svome, Njemu nikoga ne pridružuje!' " ²⁶⁷

Treća vrsta širka: Skriveni širk.

Dokaz za ovu vrstu širka su riječi Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*:

"Širk u ovom ummetu je skriveniji od crnog mrava na crnoj stijeni u tami noći."

Iskup za ovu vrstu širka je spomenut u dovi prenešenoj od Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*:

"*Allāhumme inni e'ūdhu bike en ušrike bike šej'en we ene a'lem, we estagfiruke min edh-dhenbī elledhī lā a'lem.*"

(*Allāhu moj, utječem ti se od toga da ti širk svjesno učinim, a tražim oprost za grijehe koje činim, ne znajući*).

Kufr (nevjerstvo) se dijeli na dvije vrste

Prva vrsta: Kufr koji izvodi iz vjere, a dijeli se na pet podvrsta:

1. Kufr utjerivanja u laž (negiranja)

Kaže Uzvišeni:

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ ۗ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ

"A ima li nepravednijeg od onoga koji o Allāhu izmišlja laži ili poriče Istinu koja mu dolazi? I zar nevjernicima nije mjesto u džehennemu?" ²⁶⁸

2. Kufr odbijanja iz oholosti uz priznavanje da je Istina

Kaže Uzvišeni:

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ

"A kada rekosmo melecima: 'Poklonite se Ādemu!'- oni se pokloniše, ali Iblīs ne htjede, on se uzoholi i posta nevjernik." ²⁶⁹

3. Kufr sumnje

²⁶⁷ sūra el-Kehf, 110. ājet

²⁶⁸ sūra el-'Ankebūt, 68. ājet

²⁶⁹ sūra el-Beqare, 34. ājet

Kaže Uzvišeni:

وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ أَنْ تَبِيدَ هَذِهِ أَبَدًا ﴿٦٥﴾ وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِنْ رُدِدْتُ إِلَىٰ رَبِّي لَأُجِدَنَّ خَيْرًا مِّنْهَا مُنْقَلَبًا ﴿٦٦﴾ قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَكَفَرْتَ بِالَّذِي خَلَقَكَ مِن تُرَابٍ ثُمَّ مِن نُّطْفَةٍ ثُمَّ سَوَّاهُ لَكَ رَجُلًا ﴿٦٧﴾ لَّيَكُنَّا هُوَ اللَّهُ رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا

"I uđe u vrt svoj nezahvalan Gospodaru svome na blagodatima, govoreći: 'Ne mislim da će ovaj ikada propasti, i ne mislim da će ikada Smak svijeta doći; a ako budem vraćen Gospodaru svome, sigurno ću nešto bolje od ovoga naći.' I reče mu drug njegov, dok je s njim razgovarao: 'Zar si uznevjerovao u Onoga koji te je od zemlje stvorio, zatim od kapi sjemena, i najzad te potpunim čovjekom učinio? Što se mene tiče, On, Allāh, moj je Gospodar i ja Gospodaru svome ne pridružujem nikoga.'" ²⁷⁰

4. Kufr okretanja

Kaže Uzvišeni:

مَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى ﴿٢٠٠﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُندِرُوا مُعْرِضُونَ

"Mi smo nebesa i Zemlju i ono što je između njih mudro stvorili i do roka određenog, ali nevjernici okreću glave od onoga čime im se prijeti." ²⁷¹

5. Kufr licemjerstva.

Kaže Uzvišeni:

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ ءَامَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ

"To je zato što su vjernici bili, pa nevjernici postali, i onda su im srca zapečaćena, pa ne shvaćaju." ²⁷²

Druga vrsta: Mali kufr, koji ne izvodi iz vjere, i to je nezahvalnost na blagodatima.

Kaže Uzvišeni:

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ ءَامِنَةً مُّطْمَئِنَّةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِّن كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعَمِ اللَّهِ فَأَذَقَهَا اللَّهُ لِبَاسَ الْجُوعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ

"Allāh navodi kao primjer grad, siguran i spokojan, kome je u obilju dolazila hrana sa svih strana, a koji je nezahvalan na Allāhovim blagodatima bio, pa mu je Allāh zbog onoga što je radio dao da iskusi i glad i strah." ²⁷³

²⁷⁰ sūra el-Kehf, 35. i 38. ājet

²⁷¹ sūra el-Ahqāf, 3. ājet

²⁷² sūra el-Munāfiqūn, 3. ājet

Vrste nifāqa (licemjerstva)

Licemjerstvo se dijeli na dvije vrste: licemjerstvo u ubjeđenju i licemjerstvo u djelima. Licemjerstvo u ubjeđenju dijeli se na šest podvrsta, a to su:

1. Utjerivanje Alāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, u laž.
2. Smatranje lažnim bilo čega sa čim je Allāhov Poslanik *sallallāhu 'alejhi we sellem*, došao.
3. Mržnja prema Allāhovom Poslaniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*.
4. Mržnja prema nečemu sa čim je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, došao.
5. Radovanje gubicima vjere Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*.
6. Mržnja prema pobjedi vjere Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*.

Licemjerstvo u djelima se dijeli na pet podvrsta. Dokaz za to su riječi Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*:

"*Munāfiq se poznaje po tromi: kad govori – laže, kad obeća – ne ispuni i kad mu se nešto povjeri – pronevjeri.*"

U drugom *riwājetu* stoji:

"*Kada se spori – prelazi granicu i ugovore krši.*"

Značenje tāgūta i njegove vrste

Znaj, *Allāh ti se smilovao*, da je prvo što je Allāh naredio sinovima Ādemovim: *kufr* u *tāgūta* i *īmān* u Allāha Uzvišenog.

Kaže Uzvišeni Allāh:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ^ط

"**Mi smo svakom narodu poslanika poslali: 'Allāhu 'ibādet činite, a tāgūta se klonite!' "**²⁷⁴

Kufr u *tāgūta* se ogleda u vjerovanju da je obožavanje bilo koga osim Allāha neispravno, da to ne čini i mrzi, da smatra nevjernicima one koji to čine i da ih drži za neprijatelje.

A vjerovanje u Allāha znači vjerovati da je samo Allāh Bog, jedini koji zaslužuje da bude obožavan, da se svi *'ibādeti* iskreno čine Njemu i nikom drugom, te ljubav prema iskrenim vjernicima i prijateljavanje s njima, a mržnja prema mušricima i držanje njih za neprijatelje.

To je Ibrāhīmov *millet*; ko ga napusti prevario je samog sebe, Allāh ga je učinio najljepšim primjerom. Kaže Uzvišeni:

²⁷³ sūra en-Nahl, 112. ājet

²⁷⁴ sūra en-Nahl, 36. ājet

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَاءُ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحَدَهُ إِلَّا قَوْلَ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ لَأَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ وَمَا أَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنْتَبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ

"Divan uzor za vas je Ibrāhīm i oni koji su uz njega bili kada su narodu svome rekli: 'Mi s vama nemamo ništa, a ni sa onima kojima, umjesto Allāhu, 'ibādet činite; mi vas se odričemo, i neprijateljstvo i mržnja će između nas ostati sve dok ne budete u Allāha, Njega jedinog, vjerovali!' – ali nisu riječi Ibrāhīmove ocu svome: 'Ja ću se moliti da ti oprosti, ali te ne mogu od Allāha odbraniti.' Gospodaru naš, u Tebe se uzdamo i Tebi se obraćamo i Tebi ćemo se vratiti."²⁷⁵

Tāgūt je opći pojam. Svako onaj ko biva obožavan mimo Allāha, a zadovoljan je da bude obožavan bilo kojim vidom činjenjem *'ibādeta*, ili slijeđenjem, ili pokoravanjem u onome što je nepokornost prema Allāhu i Njegovom Poslaniku – je *tāgūt*.

Tāgūtā postoji mnogo, a pet je glavnih:

1. Šejtān. On poziva u obožavanje drugih mimo Allāha.

Kaže Uzvišeni:

أَلَمْ أَعْهَدَ إِلَيْكُمْ يَا بَنِي آدَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ

"O sinovi Ādemovi, zar vam nisam naredio: 'Ne činite 'ibādet šejtānu, on vam je neprijatelj otvoreni'."

²⁷⁶

2. Nepravedni vladar koji mijenja Allāhove propise.

Kaže Uzvišeni:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ وَمَا أَنْزَلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا

"Zar ne vidiš one koji tvrde da vjeruju u ono što se objavljuje tebi i u ono što je objavljeno prije tebe, pa ipak žele da im se pred *tāgūt*om sudi, a naredeno im je da zanevjeruju u njega? A šejtān želi da ih u veliku zabludu odvede."²⁷⁷

3. Ko sudi po nečemu što Allāh nije objavio.

Kaže Uzvišeni:

²⁷⁵ sūra el-Mumtehine, 4. ājet

²⁷⁶ sūra Jā-Sīn, 60. ājet

²⁷⁷ sūra en-Nisā', 60. ājet

إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ مَحْكُمٌ بِهَا النَّبِيُّونَ الَّذِينَ أَسْلَمُوا لِلَّذِينَ هَادُوا وَالرَّبَّانِيُّونَ وَالْأَحْبَارُ بِمَا اسْتُحْفِظُوا
 مِنْ كِتَابِ اللَّهِ وَكَانُوا عَلَيْهِ شُهَدَاءَ فَلَا تَخْشَوُا النَّاسَ وَآخِشُوا اللَّهَ لَا تَخْشَوُا النَّاسَ وَآخِشُوا اللَّهَ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ
 اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ

"Mi smo objavili Tewrāt, u kome je uputstvo i svjetlo. Po njemu su Jevrejima sudili vjerovjesnici, koji su bili Allāhu poslušni i čestiti ljudi, i učeni, od kojih je traženo da čuvaju Allāhovu Knjigu, i oni su nad njom bdjeli. Zato se, kada budete sudili, ne bojte ljudi, već se bojte Mene, i ne zamjenjujte riječi Moje za nešto što malo vrijedi! A oni koji ne sude prema onome što je Allāh objavio, oni su pravi nevjernici." ²⁷⁸

4. Ko tvrdi da poznaje qajb (skriveno) mimo Allāha.

Kaže Uzvišeni:

عَلِمَ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا ﴿٦٠﴾ إِلَّا مَنِ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا

"On tajne zna i On tajne svoje ne otkriva nikome, osim onome koga On za poslanika odabere; zato On i ispred njega i iza njega postavlja one koji će ga čuvati." ²⁷⁹

I kaže:

وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنَ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِي ظُلْمَةٍ
 وَالْأَرْضِ وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ

"U Njega su ključevi svih tajni, samo ih On zna, i On jedini zna šta je na kopnu i šta je u moru, i nijedan list ne opadne, a da On za njega ne zna; i nema zrna u tminama Zemlje niti ičega svježeg niti ičega suhog, ničega što nije u jasnoj Knjizi." ²⁸⁰

5. Ko bude obožavan i bude zadovoljan time.

Kaže Uzvišeni:

وَمَنْ يُقَلِّمْ مَتَهُمْ إِنِّي إِلَهٌُ مِنْ دُونِهِ فَذَلِكَ حِزْبِهِ جَهَنَّمَ كَذَلِكَ حِزْبِ الظَّالِمِينَ

"A onoga od njih koji bi rekao: 'Ja sam, doista, pored Njega, bog!' – kaznili bismo džehennemom, jer Mi tako kažnjavamo nasilnike." ²⁸¹

Znaj da čovjek neće biti vjernik u Allāha sve dok ne učini *kufir* u *tāgūta*. Kaže Uzvišeni Allāh:

²⁷⁸ sūra el-Mā'ide, 44. ājet

²⁷⁹ sūra el-Džinn, 26. i 27. ājet

²⁸⁰ sūra el-En'ām, 59. ājet

²⁸¹ sūra el-Enbijā', 29. ājet

لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ ^ط قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ ^ج فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِرْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا
أَنْفِصَامَ هَا ^ط وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

"U vjeru nema prisiljavanja, pravi put se jasno razlikuje od zablude! Onaj ko učini kufr u tągūta, a vjeruje u Allāha – drži se za najčvršću vezu, koja se neće prekinuti. A Allāh sve čuje i zna." ²⁸²

Pravi put je Muhammedova, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, vjera, zabluda je Ebū Džehlova vjera, a najčvršća veza je svjedočenje da nema istinskog božanstva mimo Allāha. To svjedočenje sastoji se od negacije i potvrde. Negira se činjenje *'ibādetā* bilo kome osim Allāhu, a potvrđuje se činjenje svih vrsta *'ibādetā* samo Allāhu Jedinom koji nema suparnika.

Neka je hvala Allāhu, Čijom se dobrotom upotpunjavaju dobra djela.

²⁸² sūra el-Beqare, 256. ājet

سنة مواضع من السيرة النبوية

ŠEST VAŽNIH DETALJA IZ SĪRE
(ŽIVOTOPIISA) POSLANIKA, SALLALLĀHU
'ALEJHI WE SELLEM

Razmisli, *Allāh ti se smilovao*, o sledećih šest detalja iz *sīre* i potruđi se da ih dobro shvatiš, ne bi li te Allāh podučio vjeri vjerovjesnikā, pa da je slijediš, i vjeri mušrikā, pa da je ostaviš.

Jer, zaista, većina onih koji se pozivaju na ovu vjeru i koji tvrde da su *muwehhidi* (na *tewhīdu*) – ne razumiju značenje ovih šest detalja kako treba.

PRVI DETALJ

Priča o spuštanju Objave. U njoj se vidi da je prvi ājet s kojim ga je Allāh učinio poslanikom:

يَتَأْتِيهَا الْمَدَائِرُ

"O ti pokriveni, ustani i opominji..."

...pa sve do riječi:

فَإِذَا تُقَرَفُ فِي النَّاقُورِ

"...i radi Gospodara svoga trpi." 283

Uvidjećeš da su oni (mušrici) činili različite grijehe, znajući da su oni veliki *dhulm* (nepravda) i prekoračenje granica (nasilje), kao na primjer *zinā* (blud).

Isto tako, saznaćeš da su činili mnoge *'ibādet*e, kojima su se približavali Allāhu, kao što je hadždž i 'umra, sadaka, dobročinstvo siromasima i slično tome.

A širk je kod njih bio najuzvišeniji *"ibādet"*, on je kod njih bio nešto najcjeljenije čime su se Allāhu približavali.

Kao što je Allāh spomenuo da su tvrdili:

مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ

"Mi ih ne obožavamo (ni zbog čega drugog) osim da nas Allāhu što više približe." 284

...i da su tvrdili:

وَيَقُولُونَ هَتُولَاةٍ شَفَعَتُنَا عِنْدَ اللَّهِ

"Ovo su naši zagovornici kod Allāha." 285

I Allāh kaže:

إِنَّهُمْ أَخَذُوا الشَّيْطِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ اللَّهِ وَمَحْسَبَاتٍ أَنَّهُم مُّهْتَدُونَ

²⁸³ sūra el-Muddeththir, 1.-8. ājet

²⁸⁴ sūra ez-Zumer, 3. ājet

²⁸⁵ sūra Jūnus, 18. ājet

"Jer oni, mjesto Allāha, šejtane za zaštitnike uzimaju i misle da dobro rade." ²⁸⁶

Pa je prvo što je Allāh naredio Svome Poslaniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, jeste da upozorava na širk, prije nego li mu je naredio da upozorava na blud, krađu i ostale grijehе.

I uvidjećeš da su se neki od njih čvrsto vezali za kipove (obožavajući ih), neki za meleke, a neki za Allāhove dobre robove od potomaka Ademovih, govoreći:

"Ništa drugo od njih ne želimo, osim da se za nas zauzimaju (šefa'at čine)."

Uprkos tome, počeo je sa upozoravanjem na širk i odvaraćanjem od njega, u prvom ājetu kojim je Allāh Muhammeda, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, učinio poslanikom.

Pa blago tebi ako shvatiš ovu mes'elu (da je prvo šta se naređuje – tewhīd i da je prvo od čega se odvraća – širk).

Naročito kada budeš spoznao da ne postoji mes'ela posle ove važnija od pet dnevnih namaza.

A namaz se propisao u lejletul-isra' (noćnom putovanju) tek deset godina nakon poslanstva, posle izolacije u tjesnac (*suab*, u djelu "*Rahīqul-Mahtūm*" se navodi je to bio posjed Ebū Tāliba) i poslije smrti Ebū Tāliba, a dvije godine nakon hidžre u Abesīniju.

Kada budeš shvatio da su muslimani naišli na tolika iskušenja i na žestoko neprijateljstvo (mušrikā), sve zbog ove mes'ele, a prije nije nego što je namaz postao farz – nadam se da si spoznao (naučio) ovu mes'elu (tewhīda i širka).

DRUGI DETALJ

Kada je on (Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*) počeo da opominje na širk i da im naređuje tewhīd, tj. ono što je suprotno širku, oni (mušrici) nisu iskazivali mržnju prema tome i to su odobravali. Čak su pomišljali da pristupe u njega.

Ali, kada je otvoreno počeo vrijeđati (huliti) njihovu vjeru i otvoreno nazvao njihove učenjake nezalicama – e, tada su mu iskazali žestoko neprijateljstvo, njemu i njegovim sljedbenicima, govoreći:

"Nazvao nas bezumnicima (nazvao je bezumnim naše snove/ideale), našu vjeru zabludom i uvrijedio je naša božanstva."

A poznato je da on nikad nije vrijeđao 'Isā'a, '*alejhis-selām*, niti njegovu majku, niti meleke, niti dobre Allāhove robove. Međutim, kada je spomenuo da im se ne smije upućivati dova i da ne mogu korist dobiti, niti štetu nanijeti – to su uzeli kao vrijeđanje.

Kada ovo spoznaš, shvatićeš da čovjeku neće biti postojan islām, čak i ako Allāhu ispolji tewhīd i ostavi širk, bez neprijateljstva prema mušricima i otvorenog iskazivanja neprijateljstva i mržnje prema njima.

Kao što Uzvišeni kaže:

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ

²⁸⁶ sūra el-E'rāf, 30. ājet

"Nećeš naći narod koji u Allāha i u onaj svijet vjeruje, a da su ljubavi sa onima koji se Allāhu i Poslaniku Njegovu suprotstavljaju..." ²⁸⁷

Kada budeš ovo dobro shvatio, uvidjećeš da je (ovu mes'elu) mnogi koji se pozivaju na ovu vjeru – ustvari ne znaju.

Šta je drugo nego ovo (iskazivanje mržnje i neprijateljstvo prema mušricima) navelo muslimane da trpe mučenja, zatvaranja, batinanje i navelo ih na hidžru u Abesiniju, pored činjenice da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, bio najmilostiviji čovjek?

Da im je našao olakšicu – sigurno bi im olakšao. A kako, kad je Allāh objavio:

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ ءَامَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللَّهِ

"Ima ljudi koji govore: 'Vjerujemo u Allāha' - a kad neki Allāha radi bude na muke stavljen, on drži da je ljudsko mučenje isto što i Allāhova kazna." ²⁸⁸

Ako je ovaj ājet zbog onih koji se sa njima (nevjernicima) slože svojim jezicima – šta je onda sa onima koji se slože još više od slaganja jezikom?

TREĆI DETALJ

Kada je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, učio suru en-Nedžm u njihovom prisustvu (mušrikā), i kada je stigao do ājeta:

أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّىٰ

"Šta kažete o Latu i Uzzau?" ²⁸⁹

...šejtan je (njima) dodao na njegovo učenje:

"To su ljepotani (el-qarānīq), ²⁹⁰ uzvišeni i u njihov šefā'at se uistinu nada..."

...pa pomisliše da im je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, to rekao i zbog toga su se obradovali i rekli u smislu:

"To je ono što želimo. Mi znamo da je Allāh jedini koji daje korist i nanosi štetu i da nema sudruga, ali ovi se zauzimaju kod Njega za nas."

Kada je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, stigao do sedžde, učini je, pa je i oni učiniše zajedno sa njim, te se proširi vijest da su se mušrici nagodili sa njim i to čuše oni koji su bili u Abesiniji (čuli su da su mušrici primili islām jer su učinili sedždu kod učenja Qur'āna) i zbog toga su se vratili.

Kada je to Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, negirao, oni (mušrici) postadoše još gori nego što su bili.

²⁸⁷ sūra el-Mudžādela, 22. ājet

²⁸⁸ sūra el-Ankebūt, 10. ājet

²⁸⁹ sūra en-Nedžm, 19. ājet

²⁹⁰ u knjizi "Zapečaćeni džennetski napitak" je prevedeno kao "bogovi" (napomena prevodioca)

Kada su rekli Allāhovom Poslaniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*:

"Zaista si to rekao (spomenute riječi koje je ubacio šejtan)",

...pojavi mu se ogroman strah od Allāha, dotle da je Allāh objavio:

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ إِلَّا إِذَا تَمَنَّى أَلْقَى الشَّيْطَانُ فِي أُمْنِيَّتِهِ فَيَنْسَخُ اللَّهُ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ ثُمَّ
تُحْكِمُ اللَّهُ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

"Prije tebe Mi nijednog poslanika i vjerovjesnika nismo poslali, a da šejtān nije, kad bi on što kazivao, u kazivanje njegovo nešto ubacio; Allāh bi ono što bi šejtān ubacio uklonio, a zatim bi riječi Svoje učvrstio. A Allāh sve zna i mudar je." ²⁹¹

Ko bude razumio ovaj događaj, a nakon toga bude sumnjao u vjeru Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i ne bude razlučio između poslanikove vjere i vjere mušrika – neka ga Allāh udalji. Naročito ako bude znao da se riječima: *To su ljepotani (el-qarānīq) uzvišeni, misli na meleke.*

ČETVRTI DETALI

Događaj sa Ebū Tālibom, pa ga dobro shvati i promotri njegovu potvrdu tewhīda, njegovo podsticanje ostalih na tewhīd, njegovo proglašavanje mušrika bezumnica, njegovu ljubav prema onima koji su primili Islām, a odbacili širk, a zatim je uložio svoj život, imetak, djecu, rodbinu u pomaganju Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, sve do do svoje smrti.

A zatim razmisli o njegovom strpljenju na ogromne poteškoće i žestoko neprijateljsvo!

Ali, nije ušao u njega (tewhīd) i nije se odrekao svoje prve vjere, pa (zbog toga) nije postao musliman. Uz činjenicu da se pravdao da u njemu nalazi vrijeđanje njegovog oca 'Abdul-Muttaliba, Hāšima i ostalih njihovih prvaka.

Zatim je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, zbog krvnog srodstva i njegovog pomaganja, zatražio oprost za njega, pa je Allāh tim povodom objavio:

مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوا أُولَىٰ قُرْبَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ
أَصْحَابُ الْجَحِيمِ

"Vjerovjesniku i vjernicima nije dopušteno da mole oprosta za mnogobošce, makar im bili rod najbliži, kad im postane jasno da će stanovnici džehennema biti." ²⁹²

Primjer koji pojašnjava ovo je da, ako je neki čovjek iz Basre ili el-Ahsā' bio poznat po tome da voli dīn i da voli muslimane, većina ljudi pomisli da je on sa muslimanima, iako taj nije pomogao dīn ni rukom niti imetkom, niti pri sebi ima opravdanja poput onih koje je imao Ebū Tālib.

²⁹¹ sūra el-Hadždž, 52. ājet

²⁹² sūra et-Tewbe, 113. ājet

Otuda, onome ko razumije priču Ebū Tāliba i razumije suštinsko stanje većine koji sebi tvrde ovaj dīn – postaće jasna razlika između upute i zablude i prepoznaće neispravna shvatanja. Da Allāh pomogne.

PETI DETALJ

Hidžra (iseljenje muslimana). Ovaj događaj sadrži brojne koristi i pouke koje neznaju mnogi koji su ga pročitali.

Međutim, nas interesuje jedna do njenih mes'elā koja se tiče ashābā Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, koji nisu učinili hidžru, ne zbog sumnje u dīn ili zato što im je šejtān ukrasio vjeru mušrikā, već zbog ljubavi prema porodici, imetku i zavičaju.

Pa kad su izašli na Bedr sa mušricima, uradili su to protiv svoje volje (prisiljeni). A zatim su neki od njih ubijeni strijelom, tako što strijelci nisu znali o kome se radi.

Kada su ashābi čuli da su među ubijenima ti i ti, to im je teško palo, pa su rekli:

"Ubili smo našu braću". Onda je Allāh objavio:

إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّيْتَهُمُ الظَّالِمِينَ أَنفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضَ اللَّهِ
وَأَسْعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا فَأُولَئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿١٧﴾ إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ لَا
يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ﴿١٨﴾ فَأُولَئِكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَعْفُوَ عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا غَفُورًا ﴿١٩﴾ وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي
سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ مُرَاعِمًا كَثِيرًا وَسَعَةً ﴿٢٠﴾ وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكْهُ الْوَيْتُ فَقَدْ وَقَعَ
أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا

"Doista će meleci kada budu uzimali duše onima koji su prema sebi nasilje učinili, pitati: 'Šta je bilo s vama?' – 'Bili smo nemoćni (potlačeni) na Zemlji' – odgovoriće. – 'Zar Allāhova Zemlja nije prostrana i zar se niste mogli nekud iseliti?' – reći će meleci, i zato će njihovo prebivalište biti džehennem, a užasno je on boravište. Osim za nemoćne muškarce, i žene i djecu, koji se snaći ne mogu i koji ne nađu puta. Allāh će tim (takvima) sigurno oprostiti, jer Allāh prelazi preko grijeha i prašta. Ko se iseli na putu Allāhovom, na zemlji će naći mnogo mjesta i obilja! A onaj ko napusti svoj dom iseljavajući se radi Allāha i Njegovog Poslanika, pa ga stigne smrt, od Allāha će dobiti nagradu! Allāh mnogo prašta i Milostiv je!"²⁹³

Pa, razmotri njihov događaj (onih koji nisu učinili hidžru) i riječi ashābā: "Ubili smo našu braću", obzirom da do njih nije došla nikakva vijest o njihovom govoru (tj. onih koji nisu uradili hidžru) protiv vjere, ili da su riječima uljepšavali dīn mušrika. Jer, da je do njih došlo bilo šta o tome, oni ne bi rekli: "Ubili smo našu braću".

²⁹³ sūra en-Nisā', 97.-100. ājet

A Uzvišeni Allāh im je razjasnio prije hidžre, dok su još bili u Mekki, da je to kufr posle īmāna, Svojim riječima:

مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أَكْرَهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ

"Onoga koji zaniječe Allāha (učini kufr, djelo kufra), nakon što je u Njega vjerovao – osim ako bude na to primoran, a srce mu ostane čvrsto u vjeri..." ²⁹⁴

A još teže su Allāhove riječi o njima koje su prethodile, kada su melec upitali:

فِيمَ كُنْتُمْ

"Šta je bilo sa vama?"

A nisu upitali: *"Kakvo vam je ubjeđenje?"*

قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ

"Bili smo nemoćni (potlačeni) na Zemlji" - odgovoriće. ²⁹⁵

I nisu im rekli: *"Lažete!"*

Kao što će reći Allāh i melec mudžāhidu koji je tvrdio: *"Borio sam se na tvome putu sve dok nisam poginuo."*

A melec će mu reci:

"Lažeš! Borio si se da ti se kaže: 'Junak!' "

Isto tako će reći učenjaku i onome koji je udjeljivao:

"Lažeš! Učio si da ti se kaže: 'Učenjak!' I udjeljivao si da ti se kaže: 'Darežljiv!' "

Dakle, njima (koji nisu učinili hidžru u Mekki) melec nisu rekli da lažu, već su im odgovorili riječima:

قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضَ اللَّهِ وَسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا

"Zar Allāhova Zemlja nije prostrana i zar se niste mogli nekud iseliti?"

To je još jasnije i za onog koji zna i za neznalicu u ājetu, koji je nakon njega:

إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا

"Osim za nemoćne muškarce, i žene i djecu, koji se snaći ne mogu i koji ne nađu puta." ²⁹⁶

²⁹⁴ sūra en-Nahl, 106. ājet

²⁹⁵ sūra en-Nisā', 97. ājet

²⁹⁶ sūra en-Nisā', 98. ājet

Sasvim je jasno da su ovi izašli iz prijetnje i nema mjesta ni za kakvu šubhu (sumnju), ali za onog ko traži znanje za razliku od onog ko ga ne traži.

Za takve Allāh kaže:

صُمُّكُمْ عُمَىٰ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ

"Gluhi, nijemi i slijepi su, nikako da se povrate." ²⁹⁷

Pa, ko razumije ovaj detalj (iz sīre) i onaj koji je prethodio, razumijeće riječi Hasana el Basrija:

„Nije iman u priželjivanju i kićenju, već je iman ono što se u srcu učvrsti, a djela ga potvrde.“

Jer, Uzvišeni Allāh kaže:

إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ

"K Njemu se dižu lijepe riječi i dobra djela ih uzdižu." ²⁹⁸

ŠESTI DETALJ

Priča o otpadništvu (nekih plemena) nakon smrti Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, pa ko je čuje, neće mu ostati u srcu ni koliko zrno šubhe šejtānā koje nazivaju učenjacima, kao što su njihove riječi:

"Jeste, to je širk, ali oni izgovaraju 'Lā ilāhe illAllāh', a ko ih izgovori ništa ga ne može učiniti nevjernikom."

A još veće i strašnije od toga je njihova otvorena tvrdnja da beduini nemaju pri sebi ni trunku islāma, ali zato što izgovaraju "Lā ilāhe illAllāh" – oni su pripadnici islāma, pa im je islām sačuvao njihov imetak i krv, uprkos njihovoj potvrdi da su ostavili cio islām (sve propise), uprkos znanju da negiraju proživljenje, njihovom ruganju onima koji u proživljenje vjeruju, i njihovom ruganju propisima i davanju prednosti vjeri njihovih očeva koja se suprostavlja vjeri Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*.

Uprkos svemu ovome, ovi šejtāni, neznalice i prkosnici otvoreno tvrde da su beduini muslimani, bez obzira na sve te njihove postupke, jer izgovaraju "Lā ilāhe illAllāh."

A ono što proizilazi iz njihovih riječi je da su i Jevreji – muslimani, jer i oni izgovaraju "Lā ilāhe illAllāh." A kufri ovih je mnogostruko zešći od kufra Jevreja. Ovime aludiram na beduine koji rade ono što smo spomenuli.

Činjenica iz događaja riddeta koja ovo pojašnjava (kufri pomenutih beduina) je to da su *murteddi* (otpadnici od islāma) bili različiti po uzroku svog otpadništva. Među njima ima onih koji su zanegirali poslanika, pa se ponovo vratili obožavanju kipova, govoreći:

"Da je bio poslanik – ne bi umro."

²⁹⁷ sūra el-Beqara, 18. ājet

²⁹⁸ sūra Fātir, 10. ājet

Neki od njih su ustrajali na oba šehādeta, ali su potvrdili poslanstvo Musejlemi, misleći da mu je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem* dao udio u poslanstvu, zato što je Musejlema imao lažne svedoce koji su mu to potvrdili, pa mu je zbog toga povjerovalo mnogo ljudi.

Uprkos tome, učenjaci su se složili da su ovi *murteddi* (otpadnici), iako oni to nisu znali, i ko sumnja u njihov riddet je – *kāfir*.

Isto tako ćeš saznati da se 'ulema složila (postigla konsenzus) da je isti propis onih koji su zanegirali i uvrijedili Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, a zatim se vratili obožavanju kipova, i onih koji su potvrdili poslanstvo Musejlemi, iako su svi oni bili ustrajni na svim islāmskim propisima (namaz, post itd).

Među njima ima onih koji su potvrdili oba šehādeta, a povjerovali Tulejhi u njegovo pozivanje na poslanstvo.

Među njima ima i onih koji su povjerovali u El-'Ansijja iz San'e.

I 'ulema se složila da su svi oni jedno (nevjernici).

Mimo njih je bilo i drugih vrsta *murteddā*.

Od njih je El-Fudža'ah es-Sulemijj. On je došao u jednoj delegaciji kod Ebū Bekra i spomenuo mu da želi da se bori protiv otpadnikā i da želi da ga zato opremi. Ebū Bekr mu je dao oružje i jahalice. Međutim, es-Sulemijj je počeo ubijati muslimane i kāfire bez razlike, otimajući im imetak. Na to Ebū Bekr pripremi vojsku protiv njega.

Kada je es-Sulemijj zapazio vojsku, rekao je njihovom emīru:

„Ti si Ebū Bekrov emīr (narednik, vođa) a i ja sam. Ja se nisam odmetnuo.“

On mu odgovori:

„Ako istinu govoriš – baci oružje.“

Nakon toga su ga poslali Ebū Bekru, a on je naredio da ga živog zapale.

Ako su ashābi ovako presudili ovom čovjeku, iako je prihvatao pet islāmskih ruknova, šta onda misliš o onome ko ne prihvati od islāma ni jednu riječ, osim što izgovara *„La ilāhe illAllāh“* svojim jezikom, uz otvoreno negiranje njenog značenja i otvorenog odricanja od poslanikove vjere i Allāhove Knjige, govoreći: *„Ovo je vjera građana, a naša vjera je vjera naših pradjedova.“*

A zatim ovi prkosnici i nezalice daju fetwe da su oni muslimani, iako su sve ovo otvoreno rekli, jer izgovarju *„Lā ilāhe illAllāh“*. Slavljen neka si Ti, ovo je ogromna potvora.

A kako je samo lijepo rekao jedan od beduinā kada je došao kod nas da bi čuo nesto o islāmu! Rekao je:

„Svjedočim da smo mi kāfiri (misleći time na sve beduine) i svjedočim da je svaki 'učenjak' koji nas naziva pripadnicima islāma – kāfir.“

Ovim završavam, a sva zahvala pripada Uzvišenom Allāhu, Gospodaru svih svijetova i neka je salawāt i selām na Muhammeda, njegovu porodicu i njegove drugove.

فضل الإسلام

BLAGODAT ISLĀMA

Poglavlje o obaveznosti islāma:

I Allāhov Govor:

وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَسِرِينَ

"A onaj ko pored islāma bude drugu vjeru tražio, neće mu biti primljena i on će na onom svijetu biti od onih koji su propali." ²⁹⁹

I Allāhov Govor:

وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ۚ

"I doista je ovo moj pravi put, pa ga sljedite i nemojte druge puteve slijediti, pa da vas odvoje od Njegovog puta." ³⁰⁰

Rekao je Mudžāhid: *"'Puteve' – misli se na novotarije i strasti."*

I od 'Ā'iše, Allāh bio zadovoljan njome, (se prenosi) da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: **"Ko u ovu našu vjeru uvede ono što nije od nje – to se odbacuje."** A u drugom *riwājetu*: **"Ko uradi djelo koje nije od naše vjere – ono se odbacuje."**

I bilježi el-Buhārī od Ebū Hurejre da je rekao: *"Rekao je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem: "Čitav moj ummet će ući u džennet, osim onoga ko odbije", pa je rečeno: "A ko će to odbiti?"* Rekao je: **"Onaj ko mi se pokori – ući će u džennet, a onaj ko mi bude nepokoran, zaista je odbio."**

I u *"Sahīhu"* od Ibn 'Abbāsa, Allāh bio zadovoljan obojicom, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: **"Trojicu ljudi Allāh najviše prezire: Onoga ko radi suprotno vjeri u haremu, onoga ko teži da u islām uvede običaj iz paganstva i onoga ko traži krv muslimana nemajući na to pravo i želeći time samo da se prolije njegova krv"**, ³⁰¹, a pod paganstvom se misli na sve njegove vidove, uopštene i specifične. Dakle na svaku osobu pojedinačno, bilo da je to pripadnik naroda Knjige, obožavalac kipova ili neko drugo mimo njih, ko se suprostavlja onome sa čim su došli poslanici.

I zabilježeno je u *"Sahīhu"* od Hudhejfe, Allāh bio zadovoljan njime, da je rekao: *"O skupino učača, držite se pravog puta, jer ste vi zaista daleko pretekli ostale, a ako pak skrenete lijevo ili desno, zaista ćete daleko zalutati."*

Od Muhammeda ibn Vedha se prenosi da je ulazio u *mesdžid* pa bi zastajao kod *halki* i opominjao govoreći: "Obavijestio nas je Ibn Ujejne od Mudžāhida od Ša'bija, od Mesrūka, rekao je 'Abdullāh (ibn Mes'ūd): *"Nema godine, a da ona koja dolazi poslije nje nije gora od prethodne. Nemoj sad reći: "Ova je godina plodnija od prethodne", niti: "Ovaj je vladar bolji od prethodnog". Vaši učenjaci i odabrani među*

²⁹⁹ sūra Ālu 'Imrān, 85. ājet

³⁰⁰ sūra el-En'ām, 153. ājet

³⁰¹ hadīth bilježi imām el-Buhārī

vama odlaze, a zatim će doći ljudi koji će izvoditi zaključke na osnovu svog mišljenja, pa će ruštiti islām i krnjiti ga".

Poglavlje o tumačenju islāma:

I Allāhov Govor:

فَإِنْ حَاجُّوكَ فَقُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِ

"A ako se oni sa tobom budu raspravljali, ti reci: "Ja sam svoje lice predao Allāhu, a i oni koji me slijede".³⁰²

I u "Sahīhu" od Ibn 'Umera, Allāh bio zadovoljan obojicom, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: "Islām je da svjedočiš da nema istinskog boga koji se s pravom obožava osim Allāha i da je Muhammed Njegov Poslanik, da predano obavljaš namāz i da daješ zekāt koji ti je obavezan."³⁰³

Upitan je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*: "Šta je to islām?" Rekao je: "Da predaš svoje srce Allāhu i da muslimani budu sigurni od tvog jezika i od tvojih ruku." Rekao je: "Koji je islām najvredniji?" Rekao je: "Īmān." Rekao je: "Šta je to ĩmān?" Rekao je: "Da vjeruješ u Allāha i Njegove meleke, knjige i poslanike i da vjeruješ u proživljenje nakon smrti."

Poglavlje o Allāhovom Govoru: "A onaj ko traži drugu vjeru mimo islāma, neće mu biti primljena."

Od Ebū Hurejre, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je rekao: "Rekao je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*: "Na Sudnjem danu će doći dobra djela, pa će doći namāz i reći: "Gospodaru, ja sam namāz", pa će mu reći: "Zaista si ti na dobru". Zatim će doći post, pa će mu reći: "Zaista si ti na dobru", zatim će dolaziti ostala djela i govoriće im: "Zaista si ti na dobru". Zatim će doći islām pa će reći: "O Gospodaru, ti si es-Selām, a ja sam islām", pa će mu reći: "Zaista si ti na dobru, na osnovu tebe ću danas uzimati i na osnovu tebe ću danas davati". Kaže Uzvišeni Allāh:

وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخٰسِرِينَ

"A onaj ko traži drugu vjeru mimo islāma, neće mu biti primljena i on će na onom svijetu biti od onih koji su nastradali."^{304 305}

I u "Sahīhu" od 'Ā'iše, Allāh bio zadovoljan njome, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: "Ko uradi djelo koje nije od naše vjere – ono se odbacuje."³⁰⁶

³⁰² sūra Ālu 'Imrān, 20. ājet

³⁰³ hadīth bilježi imām Ahmed

³⁰⁴ sūra Ālu 'Imrān, 85. ājet

³⁰⁵ hadīth bilježi imām Ahmed

³⁰⁶ hadīth bilježi imām Ahmed

Obaveznost isključivog slijeđenja Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, mimo bilo koga drugog osim njega

I Allāhov govor:

وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تَبَيِّنًا لِّكُلِّ شَيْءٍ^ع

"I spustili smo ti Knjigu u kojoj je objašnjenje za sve."³⁰⁷

I bilježi en-Nesā'ī i drugi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, vidio u ruci 'Umera ibn el-Hattāba jedan od listova Tewrāta, pa mu je rekao: "**Da je Mūsā živ, ne bi imao drugog izbora osim da me slijedi**", pa je 'Umer rekao: "**Zadovoljan sam da mi Allāh bude Gospodar, islām vjera i Muhammed Poslanik.**"

Poglavlje o tome šta je došlo u vezi onoga ko poziva u neku drugu da'wu mimo da'we islāma

I Allāhov Govor:

هُوَ سَمَّكُمْ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ وَفِي هَذَا

"On vas je od prije nazvao muslimanima, a i ovdje (u Qur'ānu)."³⁰⁸

Prenosi se od el-Hāritha el-Eš'arija, Allāh bio zadovoljan njime, od Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, da je rekao: "**Naređujem vam pet stvari koje mi je Allāh naredio: poslušnost, pokornost, džihād, hidžru i džemā'at. Zaista je onaj ko se odvoji od džemā'ata koliko pedalj skinuo vezu islāma sa svog vrata, osim ako se povrati. A onaj ko poziva da'wom paganstva takav je zaista u jednoj od džehennemskih skupina**", pa je čovjek rekao: "**O Allāhov Poslaniče, pa makar klanjao i postio?**" Reкао je: "**Pa makar klanjao i postio. I dovite Allāhu Koji vas je nazvao muslimanima i vjericima, Allāhovi robovi.**"³⁰⁹

I u "*Sahīhu*": "**Ko se odvoji od džemā'ata koliko je pedalj – njegova smrt je džāhilijetska**", kao i hadīth: "**Zar paganskom da'wom pozivate, a ja sam među vama?**"

Rekao je Ebū 'Abbās: "**Sve što nije da'wa islāma i Qur'āna, bilo da je to poziv na osnovu porijekla ili mjesta, rase ili pravca ili puta – to je pagansko.**"

Štaviše, kada su se jedan od *muhādžirā* i jedan od *ensārijā* raspravljali, rekao je *muhādžir*: "**O muhādžiri!**" i rekao je *ensārija*: "**O ensārije!**" Na to je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: "**Zar paganskom da'wom pozivate, a ja sam među vama?**" i žestoko se zbog toga rasrdio. Završen citat.

³⁰⁷ sūra en-Nahl, 89. ājet

³⁰⁸ sūra el-Hadždž, 78. ājet

³⁰⁹ hadīth bilježe imām Ahmed i et-Tirmidhī, koji kaže da je hasen-sahīh

Obaveznost ulaska u islām potpuno i ostavljanje onoga što je mimo islāma...

I Allāhov Govor:

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَدْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَافَّةً

"O vi koji vjerujete, uđite u islām potpuno." ³¹⁰

I Allāhov Govor:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ

"Zar ne vidiš one koji tvrde da vjeruju u ono što je objavljeno tebi i ono što je objavljeno prije tebe..."

³¹¹

I Allāhov Govor:

يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ

"Na dan kada (neka) lica pobijele, a (neka) lica pocrne." ³¹²

Rekao je Ibn 'Abbās, Allāh bio zadovoljan njime: "Bijela će postati lica sljedbenika sunneta i ujedinjavanja, a postaće crna lica slijebenika novotarija i razijedinjavanja."

Od 'Abdullāha ibn 'Umera, Allāh bio zadovoljan obojicom, se prenosi da je rekao: "Rekao je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem: "Moj ummet će zadesiti ono što je zadesilo sinove Isrā'īlove, slijedeći ih stopu u stopu. Čak ako bi među njima bio onaj ko je svojoj majci javno prilazio, biće u mom ummetu onaj koji će i to uraditi. I zaista su se sinovi Isrā'īlovi razišli na sedamdeset i dvije skupine." I završetak hadītha je slijedeći: "I razjediniće se ovaj ummet na sedamdeset i tri skupine. Sve će ući u vatru, osim jedna." Rekoše: "Koja je to, o Allāhov Poslaniče?" Reče: "Ona koja bude na onome na čemu sam ja i moji ashābi." O kada bi to bio govor koji će oživjeti srca. ³¹³ I hadīth: "Pojaviće se u mom ummetu ljudi kroz koje će proticati te strasti kao što bjesnilo protiče kroz onoga ko je njime zaražen, pa ne ostane nijenda njegova vena niti zglob, a da ono u njega ne uđe." ³¹⁴ A prethodno je naveden njegov govor: "I onaj koji u islāmu teži običaju iz džāhilijeta."

Poglavlje: Šta je došlo u vezi sa tim da su novotarije gore od velikih grijeha...

Zbog Allāhovog Govora, Veličanstven i Uzvišen neka je:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ ۖ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ

³¹⁰ sūra el-Beqara, 208. ājet

³¹¹ sūra en-Nisā', 60. ājet

³¹² sūra Ālu 'Imrān, 106. ājet

³¹³ hadīth bilježi et-Tirmidhī

³¹⁴ hadīth bilježe imām Ahmed i Ebū Dāwūd

"Zaista Allāh neće oprostiti da mu se neko pridružuje, a oprostiće ono što je manje od toga onome kome On hoće." ³¹⁵

I Njegovog Govora, Uzvišen neka je:

لِيَحْمِلُوا أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمِنْ أَوْزَارِ الَّذِينَ يُضِلُّونَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ إِلَّا سَاءَ مَا يَزُرُونَ

"Da bi ponjeli potpuno grijeha svoje na Sudnjem danu i dio grijeha onih koje su, bez znanja, u zabludu odveli. Zaista je loše to što će nositi." ³¹⁶

I u "Sahīhu" stoji da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, govoreći o *haridžijama*, rekao: "Gdje god ih susretnete, suprostavite im se."

A u njemu je, također, da je on zabranio ubistvo nepravednika sve dok klanja.

Od Džurejra od 'Abdullāha se prenosi da je čovjek podjelio sadaku, pa da su ga u tome slijedili i drugi ljudi, pa je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: "Ko u islāmu započne neki lijep običaj, imaće nagradu za to djelo i nagradu onih koji ga budu radili posle njega, a da se od njihove nagrade ništa ne oduzme. A ko u islām uvede neki ružan običaj, imaće zbog toga grijeh i grijeh onih koji ga posle njega budu radili, a da se od njihovog grijeha ništa ne oduzme." ³¹⁷

On također prenosi i *hadīth* od Ebū Hurejre sa drugim izrazom ("Onaj ko poziva u uputu", a zatim je rekao: "Onaj ko poziva u zabludu").

Poglavlje: Šta je došlo o tome da je Allāh otežao pokajanje novotaru

Ovo je preneseno u jednom od Enesovih *mursel hadītha* koji su *hasen*.

Spomenuo je Ibn Wedah od Ejjuba da je rekao: "Bio je kod nas jedan čovjek koji je imao određeni stav pa ga je napustio. Zatim sam otišao kod Muhammeda ibn Sīrīna, pa sam mu rekao: "Znaš li da je taj i taj napustio svoje mišljenje?" Rekao je: "Pogledaj da li je? Zaista je kraj *hadītha* za njih teži od njegovog početka ("izlaziće iz islāma, a zatim se neće u njega vraćati"). I upitan je Ahmed ibn Hanbel o značenju ovog *hadītha*, pa je rekao: "Neće im biti dato da se pokaju."

Poglavlje o Allāhovom Govoru: "O vi kojima je data Knjiga, zašto se raspravljate o Ibrāhīmu"...

Allāhov Govor:

يٰۤاَهْلَ الْكِتٰبِ لِمَ تُحَاجُّوْنَ فِيْ اِبْرٰهِيْمَ

³¹⁵ sūra en-Nisā', 48. ājet

³¹⁶ sūra en-Nahl, 25. ājet

³¹⁷ *hadīth* bilježi imām Muslim

"O vi kojima je data Knjiga, zašto se raspravljate o Ibrāhīmu..."³¹⁸ do Allāhovog Govora, Uzvišen neka je:

وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

"...a on nije bio od mušrikā."³¹⁹

I Allāhov Govor:

وَمَنْ يَرْغَبُ عَنْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ وَلَقَدْ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ

"A ko se okreće od Ibrāhīmovog *milleta*, osim onaj ko je pamet izgubio? A mi smo njega na ovom svijetu od odabranih učinili i on je na onom svijetu jedan od dobrih."³²⁰

U vezi sa ovim poglavljem je i *hadīth* o *haridžijama* koji je prethodno naveden, a u vezi sa njim je i da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: "**Ta i ta porodica nisu moji pomagači. Moji pomagači su bogobjazni.**"

U vezi sa tim je i *hadīth* od Enesa da je Allāhovom Poslaniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, spomenuto da su neki od *ashābā* rekli: "*Što se mene tiče, ja neću jesti meso*", te da je drugi rekao: "*Što se mene tiče, ja ću noću klanjati i neću spavati*", i da je treći rekao: "*A što se mene tiče, ja ću postiti i neću se iftariti*", pa je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: "**Međutim, ja klanjam noću i spavam, i postim i iftarim se, i ženim žene, i jedem meso. Pa ko se okrene od mog sunneta – nije od mene.**"

Pa razmisli o tome da je ovaj težak prijekor izrečen povodom *ashābā* koji su željeli da se osame kako bi se predali *'ibādetu* i da je to djelo nazvano "okretanjem od sunneta". Pa šta onda misliš o novotarijama koje rade oni koji nisu *ashābi*?

Poglavlje o Allāhovom, Uzvišen neka je, Govoru: "I upravi svoje lice prema vjeri iskreno"...

Allāhov, Uzvišen neka je, Govor:

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ

أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

"I upravi svoje lice prema vjeri iskreno; vjeri Allāhovo, čistoj, prema kojoj je ljude stvorio. Nema izmjene Allāhove vjere. To je prava vjera, ali većina ljudi to ne zna."³²¹

³¹⁸ sūra Ālu 'Imrān, 65. ājet

³¹⁹ sūra Ālu 'Imrān, 67. ājet

³²⁰ sūra el-Beqara, 130. ājet

³²¹ sūra er-Rūm, 30. ājet

I Allāhov govor:

وَوَصَّىٰ بِهَا إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ يٰبَنِيَّ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ لَكُمْ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ

"I Ibrāhīm je, kao i Ja'qūb, to ostavio u emānet sinovima svojim: "Sinovi moji, Allāh vam je odabrao vjeru, i nipošto nemojte umrijeti drugačije, nego kao muslimani." ³²²

I Njegov Govor:

ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

"Zatim smo tebi objavili: Slijedi vjeru Ibrāhīmovu, čistu, on nije bio (jedan od) mušrikā." ³²³

I od Ibn Mes'ūda, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: "**Zaista je svaki poslanik imao prijatelje među poslanicima. A moj prijatelj među njima je moj otac Ibrāhīm, bliski prijatelj moga Gospodara.**" Zatim je proučio:

إِنَّ أَوْلَى النَّاسِ بِإِبْرَاهِيمَ لَلَّذِينَ اتَّبَعُوهُ وَهَذَا النَّبِيُّ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ

"Zaista su Ibrāhīmu najbliži ljudi oni koji su ga slijedili, i ovaj Poslanik i oni koji vjeruju. A Allāh je zaštitnik onih koji vjeruju." ^{324 325}

Od Ebū Hurejre, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je rekao: "**Rekao je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*: "Zaista Allāh ne gleda u vaša tijela niti u vaš imetak, već gleda u vaša srca i vaša djela."**

I kod njih dvojice se od Ibn Mes'ūda prenosi da je rekao: "*Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, je rekao: "Ja ću prije vas stići na Hawd, i podizaće se prema meni ljudi iz mog ummeta. Pa kada se sagnem da ih dohvatim, izgubiće se ispod mene, pa ću reći: "Zaista su, Gospodaru, ovo moji ashābi", pa će se reći: "Ti ne znaš šta su oni uveli poslije tebe"."*

I kod njih dvojice se od Ebū Hurejre prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: "**Volio bih da smo vidjeli našu braću.**" Rekoše: "*Zar mi nismo tvoja braća, o Allāhov Poslaniče?*" Rekao je: "**Vi ste moji ashābi, a moja braća su oni koji još nisu došli.**" Rekoše: "*Pa kako ćeš prepoznati one iz tvog ummeta koji još nisu došli?*" Rekao je: "**Šta mislite: Kada bi čovjek imao konje koji imaju bijele pruge na nogama i čelu, među konjima koji su crni, zar ih ne bi prepoznao?**" Rekoše: "*Naravno da bi*". Rekao je: "**Pa oni će doći bijelog čela i bijelih udova od uzimanja abdesta, a ja ću prije njih stići na Hawd. Na Sudnjem danu tjerće se ljudi od moga Hawda kao što se goni deva koja je zalutala. Ja**

³²² sūra El-Beqara, 132. ājet

³²³ sūra En-Nahl, 123. ājet

³²⁴ sūra Ālu 'Imrān, 68. ājet

³²⁵ hadīth bilježi et-Tirmidhī

ću ih dozivati: "Hajde, dođite!", pa će se reći: "Oni su zaista mjenjali nakon tebe", pa ću reći: "Daleko, daleko"."

I kod el-Buhārija stoji: **"Dok sam stajao ugledao sam skupinu, pa kada sam ih prepoznao izašao je čovjek između mene i njih i rekao je: "Hajde", pa sam upitao: "Kuda?" Reče: "Tako mi Allāha, u vatru", pa sam rekao: "A čime su to zaslužili?" Reče: "Oni su se povratili nakon tebe svojim stopama." Zatim je došla slijedeća skupina... (pa je spomenuo isto što i prije i rekao je:) ...I nisam vidio da se iko više spasio od njih, osim nekoliko njih, koliko je napuštenih deva."**

I kod njih dvojice (el-Buhārī i Muslim) u *hadīthu* od Ibn 'Abbāsa, Allāh bio zadovoljan obojicom, se prenosi da je rekao: **"Kažem kao što je rekao dobri rob:**

مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ^ع وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَا دُمْتُ فِيهِمْ^ط فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ
الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ^ع وَأَنْتَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ

"I ja sam njima svjedok bio dok sam među njima boravio, a kada si mi ti dušu uzeo ti si ih nadzirao. Ti sve nadzireš."³²⁶

I kod njih dvojice od Ibn 'Abbāsa od Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, se prenosi: **"Nema djeteta koje se rodi, a da se ne rodi na fitri (ispravnoj vjeri), pa ga njegovi roditelji učine Židovom ili kršćaninom ili vatropoklonikom, isto kao što životinje rađaju druge životinje bez nedostataka. Na njima nećete naći nedostataka sve dok ih vi ne naćinite."** A zatim je Ebū Hurejre proučio:

فَطَرَتُ اللَّهُ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا^ع

"Allāhova ispravna vjera na kojoj je ljude stvorio."^{327 328}

I od Hudhejfe, Allāh bio zadovoljan njime (se prenosi) da je rekao: **"Ljudi su pitali Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, o dobru, a ja sam ga pitao o zlu, bojeći se da me ne pogodi, pa sam rekao: "O Allāhov Poslaniče, mi smo bili u džāhilijetu i zlu, pa nam je Allāh dao ovo dobro, pa hoće li nakon ovog dobra doći zlo?" Rekao je: "Da", pa sam rekao: "A da li je posle tog zla dobro?" Rekao je: "Da, i u njemu je zlo." Upitao sam: "Šta je njegovo zlo?" Rekao je: "Ljudi koji će uzimati druge sunnete mimo moga sunneta i koji će uzimati drugu uputu mimo moje upute. Neke od njih ćete smatrati dobrim, neke lošim." Rekao sam: "Da li će posle ovog dobra doći loše?" Rekao je: "Da, slijepa smutnja i pozivači na vratima džehennema. Onaj ko im se na taj poziv odazove, ubaciće ga u džehennem." Rekao sam: "O Allāhov Poslaniče, opiši nam ih." Rekao je: "Ljudi naše boje kože koji će pričati našim jezikom". Rekao sam: "O Allāhov Poslaniče, šta mi naređuješ ako to doživim?" Rekao je: "Drži se**

³²⁶ sūra el-Mā'ide, 117. ājet

³²⁷ sūra er-Rūm, 30. ājet

³²⁸ hadīth je muttefekun 'alejh, tj. bilježe ga el-Buhārī i Muslim

džemā'ata muslimana i njihovog imāma." Rekao sam: "A šta ako ne bude džemā'ata niti imāma?" Rekao je: "Odvoji se od svih tih skupinā, a kad bi se uhvatio za korijen drveta i bio u tom stanju dok ti ne dođe smrt" " ³²⁹, a Muslim bilježi i dodatak: "A zatim šta?" Rekao je: "Izaći će Dedždžāl, a sa njim će biti rijeka i vatra, pa onaj ko upadne u njegovu vatru – garantovana mu je nagrada." Rekao sam: "Šta je nakon toga?" Rekao je: "Nastupiće Sudnji dan."

Rekao je Ebū 'Alija: "Podučavajte se islāmu, pa kada se podučite islāmu, nemojte se od njega okretati. I držite se pravog puta, a to je islām. I nemojte sa pravog puta skretati ni desno ni lijevo. I držite se sunneta vašeg Poslanika i pazite se strasti."

Razmisli o ovom govoru Ebū 'Alije, kako je samo izvrstan. I vidi koje je to njegovo vrijeme u kojem je upozoravao na strasti, koje ko bude slijedio – okrenuo se od islāma, i kako je islām protumačio sunnetom, i kako se za prvake tabi'īnā i njihove učenjake bojao da ne napuste Knjigu i sunnet. Tada će ti postati jasno značenje Govora Allāha Uzvišenog:

إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمَ

"Kada mu je Gospodar njegov rekao: "Pokori se"." ³³⁰

I Njegov Govor:

وَوَصَّىٰ بِهَا إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ بَنِيَّ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ لَكُمْ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ

"I Ibrāhīm je, kao i Ja'qūb, to ostavio u emānet sinovima svojim: "Sinovi moji, Allāh vam je odabrao vjeru, i nemote umrijeti drugačije nego kao muslimani." ³³¹

I Allāhov Govor:

وَمَنْ يَرْغَبْ عَن مِّلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَن سَفِهَ نَفْسَهُ

"A ko se okreće od *milleta* Ibrāhīmovog, osim onaj ko je razum izgubio?"³³²

I njima slične velike osnove koje su osnova osnovā, a po pitanju kojih su ljudi u *gafletu* (nemaru). I njihovim razumijevanjem postaje jasno značenje *hadītha* u ovom i sličnim poglavljima. A što se tiče ljudi koje ove i slične stvari čitaju, bezbrižni u uvjereni da se one ne odnose na njih i misle da se one odnose na one koji su bili prije, pa se ne boje Allāhove spletke; pa, Allāhove spletke se ne boji osim narod koji je propao.

³²⁹ hadīth bilježe el-Buhari i Muslim

³³⁰ sūra el-Beqara, 131. ājet

³³¹ sūra el-Beqara, 132. ājet

³³² sūra el-Beqara, 130. ājet

I od Ibn Mes'ūda, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je rekao: "Nacrtao je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, liniju, pa je rekao: "**Ovo je Allāhov put**". Zatim je nacrtao više linija sa njene desne i lijeve strane, pa je rekao: "**Ovo su putevi. Na svakom od njih je šejtān koji u njega poziva**", pa je proučio:

وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِ

"**Zaista je ovo Moj pravi put, pa ga slijedite i ne slijedite puteve, pa da vas od Njegovog puta odvoje.**"

333 334

Poglavlje: Šta je došlo o tome da će islām postati stran i o vrijednosti "stranaca"

I Allāhov, Uzvišen neka je, Govor:

فَلَوْلَا كَانَ مِنَ الْقُرُونِ مِن قَبْلِكُمْ أُولُوا بَقِيَّةَ يَنهَوْرَبَ عَنِ الْفَسَادِ فِي الْأَرْضِ إِلَّا قَلِيلًا مِّمَّنْ أُخِئْنَا مِنْهُمْ

"**A zašto je među narodima prije vas bilo samo malo čestitih, koji su branili da se na Zemlji nered čini, a koje smo mi spasili?**"³³⁵

I od Ebū Hurejre se prenosi od Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*: "**Islām je počeo stran i ponovo će biti stran; pa blago strancima.**"³³⁶ Ibn Mesuda prenosi u kojem stoji: "**Ko su stranci?**" Rekao je: "**Oni koji se odvoje od plemena i oni koji popravljaju ljude kada se iskvaru.**"³³⁷

I et-Tirmidhī bilježi *hadīth* od Kethīra ibn 'Abdullāha, od njegovog oca, od njegovog djeda: "**Pa blago strancima koji popravljaju ono što su ljudi iskrivili od mog sunneta.**"

I od Ebu Umeje se prenosi da je rekao: "**Pitao sam Ebū Sa'lebe: "Šta kažeš za ovaj ājet:**

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا عَلَيْكُمْ أَنفُسَكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مَن ضَلَّ إِذَا أَهْتَدَيْتُمْ

"**O vi koji vjerujete, čuvajte sami sebe. Neće vam naškoditi oni koji su zalutali ako ste vi na uputi.**"³³⁸

Što se njega tiče, tako mi Allāha, pitao sam o njemu onoga ko zna, pitao sam Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, pa je rekao: "**Naprotiv, naređujte dobro i odvrćajte od zla, sve dok ne vidite da se škrtošći pokorava i da se slijede strasti, da se daje prednost ovom svijetu i da je svako zadivljen svojim mišljenjem. Tada se o sebi zabavi i odvoj se od svijeta. Zaista nakon vas dolaze dani u kojima će strpljiv biti kao onaj ko je uhvatio žeravicu. Onaj ko u njima bude radio, imaće nagradu**

³³³ sūra el-En'ām, 153. ājet

³³⁴ hadīth bilježe imām Ahmed i en-Nesā'ī

³³⁵ sūra Hūd, 116. ājet

³³⁶ hadīth bilježi imām Muslim

³³⁷ hadīth bilježi imām Ahmed

³³⁸ sūra el-Mā'ide, 105. ājet

pedeset ljudi koji će raditi djela kao što ih vi radite." Rekosmo: "Pedeset nas ili njih?" Rekao je: "Od vas"." ³³⁹

I Ibn Wedah ovo značenje prenosi u *hadīthu* od Ibn 'Umera, a *hadīth* glasi: **"Zaista poslije vas dolaze dani, u njima će onaj ko je strpljiv i ko se drži svoje vjere kao što se vi danas držite imati nagradu kao vas pedeset."** Zatim je rekao: Obavijestio nas je Muhammed ibn Se'īd, obavijestio nas je Esed, rekao je Sufjān ibn 'Ujejne, od Basrija, od Se'īda koji ga podiže do Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, da je rekao: **"Vi ste danas na jasnom dokazu od vašeg Gospodara, naređujete dobro i odvrćate od zla i borite se na Allāhovom putu, i nisu se kod vas pojavile dvije muke: muka neznanja i muka ljubavi prema životu, i vi ćete se od toga okrenuti. Pa ko se tada bude držao Knjige i sunneta, imaće nagradu pedesetorice."** Rečeno je: "Od njih?" Rekao je: **"Ne, već od vas."**

On, također, prenosi lanac od Muafirija da je rekao: **"Rekao je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*: "Blago strancima koji se drže Allāhove Knjige kada bude ostavljena i koji rade po sunnetu kada se ugasi."**

Poglavlje o upozoravanju na novotarije...

Od 'Irbāda ibn Sārije se prenosi da je rekao: **"Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, nam je držao izvanredan govor, pa smo rekli: "O Allāhov Poslaniče, kao da je to govor onoga ko se oprašta, pa nas posavjetuj". Rekao je: "Savjetujem vam strah od Allāha, Silnog i Veličanstvenog, i poslušnost i pokornost, pa makar vam zapovjednik bio rob. Oni od vas koji budu poživljeli, vidjeće brojna razilaženja. Pa se držite moga sunneta i sunneta pravednih i upućenih halifā. Njega se prihvatite kutnjacima, a bojte se uvedenih stvari, jer je svaka novotarija zabluda."** ³⁴⁰

I od Hudhejfe se prenosi: **"Bilo koji 'ibādet koji nisu praktikovali ashābi Muhammeda, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, nemojte ga praktikovati, jer prvi nisu ostavili posljednjima prostora za mišljenje. I bojte se Allāha, skupino učača, i uzmite put onih koji su bili prije vas."** ³⁴¹

I kaže Dārimi: **"Obavjestio nas je Hakem ibn Mubārek, obavjestio nas je 'Amr ibn Jahjā da je rekao: "Čuo sam mog oca da priča od njegovog oca, rekao je: "Sjedili smo pred vratima 'Abdullāha ibn Mes'ūda prije jacije-namāza, pa kada bi izašao, otišli bismo sa njim do mesdžida, pa nam je došao Ebū Mūsā el-Eš'arī, pa je rekao: "Da li je izašao Ebū 'AbdurRahmān?" Rekli smo: "Nije", pa je sjeo sa nama. Kada je izašao, rekao je: "O Ebū 'AbdurRahmāne, zaista sam u mesdžidu vidio stvar koju sam prezreo i nisam vidio, hvala Allāhu, ništa osim hajr." Rekao je: "A šta je to?", pa je rekao: "Ako poživiš, vidjećeš ga: vidio sam u mesdžidu ljude koji, sjedeći u halkama, čekaju namāz. U svakoj halki je čovjek i u rukama su im kamenčići, pa kaže: "Donesite tekbīr sto puta", pa oni donesu tekbīr sto puta, pa im kaže: "Recite: "Lā ilāhe illAllāh" sto puta", pa oni kažu "Lā ilāhe illAllāh" sto puta, pa im kaže: "Recite "SubhānAllāh" sto puta", pa oni kažu "SubhānAllāh" sto puta." Rekao je: "Pa šta si im rekao?" Rekao je: "Nisam im ništa rekao, čekam tvoje naređenje". Rekao je: "Zar im nisi naredio da broje svoja loša djela i zagarantovao im da im neće nestati ništa od dobrih djela?" Zatim se uputio prema halki dok nije do nje došao, pa je**

³³⁹ hadīth bilježe Ebū Dāwūd i et-Tirmidhī

³⁴⁰ Rekao je et-Tirmidhī: hadīth je hasenus-sahīh.

³⁴¹ hadīth bilježi Ebū Dāwūd

rekao: "Šta je ovo?" Rekli su mu: "Kamenčići kojima brojimo tekbīre, tehlīle i tesbīhe", pa je rekao: "Izbrojte svoja loša djela, a ja vam garantujem da vam od dobrih djela ništa propasti neće. I sudite, o ummete Muhammedov! Šta vas je tako brzo odvelo u propast? Ovo oko vas su ashābi Muhammeda, sallallāhu 'alejhi we sellem, još uvijek među vama. I ovo je njegova odjeća koja još nije propala i njegovo posuđe koje se još nije porazbijalo. I tako mi Onoga u Čijoj je Ruci moja duša, ili ste vi na putu boljem od puta Muhammeda, sallallāhu 'alejhi we sellem, ili ste otvorili vrata zablude". Rekoše: "Tako nam Allāha, o Ebū 'AbdurRahmāne, nismo htjeli ništa drugo do hajr", pa je rekao: "A koliko je onih koji žele hajr, ali ga ne ostvare? Zaista nam je Allāhov Poslanik kazivao da će jedan narod učiti Qur'ān, ali on neće prelaziti njihove grkljane. Tako mi Allāha, kao da je većina njih od vas", pa je 'Amr ibn Seleme rekao: "Vidjeli smo većinu ovih da su nas ranjavali na dan Nehrevana, zajedno sa haridžijama."

I na kraju: Hvala Allāhu, Gospodaru svih svjetova!

خمسون سؤالاً وجواباً في العقيدة

PEDESET PITANJA I ODGOVORA O
'AQĪDI

Dokazi tewhīda**1. Koje su to tri osnove koje svaki čovjek mora spoznati?**

Rob mora spoznati svoga Gospodara, svoju vjeru i svoga Poslanika.

2. Ko je tvoj Gospodar?

Moj Gospodar je Allāh. On je Onaj Koji me je odgojio i Koji me održava, i Koji održava sve svjetove Svojom dobrotom. On je Onaj Koga obožavam i ja mimo Njega nemam nikoga drugog koga obožavam. A dokaz za to imam u Njegovom Govoru, Uzvišen neka je:

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

"Hvala Allāhu, Gospodaru svjetova." ³⁴²

A sve osim Allāha je "svjet", i ja sam također jedan od tih svjetova.

3. Šta znači 'Gospodar' (er-Rabb) ³⁴³?

Istinski Vlasnik, Onaj Koji se istinski obožava i Koji svim upravlja, Jedini koji zaslužuje da se obožava.

4. Kako si spoznao svoga Gospodara?

Spoznao sam ga putem Njegovih *znakova* i putem Njegovih stvorenja. A od Njegovih *znakova* su noć i dan, Sunce i Mjesec. A neka od njegovih stvorenja su: sedam nebesa i oni koji su na njima i sedam zemalja i oni koji su na njima i sve što je između toga. A dokaz za to je Njegov Govor, Uzvišen neka je:

وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ
إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ

"Među znamenjima Njegovim su noć i dan, i Sunce i Mjesec. Ne padajte licem na tle ni pred Suncem ni pred Mjesecom, već padajte licem na tle pred Allāhom, koji ih je stvorio, ako želite da samo Njega obožavate." ³⁴⁴

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشَى اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا
وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ ۗ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ ۗ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ

³⁴² sūra el-Fātiha 1. ājet

³⁴³ Kada se riječ "rabb" spomene sama, ona obuhvata značenje riječi "ilāh", a kada se spomene uz nju, riječ "rabb" obuhvata značenje gospodarstva, a riječ "ilāh" značenje božanstva. U ājetu o "ugovoru" Uzvišeni Allāh obaviještava da je Ādemovo potomstvo upitao: "E lestu bi rabbikum?", tj. "Zar Ja nisam vaš Gospodar?", a ime Gospodar (Rabb) u ovom ājetu svakako obuhvata značenje Boga (Ilah) i Gospodara (Rabba).

³⁴⁴ sūra el-Fussilet, 37. ājet

"Gospodar vaš je Allāh, Koji je nebesa i Zemlju u šest vremenskih razdoblja stvorio, a onda se nad 'Aršom' uzvisio. On tamom noći prekriva dan, koji ga u stopu prati, a Sunce i Mjesec i zvijezde su potčinjeni Njegovoj volji. Samo Njemu pripada stvaranje i naređivanje! Uzvišen neka je Allāh, Gospodar svjetova!"³⁴⁵

5. Koja je tvoja vjera?

Moja vjera je *islām*. A *islām* je predanost i pokornost Allāhu jednom. A dokaz za to je Allāhov Govor:

إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ

"Jedina kod Allāha priznata vjera je *islām*."³⁴⁶

i Allāhov Govor:

وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَسِرِينَ

"A onaj koji želi neku drugu vjeru osim *islāma*, neće mu biti primljena, i on će na onom svijetu nastradati."³⁴⁷

i Allāhov Govor:

الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا

"Danas sam vam vjeru vašu usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam *islām* bude vjera."³⁴⁸

6. Na čemu se gradi ova vjera?

Gradi se na pet stubova: Svjedočenju da nema istinskog boga koji se smije obožavati osim Allāha i da je Muhammed Njegov rob i Njegov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, čuvanju *namāza*, davanju *zekāta*, postu mjeseca *ramazāna* i obavljanju *hadždža* ako za to imaš mogućnosti.

7. Šta je to *īmān*?

Īmān je da vjeruješ u Allāha, Njegove meleke, knjige, Poslanike i Sudnji dan i da vjeruješ u odredbu, dobru i lošu. Dokaz za to je u Allāhovom govoru:

ءَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ

³⁴⁵ sūra el-E'rāf, 54. ājet

³⁴⁶ sūra Ālu 'Imrān, 19. ājet

³⁴⁷ sūra Ālu 'Imrān, 85. ājet

³⁴⁸ sūra el-Mā'ide, 3. ājet

"Poslanik vjeruje u ono što mu je od Gospodara njegova objavljeno, i vjernici. Svi oni vjeruju u Allāha, meleke Njegove, knjige Njegove i poslanike Njegove." ³⁴⁹

8. Šta je to *ihsān*?

Ihsān je da obožavaš Allāha kao da ga vidiš, jer iako ti Njega ne vidiš, On tebe vidi. Dokaz za to je Allāhov Govor:

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ

"Allāh je zaista na strani onih koji se Allāha boje i koji dobra djela čine." ³⁵⁰

9. Ko je tvoj Poslanik?

Moj Poslanik je Muhammed ibn 'Abdullāh ibn 'AbdulMuttalib ibn Hāšim. Hāšim je od Qurejšija, Qurejšije su od Kenānija, a Kenānije su od Arapa. Arapi su potomci Ismā'īla sina Ibrāhīmovog. Ismā'īl je prema tome Ibrāhīmov potomak, a Ibrāhīm je od potomstva Nūha, '*alejhis-selām*."

10. Šta je prvo što mu je objavljano kao vjerovjesniku i šta je prvo što mu je objavljeno kao Poslaniku?

Prvo što mu je objavljeno kao vjerovjesniku bila je *sūra Iqre'*, a prvo što mu je objavljeno kao Poslaniku bila je *sūra el-Muddeththir*.

11. Koja je Poslanikova *mu'džiza*?

Najveća Poslanikova *mu'džiza* je ovaj Qur'ān, jer su sva stvorenja nemoćna da dođu sa jednom *sūrom* sličnoj onima iz Qur'āna. Nisu uspjeli da dođu sa sličnom *sūrom* uprkos njihovom dobrom poznavanju jezika i velikom broju istaknutih pojedinaca. Nisu uspjeli da dođu sa sličnom *sūrom* uprkos žestini neprijateljstva koje su gajili prema njemu i prema onima koji su ga sljedili. Dokaz za to je Allāhov govor:

وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ ۚ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِمَّنْ دُونِ اللَّهِ ۚ إِنَّ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

"A ako sumnjate u ono što objavljujemo robu Svome, načinite vi jednu *sūru* sličnu objavljenim njemu, a pozovite i božanstva vaša, osim Allāha, ako istinu govorite." ³⁵¹

I u drugom *ājetu* Allāhov govor:

قُلْ لَئِنْ أَجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَآ يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ ۚ وَلَوْ كَانَتْ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا

"Reci: Kad bi se svi ljudi i *džinni* udružili da sačine jedan ovakav Qur'ān, oni ne bi sačinili sličan, pa makar jedni drugima pomagali." ³⁵²

³⁴⁹ *sūra el-Beqara*, 285. *ājet*

³⁵⁰ *sūra en-Nahl*, 128. *ājet*

³⁵¹ *sūra el-Beqare*, 23. *ājet*

12. Šta je dokaz da je on Allāhov Poslanik?

Allāhov Govor:

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَلَا يَنْفَكُونَ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَمْ لَكُمْ آلِهَةٌ غَيْرُ اللَّهِ لَا يَدْعُوا إِلَّا اللَّهَ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ
وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَلَا يَنْفَكُونَ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَمْ لَكُمْ آلِهَةٌ غَيْرُ اللَّهِ لَا يَدْعُوا إِلَّا اللَّهَ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ

"Muhammed je samo poslanik, a i prije njega je bilo poslanikā. Ako bi on umro ili ubijen bio, zar biste se stopama svojim vratili? Onaj ko se stopama svojim vrati neće Allāhu nimalo nauditi, a Allāh će zahvalne sigurno nagraditi." ³⁵³

I Allāhov Govor:

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا

"Muhammed je Allāhov poslanik, a njegovi sljedbenici su strogi prema nevjernicima, a samilosni među sobom. Vidiš ih kako rukū' i sedždu čine..." ³⁵⁴

13. Šta je dokaz vjerovjesništva Muhammeda, sallallāhu 'alejhi we sellem?

Dokaz da je Muhammed vjerovjesnik je Allāhov Govor:

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ

"Muhammed nije roditelj nijednom od vaših ljudi, nego je Allāhov poslanik i posljednji vjerovjesnik. A Allāh sve dobro zna." ³⁵⁵

Ovi ājeti, pored toga što su dokaz njegovog poslanstva, dokaz su i za to da je on poslednji poslanik.

14. Šta je ono sa čime je Allāh poslao Muhammeda, sallallāhu 'alejhi we sellem?

'Ibādet jednom Allāhu koji nema sudruga i da ljudi ne uzimaju druga božanstva pored Allāha, i da im zabrani da obožavaju stvorenja poput meleka, poslanika, dobrih ljudi, drveća, kamenja i ostalih stvorenja. Kao sto kaže Allāh, Uzvišen neka je:

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنْهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ

"Prije tebe nijednog poslanika nismo poslali, a da mu nismo objavili: "Nema boga osim Mene, zato Mene obožavajte." ³⁵⁶

³⁵² sūra el-Isrā', 88. ājet

³⁵³ sūra Ālu 'Imrān, 144. ājet

³⁵⁴ sūra el-Feth, 29. ājet

³⁵⁵ sūra el-Ahzāb, 40. ājet

³⁵⁶ sūra el-Enbijā', 25. ājet

I kaže:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: "Allāhu 'ibādet činite, a *tāgūta* se klonite!" ³⁵⁷

I kaže:

وَسَأَلَ مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَا أَجَعَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ إِلَهًا يُعْبَدُونَ

"Pogledaj u odredbama objavljenim poslanicima Našim, koje smo prije tebe slali, da li smo naredili da, mimo Milostivog, 'ibādet čine božanstvima nekakvim." ³⁵⁸

I kaže:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

"Džinne i ljude sam stvorio samo zato da Mi 'ibādet čine." ³⁵⁹

Iz ovoga postaje jasno da Allāh nije stvorio robove (ni zbog čega drugog), osim da ga obožavaju i da je svojim robovima poslao poslanike da bi im to naredili.

15. Šta je razlika između *tewhīda rububijeta* i *tewhīda ulūhijeta*?

Tewhīd rububijeta podrazumjeva radnju Gospodara, kao što je: stvaranje i opskrbljivanje, davanje života i smrti, spustanje kiše i klijanje plodova i upravljanje svim stvarima.

Tewhīd ulūhijeta podrazumjeva radnju robova, kao što su: dova, strah, nada, oslanjanje, težnja i strahovanje, zavjetovanje i traženje pomoći u bezizlaznoj situaciji, i druge vrste 'ibādeti.

16. Koji su to 'ibādeti, koje nije ispravno uputiti nikome drugom mimo Allāha?

Neki od njih su: dova, traženje pomoći, klanje kurbana, zavjetovanje, strah i nada, ljubav, bogobožnost, težnja i strahovanje, obožavanje, *rukū'*, *sedžda*, skrušenost, poniznost i veličanje koje predstavlja jedan od vidova obožavanja.

17. Koja je najvažnija naredba koju je Allāh naredio? I koja je najveća zabrana koju je zabranio?

Najvažnija naredba kojom nas je Allāh zadužio je ispoljavanje Njegove jednoće kroz 'ibādet Njemu, a najveća zabrana koju nam je propisao je zabrana *širka*. A *širk* je upućivanje dove nekome drugom mimo Allāha ili upućivanje nekome drugom bilo kog vida 'ibādeti. Pa onaj ko uputi neki 'ibādet nekome drugom mimo Allāha, uzeo ga je za Gospodara i za božanstvo mimo Allāha, i pripisao je Allāhu sudruga.

³⁵⁷ sūra en-Nahl, 36. ājet

³⁵⁸ sūra ez-Zuhruf, 45. ājet

³⁵⁹ sūra edh-Dhārijāt, 56. ājet

18. Koja su to tri pitanja koja je obaveza naučiti i po njima raditi?

Prvo: Da nas je Allāh stvorio i opskrbio i da nas nije same sebi prepustio. Naprotiv, poslao nam je poslanika, pa ko mu se pokori – ući će u džennet, a ko mu se usprotivi – ući će u vatru.

Drugo: Allāh nije zadovoljan da se nekomu pored Njega upućuje *'ibādet*, makar to bio bliski melek ili poslanik kojeg je poslao.

Treće: Ko se pokori poslaniku i obožava Allāha jednog, nije mu dozvoljeno da podržava i da prijateljuje sa onima koji se Allāhu suprostavljaju, makar bili njegovi najbliži rođaci.

19. Šta znači riječ Allāh?

Znači: Onaj koji nad svim svojim stvorenjima ima svojstva božanstvenosti i pravo da bude obožavan.

20. Zbog čega te je Allāh stvorio?

Da bi Njemu *'ibādet* upućivao.

21. U čemu se ogleda upućivanje ibadeta Njemu?

U *tewhīdu* i pokornosti njemu.

22. Šta je dokaz tome?

Dokaz je Allāhov govor:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

"Džinne i ljude sam stvorio samo zato da Mi *'ibādet* čine." ³⁶⁰

23. Šta je prvo što nam je Allāh učinio obaveznim?

Kufr u *tāgūta* i *īmān* u Allāha, a dokaz za to je Allāhov Govor:

لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ ۗ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ ۚ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمَرْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا
أَنْفِصَامَ لَهَا ۗ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

"Nema prisile u vjeru, pravi put se jasno razlikuje od zablude! Onaj učini *kufr* (ne vjeruje) u *tāgūta*, a vjeruje u Allāha – drži se za najčvršću vezu, koja se neće prekinuti. – A Allāh sve čuje i zna." ³⁶¹

³⁶⁰ sūra edh-Dhārijāt, 56. ājet

³⁶¹ sūra el-Beqare, 256. ājet

24. Šta je "najčvršća veza" koja je spomenuta u ājetu?

To je šehādet "Lā ilāhe illAllāh". "Lā ilāhe" znači negacija, a "illAllāh" potvrda.

25. Na šta se ovde misli pod negacijom i potvrdom?

Negacija svega što se obožava mimo Allāha i potvrda da se 'ibādet upućuje samo Allāhu.

26. Šta je dokaz tome?

Dokaz je Allāhov Govor:

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ

"A kad Ibrāhīm reče ocu svome i narodu svome: "Ja sed odričem onih kojima vi 'ibādet upućujete..."

³⁶²

Ovdje je dokaz negacije, a dokaz potvrde je u Allāhovom Govoru:

إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيِّدِي

"... (odričem ih se) osim Onoga Koji me je stvorio, jer će mi On, doista, na pravi put ukazati." ³⁶³

27. Koliko ima tāgūtā?

Ima ih puno, a njihovih glavā je pet: Iblis, neka je Allāhovo prokletsvo na njega, onaj ko se obožava a zadovoljan je time, onaj koji poziva ljude da ga obožavaju, onaj ko tvrdi da poznaje nešto od gajba, i onaj ko sudi mimo onoga šta je Allāh objavio.

28. Koje je najbolje djelo poslije dva šehādetā?

Najbolje djelo posle njih je *namāz* koji ima svoje *šartove* (uslove), *rukнове* (stubove) i *wādžibe* (obaveze).

Najvažniji *šartovi* (uslovi) *namāza* su: *Islām*, razum, razboritost, uklanjanje nečistoće, pokrivanje stidnog mjesta i okretanje prema *kibli*, nastupanje namaskog vremena i *nijjet*.

Ruknova (stubova) *namāza* je četrnaest: Stajanje, za onoga ko je u stanju da stoji, početni *tekbīr*, učenje el-Fātihe i *rukū'*, vraćanje sa *rukū'a* i *sedžda* na sedam kostiju (djelova tijela), uspravljanje sa *sedžde* i sjedenje između dvije *sedžde*, smirenost i ovaj redosljed prilikom njihovog obavljanja, zadnji *tešehud* i sjedenje prilikom njega, *salawāti* na Poslanika i predavanje *selāma*.

Namaskih *wādžiba* je osam: Svi *tekbīri* osim početnog *tekbīra*, izgovaranje riječi: "*Subhāne rabbijel-'Adhīm*" (Čist od svih mahana je Gospodar moj Veličanstveni) prilikom obavljanja *rukū'a*, izgovaranje riječi: "*Semi'Allāhu limen hamideh*" (Allāh čuje onoga ko Ga hvali) kako za *imāma* tako i za

³⁶² sūra ez-Zuhruf, 26. ājet

³⁶³ sūra ez-Zuhruf, 27. ājet

onoga ko sām klanja, izgovaranje riječi: "*Rabbenā we lekel-hamd*" (Gospodaru naš, tebi neka je hvala) za imāma, onoga ko klanja za imāmom i onoga ko klanja sām, izgovaranje riječi: "*Subhāne rabbijel-E'alā*" (Čist od mahana je Gospodar moj Uzvišeni), izgovaranje riječi: "*Rabbi gfirli*" (Allāhu, oprosti mi) između dvije *sedžde*, prvi *tešehud* i sjedenje prilikom njega. Stvari koje su mimo ovoga spadaju u *sunnete*, bilo da su to rječi ili djela.

29. Hoće li Allāh proživjeti stvorenja nakon smrti i obračunavati ih za njihova djela, bilo da su hrđava ili dobra? I (hoće li) uvesti onoga ko mu je pokoran bio u džennet, a onoga ko nije vjerovao i koji je pored Allāha nekom drugom 'ibādet činio učiniti stanovnikom vatre?

Biće tako, a dokaz za to je Allāhov Govor:

رَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُبْعَثُوا قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبُّونَ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَٰلِكَ عَلَىٰ اللَّهِ يَسِيرٌ

"Nevjernici tvrde da neće biti oživljeni. Reci: "Hoćete, Gospodara mi moga, sigurno ćete biti oživljeni, pa ćete o onome što ste radili, doista, biti obavješteni!" – a to je Allāhu lahko." ³⁶⁴

i Allāhov Govor:

مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَىٰ

"Od zemlje vas stvaramo i u nju vas vraćamo i iz nje ćemo vas po drugi put izvesti." ³⁶⁵

A pored ovih, o tome u Qur'ānu postoje brojni drugi *ājeti* koje je teško i nabrojati.

30. Kakav je u tim *ājetima propis* onoga ko zakolje nešto u nečije drugo ime, mimo Allāha?

Propis takvoga je da je on nevjernik i otpadnik i da nije dozvoljeno jesti ono što je on zaklao, jer su se kod takvog našle dvije zapreke:

Prva: To meso je meso koje je zaklao *murted* (otpadnik), a meso koje je zaklao *murted* nije dozvoljeno po konsenzusu.

Druga: Takvo meso ima propis onoga sto je zaklano u nečije drugo ime mimo Allāha, a Allāh je to zabranio u *ājetu*:

قُلْ لَا أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَىٰ طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خِنزِيرٍ فَإِنَّهُ

رَجَسٌ أَوْ فَسَقًا أَهْلًا لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ

"Reci: "Ja ne vidim u ovome što mi se objavljuje da je ikome zabranjeno jesti ma šta drugo osim strvi, ili krvi koja ističe, ili svinjskog mesa – to je doista pogano – ili što je kao grijeh zaklano u nečije drugo, a ne u Allāhovo ime." ³⁶⁶

³⁶⁴ sūra et-Tegābun, 7. ājet

³⁶⁵ sūra Tā-Hā, 55. ājet

31. Koje su vrste širka?

Njegove vrste su slijedeće: Traženje od mrtvih da ispune neku potrebu, traženje pomoći od mrtvih i obraćanje njima. Ovo je osnova *širka* svih svjetova. Mrtvacu su njegova djela prekinuta i završena i on ne može sebi pribaviti neku korist ili od sebe odagnati štetu, a kamoli da može pomoći onome ko od njega traži pomoć ili traži da mu bude posrednik kod Allāha. To proizilazi iz neznanja kod takvih ljudi po pitanju zagovornika i onih kojima će zagovorništvo biti uslišano kod Allāha. Kod Allāha, *subhānehu we te'ālā*, niko neće moći zagovarati osim nakon Njegovog dopuštanja, a Allāh nije učinio trženje *šefā'ata* od drugih mimo Njega razlogom zbog kojeg će *šefā'at* dopustiti, već je razlog dopuštanja *šefā'ata* nekoj osobi potpunost njegovog *tewhīda*. Tako je ovaj *mušrik* učinio stvar (*širk*) koja mu *šefā'at* kod Allāha čini zabranjenim.

A *širka* ima dvije vrste: *Širk* koji izvodi iz *milleta* (vjere), a to je veliki *širk*, i *širk* koji ne izvodi iz *milleta*, i to je mali *širk*, kao što je *širk* pretvaranja.

32. Koje su vrste nifāqa i njihova definicija?

Nifāq se dijeli na dvije vrste: *nifāq* u ubjeđenju i *nifāq* u djelima.

Nifāq u ubjeđenjima spomenut je na ne jednom mjestu u Qur'ānu. Takvima je Allāh pripremio najniže stepene *džehenema*.

Nifāq u djelima spomenut je u *hadīthu* Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*: "**Kod koga se nađu četiri osobine taj je pravi munāfiq, a kod koga bude jedna od njih takav ima osobinu munāfiqa, sve dok je ne ostavi: Ko kada govori laže, kada obeća pronevjeri, kada se raspravlja vrijeđa (prelazi granicu) i kada mu se nešto povjeri on to iznevjeri.**"

Kao u Poslanikovom, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, govoru:

"Tri su znaka munāfiqa: Ko kada govori laže, kada nesto obeća ne ispuni i kada mu se nešto povjeri on to pronevjeri."

Neki od dobrih ljudi su rekli:

"Ovakav nifāq se ponekad može spojiti sa osnovom islāma. Međutim, ako se to stalno ponavlja i upotpuni, onda to može njegovog počinioaca potpuno izvesti iz islāma pa makar takav klanjao i postio, i tvrdio da je musliman. Jer imān zaista odvraća od ovakvih nedostataka. Pa ako se desi da se ova svojstva upotpune kod roba i nema kod njega ničega što ga od ovih svojstava odvraća, takav neće biti (ništa drugo), osim pravi munāfiq.

³⁶⁶ sūra el-En'ām, 145. ājet

33. Koji je drugi stepen među stepenima vjere islāma?

To je *īmān*.

34. Koliko je ogranaka *īmāna*?

Ima ih sedamdeset i nekoliko. Najveći od njih je govor "*Lā ilāhe ilAllāh*", a najniži je uklanjanje smetnje s puta. I stid je jedan od ogranaka *īmāna*.

35. Koliko je stubova *īmāna*?

Stubova *īmāna* je šest: Da vjeruješ u Allāha, njegove meleke, knjige, poslanike, i Sudnji dan i da vjeruješ u odredbu bila dobra ili loša.

36. Koji je treći stepen među stepenima vjere Islāma?

To je *ihsān*, i on ima jedan stub, a to je: Da obožavaš Allāha kao da ga vidiš jer iako ti Njega ne vidiš, On tebe vidi.

37. Hoće li ljudi biti obračunavani i nagrađivani za svoja djela nakon proživljenja ili neće?

Hoće, biće obračunavani i nagrađivani za svoja djela, a dokaz je Allāhov govor:

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسْتَفُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى

"Allāhovo je sve što je na nebesima i što je na Zemlji – da bi, prema onome kako su radili, kaznio one koji rade zlo, a najljepšom nagradom nagradio one koji čine dobro."³⁶⁷

38. Kakav je propis onoga ko poriče proživljenje?

Propis takvog je da je nevjernik, a dokaz za to je Allāhov govor:

زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُبْعَثُوا قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَلِكُمْ عَلَىٰ اللَّهِ يَسِيرٌ

"Nevjernici tvrde da neće biti oživljeni. Reci: "Hoćete, Gospodara mi moga, sigurno ćete biti oživljeni, pa o onome šta ste radili, doista, biti obavješteni!", a to je Allāhu lahko."³⁶⁸

39. Je li ostao ummet, a da im Allāh nije poslao poslanika koji će im narediti da Allāha jednog obožavaju, a da se *tāgūta* klone?

Nije ostao ummet, a da mu Allāh nije poslao poslanika. Dokaz za to je Allāhov Govor:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ آعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الْكُفْرَ وَالشِّرْكَاتِ

³⁶⁷ sūra en-Nedžm, 31. ājet

³⁶⁸ sūra et-Tegābun, 7. ājet

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: "Allāhu 'ibādet činite, a tāgūta se klonite!"³⁶⁹

40. Koje su to vrste tewhīda?

Tewhīd rububijeta, i to je *tewhīd* koji su potvrđivali nevjernici kao što je u Allāhovom Govoru:

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ

"Upitaj: "Ko vas hrani s neba i iz zemlje, čije su djelo sluh i vid, ko stvara živo iz neživog, a pretvara živo u neživo, i ko upravlja svim"? – "Allāh"! – reći će oni, a ti reci: "Pa zašto Ga se onda ne bojite?""³⁷⁰

Tewhīd uluhijeta podrazumjeva upućivanje svih vrsta 'ibādeti od svih Allāhových stvorenja samo Allāhu jednom, jer je *ilāh* (*ilāh-ulūhijet*) u jeziku Arapa onaj kome se upućuje 'ibādet. I govorili su da je Allāh bog svih bogova, ali su pored njega uzimali druga božanstva, poput dobrih ljudi i meleka, i govorili su: "Zaista je Allāh ovim zadovoljan i oni će se za nas kod Allāha zauzimati".

Tewhīd svojstava: Pa ni *tewhīd rububijeta* ni *tewhīd ulūhijeta* nisu ispravni ako se ne potvrde *svojstva*, pa su zbog toga nevjernici pametniji od onih koji poriču svojstva.

41. Šta je moja obaveza kada mi Allāh nešto naredi?

Obaveza ti je da uradiš sedam stvari:

Prvo: spoznaja te stvari, drugo: ljubav prema njoj, treće: namjera da je uradiš, četvrto: izvršavanje onoga što se traži, peto: da bude izvršeno iskreno i tačno, šesto: oprez kako se ne bi upalo u ono što dato djelo poništava, sedmo: ustrajnost na tome.

42. Ako čovjek spozna da je Allāh naredio tewhīd i zabranio širk, da li se i na tu naredbu odnosi ovih sedam stvari?

Prvi stepen: Većina ljudi zna da je *tewhīd* istina i da je *širk* laž, međutim od toga se okreću i o tome ne pitaju! I znaju da je Allāh zabranio kamatu, međutim kupuju i prodaju i ne pitaju! I znaju da je Allāh zabranio da se jede imetak siročeta i da je dozvolio da se jede *halāl* imetak, međutim upravljaju imetkom siročeta i ne pitaju!

Drugi stepen: Ljubav prema onome što je Allāh objavio, a onaj ko to mrzi je zanevjerovao. A većina ljudi ne voli poslanika i mrzi ga i mrzi ono sa čim je došao, pa čak i ako znaju da je Allāh to objavio.

Treći stepen: Odlučnost da se djelo uradi, pa su mnogi ljudi ovo spoznali i zavoljeli, ali se ne odlučuju da to urade, bojeći se da će se njihov *dunjāluk* promijeniti.

Četvrti stepen: Djela. Mnogi ljudi, čak i ako odluče da radi ili urade ovo djelo i bude im pojašnjena njegova suština od strane šejhova koje uvažava ili bilo koga drugog, ostave djela.

³⁶⁹ sūra en-Nahl, 36. ājet

³⁷⁰ sūra Jūnus, 31. ājet

Peti stepen: Mnogi od onih koji rade djela ne rade ih iskreno u ime Allāha, a ako ih pak rade iskreno, ne rade ih ispravno.

Šesti stepen: Dobri ljudi se plaše da ne urade nešto što poništava njihova djela, jer Allāh, *subhānehu we te'ālā*, kaže:

يَتَأْتِيهِمُ الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ
أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ

"O vjernici, ne dižite glasove svoje iznad Vjerovjesnikovog glasa i ne razgovarajte s njime glasno, kao što glasno jedan s drugim razgovarate, da ne bi bila poništena vaša djela, a da vi i ne primjetite." ³⁷¹

A ovakvih je veoma malo u našem vremenu.

Sedmi stepen: Ustrajnost na istini i strah od loše završnice. I to je također nešto čega se pribojavaju dobri.

43. Šta znači kufr (nevjerstvo) i koje su njegove vrste?

Kufra su dvije vrste:

1) *Kufr* koji njegovog počinioca izvodi iz *milleta*, i on se javlja u pet oblika:

Prvi: *Kufr* utjerivanja u laž. Kaže Allāh, Uzvišen neka je:

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ ۗ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ

"Ima li nepravdnijeg od onoga koji o Allāhu govori laži ili ne priznaje dokaze Njegove? Nepravdni (edh-Dhālimi-nevjernici) zaista neće uspjeti!" ³⁷²

Drugi: *Kufr* onih koji se ohole i odbijaju a ne poriču, već potvrđuju. Kaže Allāh, Uzvišen neka je:

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ

"A kada rekosmo melekima: "Poklonite se Ademu!", oni se pokloniše, ali Iblīs ne htjede. On se uzoholi i posta nevjernik." ³⁷³

Treći: *Kufr* sumnje, a to je *kufr dhanna* (mišljenja) koje možda nije dostiglo stepen ubjeđenja). Kaže Allāh, Uzvišen neka je:

³⁷¹ sūra el-Hudžurāt, 2. ājet

³⁷² sūra el-En'ām, 21. ājet

³⁷³ sūra el-Beqare, 34. ājet

وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ أَن تَبِيدَ هَذِهِ أَبَدًا ﴿٣٥﴾ وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِن رُّدِدْتُ إِلَىٰ رَبِّي لَأَجِدَنَّ خَيْرًا مِّنْهَا مُنْقَلَبًا ﴿٣٦﴾ قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَكَفَرْتَ بِالَّذِي خَلَقَكَ مِن تُرَابٍ ثُمَّ مِن نُّطْفَةٍ ثُمَّ سَوَّكَ لِرَجُلًا

"I uđe u vrt svoj, nezahvalan Gospodaru svome na blagodatima, govoreći: "Ne mislim da će on ikada propasti i ne mislim da će ikada Smak svijeta doći; a ako budem vraćen Gospodaru svome, sigurno će nešto bolje od ovoga naći." A reče mu drug njegov, dok je s njim razgovarao: "Zar ne vjeruješ u Onoga Koji te je od zamlje stvorio, zatim od kapi sjemena, i najzad te potpunim čovjekom učinio?" ³⁷⁴

Četvrti: *Kufr* okretanja i napuštanja, kaže Allāh, Uzvišen neka je:

وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُعْرِضُونَ

"A oni koji nevjeruju se od onoga čime se opominju okreću" ³⁷⁵

Peti: *Kufr nifāqa*. Kaže Allāh, Uzvišen neka je:

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ ءَامَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ

"To je zato što su vjernici bili, pa nevjernici postali, i onda su im srca zapečaćena, pa ne shvaćaju." ³⁷⁶

2) *Mali kufr* koji njegovog počinioca ne izvodi iz *islāma*, a to je poricanje blagodati ili *kufr* blagodati. Kaže Allāh, Uzvišen neka je:

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ ءَامِنَةً مُّطْمَئِنَّةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِّن كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعَمِ اللَّهِ فَأَذَّكَّهَا اللَّهُ لِبَاسِ الْجُوعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ

"Allāh navodi kao primjer grad, bezbjedan i spokojan, kome je u obilju dolazila hrana sa svih strana, a koji je nezahvalan na Allāhovim blagodatima bio, pa mu je Allāh zbog onoga što je radio dao da iskusi i glad i strah." ³⁷⁷

I kaže:

إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ

"Čovjek je, uistinu, nepravedan i nezahvalan." ³⁷⁸

³⁷⁴ sūra el-Kehf, 35-37. ājet

³⁷⁵ sūra el-Ahqāf, 3. ājet

³⁷⁶ sūra el-Munafiqūn, 3. ājet

³⁷⁷ sūra en-Nahl, 112. ājet

³⁷⁸ sūra Ibrāhīm, 34. ājet

44. Šta je to širk i koje su njegove vrste?

Znaj da je *tewhīd* suprotnost *širku*.

A *širka* imaju tri vrste: *Veliki širk*, *mali širk* i *skriveni širk*.

Prva vrsta je **veliki širk** i on se javlja u četiri oblika:

Prvi: *širk* dove. Kaže Allāh, Uzvišen neka je:

يَعْبَادِي الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِنِّي مَاعْبُدُونَ

"O robovi Moji koji vjerujete, Moja je Zemlja prostrana, zato samo Meni *'ibādet* činite!"³⁷⁹

Drugi: *širk* nijjeta, odluke i namjere. Kaže Allāh, Uzvišen neka je:

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَلَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ ﴿٥١﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي

الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبِطِلٌ مَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ

"Onima koji žele život na ovom svijetu i ljepote njegove – Mi ćemo dati plodove truda njihova i neće im se u njemu ništa prikratiti. Njih će na onom svijetu samo vatra peći; tamo neće imati nikakve nagrade za ono što su na Zemlji radili i biće uzaludno sve što su učinili."³⁸⁰

Treći: *širk* pokornosti. Kaže Allāh, Uzvišen neka je:

أَتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهَبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا ۗ لَّا إِلَهَ إِلَّا

هُوَ سُبْحٰنَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ

"Oni su, pored Allāha, za gospodare uzeli svećenike svoje i monahe svoje i Mesīha, sina Merjemina, a naređeno im je da samo jednom Bogu *'ibādet* čine. Nema boga osim Njega. On je vrlo visoko iznad onih koje oni pored Njega obožavaju."³⁸¹

Četvrti: *širk* ljubavi. Kaže Allāh, Uzvišen neka je:

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ

يَرَوْنَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ

"Ima ljudi koji su umjesto Allāha sudruge prihvatili; vole ih kao što se Allāh voli. Ali pravi vjernici još više vole Allāha. A da znaju mnogobošci da će onda kada dožive patnju – svu moć samo Allāh imati i da će Allāh strahovito kažnjavati..."³⁸²

³⁷⁹ sūra el-'Ankebūt, 65. ājet

³⁸⁰ sūra Hūd, 15.-16. ājet

³⁸¹ sūra et-Tewbe, 31. ājet

Druga vrsta: **mali širk**, a to je pretvaranje. Kaže Allāh, Uzvišen neka je:

فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا

"Ko žudi da od Gospodara svoga bude lijepo primljen, neka čini dobra djela i neka, čineći *'ibādet* Gospodaru svome, ne čini Njemu ravnim nikoga!"³⁸³

Treća vrsta: **skriveni širk**, a dokaz je *hadīth* Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*:

"**Širk u ovom ummetu je skriveniji od mravlje stope na crnoj stjeni u mrkloj noći.**"

45. Koja je razlika između određenja i sudbine?

Određenje (*el-qader*) je u osnovi infinitiv od glagola "odrediti", zatim se je upotrebljavao u značenju određivanja koje znači rasčlanjivanje i pojašnjavanje. A zatim se također proširila i njegova upotreba u značenju Allāhovog određivanja događaja prije nego se oni dese.

A što se tiče sudbine (*el-qada'*) upotrebljava se u značenju univerzalnog propisa o sprovođenju Allāhovih odredbi i onoga što je zapisano u prvim knjigama. Isto tako, ponekad se ova riječ koristi u značenju odredbe (*el-qader*) koja podrazumijeva rasčlanjavanje i pojašnjavanje, isto kao što se *qader*-odredba ponekad koristi u značenju *el-qada'*-sudbine, koja podrazumijeva univerzalni propis o sprovođenju Allāhovih odredbi.

Riječ *el-qada'* se upotrebljava i u značenju *šerī'atskog* vjerskog propisa. Kaže Allāh, Uzvišen neka je:

ثُمَّ لَا تَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ

"...i da onda zbog presude tvoje u dušama svojim nimalo tegobe ne osjete."³⁸⁴

Kao što se *el-qada* upotrebljava u značenju ispunjenja i upotpunjavanja. Kaže Allāh, Uzvišen neka je:

فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ

"A kad se *namāz* obavi..."³⁸⁵

A upotrebljava se i kao glagol. Kaže Allāh, Uzvišen neka je:

فَأَقْضِ مَا أَنْتَ قَاضٍ

"...pa čini što hoćeš."³⁸⁶

³⁸² sūra el-Beqara, 165. ājet

³⁸³ sūra el-Kehf, 110. ājet

³⁸⁴ sūra en-Nisā', 65. ājet

³⁸⁵ sūra el-Džumu'a, 10. ājet

A koristi se i u značenju oglašavanja i obaveštavanja. Kaže Allāh, Uzvišen neka je:

يَمْلِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رُبُّكَ

"O Mālik! Neka Gospodar tvoj učini da umremo!" ³⁸⁷

I koristi se u značenju sprovođenja kazne. Kaže Allāh, Uzvišen neka je:

وَقُضِيَ الْأَمْرُ

"I ispuni se odredba..." ³⁸⁸

Upotrebljava se i u značenju sposobnosti da se nešto uradi i upotpuni. Kaže Allāh, Uzvišen neka je:

وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُقْضَىٰ إِلَيْكَ وَحْيُهُ

"I ne žuri s čitanjem Qur'āna prije nego što ti se objavljivanje njegovo završi..." ³⁸⁹

...kao što se upotrebljava i u značenju razdvajanja i presude. Kaže Allāh, Uzvišen neka je:

وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ

"I između njih će po pravdi biti presuđeno." ³⁹⁰

A upotrebljava se i u značenju stvaranja. Kaže Allāh, Uzvišen neka je:

فَقَضَيْنَهُنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ

"...pa ih u dva vremenska razdoblja, kao sedam nebesa, stvorio." ³⁹¹

Upotrebljava se i u značenju nepobitnosti. Kaže Allāh, Uzvišen neka je:

وَكَانَ أَمْرًا مَّقْضِيًّا

"To je tako!" ³⁹²

...ili se upotrebljava u značenju vjerskog pitanja. Kaže Allāh, Uzvišen neka je:

أَمْرًا لَا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ

³⁸⁶ sūra Tā-Hā, 72. ājet

³⁸⁷ sūra ez-Zuhruf, 77. ājet

³⁸⁸ sūra Hūd, 44. ājet

³⁸⁹ sūra Tā-Hā, 114. ājet

³⁹⁰ sūra ez-Zumer, 75. ājet

³⁹¹ sūra Fussilet, 12. ājet

³⁹² sūra Merjem, 21. ājet

"...a On je naredio da samo njemu *'ibādet* činite." ³⁹³

Upotrebljava se i u značenju dostavljanja potrebe, kao što je govor: Dostavio sam svoju potrebu. Upotrebljava se i u značenju primoravanja dva parničara da izvrše presudu, ili se upotrebljava u značenju obavljanja i izvršavanja. Kaže Allāh, Uzvišen neka je:

فَإِذَا قَضَيْتُمْ مَنَسِكَكُمْ

"A kad završite obrede vaše..." ³⁹⁴

Sve u svemu, *el-qada* je infinitiv, *iqteda* je imperativ koji upućuje na obavezu, *el-iqtida* je znanje o uređenju oblika. A što se tiče govora "*Lā eqdi minhu el 'adžeb*", rekao je el-Esmāi: "*To znači: 'Ostao je i nije prekinut'.*"

46. Je li uopšteno sva odredba – bila dobra ili loša – od Allāha ili nije?

Qader se uopšteno odnosi i na dobro i na loše. Prenosi se od Alije, Allāh bio zadovoljan njime, da je rekao: "*Bili smo na dženaži u bekiji Garkad, pa je došao Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, nazvao selam i sjeo, a mi smo sjeli oko njega, a sa njim je bio štap, pa je se oslonio na njega, a zatim je rekao: 'Nema niko od vas i nema duše koja diše, a da joj Allāh nije zapisao njeno mjesto u džennetu ili vatri, i da joj nije zapisao da li će biti srećna ili nesrećna'. Rekao je: 'Pa je rekao (jedan) čovjek: 'Hoćemo li se osloniti na ono što je zapisano i ostaviti djela?' Pa je rekao (tj. Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem): 'Ko bude od srećnih, radiće djela srećnih, a ko bude od nesrećnih, radiće djela nesrećnih.', a zatim je proučio: 'Onome koji udjeljuje i koji se (Allāha) boji i koji ono najljepše smatra istinitim – njemu ćemo put dobra olakšati. A onome koji tvrdi i osjeća se neovisnim i koji ono najljepše smatra lažnim – njemu ćemo put zla olakšati.'*" ³⁹⁵

A u drugom *hadīthu* stoji: "*Radite, a svakome je olakšano. Što se tiče nesretnih, olakšana su im djela nesretnih, a što se tiče sretnih, olakšana su im djela sretnih.*" A zatim je proučio: "*Onome koji udjeljuje i koji se (Allāha) boji i koji ono najljepše smatra istinitim – njemu ćemo put dobra olakšati. A onome koji tvrdi i osjeća se neovisnim i koji ono najljepše smatra lažnim – njemu ćemo put zla olakšati.*" ³⁹⁶

47. Šta znači "*Lā ilāhe ilAllāh*" ?

Znači: Nema nikoga ko se s pravom obožava osim Allāha, a dokaz je Allāhov Govor:

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ

"Gospodar tvoj zapovijeda da nikome osim Njemu *'ibādet* ne činite." ³⁹⁷

³⁹³ sūra Jūsuf, 40. ājet

³⁹⁴ sūra el-Beqare, 200. ājet

³⁹⁵ sūra el-Lejl, 5.-10. ājet

³⁹⁶ sūra el-Lejl, 5.-10. ājet

³⁹⁷ sūra el-Isra', 23. ājet

Pa je u djelu *ājeta*: "**nikome**" značenje "*nema boga...*", a u djelu *ājeta*: "**osim Njemu**" je značenje "*...osim Allāha*".

48. Šta je to *tewhīd* kojeg je Allāh svojim robovima učinio obaveznijim od *namāza* i *posta*?

To je *tewhīd 'ibādeta*, pa nemoj doviti nikome osim Allāhu jednom, koji sudruga nema. Nemoj doviti Poslaniku, niti bilo kome drugom. Kaže Allāh, Uzvišen neka je:

وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا

"Mesdžidi (mjesto na kojima se sedžda čini) pripadaju samo Allāhu, pa pored Allāha nikom drugom nemoj dovu upućivati!"³⁹⁸

49. Koji je od dvojice bolji: Siromah koji sabura ili bogataš koji se zahvaljuje? I šta je definicija sabura (strpljenja) i definicija šukra (zahvalnosti)?

Što se tiče pitanja bogatstva i siromaštva i sabura i zahvalnosti, svaki od te dvojice spada u najbolje vjernike, a bolji od njih dvojice je onaj koji se Allāha više boji. Kaže Allāh, Uzvišen neka je:

إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقَنُّكُمْ

"Zaista je od vas kod Allāha najplemenitiji onaj koji Ga se najviše boji."³⁹⁹

A što se tiče definicije: Poznato je među učenjacima da se pod *sabur*om podrazumjeva odsustvo tuge i žalosti, a pod zahvalnošću da se blagodati troše u pokornosti Allāhu.

50. Čime me savjetuješ?

Ono što ti savjetujem i na šta te podstičem je: sticanje znanja o *tewhīdu* i isčitavanje knjigā *tewhīda*, jer će ti te knjige pojasniti suštinu *tewhīda* sa kojom je Allāh poslao svoje poslanike i suštinu širka kojeg je zabranio Allāh i Njegov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i za koji je rekao da ga neće oprostiti i da je zabranjen *džennet* onome ko ga uradi, kao i da će djela onoga ko ga počinu poništena biti.

I suština svih stvari je u poznavanju *tewhīda* sa kojim je Allāh poslao Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*. To je ono što čovjeka čini muslimanom i odvaja ga od širka i njegovih slijedbenika.

Napiši mi nešto čime ću se okoristit uz Allāhovu dozvolu

Prvo čime te savjetujem je da se pozabaviš onim sa čim je došao Muhammed, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, od Allāha, *tebāreke we te'ālā*, jer je on od Allāha došao sa svim onim za čim su ljudi u potrebi. Pa nije ostavio ništa što ih Njemu približava ili ih približava *džennetu* a da im to nije naredio, niti je ostavio išta što ih udaljava od Allāha i približava ih Njegovoj kazni a da im to nije zabranio i na to ih upozorio. Pa je Allāh uspostavio dokaz nad svojim stvorenjima sve do Sudnjeg dana, tako da niko nema dokaz kod Allāha poslije slanja Muhammeda, *sallallāhu 'alejhi we sellem*.

³⁹⁸ sūra el-Džinn, 18. ājet

³⁹⁹ sūra el-Hudžurāt, 13. ājet

U vezi sa njim i njegovom braćom koja su od Allāha poslata Allāh je rekao:

إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ ۚ وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ
وَعِيسَىٰ وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ ۚ وَآتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا ﴿٣١﴾ وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا لَمْ
نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ ۚ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَىٰ تَكْلِيمًا ﴿٣٢﴾ رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ
وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا

"Mi objavljujemo tebi kao što smo objavljivali Nūhu i vjerovjesnicima poslije njega, a objavili smo i Ibrāhīmu, i Ismā'īlu, i Ishāqu, i Ja'qūbu i unucima, i 'Isā'u, i Ejjūbu, i Jūnusu, i Hārūnu, i Sulejmānu – a Dāwūdu smo dali Zebūr – i poslanicima o kojima smo ti prije kazivali i poslanicima o kojima ti nismo kazivali, a Allāh je sigurno s Musā'om razgovarao. O poslanicima koji su radosne vijesti i opomene donosili, da ljudi poslije poslanika ne bi nikakva opravdanja pred Allāhom imali. A Allāh je Silan i Mudar." ⁴⁰⁰

Najuzvišenije sa čim je došao od Allāha i prvo što je ljudima naredio je ispoljavanje *tewhīda* kroz 'ibādet Njemu Jednom, koji sudruga nema, i iskreno ispovijedanje vjere samo Njemu Jednom, kao što kaže 'azze we džell:

يَتَّيِبُهَا لَمَدِّثِرٍ ﴿٣٣﴾ فَمَنْ فَاَنْذَرَ ﴿٣٤﴾ وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ

"O ti, pokriveni! Ustani i opominji, i Gospodara svoga veličaj!" ⁴⁰¹

A značenje govora: "...i Gospodara svoga veličaj!" je: "Veličaj svoga Gospodara kroz *tewhīd* i iskreno ispoljavanje 'ibādetu samo Njemu Jedinom, koji sudruga nema". A ova naredba je došla prije naredbe o *namāzu*, *zekātu*, postu, *hadždžu* i ostalim obilježjima islāma.

A značenje govora: "Ustani i opominji" je: "Upozoravaj na širk u 'ibādetu Allāhu Jednom, koji sudruga nema", a ova zabrana je došla prije zabrane bluda, krađe, kamate, nepravde prema ljudima i ostalih velikih grijeha.

A ova osnova je najveličanstvenija osnova vjere i najobaveznija, i zbog nje je Allāh stvorio stvorenja, kao što kaže Allāh, Uzvišen neka je:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

"Džinne i ljude nisam stvorio (ni zbog čega drugog), osim da Mi 'ibādet čine." ⁴⁰²

⁴⁰⁰ sūra en-Nisā', 163.-165. ājet

⁴⁰¹ sūra el-Muddeththir, 1.-3. ājet

⁴⁰² sūra edh-Dhārijāt, 56. ājet

مسائل الجاهلية

128 POSTAVKI DŽĀHILIJJETA

Rekao je šejh Muhammed ibn 'Abdul-Wehhāb, Allāh mu se smilovao:

Ovo su stvari koje je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, radio suprotno od ehlul-džahilije (neznabožaca), od sljedbenika Knjige i nepismenih, stvari čije nepoznavanje musliman sebi ne smije dozvoliti.⁴⁰³

Suprotnost, njenu ljepotu iskazuje ono što joj je suprotno

i sa suprotnošću upoznaju se stvari.

Najvažnija među njima i najopasnija jeste nepostojanje vjerovanja srcem u ono sa čim je došao Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem. A ako se tome doda odobravanje onoga na čemu su pagani – propast će biti potpuna, kao što kaže Allāh, Uzvišen neka je:

وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا بِاللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ ﴿٥٦﴾

"I oni koji vjeruju u bātil, a ne vjeruju u Allaha – to su oni koji su propali."⁴⁰⁴

1. Činili su 'ibādet dobrim ljudima, izjednačujući ih sa Allāhom u dovi i 'ibādetu, želeći time da dobri ljudi budu njihovi zagovarači kod Allaha, a to zbog toga što su smatrali da Allāh to voli i da ga i dobri ljudi vole, kao što kaže Allāh, Uzvišen neka je:

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَتُّوْا لَنَا شِفَعَتُنَا عِنْدَ اللَّهِ

"I oni pored Allāha 'ibādet čine onome što im niti šteti, niti im korist donosi, i govore: 'Ovo su naši zagovornici kod Allaha'."⁴⁰⁵

I kaže:

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ

"I oni koji su pored Njega zaštitnike uzeli: "Mi im 'ibādet ne činimo (ni zbog čega drugog), osim da bi nas Allāhu približili."⁴⁰⁶ I ovo je najvažnije pitanje u kojem im je se Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, suprotstavio. Došao je sa ihlāsom i obavijestio ih je da je to vjera sa kojom je Allāh poslao sve Svoje poslanike i obavijestio ih je da On neće primiti (druga) djela, osim ona koja su čista od širka (e'amālul-khālis). Obavijestio ih je da je onome ko uradi neko od djela koje oni smatraju dobrim, (da je takvome) Allāh zabranio džennet, te da je vatra njegovo prebivalište. I ovo je pitanje na osnovu čega

⁴⁰³ Poznavati paganske običaje jeste od velike koristi, posebno iz razloga što čovjek uči nešto čega treba da se kloni i da druge upozorava na njihovu štetnost. Prenosi se da je Huzejfe, radijallāhu anhu rekao: "Ljudi su pitali Allahovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, o dobru, a ja sam ga pitao o zlu iz straha da me ne zadesi." (Hadith je mutefekun 'alejhi) Omer b. el-Hattab je rekao: "Bojati se da se islam ne počne kidati vezu po vezu kada odraste u islamu onaj koji ne poznaje džahilijet."

⁴⁰⁴ sūra el-'Ankebūt, 52. ājet.

⁴⁰⁵ sūra Jūnus, 18. ājet

⁴⁰⁶ sūra ez-Zumer, 3. ājet

Ijudi prave razliku između muslimana i nevjernika, pitanje na osnovu kojeg se gradi neprijateljstvo i zbog kojeg je Allāh propisao džihād, kao što kaže Allāh, Uzvišen neka je:

وَقَتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ ۗ

"I ubijajte ih sve dok fitne ne nestane i dok sva vjera ne bude samo za Allaha." ⁴⁰⁷

2. Oni se razilaze u svojoj vjeri, kao što kaže Allāh:

كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ﴿١٠٠﴾

"Svaka stranka zadovoljna onime na čemu je." ⁴⁰⁸, a isto tako (se razilaze) i u dunjāluku, i pritom smatraju da je to ispravno. Pa je (Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem) došao sa ujedinjavanjem u vjeri, kao što stoji u rječima:

﴿ شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ
وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ ۗ

"On vam je u vjeri propisao ono što je oporučio Nūhu i ono što smo objavili tebi i ono što smo oporučili Ibrāhīmu i Mūsāu i 'Isāu: Pravu vjeru ispovijedajte i u tome se ne podvajajte!" ⁴⁰⁹ I rekao je Allāh, Uzvišen neka je:

إِنَّ الدِّينَ فَرَقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيعًا لَسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ ۗ

"Oni koji su vjeru svoju podjeli i na stranke se razdvojili, ti sa njima nemaš ništa." ⁴¹⁰ I zabranio nam je da ih oponašamo, rekavši:

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ ۗ

"I nemojte biti kao oni koji su se podvojili i razišli nakon što su im jasni dokazi došli." ⁴¹¹ I zabranio nam je da se razilazimo na dunjāluku rječima:

وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا ۗ

⁴⁰⁷ sūra el-Enfāl, 39. ājet

⁴⁰⁸ sūra er-Rūm, 32. ājet

⁴⁰⁹ sūra eš-Šūrā, 13. ājet

⁴¹⁰ sūra el-En'ām, 159. ājet

⁴¹¹ sūra Ālu 'Imrān, 105. ājet

"Svi se Allāhovog užeta držite i nikako se ne razjedinjujte." ⁴¹²

3. Smatrali su da je razlilaženje sa pretpostavljenima i nepotčinjavanje njima – vrlina, a da su poslušnost i pokornost – poniženje i prezrenost. Pa im je se Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, suprotstavio i naredio strpljivost na nepravdama pretpostavljenih i naredio im poslušnost i pokornost njima i savjetovanje njih. Na tome je čvrsto insistirao, to je nedvosmisleno rekao i uobičajio.

Ove tri stvari spojio je u hadīthu koji se od njega vjerodostojno prenosi u "Es-Sahīhu", da je rekao: "**Allāh je zadovoljan vama sa tri stvari: Da ga obožavate i da mu ni u čemu širk ne činite, da se čvrsto Allahovog užeta držite i da se ne razjedinjujete, i da se savjetujete sa onima kojima je Allah povjerio upravu nad vama.**" ⁴¹³. I nisu nastali nedostaci u vjeri ljudi i nedostaci u njihovom dunjāluku (ni zbog čega drugog), osim zbog nepotpunosti ove tri stvari, ili pak neke od njih.

4. Njihova vjera izgrađena je na osnovama od kojih je najvažnije oponašanje. To je veliko pravilo kod svih nevjernika, prvih i posljednjih, kao što kaže Allāh, Uzvišen neka je:

وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَرِهِمْ مُّقْتَدُونَ

"I tako Mi prije tebe nismo ni u jedno mjesto opominjača poslali, a da oni koji su lagodnim životom u njemu življeli nisu rekli: 'MI smo očeve naše na ovome našli i mi se za tragovima njihovim povodimo'."

⁴¹⁴ I kaže:

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أُولَٰئِكَ كَانُوا لَشَيْطَانٍ يَدْعُوهُمْ إِلَىٰ عَذَابِ السَّعِيرِ

"I kada im se kaže: 'Slijedite ono što Allah objavljuje', govore: 'Naprotiv, slijedićemo ono na čemu smo očeve naše zatekli'. Zar i kada ih šejtan poziva u patnju u ognju?" ⁴¹⁵, pa im je došao sa riječima:

﴿ قُلْ إِنَّمَا أَعْظَمُكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مَتَّقِيْ وَفِرَادَىٰ تُمَرَّتْ فَكَّرُوا مَا بَصَاحِبِكُمْ مِّنْ جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَّكُمْ بَيْنَ

يَدَىٰ عَذَابٍ شَدِيدٍ ﴿٤٦﴾

"Reci: 'Ja vam savjetujem samo jedno: Da ustanete Allāha radi, dvojica po dvojica, ili pojedinačno, pa da zatim razmislite, prijatelj vaš lud nije, on vas samo prije teške patnje opominje.'" ⁴¹⁶ i govorom:

اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ إِلَيْكُمْ مِّنْ رَبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿٤٦﴾

⁴¹² sūra Ālu 'Imrān, 103. ājet

⁴¹³ bilježi ga Muslim

⁴¹⁴ sūra ez-Zuhruf, 23. ājet

⁴¹⁵ sūra Luqmān, 21. ājet

⁴¹⁶ sūra Sebe', 46. ājet

"I slijedite ono što vam je objavljeno od Gospodara vašeg i nemojte mimo Njega druge zaštitnike slijediti. Kako malo vi pouku primete."⁴¹⁷

5. Jedno od njihovih najvećih pravila je i samoobmanjivanje mnoštvom, kao i dokazivanje ispravnosti nečega mnoštvom, dok neispravnost nečega dokazuju njegovim neprihvatanjem i malobrojnošću njegovih slijedbenika. Pa im je došao sa onim što je tome suprotno i to je pojasnio na više mjestu u Qur'ānu.

6. Dokazivanje djelima onih koji su bili prije, kao što je u Allāhovom Govoru:

قَالَ فَمَا بَالُ الْقُرُونِ الْأُولَىٰ ﴿٥١﴾

"Reče: 'Šta je bilo sa generacijama prvim?'"⁴¹⁸,

مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آبَائِنَا الْأُولَىٰ ﴿٥٢﴾

"Nismo o ovome ništa čuli kod očeva naših prvih."⁴¹⁹

7. Dokazivanje (ispravnosti nečega) kroz djela onih kojima je data snaga u rasuđivanju i u djelima, snaga u vlasti, imetku i ugledu, pa je Allāh to opovrgao riječima:

وَلَقَدْ مَكَّنَّهُمْ فِيمَا إِن مَّكَّنَّاكُمْ فِيهِ

"I zaista smo njima bili omogućili ono što ovima nismo..."⁴²⁰ i riječima:

وَكَانُوا مِن قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَمَّا جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ ۗ

"Oni su i prije pomoć tražili protiv onih koji ne vjeruju, pa kada im je došlo ono što poznaju – u njega su zanevjerali."⁴²¹, i riječima:

يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ آبَاءَهُمْ ۗ

"Oni ga poznaju kao što sinove svoje znaju."⁴²²

8. Dokazivanje da je nešto neispravno, jer ga ne slijede (drugi), osim nejadi, kao što je u Njegovim riječima:

⁴¹⁷ sūra el-E'arāf, 3. ājet

⁴¹⁸ sūra Tā-Hā, 51. ājet

⁴¹⁹ sūra el-Mu'minūn, 24. ājet

⁴²⁰ sūra el-Ahqāf, 26. ājet

⁴²¹ sūra el-Beqare, 89. ājet

⁴²² sūra el-Beqare, 146. ājet

أَتُؤْمِنُ لَكَ وَاتَّبَعَكَ الْأَرْذُلُونَ ﴿١١١﴾

"Zar da tebi povjerujemo, a slijede te prezreni?" ⁴²³, i Govoru:

أَهْتَوَلَاءِ مَنِ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِّنْ بَيْنِنَا ۗ

"Zar su ovo oni kojima je Allāh između nas blagodat podario?" ⁴²⁴, pa je Allāh tu tvrdnju opovrgao:

أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ ﴿١١٢﴾

"Zar Allah ne zna najbolje one koji su zahvalni?" ⁴²⁵

9. Povođenje za pobožnjacima i pokvarenim učenjacima, pa je Allāh u vezi sa tim rekao:

﴿ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْأَحْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لِيَآكُلُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَطِيلِ وَيَصُدُّونَ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ ۗ﴾

"O vi koji vjerujete, zaista mnogi od učenjaka i pobožnjaka bespravno jedu imetke ljudi, i od Allahova puta odvrćaju." ⁴²⁶ I rekao je:

لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِن قَبْلُ وَأَضَلُّوا كَثِيرًا وَضَلُّوا عَن سَوَاءِ السَّبِيلِ ﴿١١٣﴾

"Ne zastranjujte u vjerovanju svome suprotno istini i ne slijedite strasti naroda koji je već odranije zalutao i mnoge u zabludu odveo, i koji su sa pravog puta zalutali." ⁴²⁷

10. Dokazivanje neispravnosti vjere time što su (neki) njeni slijedbenici prosečne inteligencije i time što je ne znaju napamet. Kao što je u Allahovom Govoru:

بَادِيَ الرَّأْيِ

"Oni koji su niko i ništa..." ⁴²⁸

11. Dokazivanje neispravnom analogijom, kao što je u njihovom govoru:

إِن أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلَنَا

⁴²³ sūra eš-Šū'arā', 111. ājet

⁴²⁴ sūra el-En'ām, 53. ājet

⁴²⁵ sūra el-En'ām, 53. ājet

⁴²⁶ sūra et-Tewbe, 34. ājet

⁴²⁷ sūra el-Mā'ide, 77. ājet

⁴²⁸ sūra Hūd, 27. ājet

"Vi niste ništa drugo osim ljudi poput nas." ⁴²⁹

12. Negiranje ispravne analogije. A stvar koja je zajednička ovoj i prethodnoj stvari je nerazumjevanje zajedničkog i specifičnog.

13. Pretjerivanje po pitanju učenjaka i dobrih ljudi, kao što je u Allāhovom Govoru:

يَتَأْهَلُ الْكِتَابَ لَا تَعْلُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ

"O sljedbenici Knjige, ne zastranjajte u svom vjerovanju i ne govorite o Allāhu (drugo), osim istinu." ⁴³⁰

14. Sve stvari koje su prethodile počivaju na pravilu negacije i potvrde. Tako oni slijede (potvrđuju) svoje strasti i mišljenja, a negiraju ono sa čim su došli poslanici.

15. Opravdavanje neslijeđenja onoga što im je došlo od Allāha tvrdnjom da to ne razumiju, kada su rekli:

قُلُوبُنَا غُلْفٌ

"Naša srca su u omotu." ⁴³¹

يَشْعَبُ مَا نَفَقَهُ كَثِيرًا مِمَّا تَقُولُ

"O Šu'ajbe, mi ne shvatamo veliki dio onoga što ti govoriš." ⁴³², pa je Allāh pojasnio da lažu, te da je nerazumijevanje posljedica toga što su im srca zapečaćena, a da je pečaćenje srca posledica njihovog nevjerovanja.

16. Mijenjanje onoga što im je došlo od Allāha knjigama sihra, kao što je Allāh to spomenuo u svom Govoru:

وَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيقٌ مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ كِتَابَ اللَّهِ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ كَأَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١١٠﴾ وَاتَّبَعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيْطَانُ عَلَىٰ مُلْكِ سُلَيْمَانَ ۖ وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَانُ وَلَٰكِنَّ الشَّيْطَانَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ وَمَا

"A kada im je od Allāha Poslanik došao, potvrđujući da je istinito ono što imaju, dio onih kojima je Knjiga data za leđa svoja Allāhovu Knjigu su odbacili, kao da ne znaju. I slijedili su ono što su šejtāni o

⁴²⁹ sūra Ibrāhīm, 10. ājet

⁴³⁰ sūra en-Nisā', 171. ājet

⁴³¹ sūra el-Beqare, 88. ājet

⁴³² sūra Hūd, 91. ājet

Sulejmānovoj vlasti kazivali. A Sulejmān nije bio nevjernik, već su šejtāni nevjernici bili, koji su ljude učili sihru."⁴³³

17. Pripisivanje njihovog praznovjerja poslanicima, kao što je o tome došlo u Allāhovom Govoru:

وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَنُ

"A Sulejmān nije bio nevjernik."⁴³⁴ i Govoru:

مَا كَانَ إِبْرَاهِيمَ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا

"A Ibrāhīm nije bio ni Židov ni kršćanin."⁴³⁵

18. Protivrječnost u pripisivanju. Pripisivali su se Ibrāhīmu, a obznanjivali su da ga ne slijede.

19. Potcjenjivanje dobrih ljudi zbog djela koja su radili neki od onih koji su se njima pripisivali, kao što je omalovažavanje 'Isā'a, 'alejhis-selām, od strane Židova, i kao što je omalovažavanje Muhammeda, sallallāhu 'alejhi we sellem, od strane Židova i kršćana.

20. Vjerovali su da su čuda koja su radili sihirbazi i njima slični zapravo kerāmeti dobrih ljudi, i pripisivali su ta djela poslanicima, kao što su (sihr) pripisali Sulejmānu, 'alejhis-selām.

21. Činili su 'ibādet plačom i pljeskanjem rukama.⁴³⁶

22. Uzeli su vjeru za igru i zabavu.

23. Život na ovom svijetu ih je zavarao, pa su smatrali da ono što im je Allah od dunjaluka dao upućuje na to da je On njima zadovoljan, kao kada su govorili:

وَقَالُوا نَحْنُ أَكْثَرُ أَمْوَالًا وَأَوْلَدًا وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ

"Mi imamo više imetka i poroda, i mi nećemo kažnjeni biti."⁴³⁷

24. Neprihvatanje istine ako bi ih u tome pretekli slabi, zbog prezira i oholosti, pa je Allāh, Uzvišen neka je, objavio:

وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ

⁴³³ sūra el-Beqare, 101. i 102. ājet

⁴³⁴ sūra el-Beqare, 102. ājet

⁴³⁵ sūra Ālu 'Imrān, 67. ājet

⁴³⁶ Rekao je Ibn 'Abbās: "Qurejšijje su obilazili oko Ka'be goli i pritom su pljeskali rukama i zviždali, i smatrali su da je to 'ibādet." Rekli su Ibn 'Amr, Mudžāhid i es-Sudi: "El-muka' je zviždanje, a et-tesdija je pljeskanje."

⁴³⁷ sūra Sebe', 35. ājet

"I ne tjeraj od sebe one koji se Gospodaru svome mole..." ⁴³⁸

25. Kao dokaz neispravnosti (vjere) uzimali su to što su ih u tome pretekli slabi, kao što je u Allāhovom Govoru:

لَوْ كَانَ خَيْرًا مَّا سَبَقُونَا إِلَيْهِ

"Da je to bilo kakvo dobro, ne bi nas oni u tome pretekli." ⁴³⁹

26. Svjesno iskrivljavanje Allāhove Knjige nakon što su je shvatili.

27. Pisanje neispravnih knjiga i njihovo pripisivanje Allahu, kao što je u Njegovom Govoru:

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُمُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ

"Pa teško onima koji knjigu pišu rukama svojim, a zatim govore: 'Ovo je od Allāha'." ⁴⁴⁰

28. Od istine nisu prihvatili (drugo), osim ono na čemu je bila njihova skupina, kao što je u Allahovom Govoru:

قَالُوا نُوْمِنُ بِمَا أَنْزَلَ عَلَيْنَا

"Rekoše: 'Vjerujemo u ono što je objavljeno nama'." ⁴⁴¹

29. Oni i pored toga nisu znali šta govori njihova skupina, kao što je Allāh na to upozorio u Svom Govoru:

قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ أَنْبِيَاءَ اللَّهِ مِنْ قَبْلُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٥١﴾

"Reci: 'Zašto ste prije ubijali Allāhove vjerovjesnike, ako ste bili vjernici?'" ⁴⁴²

30. Od nadnaravnosti Allāhovitih ājeta je da je, kada su ostavili Allāhovu oporuku o ujedinjavanju i počinili ono što je Allāh zabranio pa se razišli, svaka skupina postala srećna sa onim na čemu je.

31. Od velikih dokaza je njihovo žestoko neprijateljstvo prema vjeri kojoj se pripisuju i žestoka ljubav prema vjeri nevjernika koji su iskazali neprijateljstvo prema njima, njihovom poslaniku i njihovoj skupini. Kao što su postupili sa Allāhovim Poslanikom, sallallāhu 'alejhi we sellem, kada im je došao sa vjerom na

⁴³⁸ sūra el-En'ām, 52. i ājeti nakon njega.

⁴³⁹ sūra el-Ahqāf, 11. ājet

⁴⁴⁰ sūra el-Beqare, 79. ājet

⁴⁴¹ sūra el-Beqare. 91. ājet

⁴⁴² sūra el-Beqare, 91. ājet

kojoj je bio Musā, 'alejhis-selām, ali su oni slijedili knjige sihirbaza, koji su bili na vjeri faraonove porodice.

32. Nevjerovanje (prikriivanje) istine ako je kod onoga ko ne odgovara njihovim strastima, kao što je rekao Allāh, Uzvišen neka je:

وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصْرَىٰ عَلَىٰ شَيْءٍ وَقَالَتِ النَّصْرَىٰ لَيْسَتِ الْيَهُودُ عَلَىٰ شَيْءٍ

"Židovi govore: 'Kršćani nisu na pravom putu', a kršćani govore: 'Židovi nisu na pravom putu'." ⁴⁴³

33. Negiranje onoga što su potvrdili kao dio svoje vjere, kao što su uradili u vezi sa hodočašćenjem Ka'be, pa je rekao Allāh, Uzvišen neka je:

وَمَنْ يَرْغَبْ عَنِ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مِنْ سَفَاهَةٍ نَفْسَهُ

"A ko se drugi od Ibrāhīmovog milleta okreće, osim onaj koji ne drži do sebe?" ⁴⁴⁴

34. Svaka grupacija je tvrdila da je spašena, pa je Allāh obavjestio da lažu, kada je rekao:

قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٧٠﴾

"Dajte vaš jasan dokaz, ako istinu govorite!" ⁴⁴⁵, a zatim je pojasnio šta je ispravno riječima:

بَلَىٰ مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ

"Naprotiv, onome ko se bude Allāhu predao i uz to dobra djela činio..." ⁴⁴⁶

35. Činili su 'ibādet tako što su otkrivali stidna mjesta, kao što je Allāh rekao:

وَإِذَا فَعَلُوا فَحِشَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَا آبَاءَنَا وَاللَّهُ أَمَرْنَا بِهَا

"A kada bi rđavo djelo uradili, govorili su: "Mi smo na ovome zatekli očeve naše, Allāh nam je to naredio". " ⁴⁴⁷

36. 'Ibādetili su zabranjujući dozvoljeno i čineći širk.

37. Činjenje 'ibādeti kroz uzimanje učenjaka i pobožnjaka za gospodare mimo Allaha.

⁴⁴³ sūra el-Beqare, 113. ājet

⁴⁴⁴ sūra el-Beqare, 130. ājet

⁴⁴⁵ sūra el-Beqare, 111. ājet

⁴⁴⁶ sūra el-Beqare, 112. ājet

⁴⁴⁷ sūra el-E'arāf, 28. ājet

38. Zastranjivanje po pitanju svojstava, kao što je u Allāhovom Govoru:

وَلٰنٰكِن ظَنَنْتُمْ اَنَّ اَللّٰهَ لَا يَعْۡلَمُ كَثِيْرًا مِّمَّا تَعْمَلُوْنَ ﴿١٢﴾

"Međutim, vi ste smatrali da Allāh ne zna veliki dio onoga što radite." ⁴⁴⁸

39. Zastranjivanje po pitanju Allāhových imena, kao što je u Allahovom Govoru:

وَهُمْ يَكْفُرُوْنَ بِالرَّحْمٰنِ ۚ

"A oni u Svemilosnog ne vjeruju." ⁴⁴⁹

40. Negiranje (ta'tīl), kao što je bio govor faraonove porodice.

41. Pripisivanje nedostataka Allāhu Uzvišenom, kao što su (to da On ima) dijete, potrebu i umor, iako su pritom neke od svojih pobožnjaka smatrali čistim od nekih od tih nedostataka.

42. Širk u vlasti, kao što je slučaj sa govorom medžūsija (vatropoklonika).

43. Negiranje qadera (odredbe).

44. Uzimanje qadera za dokaz protiv Allāha.

45. Suprotstavljanje Allāhovom šerī'atu qaderom.

46. Psovanje vremena, kao što je njihov govor:

وَمَا يَهْلِكُنَا اِلَّا الدَّهْرُ ۚ

"A nas ne uništava (ništa drugo), osim vrijeme." ⁴⁵⁰

47. Pripisivanje blagodati koje su od Allāha nekome drugom mimo Njega, kao što je u Allāhovom Govoru:

يَعْرِفُوْنَ نِعْمَتَ اَللّٰهِ ثُمَّ يُنْكِرُوْنَهَا

"Oni Allāhovu blagodat poznaju, a zatim je poriču." ⁴⁵¹

48. Nevjerovanje u Allāhove ājete.

⁴⁴⁸ sūra Fussilet, 22. ājet

⁴⁴⁹ sūra er-Ra'd, 30. ājet

⁴⁵⁰ sūra el-Džāthije, 24. ājet

⁴⁵¹ sūra en-Nahl, 83. ājet

49. Negiranje nekih od njih.

50. Njihov govor:

مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ بَشَرٍ مِّن شَيْءٍ ۗ

"Ništa Allāh (nijednom) čovjeku objavio nije." ⁴⁵²

51. Njihov govor u vezi sa Qur'ānom:

إِن هَدَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ ۗ

"Ovo nije ništa drugo do čovjekov govor." ⁴⁵³

52. Pogrdan govor o Allāhovoju Mudrosti (Hikmetullāh).

53. Pribjegavanje spletkama (hīlama) kako bi poništili ono sa čim su došli poslanici, kao što je u Allahovom, Uzvišen neka je, Govoru:

وَمَكْرُوا وَمَكَرَ اللَّهُ

"Oni su spletke pravili, pa je i Allāh spletke pravio." ⁴⁵⁴ i Govoru:

وَقَالَتْ طَآئِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ ءَامَنُوا بِالَّذِي أُنزِلَ عَلَىٰ الذِّبْرِ ءَامَنُوا وَجَهَ النَّهَارِ وَكَفَرُوا ءَاخِرُهُ

"I govorila je skupina onih kojima je data Knjiga: 'Vjerujte početkom dana, a zanevjerujte na njegovom kraju'." ⁴⁵⁵

54. Potvrđivanje istine kako bi na taj način dobili priliku da je negiraju, kao što je rekao u ājetu. ⁴⁵⁶

55. Pristrasnost medhhebu ⁴⁵⁷, kao što je u Allāhovom Govoru:

وَلَا تُؤْمِنُوا إِلَّا لِمَن تَبِعَ دِينَكُمْ

"I nemojte vjerovati (drugome), osim onome ko vašu vjeru slijedi." ⁴⁵⁸

⁴⁵² sūra el-En'ām, 91. ājet

⁴⁵³ sūra el-Muddeththir, 25. ājet

⁴⁵⁴ sūra Ālu 'Imrān, 54. ājet

⁴⁵⁵ sūra Ālu 'Imrān, 72. ājet

⁴⁵⁶ Ājetu koji je prethodno citiran.

⁴⁵⁷ Medhheb je put ili pravac

⁴⁵⁸ sūra Ālu 'Imrān, 73. ājet

56. Nazivanje sljedbenika islāma imenom širka, kao što je to spomenuo u Allāhovom, Uzvišen neka je, Govoru:

مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُؤْتِيَهُ اللَّهُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِي مِنْ دُونِ اللَّهِ

"Ne priliči čovjeku da mu Allāh dā Knjigu, hukm i vjerovjesništvo, a da on zatim ljudima govori: 'Budite robovi moji mimo Allāha'." ⁴⁵⁹

57. Mijenjanje stvarnog značenja govora. ⁴⁶⁰

58. Uvijanje jezika prilikom učenja iz Knjige.

59. Nazivanje sljedbenika Istine zaluđenicima i bukvalistima.

60. Izmišljanje laži na Allāha.

61. Smatranje istine lažju.

62. Njihovo je svojstvo da se, kada budu nadjačani dokazima, obraćaju vladarima pritužbama, kao što su rekli:

أَتَذَرُ مُوسَىٰ وَقَوْمَهُ لِيُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ

"Zar ćeš ostaviti Musā'a i narod njegov da nered na Zemlji prave?" ⁴⁶¹

63. Potvaranje (onih koji su ih nadjačali dokazima) ⁴⁶² da su to oni koji čine nered na Zemlji, kao što je u ājetu.

64. Potvaranje da su to oni koji skrnave vjeru vladara, kao što je rekao Allāh, Uzvišen neka je:

وَيَذَرُكَ وَءَاهَتَاكَ

"I da tebe i božanstva tvoja napusti..." ⁴⁶³ i kao što je rekao Allāh, Uzvišen neka je:

إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ

"Ja se bojim da vam vjeru vašu ne promjeni." ⁴⁶⁴

⁴⁵⁹ sūra Ālu 'Imrān, 79. ājet

⁴⁶⁰ Rekao je Allāh, Uzvišen neka je, u 13. ājetu sūre el-Mā'ide: "Oni su riječi sa mijesta na kojima su bile uklanjali."

⁴⁶¹ sūra el-E'arāf, 127. ājet

⁴⁶² Napomena prevodioca.

⁴⁶³ sūra el-E'arāf, 127. ājet

⁴⁶⁴ sūra Gafir, 26. ājet

65. Potvaranje (onih koji su ih nadjačali dokazima) ⁴⁶⁵ da su to oni koji skrnave božanstvo vladara, kao što je u ājetu.

66. Potvaranje (onih koji su ih nadjačali dokazima) ⁴⁶⁶ da su to oni koji mijenjaju vjeru, kao što je rekao Allāh, Uzvišen neka je:

إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ ٥٦

"Ja se bojim da vam vjeru vašu ne promjeni ili da na Zemlji nered ne načini." ⁴⁶⁷

67. Potvaranje (onih koji su ih nadjačali dokazima) ⁴⁶⁸ da su to oni koji vladaru ne priznaju njegovo pravo, kao što je u njihovom govoru:

وَيَذَرُكَ وَءَالِهَتَكَ ٥٧

"I da tebe i božanstva tvoja napusti." ⁴⁶⁹

68. Njihovo pozivanje na to da oni rade po onome što je kod njih od istine, kao što je u njihovom govoru:

نُؤْمِنُ بِمَا أَنْزَلَ عَلَيْنَا

"Vjerujemo u ono što je objavljeno nama." ⁴⁷⁰

69. Dodavanje u 'ibādetima, kao što su njihova djela na dan 'Ašūre.

70. Oduzimanje od 'ibādeta, kao što je oduzimanje stajanja na 'Arefātu.

71. Ostavljanje wādžiba iz bogobožnosti.

72. Činjenje 'ibādeta kroz ostavljanje lijepih, dozvoljenih stvari od obskrbe.

73. Činjenja 'ibādeta kroz ostavljanje Allāhovih ukrasa.

74. Pozivanje ljudi u zabludu, bez znanja.

75. Pozivanje ljudi u nevjerstvo, a da su pritom znali (da je ono u šta ih pozivaju) ⁴⁷¹ nevjerstvo.

76. Pravljenje velikih spletki, kao što je radio Nūhov narod.

⁴⁶⁵ Napomena prevodioca.

⁴⁶⁶ Napomena prevodioca.

⁴⁶⁷ sūra Gafir, 26. ājet

⁴⁶⁸ Napomena prevodioca.

⁴⁶⁹ sūra el-E'arāf, 127. ājet

⁴⁷⁰ sūra el-Beqare, 91. ājet

⁴⁷¹ Napomena prevodioca.

77. Njihovi predvodnici su ili učenjaci pokvarenjaci ili pobožnjaci neznalice, kao što je u Allāhovom Govoru:

وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ يَسْمَعُونَ كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ مَحْرِفُونَ، مِنْ بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٦﴾ وَإِذَا لُقُوا الَّذِينَ ءَامَنُوا قَالُوا ءَامَنَّا وَإِذَا خَلَا بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ قَالُوا أَتُحَدِّثُونَهُمْ بِمَا فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ لِيُحَاجُّوكُمْ بِهِ عِنْدَ رَبِّكُمْ ؕ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٧٧﴾ أَوْ لَا يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسْرُونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٨﴾ وَمِنْهُمْ أُمِّيُونَ لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ إِلَّا أَمَانِي وَإِنَّهُمْ إِلَّا يُظُنُّونَ ﴿٧٩﴾

"Neki od njih su zaista Allāhov Govor slušali, da bi ga, nakon što su ga shvatili, svijesno izmijenili. A kada sretnu one koji su povjerovali govore: "Vjerujemo", a kada nasamo ostanu govore: "Zar ćete im kazivati ono što je Allāh vama objavio, pa da im to bude dokaz kod vašeg Gospodara? Zar ne shvatate?" A zar oni ne znaju da Allāh zna i ono što kriju i ono što javno rade? Među njima ima nepismenih, koji ne znaju za knjigu već samo za gatke i oni samo nagađaju." ⁴⁷²

78. Njihovo pozivanje da su oni Allāhovi šticićnici, mimo ostalih ljudi.

79. Tvrdnja da ih Allāh voli, iako su ostavili njegov šerī'at, pa ih je Allāh prozvao riječima:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ

"Reci: "Ako Allāha volite"... " ⁴⁷³

80. Prizivanje lažnih tvrdnji, kao što je u njihovom govoru:

لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا مَّعْدُودَةً

"Vatra nas zasigurno neće doticati, osim određeni broj dana." ⁴⁷⁴ i njihovom govoru:

لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ كَانَ هُودًا أَوْ نَصْرَىٰ

"Zasigurno u džennet neće ući (niko drugi), osim ko je bio Židov ili kršćanin." ⁴⁷⁵

81. Uzimanje kaburova poslanika i dobrih ljudi za mesdžide.

82. Uzimanje tragova poslanika za mesdžide, kao što je spomenuto od 'Umera. ⁴⁷⁶

⁴⁷² sūra el-Beqare, 75.-78. ājet

⁴⁷³ sūra Ālu 'Imrān, 31. ājet

⁴⁷⁴ sūra el-Beqare, 80. ājet

⁴⁷⁵ sūra el-Beqare, 111. ājet

83. Stavljanje svjetiljki na kaburove.
84. Uzimanje kaburova za mjesta na koja se stalno vraća (mjesta praznovanja).
85. Klanje na kaburovima.
86. Traženje bereketa u zaostavštini velikana, kao što je bio slučaj sa "Darun-Nedwom" i dičenje tom zaostavštinom od strane njenog vlasnika. Kao što je bilo rečeno Hakimu ibn Hazamu: "Zar si prodao stvar koja je kod Qurejšija plemenita?", pa je rekao: "Nestalo je plemenitih stvari, ostala je bogobožnost."⁴⁷⁷
87. Hvaljenje plemićkim porjeklom.
88. Ponižavanje porijekla.
89. Traženje kiše od mjesta na kojima su zvijezde.⁴⁷⁸
90. Naricanje.
91. Najplemenitija osobina bila im je raskalašnost, pa je Allāh u vezi sa tim spomenuo ono što je spomenuo.
92. Najplemenitijom osobinom smatrali su gordost, pa ju im je on, makar bila i sa pravom, zabranio.
93. Pristrasnost svojoj grupi svejedno u istini ili neistini bila je stvar koja je kod njih bila nužna, pa je Allāh u vezi sa tim spomenuo ono što je spomenuo.
94. Od njihove vjere bilo je i to da su kažnjavali čovjeka zbog tuđeg prestupa, pa je Allāh objavio:

وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ

"Nijedan grijешnik tuđe grijehe neće nositi."⁴⁷⁹

⁴⁷⁶ Šejh, *Allāh mu se smilovao*, ukazuje na hadīth koji bilježe et-Tahāwī, ibn Wedah i drugi, kao što je u djelu "*El-I'tisām*" eš-Šātibija, od Ma'rura ibnus-Suwejda el-Esedija da je rekao: "Proveo sam obrede sa vođom pravovjernih 'Umerom ibnul-Hatābom, Allāh bio zadovoljan njime, pa kada smo se uputili prema Medīni bio sam sa njima, zatim nam je klanjao sabah-namāz na kojem je učio "Zar nisi vidio šta je Gospodar tvoj sa vlasnicima slona uradio" i "Qurejš", pa je vidio ljude kako negdje idu pa su otišli i upitao je: "Gdje idu ovi?" Rekoše: "Idu prema mesdžidu koji je u blizini, u kojem je klanjao Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem", pa je rekao: "Zbog ovoga su propali oni koji su bili prije vas, pratili su tragove (ethere) svojih poslanika pa su na njima gradili crkve i sinagoge. Koga zatekne namāz u nekom od ovih mesdžida u kojima je klanjao Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem – neka klanja, ali neka ne čini to namjerno"."

⁴⁷⁷ Ovdje šejh, *Allāh mu se smilovao*, ukazuje na predaju koju je spomenuo hāfiz ibn 'Abdul-Berr u djelu "*El-Isti'ab*", od Mus'aba da je rekao: "Došao je islām, a "Dārun-Nedwa" je bila u vlasništvu Hakima ibn Hazama, pa ju je nakon što je umro Mu'awija prodao za sto hiljada dirhema. Ibn Hubejre ga je upitao: "Zar si prodao stvar koja je kod Qurejšija plemenita?", pa je rekao: "Nestalo je plemenitih stvari, ostala je bogobožnost."

⁴⁷⁸ Odnosno traženje kiše od zvijezda ili pripisivanje padanja kiše njima, kao što su govorili: "Pala nam je kiša zbog tog i tog zvijezdinog položaja." Kao što je u hadīthu koji je *mutefekun alejhi* od Zejda ibn Hāvida el-Džuhenija koji su zabilježili el-Buhāri (br. 844) i Muslim (br. 71). Onaj ko vjeruje da su nebeska tjela činioći, upravljajući i izazivači kiše, kao što je bio slučaj kod ehlul-džāhiliije – nevjerstvo takvih je nesumnjivo.

⁴⁷⁹ sūra el-Isrā', 15. ājet

95. Omalovažavanje čovjeka zbog tuđih nedostataka, pa je rekao:

"Zar si ga ponizio zbog njegove majke? Zaista si ti čovjek u kojem ima džāhilijeta." ⁴⁸⁰

96. Ponošenje upravom nad Ka'bom, pa ih je Allāh prekorio riječima:

مُسْتَكْبِرِينَ بِهِ سَمِرًا تَهْجُرُونَ ﴿٧٧﴾

"Dićeći se haremom i sjeleći, vi ste ružne riječi govorili." ⁴⁸¹

97. Ponošenje time što su iz potomstva poslanika, pa je Allāh rekao:

تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ

"Taj ummet je nestao i njemu pripada ono što je zaradio." ⁴⁸²

98. Dičenje zanimanjem, kao što su se oni koji su dva puta godišnje putovali dičili nad onima koji su se bavili zemljoradnjom.

99. Dunjāluk je imao veliko mjesto u njihovim srcima, kao što je u njihovom govoru:

وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ هَذَا الْقُرْآنُ عَلَى رَجُلٍ مِّنَ الْقَرْيَتَيْنِ عَظِيمٍ ﴿٨١﴾

"I rekoše: 'Da je makar ovaj Qur'ān objavljen čovjeku nekom velikom iz ova dva grada'." ⁴⁸³

100. Presuđivanje Allāhu kao što je u prethodnom ājetu.

101. Preziranje siromaha, pa je Allāh rekao:

وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ

"I ne tjeraj od sebe one koji se Gospodaru svome mole, jutrom i naveče." ⁴⁸⁴

102. Potvora onih koji su slijedili poslanike da nisu iskreni i da je je dunjāluk ono što traže, pa im je Allāh na to odgovorio:

مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِّنْ شَيْءٍ

⁴⁸⁰ muttefekun 'alejhi

⁴⁸¹ sūra el-Mu'minūn, 67. ājet

⁴⁸² sūra el-Beqare, 134. ājet

⁴⁸³ sūra ez-Zuhruf, 31. ājet

⁴⁸⁴ sūra el-En'ām, 52. ājet

"Ti za njih račun nećeš polagati." ⁴⁸⁵

103. Nevjerovanje u meleke.

104. Nevjerovanje u poslanike.

105. Nevjerovanje u Knjige.

106. Okretanje od onoga što je došlo od Allāha.

107. Nevjerovanje u Sudnji dan.

108. Poricanje susreta sa Allāhom .

109. Poricanje djela onoga o čemu su obavjestili poslanici o Sudnjem danu, kao što je u

أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِ

"To su oni koji ne vjeruju u ājete Gospodara njihovog niti u susret sa Njim." ⁴⁸⁶

ili poricanje Allāhovog Govora:

مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ

"Vladaru Sudnjeg dana..." ⁴⁸⁷ i Allāhovog Govora:

لَا يَبِيعُ فِيهِ وَلَا خَلَّةٌ وَلَا شَفَعَةٌ

"Na dan kada neće biti trgovine, bliskog prijateljstva niti zauzimanja..." ⁴⁸⁸ i Allāhovog Govora:

إِلَّا مَنْ شَهِدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ

"Moći će samo oni koji istinu priznaju, oni koji znaju..." ⁴⁸⁹

110. Ubijanje onih ljudi koji su naređivali pravednost.

111. Vjeronanje u džibta ⁴⁹⁰ i tāgūta. ⁴⁹¹

⁴⁸⁵ sūra el-En'ām, 52. ājet

⁴⁸⁶ sūra el-Kehf, 105. ājet

⁴⁸⁷ sūra el-Fātiha, 4. ājet

⁴⁸⁸ sūra el-Beqare, 254. ājet

⁴⁸⁹ sūra ez-Zuhruf, 86. ājet

⁴⁹⁰ Rekao je Omer: „Džibt je sihr, a tagut je šejtan.“

⁴⁹¹ Tāgūt je sve ono što se obožava mimo Allaha i time je zadovoljan.

112. Davanje prednosti vjeri mušrika nad vjerom muslimana.

113. Miješanje Istine sa neistinom.

114. Prikrivanje Istine, iako im je bila poznata.

115. Osnova zablude, a to je govor o Allahu bez znanja.⁴⁹²

116. Očigledna protivrječnost kada su porekli Istinu, kao što je rekao Allah, Uzvišen neka je:

بَلْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَهُمْ فِي أَمْرٍ مَّرِيحٍ ﴿٦٠﴾

"Oni, međutim, poriču Istinu koja im dolazi i oni su u smetenom stanju."⁴⁹³

117. Vjerovanje u samo jedan dio onoga što je objavljeno.

119. Pravljenje razlike među poslanicima.

120. Tvrdnja da slijede prethodnike (selef), iako su im se očigledno suprotstavljali.

121. Odvratanje od Allāhovog puta onih koji su u Njega vjerovali.

122. Ljubav prema kufriu i kāfirima.

123., 124., 125., 126., 127., 128. El-'ljafa,⁴⁹⁴ et-tark,⁴⁹⁵ et-tijereh,⁴⁹⁶ el-kihana (gatanje),⁴⁹⁷ et-tehākum (parničenje) pred tāgūtom⁴⁹⁸ i preziranje ženidbe između roba i robinje.⁴⁹⁹

A Allāh najbolje zna

I neka je salawāt i selām na Muhammeda, na Muhammedovu porodicu i njegove ashābe.

⁴⁹² Kaže Ibnu Qajjim, *rahimehullah*: »Osnova širka i kufra je govor o Allahu bez znanja.«

⁴⁹³ sūra Qāf, 5. ājet

⁴⁹⁴ Uznemiravanje ptica, pa ako bi odletjele na desnu stranu – smatrali su to dobrim znakom, a ako bi odletjele na lijevu stranu – to su smatrali lošim znakom. Isto tako su uzimali u obzir imena ptica i mjesta na koja su slijetale.

⁴⁹⁵ Vrsta vraćanja uz pomoć kamenčića, pamuka ili vune i prizivanje poznavanja gajba.

⁴⁹⁶ Vjerovanje u loš predznak.

⁴⁹⁷ Prizivanje poznavanja gajba, kao što je obavještavanje o onome što će se desiti na zemlji uz nadovezivanje na *sebeb*.

⁴⁹⁸ Parničenje (suđenje) pred tagutom jeste djelo velikog širka, kao što stoji u 60. ajetu sure An-Nisa: "**Zar ne vidiš one koji tvrde da vjeruju u ono što je objavljeno tebi i u ono što je objavljeno prije tebe, kako žele da im se pred tagutom sudi, iako im je naređeno da u njega ne vjeruju?! A šejtan želi da ih samo u veliku zabludu navede!**"

⁴⁹⁹ Vjerovatno se misli na običaj koji je bio prisutan kod *ehlul-džāhiliyye*: da su primoravali robinje na prostituciju, te ih zbog toga nisu udavali i zabranjivali su im udaju.

تعليم الصبيان التوحيد

PODUČAVANJE MALIŠANA

TEWHĪDU

Zahvala Allāhu, Gospodaru svih svjetova. Salawāt i selām donosimo na prvaka svih vjerovjesnikā, na njegovu porodicu i na sve ashabe, a zatim:

Ovo je kratka i korisna poslanica o onome što je obaveza svakom čovjeku da podučiti mališane, prije nego li ih počne podučavati Qur'ānu, kako bi izrasli kao potpuni ljudi na temeljima islāma i dobri ispovjedači tewhīda na putu īmāna. Poredao sam je u stilu pitanja i odgovora.

Pitanje br.1: *Kada budeš upitan: "Ko je tvoj Gospodar?"*

Odgovor: Reci: "Moj Gospodar je Allāh."

Pitanje br.2: *A šta to znači "Gospodar"?*

Odgovor: Onaj Koji je Vladar i Vlasnik svega, i Koji biva obožavan.

Pitanje br.3: *A šta znači 'Allāh'?*

Odgovor: Allāh je Onaj Koji posjeduje božanstvenost nad svim stvorenjima, i On je Onaj Koji mora da bude obožavan.

Pitanje br.4: *Kada budeš upitan: "Kako si spoznao svoga Gospodara?"*

Odgovor: Reci: "Spoznao sam ga putem Njegovih dokaza i stvorenja."

Od Njegovih dokaza su noć i dan, i Sunce i Mjesec.

A od Njegovih stvorenja su nebesa i Zemlja, i ono što je na njima, a dokaz za to su Njegove riječi:

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشَىٰ اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا
وَالشَّمْسِ وَالْقَمَرِ وَالنُّجُومِ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ ۗ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْإِمْرُ ۗ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ

"Gospodar vaš je Allāh, koji je nebesa i Zemlju u šest dana stvorio, a onda se uzvisio iznad Arša. On tamom noći prekriva dan, koji ga u stopu prati, a Sunce i Mjesec i zvijezde se pokoravaju Njegovoj volji. Samo Njemu pripada stvaranje i naredba! Uzvišen neka je Allāh, Gospodar svjetova!" ⁵⁰⁰

Pitanje br.5: *Kada budeš upitan: "Radi čega te je Allāh stvorio?"*

Odgovor: Reci: "Da bi samo Njemu činio 'ibādet, ne pripisujući Mu imalo širka, i da bi mu bio pokoran, izvršavajući Njegove naredbe i kloneći se Njegovih zabrana". Kao što kaže Uzvišeni:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

"A nisam stvorio ni džinne ni ljude (ni zbog čega drugog), osim da mi čine ibadet." ⁵⁰¹

⁵⁰⁰ sūra el-E'rāf, 54. ājet

⁵⁰¹ sūra edh-Dhārijāt, 56. ājet

I kaže:

إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ

"Doista, onome koji Allāhu čini širk, Allāh je ulazak u džennet zabranio i boravište njegovo će džehennem biti; a nevjericima neće niko pomoći." ⁵⁰²

- ❖ A širk je: da se Uzvišenom Allāhu neko učini ravnim i sličnim, kao da mu se upućuju dove i molbe, a to je svojstveno samo Njemu, ili da se prema nekome žudi, ili ga se boji, ili se na njega oslanja, ili da se od nekoga traži mimo Allāha, ili da se nekome pored Njega uputi i usmjeri bilo koja vrsta 'ibādeta.
- ❖ A 'ibādet je: *Sveobuhvatni naziv za sve što Uzvišeni Allāh voli i čime je zadovoljan, od riječi i djela, tajnih i javnih.*

Od 'ibādeta je i upućivanje dove, jer Uzvišeni Allāh kaže:

وَأَنْ أَلْمَسَنِجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا

"Doista su mesdžidi samo radi Allāha, pa ne upućujte dove, pored Allāha, nikome!" ⁵⁰³

A dokaz da je dozivanje nekoga pored Allāha nevjerstvo su Njegove plemenite riječi:

وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ

"A onaj koji se, pored Allāha, moli drugom bogu, bez ikakva dokaza o njemu, pred Gospodarom svojim će račun polagati, i nevjernici ono što žele neće postići." ⁵⁰⁴

To je zato što je dova od najveličanstvenijih vrsta 'ibādeta, kao što kaže vaš Gospodar:

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

"Gospodar vaš je rekao: "Pozovite Me i zamolite, Ja ću vam se odazvati! Oni koji iz oholosti neće da Mi čine ibadet – ući će, sigurno, u džehennem poniženi." ⁵⁰⁵

A u *"Sunenu"* imāma et-Tirmidhija se prenosi od Enesa, radijallāhu 'anh, da je rekao Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem: **"Dova je srž ibadeta."** ⁵⁰⁶

Prvo što je Uzvišeni Allāh naredio svojim robovima je: da zanegiraju i zanevjeruju u tāgūta i da povjeruju u Allāha. Kaže Uzvišeni:

⁵⁰² sūra el-Mā'ide, 72. ājet

⁵⁰³ sūra el-Džinn, 18. ājet

⁵⁰⁴ sūra el-Mu'minūn, 117. ājet

⁵⁰⁵ sūra el-Mu'min/Gāfir, 60. ājet

⁵⁰⁶ hadīth su zabilježili imāmi et-Tirmidhī u *"Džami'u"* (3371) i Taberānī u *"Ewsatu"* (3/293) od Enesa ibn Mālika, radijallāhu 'anh, sa slabim lancem prenosilaca, ali se kod Ahmeda u *"Musnedu"* (18542), Ebū Dāwūda u *"Sunenu"* (1479), et-Tirmidhija u *"Džami'u"* (2969) i drugih, vjerodostojno prenosi od Allāhovog poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, da je rekao: **"Dova je ibadet."**

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: "Allāhu činite 'ibādet i klonite se taguta!" " 507

- ❖ A tāgūt je: sve što se obožava pored Allāha, i šejtan, i vračar, i vidovnjak, i onaj koji ne sudi po onome što je Allāh objavio, i svako kome se pokorava i ko biva slijeđen na zabludi.

Kaže istaknuti učenjak Ibnul-Qajjim, rahimehullāh: "Tāgūt je naziv za sve ono u čemu rob pređe svoju granicu, bilo da je obožavan, ili se slijedi, ili mu se pokorava."

Pitanje br.6: Kada budeš upitan: "Koje si vjere?"

Odgovor: Reci: "Moja vjera je Islām."

- ❖ A islām znači: potpuna predanost Allāhu, ispovjedajući Mu jednoću, i potpuno odazivanje, ispovjedajući Mu pokornost, prijateljevanje sa svim muslimanima i suprostavljanje svim mnogobošcima.

Kaže Uzvišeni:

إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ

"Jedina ispravna vjera kod Allāha je islām" 508

I kaže:

وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَسِرِينَ

"A onaj koji želi neku drugu vjeru, osim islāma – neće mu biti primljena, i on će na onom svijetu nastradati." 509

A vjerodostojno se od Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, prenosi da je, kada je bio upitan šta je islām, rekao: "**Da svjedočiš da nema drugog istinskog božanstva pored Allāha i da je Muhammed Njegov poslanik, da obavljaš namāz, daješ zekāt, postiš ramazan, i obavljaš hadždž ako si to u mogućnosti.**"

A značenje šehādeta "Lā ilāhe illAllāh" je da: nema onog koji se istinski obožava i koji zaslužuje da bude obožavan, mimo Allāha, kao što kaže Uzvišeni:

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِمَّا تَعْبُدُونَ ﴿٦٠﴾ إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ ﴿٦١﴾ وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي

عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ

⁵⁰⁷ sūra en-Nahl, 36. ājet

⁵⁰⁸ sūra Ālu 'Imrān, 19. ājet

⁵⁰⁹ sūra Ālu 'Imrān, 85. ājet

"A kad Ibrahim reče ocu svome i narodu svome: 'Nemam ja ništa s onima kojima vi 'ibādet činite, osim Onoga koji me je stvorio, jer će mi On, doista, na pravi put ukazati'. I on učini te riječi trajnim za potomstvo svoje, da bi se povratili." ⁵¹⁰

A dokaz za obaveznost namāza i zekāta su Njegove riječi:

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ

"A nije im naređeno (ništa drugo), osim da samo Allāhu čine 'ibādet, da Mu iskreno, udaljavajući se od širka, vjeru ispovjedaju, i da namāz obavljaju, i da zekāt udjeljuju; a to je – ispravna vjera." ⁵¹¹

A dokaz za obaveznost posta su Njegove riječi:

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٨٧﴾ أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ فَمَن تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ ۗ وَأَن تَصُومُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٨﴾ شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْءَانُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ فَمَن شَهِدَ مِنكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ

"O vjernici! Propisuje vam se post, kao što je propisan onima prije vas, da biste se grijaha klonili, i to neznatan broj dana; a onome od vas koji bude bolestan ili na putu – isti broj drugih dana. Onima koji ga jedva podnose – otkup je da jednog siromaha nahrane. A ko drage volje da više, za njega je bolje. A bolje vam je, neka znate, da postite. U mjesecu ramazanu počelo je objavljivanje Qur'āna, koji je putokaz ljudima i jasan dokaz pravog puta i razlikovanje dobra od zla. Ko od vas u tom mjesecu bude kod kuće, neka ga u postu provede..." ⁵¹²

A dokaz za obaveznost hadždža su Njegove riječi:

وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا

"Hodočastiti Hram dužan je, Allāha radi, svaki onaj koji je u mogućnosti..." ⁵¹³

- ❖ A ĩmānskih ruknova je šest: da vjeruješ u Allāha, Njegove meleke, knjige, poslanike, Sudnji dan, i da vjeruješ u Allāhovo određenje, bilo dobro po tebe ili loše.

Dokaz za to je hadīth kojeg je zabilježio imam Muslim u svome "Sahīhu" od 'Umera ibnul-Hattāba, radijallāhu 'anh.

⁵¹⁰ sūra ez-Zuhruf, 26-28. ājet

⁵¹¹ sūra el-Bejjine, 5. ājet

⁵¹² sūra el-Beqare, 183.-185. ājet

⁵¹³ sūra Ālu 'Imrān, 97. ājet

Pitanje br.7: *Kada budeš upitan: "Ko je tvoj poslanik?"*

Odgovor: Reci: "Moj Poslanik je Muhammed sin 'Abdullāha, sin 'AbdulMuttaliba, sin Hāšima, sin 'AbdulMenafa."

Uzvišeni Allāh ga je odabrao među Qurejšijjama, koji su najplemenitije potomstvo Ismā'īla, 'alejhiselām, a zatim ga je poslao i bjelcima i crncima, i objavio mu Knjigu i mudrost. Pozivao je ljude da iskreno čine 'ibādet samo Jedinom Allāhu i da ostave ono što su obožavali mimo Allāha, od kipova, kamenja, drveća, vjerovjesnika, dobrih ljudi, meleka, i drugo. Pozvao je ljude da se okanu širka i da svoje 'ibādete iskreno usmjere samo Allāhu i na tom putu je protiv njih vodio i borbe, kao što kaže Uzvišeni:

قُلْ إِنَّمَا أَدْعُوا رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا

"Reci: "Ja samo Gospodara svoga dozivam i nikoga Njemu ravnim ne činim." ⁵¹⁴

I kaže Uzvišeni:

قُلِ اللَّهُ أَعْبُدُ مُخْلِصًا لَهُ دِينِي

"Reci: "Samo Allāha obožavam, iskreno Mu ispovijedajući vjeru svoju." ⁵¹⁵

I kaže Uzvišeni:

وَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَفْرَحُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمِنَ الْأَحْزَابِ مَنْ يُنْكِرُ بَعْضَهُ قُلْ إِنَّمَا أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ وَلَا أُشْرِكَ بِهِ إِلَيْهِ أَدْعُوا وَإِلَيْهِ مَتَابُ

"Reci: "Meni je naređeno da samo Allāhu činim 'ibādet i da Njemu nikoga ravnim ne činim; Njemu ja pozivam i Njemu se vraćam." ⁵¹⁶

I kaže Uzvišeni:

قُلْ أَغْفِرَ اللَّهُ تَأْمُرُونِي أَعْبُدُ أَيُّهَا الْجَاهِلُونَ ﴿٦٦﴾ وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكَ لَئِن أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٦٧﴾ بَلِ اللَّهُ فَاعْبُدْ وَكُن مِّنَ الشَّاكِرِينَ

"Reci: "Zar od mene tražite da nekoga drugog, osim Allāha, obožavam, o neznalice!" A tebi, a i onima prije tebe, objavljeno je: Ako budeš počinio širk, tvoja djela će sigurno propasti, a ti ćeš izgubljen biti. Nego, Allāhu jedino 'ibādet čini i budi zahvalan!" ⁵¹⁷

Od osnova i temelja vjerovanja koji čovjeka spašavaju od nevjerstva je: čvrsto vjerovanje u proživljenje, nagradu, polaganje računa, džennet i vatru.

⁵¹⁴ sūra el-Džinn, 20. ājet

⁵¹⁵ sūra ez-Zumer, 14. ājet

⁵¹⁶ sūra er-Ra'd, 36. ājet

⁵¹⁷ sūra ez-Zumer, 64.-66. ājet

Kaže Uzvišeni:

مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَىٰ

"Od zemlje vas stvaramo i u nju vas vraćamo i iz nje ćemo vas po drugi put izvesti." ⁵¹⁸

I kaže Uzvišeni:

وَإِنْ تَعْجَبَ فَعَجَبٌ قَوْلُهُمْ أَإِذَا كُنَّا تُرَابًا أَءِنَّا لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ ۗ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ وَأُولَٰئِكَ الْأَغْلَالُ فِي أَعْتَاقِهِمْ ۗ وَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

"A ako se čudiš, pa – čudo su riječi njihove: "Zar ćemo, zaista, kad zemlja postanemo, biti stvoreni ponovo?" Oni ne vjeruju u Gospodara svoga; na njihovim vratovima biće sindžiri i oni će stanovnici džehennema biti, u njemu će vječno ostati." ⁵¹⁹

U ovom ājetu je dokaz da je onaj koji zanegira proživljenje počinio nevjerstvo koje biva uzrokom da vječno boravi u vatri, *da nas Allāh sačuva nevjerstva i djela koja vode u nevjerstvo*. Ovi ājeti preslikavaju ono radi čega je poslat Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem, od iskrenog činjenja ibadeta Allāhu, i zabrane činjenja ibadeta nekom drugom mimo Allāha*. Sav 'ibādet je sveo samo na činjenje 'ibādeta Allāhu, i to je njegova vjera u koju je pozvao sve ljude i radi koje se protiv njih borio, kao što kaže Uzvišeni:

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ

"I borite se protiv njih dok mnogoboštva ne iščezne i dok samo Allāhova vjera ne ostane." ⁵²⁰

Uzvišeni Allāh ga poslao kada je napunio četrdeset godina, pa je pozivao ljude u iskrenost i napuštanje svih božanstava mimo Allah približno deset godina, zatim ga je uzvisio na nebesa i propisao mu pet dnevnih namaza, bez posrednika između njega i Allāha u tome, zatim mu je bila naređena hidžra, pa je preselio u Medinu, zatim mu je naređen džihād (borba), pa je u ime Allāha vodio istinski džihād približno deset godina, sve dok ljudi u skupinama nisu ušli u Allāhovu vjeru. Pa kada je napunio tačno šezdeset i tri godine, neka je zahvala Allāhu, vjera je bila upotpunjena, a zatim je bio obavješten o kraju svog života, neka je najpotpuniji Allāhov mir i spas na njega.

Prvi poslanik na Zemlji je Nūh, 'alejhis-selām, a posljednji je Muhammed, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kao što kaže Uzvišeni:

إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَىٰ نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ

"Mi smo objavili tebi kao što smo objavljivali Nuhu i vjerovjesnicima poslije njega." ⁵²¹

⁵¹⁸ sūra Tā-Hā, 55. ājet

⁵¹⁹ sūra er-Ra'd, 5. ājet

⁵²⁰ sūra el-Enfāl, 39. ājet

I kaže Uzvišeni:

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ

"Muhammed nije (ništa drugo), osim poslanik ..." ⁵²²

I kaže Uzvišeni:

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَٰكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ ۗ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا

"Muhammed nije roditelj nijednom od vaših ljudi, nego je Allāhov poslanik i posljednji vjerovjesnik. A Allāh sve dobro zna." ⁵²³

Najbolji od svih poslanikā je naš Vjerovjesnik Muhammed, sallallāhu 'alejhi we sellem, a najbolji od svih ljudi, nakon vjerovjesnika, je Ebū Bekr, zatim 'Umer, zatim 'Uthman, a zatim 'Alī, neka je Allāh zadovoljan svim ashābima, a najbolje od svih stoljeća je stoljeće u kojem je živio Allāhov poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, a zatim oni koji slijede, pa zatim oni koji slijede.

'Isā, 'alejhis-selām, će biti spušten sa nebesa prije Sudnjeg dana i ubiti Dedždžāla.

Sva zahvala pripada Allāhu, Gospodaru svih svjetova.

⁵²¹ sūra en-Nisā', 163. ājet

⁵²² sūra Ālu 'Imrān, 144. ājet

⁵²³ sūra el-Ahzāb, 40. ājet

تفسير كلمة التوحيد

TEFSIR RIJEČI TEWHIDA

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

Upitan je šejh Muhammed ibn AbdulWehhāb o značenju riječi (*Lā ilāhe illAllāh*) pa je odgovorio:

Znaj, Allāh ti se smilovao, da ove riječi (riječi šehadeta) dijele kufr od islāma. To je rečenica bogobožnosti i najčvršće uže. To je ono što je Ibrahim, '*alejhi selam*, učinio vječnom riječi svojim pokoljenjima kako bi se Allahu vraćali.

Nije dovoljno izgovoriti ovu rečenicu bez poznavanja njenog značenja jer je i munafici izgovaraju a biće u Džehennemu ispod nevjernika na samom dnu, unatoč tome što klanjaju i zekāt daju. Već se pod tim podrazumjeva **njen izgovor zajedno sa srčanom spoznajom, s ljubavlju spram te rečenice i njenih sljedbenika i s mržnjom prema onome čemu se njeno značenje suprostavlja.**

Otuda Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kaže: "**Ko kaže iskreno la ilahe illallah...**" U drugoj predaji stoji: "**...iskreno iz srca.**" U trećem hadithu je rekao: "**Onaj ko kaže la ilahe illallah i zaniječe sve što se obožava mimo Allaha...**" Kao i mnogi drugi hadithi koji upućuju na neznanje većine ljudi u pogledu ovog šehadeta.

Tako znaj da ova rečenica (*Lā ilāhe illAllāh*) podrazumijeva negaciju i potvrdu: negaciju *uluhijeta* (božanstvenosti) bilo kome mimo Allāha, pa čak i Muhammedu, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i Džibrīlu, a zatim i svima onima mimo njih, od Allāhovah *ewlijā'* (štićenika) i dobrih ljudi.

Ako si ovo razumio, razmisli o *uluhijetu* (božanstvenosti) koji je Allāh Sebi potvrdio, a zanegirao ga Muhammedu, Džibrīlu i svima ostalima, zanegirao je da njima u njemu (*uluhijetu*) pripada i koliko je djelić zrna gorušice. I znaj da je ovaj uluhijet ono što običan narod u našem vremenu naziva *es-sirru* (misterija) i *el-wilāje* (štićeništvo). A značenje riječi "*ilāh*" je šticećenik koji pri sebi ima nešto tajnovito. To je onaj koga (mušrici) nazivaju *el-faqīr* (siromah) i *eš-šejh*, a koga običan narod zove *es-sejjid* (gospodin, uglednik) i tome slično, a to je zbog toga što oni misle da je Allāh svojim odabranim stvorenjima dao posebno mjesto, te da je Allāh zadovoljan da čovjek kod njih traži utočište i da se od njih nada, da od njih traži pomoć u teškoj situaciji, te da ih uzima za posrednike između sebe i Allāha. Ono za šta počinio *širka* u našem vremenu tvrde da su posrednici, to je ono što su prethodnici nazivali *ālihe* (božanstvima). Posrednik je *ilāh* (božanstvo), a čovjekove riječi "*Lā ilāhe illAllāh*" znače negiranje posrednika.

Nevjernici svijedoče Allāhu *tewhīd rububijeta*

Ako ovo želiš da spoznaš na potpun način to ćeš učiniti uz pomoć dvije stvari:

Prva: Da znaš da su nevjernici koje je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, ubijao, čiji je imetak zaplenjivao i čije je žene dozvolio, (da su oni) Uzvišenom Allāhu potvrđivali *tewhīd rububijeta*, a on podrazumjeva da niko drugi ne stvara, niti opskrbljuje, niti oživljava, niti usmrćuje, niti upravlja svim stvarima, (niko drugi) do Allāh Jedan, kao što kaže Allāh, Uzvišen neka je:

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ
مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ

"Reci: 'Ko vas sa neba i iz zemlje obskrbljuje, ili čije su dijelo sluh i vid i ko izvodi živo iz mrtvog i izvodi mrtvo iz živog, i ko svim upravlja?' Oni će zasigurno reći: 'Allāh'." ⁵²⁴

Dakle, ovo pitanje je veliko i bitno, a to je da znaš da su nevjernici svjedočili i potvrđivali ove stvari, pa ih i pored toga to nije uvelo u islām i nije učinilo njihovu krv i imetak zabranjenim. Oni su, pored ovih djela, još i davali milostinju i obavljali *hadždž* i *'umru*, činili (neke) *'ibādet*e i ostavljali neke zabranjene stvari, bojeći se Allāha. Međutim, druga stvar ih je učinila nevjernicima i njihovu krv i imetak je učinila dozvoljenim, a to je što Allāhu *tewhid uluhijjeta* nisu svjedočili, a on podrazumjeva da se dova ne upućuje nikome, niti se nada ni od koga drugog mimo Allaha Jednog Koji sudruga nema, i da se ne traži pomoć od nekoga mimo Njega, niti se kolje nekome drugom mimo Njemu, niti bliskom meleku ni poslanom vjerovjesniku. Pa onaj ko pomoć traži od nekoga drugog mimo Njega – postao je nevjernik. I onaj ko zakolje nekome drugom mimo Njemu – postao je nevjernik. I onaj ko se zavjetuje nekome drugom mimo Njega – postao je nevjernik, i tome slično.

Mušrici koje je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, ubijao su upućivali dovu dobrim ljudima, pa su zbog toga postali nevjernici, iako su Allāhu potvrđivali *tewhid rububijeta*

Ovo ćeš na potpun način shvatiti ako znaš da su *mušrici* koje je ubijao Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, upućivali dovu dobrima, kao što su melec i kao što su 'Isā, 'Uzejr i drugi pored njih od *ewlijā'*, pa je to stvar zbog koje su postali nevjernici, iako su potvrđivali da je Allāh Stvoritelj, Opskrbitelj, Onaj koji svim upravlja. Pa ako ovo spoznaš, spoznao si značenje "*Lā ilāhe illAllāh*" i spoznao si da je onaj ko uputi dovu vjerovjesniku ili meleku, ili ih doziva ili od njih pomoć traži zaista izašao iz islāma i da je to nevjerstvo zbog kojeg ih je ubijao Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*.

Pa ako bi neko od *mušrika* rekao: "*Mi znamo da je Allāh Stvoritelj, Opskrbitelj, Onaj Koji svim upravlja i On je učinio ove dobre Njemu bliske, pa im mi upućujemo dovu i njima se zavjetujemo, kod njih ulazimo i od njih pomoć tražimo i time želimo zagovorništvo i želimo da nam se djela prihvate, a shvatamo da je Allāh Onaj Koji je sve stvorio i Koji svim upravlja.*"

Ti reci: Ovaj tvoj govor je *medhheb* (pravac) Ebū Džehla i njemu sličnih, jer su oni upućivali dovu 'Isā'u, 'Uzejru, melekima i *ewlijama* želeći to, kao što kaže Allāh, Uzvišen neka je:

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ

"I oni koji su pored Njega zaštitnike uzeli (kažu): 'Ne činimo im *'ibādet* (ni zbog čega drugog), osim da bi nas Allāhu približili.'" ⁵²⁵

⁵²⁴ Sura Junus 31. ajet

I kaže Allāh, Uzvišen neka je:

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شَفَعَتُنَا عِنْدَ اللَّهِ

"I čine 'ibādet, pored Allaha, onome što im ni štetu ne donosi, niti im koristi, i govore: 'Ovo su naši zagovornici kod Allaha'." ⁵²⁶

Pa ako o ovome dobro razmisliš, vidjećeš da su nevjernici Allāhu svjedočili *tewhīd rububijeta*, koji podrazumjeva da je Allāh jedini Stvoritelj i Opskrbitelj i jedini koji svim istinski upravlja, ali su pritom hvalili 'Isā'a, meleke i dobre ljude, želeći da ih oni približe Allāhu i da se kod Njega za njih zagovaraju.

I spoznaćeš da među nevjernicima, naročito među kršćanima, ima takvih koji Allāha obožavaju i danju i noću, i isposnici su na ovom svijetu, i milostinju daju od onoga što se kod njih nađe, usamljeni su u svojim isposničkim ćelijama, pa su i pored toga nevjernici i Allāhovi neprijatelji, od onih koji će u vatri vječno ostati zbog svog vjerovanja po pitanju 'Isā'a ili nekog drugog od Allāhovih šticenika, kojem dovu upućuju, u čije ime kolju ili kojem se zavjetuju. I postaće ti jasno svojstvo islāma u koji je pozivao tvoj Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, postaće ti jasno da su se mnogi ljudi od njega odvojili, i postaće ti jasno značenje njegovih riječi: **"Islām je počeo stran i ponovo će biti stran kao što je i počeo."** ⁵²⁷

Pa, tako vam Allāha, braćo, prihvatite se osnove svoje vjere, njenog početka i kraja, njenog temelja i glave: *šehādeta "Lā ilāhe illAllāh"*, spoznajte njegovo značenje, zavolite ga i zavolite njegove slijedbenike i učinite ih svojom braćom, pa makar bili daleko. I zanevjerujte u *tāgūte* i sa njima neprijateljajte, zamrzite ih i zamrzite one koji ih vole i koji se raspravljaju u njihovu korist, ili ih ne *tekfīre* ili kažu: *"Šta me se oni tiču"*, ili: *"Nije me Allāh njima zadužio."* Takav je na Allāha laž i veliku izmišljotinu rekao. Zaista ga je Allāh njima zadužio i učinio mu strogom obavezom da u njih zanevjeruje i da se od njih odrekne, pa makar bili braća njegova i djeca njegova. Tako vam Allāha, uhvatite se toga, ne bi li Allāha sreli ne čineći mu *širk* ni u čemu. Allāhu, usmrti nas kao muslimane i pridruži nas dobrima.

Nevjerstvo mušrika u našem vremenu je veće od nevjerstva onih koje je ubijao Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*

I da ovaj govor završimo govorom koji je spomenuo Allāh u Svojoj Knjizi, a koji će ti pojasniti da je nevjerstvo *mušrika* našeg vremena veće od nevjerstva onih koje je ubijao Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*. Rekao je Allāh, Uzvišen neka je:

وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا إِلَهُهُ فَلَمَّا حَجَّكُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا

⁵²⁵ Sura ez-Zumer 3. ajet

⁵²⁶ Sura Junus 18. ajet

⁵²⁷ Muslim, el-Iman 145., ibn Madžeh, el-Fiten 3968, Ahmed 2-389.

"Kada vas na moru nevolja zadesi, nestane onih kojima inače dovu upućujete, ostane samo On. A kada vas On na kopno spasi – vi se okrećete. Čovjek je uvijek nezahvalan." ⁵²⁸

Zaista ste čuli šta je spomenuto u vezi nevjernika: da su oni, kada bi ih zadesila nedaća, ostavljali "*es-sāde*" (gospodu) i "*el-mešājih*" i nisu od njih pomoć tražili. Naprotiv, iskreno su se okretali Allāhu Koji nema sudruga i samo su od Njega pomoć tražili. Ali kada bi došlo olakšanje, oni bi *širk* činili. A ti vidiš *mušrike* našeg vremena, od kojih neki možda tvrde da su od učenih i kod kojih ima *zuhda* i *'ibādeta* i vidiš ih da se trude. Ali ako ga zadesi kakva nevolja, on pomoć traži od nekoga drugog mimo Allāha, kao što je Ma'ruf ili Abdul-Qādir el-Džejlānī, ili od nekoga ko je od ovih vredniji, kao što je Zejd ibnul-Hattāb ili Zubejr, ili nekoga ko je i od ovih vredniji, kao što je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*. Allah nam je Pomagač. A još veći grijeh u ovome je kada pomoć traže od *tāgūtā*, nevjernika i otpadnika pa onda od ljudi, kao što su Šemsān, Idrīs i Jūnus i njima slični, a Allāh, Slavljeni, najbolje zna.

Neka je hvala Allāhu na početku i na kraju i neka je *salawāt* i *selām* na Njegovo najbolje stvorenje Muhammeda i čitavu njegovu porodicu.

⁵²⁸ Sura el-Isra' 67. ajet

OVO JE NAŠA AQIDA

IMAM MUHAMMED BIN 'ABDULWEHHAB, *RAHIMEHULLAH*

Nakon što je bio upitan šejh Muhammed bin AbdulWehhab o svojoj aqidi on, rahimehullah je odgovorio:

vjerujem samo u ono u šta je ubjeđena i vjeruje spašena skupina (firka nadžija), ehlu-sunnet vel-džema'at, poput imana i vjerovanja u Allaha i Njegove meleke, i Njegove knjige, i Njegove poslanike, i proživljenje poslije smrti, i vjerovanja u kader-određenje bilo ono dobro ili loše.

U iman i vjerovanje u Allaha, subhanehu ve te'ala, spada i čvrsto vjerovati u ono čime je opisao samoga Sebe, u Svojoj knjizi, preko jezika Svoga poslanika sallallahu 'alejhi we sellem, bez ikakvog izvitoperivanja tih značenja (tahrif), niti negiranja istih (ta'atil). Ubjeđenja sam da nema ništa ravno niti slično Allahu, subhanehu ve te'ala, i On je taj koji sve čuje i sve vidi. Ne negiram Mu ono čime je Sam Sebe opisao, niti izvrćem riječi sa njihova mjesta, niti sm nevjernik u Njegova imena i svojstva, niti im pripisujem kakvoću (tekjif), niti uspoređujem Njegova svojstva sa svojstvima stvorenja. Allahu, subhanehu ve te'ala, nema slična, niti Mu ima ravna, niti ima ortaka, i On se nikako ne poistovjećuje ni sa jednim od Svojih stvorenja.

Allah, subhanehu ve te'ala najbolje poznaje Sebe i ostale, i On je najistinitije i najljepše riječi. Allah, subhanehu ve te'ala, je Sebe uzdigao visoko od onoga što Mu znaju pripisivati ljudi, oni koji govore o kakvoći Allahovih, subhanehu ve te'ala, svojstava (ehlu-tekjif), i oni koji Ga upoređuju sa stvorenjima (ehlu-temsil), kao i od onoga što Mu negiraju oni koji izvrću značenja riječima (ehlu-tahrif), i od onoga što apsolutno negiraju od značenja Njegovih riječi (ehlu-ta'atil). Allah, subhanehu ve te'ala, kaže:

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٥٦﴾ وَسَلَّمٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ﴿٥٧﴾ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٥٨﴾

„Veličanstven je Gospodar tvoj, Dostojanstveni, i daleko je od onoga kako Ga oni opisuju! i neka je mir nad poslanicima i neka je hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova!“⁵²⁹

Uspješna skupina su sredina između sekte kaderijija i džebrijija kada su u pitanju Allahova, subhanehu ve te'ala, djela i postupci. Kada su u pitanju Allahove, subhanehu ve te'ala, prijetnje, oni su sredina između sekte murdžijija i haridžijija. Kada je u pitanju oblast dina i imana oni su sredina između sekti haridžija i mu'utezila, i murdžijija i džehmijija. Kada su u pitanju ashabi Allahovog Poslanika sallallahu 'alejhi we sellem, oni su sredina između šijija i haridžijija.

Ubjeđenja sam da je Kur'an Allahov, subhanehu ve te'ala, govor, koji je objavljen i nije stvoren. Od Allaha je i Njemu će se vratiti. Allah, subhanehu ve te'ala, je tim riječima u punom svjetlu zborio. Objavio ga je Svome robu i poslaniku, povjereniku objave Svoje, predstavniku Svome međ' robovima Svojim, Muhammedu sallallahu 'alejhi we sellem.

Vjerujem da Allah, subhanehu ve te'ala, radi ono što On želi, i ništa se ne dešava mimo Njegove volje, niti se išta može desiti mimo Njegove volje, niti je išta od stvorenog pošteđeno Njegovog kadera i

⁵²⁹ el-Saffat, 180-182

odredbe. Sve se dešava po Njegovom planu, i niko ne može izaći iz granica Njegovog kadera, i niko ne može postupati drugačije od onoga kako je zapisano u Levhil-Mesturu (knjizi ispisanoj).

Vjerujem u sve ono o čemu nas je obavijestio Poslanik sallallahu 'alejhi we sellem, od svega što će se desiti nakon smrti. Vjerujem u kaburska iskušenja i uživanja, i vjerujem u to da će se duše u tijela povratiti, kada će ljudi stati pred Allahom, subhanehu ve te'ala, goli, bos i neobrezani, kada će im se približiti Sunce, i kada će biti uspostavljen Mizan-Vaga, kojom će se vagati djela ljudska. Allah, subhanehu ve te'ala, kaže:

فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ ﴿٣١﴾ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ
 ﴿٣٢﴾ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ﴿٣٣﴾ تَلْفَحُ وُجُوهَهُمُ النَّارُ وَهُمْ فِيهَا
 كَالِحُونَ ﴿٣٤﴾

„Pa kad se u rog puhne, tada rodbinskih veza među njima neće biti i jedni druge neće ništa pitati. Oni čija dobra djela budu teška, oni će želje svoje ostvariti, a oni čija dobra djela budu lahka, oni će posve izgubljeni biti, u džehennemu će vječno boraviti, vatra će im lica pržiti i iskešenih zuba će u njemu ostati.“⁵³⁰

Na drugom mjestu, Allah, subhanehu ve te'ala, kaže:

فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ﴿٣٥﴾ وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ﴿٣٦﴾ فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ ﴿٣٧﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَ ﴿٣٨﴾ نَارُ حَامِيَةٍ ﴿٣٩﴾

„Onaj u koga njegova dijela budu teška. U ugodnu životu će živjeti, a onaj u koga njegova dijela budu lahka boravište će mu bezdan biti. A znaš li ti šta će to biti? vatra užarena!“⁵³¹ Tada će se dijeliti divani – knjige s pribilježnim djelima, pa će imati onih kojima će knjiga djela biti data u desnu ruku njihovu, ali će imati i onih kojima će knjiga njihova biti data u lijevu ruku njihovu.

Vjerujem u havd i vrelo našeg poslanika Muhammeda sallallahu 'alejhi we sellem, koje će postojati na kijametskom danu, čija je voda bjelja od mlijeka i slađa od meda a posude su mu zvijezde sa nebesa. Ko sa tog vrele popije gutljaj vode nakon toga više nikada neće ožednjati.

Vjerujem da je Sirat-ćuprija postavljena preko džehennema, preko koje će ljudi prolaziti shodno djelima koja budu imali.

Vjerujem u šefa'at i zauzimanje poslanika Muhammeda sallallahu 'alejhi we sellem, na Sudnjemu Danu, kao i to da je on prvi šefadžija, i prvi kome će biti dozvoljeno da se zauzima za drugoga. Šefa'at i zauzimanje Poslanika sallallahu 'alejhi we sellem, negiraju samo novotari i oni koji su skrenuli sa pravoga

⁵³⁰ El- Mu'minun, 101-104.

⁵³¹ el-Kari'ah, 7-11.

puta, ali opet naznačavamo da će se šefa'at desiti tek nakon izuna i dozvole i raziluka i zadovoljstva Božijega. Allah, subhanehu ve te'ala, kaže:

وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ارْتَضَىٰ

„...i oni će se samo za onoga kojim On bude zadovoljan zauzimati...“⁵³² Na drugom mjestu Allah, subhanehu ve te'ala, kaže:

مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ

„Ko se može pred Njim zauzimati za nekoga bez dopuštenja Njegova?!“⁵³³ Allah, subhanehu ve te'ala, kaže:

﴿ وَكَمْ مِنْ مَلَكٍ فِي السَّمَوَاتِ لَا تُغْنِي شَفَعَتُهُمْ شَيْئًا إِلَّا مِنْ بَعْدِ أَنْ يُأْذَنَ اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَرْضَىٰ ﴾

„A koliko na nebesima ima meleka čije zauzimanje nikome neće biti od koristi, sve dok Allah to ne dozvoli onome kome On hoće i u korist onoga s kojim je On zadovoljan.“⁵³⁴

Allah, subhanehu ve te'ala, je zadovoljan samo s onim ljudima koji budu na šehadetu i tevidu, i neće dozvoliti zauzimanje i šefa'at nikome osim njima. Što se tiče mušrika i idolopoklonika oni nemaju pravo na šefa'at i zauzimanje. Allah, subhanehu ve te'ala, kaže:

كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ ﴿٢٧٨﴾ إِلَّا أَصْحَابَ الْيَمِينِ ﴿٢٧٩﴾ فِي جَنَّاتٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٢٨٠﴾ عَنِ الْمُجْرِمِينَ ﴿٢٨١﴾ مَا سَلَكَكُمْ ﴿٢٨٢﴾ فِي سَقَرٍ ﴿٢٨٣﴾ قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمَصْلِينَ ﴿٢٨٤﴾ وَلَمْ نَكُ نُطْعِمُ الْمَسْكِينِ ﴿٢٨٥﴾ وَكُنَّا نَحُوضُ مَعَ الْخَاطِئِينَ ﴿٢٨٦﴾ وَكُنَّا نُكَذِّبُ بَيَوْمِ الدِّينِ ﴿٢٨٧﴾ حَتَّىٰ أَتَيْنَا الْيَقِينَ ﴿٢٨٨﴾ فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفَعَةُ الشَّافِعِينَ ﴿٢٨٩﴾

„Svaki čovjek je odgovoran za ono što je radio, osim sretnika, oni će se u džennetskim baščama raspitivati o nevjernicima: »Šta vas je u Sekar dovelo?« »Nismo« – reći će – »bili od onih koji su molitvu obavljali i od onih koji su siromahe hranili, i u besposlice smo se sa besposlenjacima upuštali, i Sudnji dan smo poricali, sve dok nam smrt nije došla.« Njima posredovanje posrednika neće biti od koristi.“⁵³⁵

Vjerujem da su džennet i džehennem stvoreni, i da danas postoje, i da neće nestati. Vjernici će svojim očima vidjeti svoga Gospodara na Sudnjemu Danu, isto kao što gledaju u puni mjesec u mrkloj noći, bez ikakve poteškoće za vid.

⁵³² el-Enbija', 28.

⁵³³ el-Bekara, 255.

⁵³⁴ el-Nedžm, 26.

⁵³⁵ el-Muddessir, 39-48.

Vjerujem da je naš poslanik Muhammed sallallahu 'alejhi we sellem, pečat svim vjerovjesnicima i poslanicima, i čovjek neće biti vjernik sve dok ne povjeruje u njegovu poslanicu, i dok ne posvjedoči njegovom poslanstvu. Najvrijedniji čovjek iz njegovog ummeta je Ebu Bekr el-Siddik, a potom Omer el-Faruk, a potom Osman Zul-Nurejn, a potom Ali b. Ebi Talib el-Murteda, a potom još šestorica kojima je obećan džennet, a potom učesnici bitke na Bedru, a potom učesnici davanja prisege na vjernost kod drveta (bej'atur-ridvan), a potom ostali ashabi, Allah bio svima njima zadovoljan.

Volim ashabe i drugove Allahova Poslanika sallallahu 'alejhi we sellem, i spominjem njihova dobra djela, i molim Allaha, subhanehu ve te'ala, da bude zadovoljan njima, i tražim im oprosta od Njega, i suzdržavam se od eventualnih loših djela njihovih, i neraspravljam se kada je u pitanju spor koji je kasnije nastao među njima. Ubjeđenja sam da su oni najvrijedniji, postupajući po riječima Allaha, subhanehu ve te'ala, koji kaže:

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًا

لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٠﴾

„Oni koji poslije njih dolaze – govore: »Gospodaru naš, oprosti nama i braći našoj koja su nas u vjeri pretekla i ne dopusti da u srcima našim bude imalo zlobe prema vjernicima; Gospodaru naš, ti si, zaista, dobar i milostiv!«⁵³⁶

Molim Allaha, subhanehu ve te'ala, da bude zadovoljan i sa majkama vjernika, očišćenim od svake vrste zla.

Potvrđujem postojanje kerameta i počasti od Allaha, subhanehu ve te'ala, spram Njegovih evlija'a - Njemu bliskih osoba, kao i to da imaju izvjesna otkrovenja i mukašefate, s naznakom da i pored svega toga nemaju nikakva udjela u Allahovom, subhanehu ve te'ala, hakku. Od njih se ne moli i ne traži ono što ne može učiniti niko osim Allah, subhanehu ve te'ala.

Ne svjedočim ni za jednog muslimana da će da uđe u džennet ili džehennem, izuzev onih za koje je Poslanik sallallahu 'alejhi we sellem, posvjedočio. Nadam se džennetu za dobrog muslimana, i plašim se džehennema za lošeg muslimana. Ne proglašavam nikog od muslimana nevjernikom zbog velikog grijeha, i ne izvodim ga iz okrilja islama zbog toga. Smatram da je džihad propisan, sa svakim imamom i vođom, dobar ili loš bio. Obavljati namaz u džematu za njima je dozvoljeno, s naznakom da je džihad propisan od onda od kada je Allah, subhanehu ve te'ala, poslao Muhammeda sallallahu 'alejhi we sellem, pa sve do zadnjeg muslimana koji će se boriti protivu Dedždžala. Džihad na Allahovom, subhanehu ve te'ala, ne ometa ni nepravda nepravednih, niti pravda pravednih!

Smatram da je obaveza slušati i pokoravati se imamima i vođama muslimana, dobri ili loši bili, sve dok nam ne naredi grijeh prema Allahu, subhanehu ve te'ala. Ko preuzme na sebe hilafet, i ljudi se na

⁵³⁶ el-Hašr, 10.

njemu slože i budu zadovoljni njime, ili ih svojom sabljom nadvlada sve dok nije postao halifa – obaveza je pokoriti mu se i zabranjeno je ustati protivu njega.

Smatram da je propisano bojkotovati novotare i od njih se udaljavati sve dok se ne pokaju, i prema njima djelujem shodno njihovoj vanjštini, dok njihove nutrine prepuštam Allahu, subhanehu ve te'ala. Ubjeđenja sam da je svaka izmišljena stvar u vjeri – bid'at/novotarija.

Ubjeđenja sam da je iman riječ jezika, i djelo tijela i ubjeđenje srca; jača i raste zbog pokornosti i dobrih djela, dok slabi i opada zbog grijeha i loših djela. Iman se sastoji od sedamdeset i nekoliko grana. Najveća od tih grana su riječi šehadeta La ilahe illallah, dok je najniža od tih grana imana ukloniti prepreku s puta. Smatram da je obaveza naređivati da se čini dobro, i zabranjivati zlo, onako kako to čisti šeri'at zahtijeva.

Ovo bi bila 'akida ukratko, koju napisah pri čistoj svijesti i savjesti, kako bi ste imali uvid u ono što je kod mene. Allah, subhanehu ve te'ala, je svjedok onome što zborimo.

Nakon ovoga, poznato vam je da znam da vam je stiglo pismo od Sulejmana b. Suhejma, kojeg je prihvatio i u njega povjerovao jedan dio onih koji se pripisuju 'ilmu i znanju kod vas, a Allah, subhanehu ve te'ala, najbolje zna da je taj čovjek izmislio na mene stvari koje nikada nisam rekao, niti su mi kad pale na pamet, poput toga:

1. Da ja smatram neispravnim pravne knjige sva četiri mezheba!?
2. Da ja kažem da su ljudi na ničemu nakon prvih 600 godina islama!?
3. Da kažem za sebe da sam mudžtehid i da nisam ovisan o taklidu!?
4. Da ja kažem da je razilaženje uleme – propast!?
5. Da navjernikom smatram onoga ko tevesul čini putem pobožnjaka!? ⁵³⁷
6. Da nevjernikom smatram Busajrija zbog njegovih riječi: „O najčasnije stvorenje“!?
7. Da kažem: Kada bih bio u stanju srušiti kubbe s Poslanikovog sallallahu 'alejhi we sellem, groba – srušio bih je!?
8. Da kažem: Kada bih se pitao Ka'abom, makao bih joj metalni oluk za kišnicu (mizab), a stavio bih drveni!?
9. Da smatram da je haram posjetit poslanikov sallallahu 'alejhi we sellem, grob!?
10. Da zabranjujem posjet grobova svojih roditelja ili ostalih!?
11. Da nevjernikom smatram onoga ko se zakune nečim drugim mimo Allaha, subhanehu ve te'ala!?
12. Da nevjernikom smatram Ibnul-Farida ili Ibnu 'Arebija!?
13. Da sam spalio djelo „Dela'ilul-Hajrat“, (od šejha Muhammed b. Abdurrahman b. Ebi Bekr el-Džezuli el-Semlali el-Šerif el-Haseni)!?
14. Da djelo „Revdu-Rejjahin“, (od šejha Abdullaha b. Es'ada el-Jafi'ija), nazivam imenom „Revduš-Šejatin“!?

Moj odgovor na sve ove optužbe je sljedeći: „Subhanallah; ovo su velike potvore!“ I od prije je poslanik Muhammed sallallahu 'alejhi we sellem, bio potvaran time da psuje i vrijeđa Isa'a sina

⁵³⁷ Tevesul ugledom nekog pobožnjaka. U smislu da se kaže: 'Allahu, molim te ugledom tog I tog čovjeka.' – ovo je novotarija.

Merjeminog, ili da psuje i vrijeđa dobre pobožnjake; kako su im se srca uzličila u izmišljanju laži i lažnom svjedočenju. Allah, subhanehu ve te'ala, kaže:

﴿ إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكَاذِبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْكَذِبُونَ ﴾

„Laži izmišljaju samo oni koji u Allahove riječi ne vjeruju; to su pravi lažljivci.“⁵³⁸ Poslanika sallallahu 'alejhi we sellem, su potvarali time da tvrdi: Meleki i 'Isa i 'Uzejr će biti u džehennemu, što je bio povod objavi sljedećeg ajeta:

﴿ إِنَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُمْ مِنَّا الْحُسْنَىٰ أُولَئِكَ عَنْهَا مُبْعَدُونَ ﴾

„A oni kojima smo još prije lijepu nagradu obećali, oni će od džehennema daleko biti.“⁵³⁹

Što se tiče drugih pitanja poput toga: da smatram da islam nekog čovjeka neće biti ispravan sve dok ne nauči i spozna značenja riječi „La Ilaha Illallah“, ili: da ja podučavam svakoga ko mi dođe značenjima tih riječi, ili: da nevjernikom smatram onoga ko se zavjetuje nekom drugom mimo Allaha, subhanehu ve te'ala, ili: da je kufr-nevjerstvo prinošenje žrtava i kurvana nekom drugom mimo Allaha, subhanehu ve te'ala, i da je takvo meso haram za jesti – ovo su sve tačni i ispravni odgovori, i ja ove stavove u potpunosti zastupam, i za njih imam potporu u riječima Allaha, subhanehu ve te'ala, i Njegova Poslanika sallallahu 'alejhi we sellem, kao i u riječima prijašnje uleme poput četvorice imama mezheba i ostalih. Ako mi Allah, subhanehu ve te'ala, omogući sve ću ove odgovore potanko objasniti u zasebnom djelu, inša'allahu te'ala.

Na kraju, uvijek imajte na umu i duboko razmišljajte o riječima Allaha, subhanehu ve te'ala:

﴿ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَن تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوا عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ ﴾

„O vjernici, ako vam nekakav grijешan čovjek donese kakvu vijest, dobro je provjerite, da u neznanju nekome zlo ne učinite, pa da se zbog onoga što ste učinili pokajete.“⁵⁴⁰

⁵³⁸ el-Nahl, 105.

⁵³⁹ el-Enbija', 101.

⁵⁴⁰ el-Hudžurat, 6.

**مفيد المستفيد
في
كفر تارك التوحيد**

**KORISNI PRIRUČNIK O NEVJERSTVU
OSTAVLJAČA TEVHIDA**

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog

Hvala Allahu, Jedinom, a zatim:

Brat (šejh Ali El-Hamed Es-Salihi) tražio je od mene da napišem predgovor poslanici šejha Muhammeda b. Abdulvehhaba, *rahimehullāh*, pod naslovom „*Mufidul-mustefid fi kufri tarikit-tevhid - Korisni priručnik o nevjerstvu ostavljača tevhida*“ koju je šejh Ali ponovo želio štampati.

Ova poslanica je kao i njegove, *rahimehullāh*, ostale poslanice; ne treba nekoga ko će joj napisati predgovor i hvaliti je. Samim tim što će je uvaženi čitalac vidjeti i prelistati, biće dovoljno da posvjedoči njenom kvalitetu i naučnoj preciznosti, a kako i ne bi kada je njen autor predvodnik (*imam*), reformator, koji je svoj život posvetio pojašnjavanju tevhida s kojim su došli poslanici i koji je objavljen u knjigama, pojašnjavanju Allahovih prava kod Njegovih robova poput prava na obožavanje, čisto posvećivanje 'ibadeta, sa svim njegovim vrstama, samo Allahu, tako da se samo On priziva, samo Njemu nada, samo na Njega oslanja i samo od Njega traže pomoć i zaštita u onome što nije u stanju da učini niko osim Njega, Jedinog.

Ovaj imam se borio protiv idolatrije u svim njenim oblicima i očistio je Arapski poluotok od širka u koji su zapali mnogi muslimani, poput dove mrtvima i odsutnim, traženja od njih rješavanja problema, pomoći u nevolji, zadovoljenja potreba, približavanja njima prinošenjem žrtve, zavjetovanja njima i mnogih drugih vidova ibadeta koji pristaju samo Allahu, Jedinom. Šejha, *rahimehullāh*, u njegovom pozivanju koje je činio pomagala je odvažna porodica Alu-Saud. Branili su njegovu pozivanje i sučeljavali se s njegovim neprijateljima (zavidnicima, devijantima i licemjerima) koji su nastojali da ga uguše i unište, unutar zemlje i u inostranstvu.

Na ovom putu su se borili borbom strpljivih vjernika sve dok se ovo vjerovanje (*aqida*) nije učvrstilo. Arapski poluotok je bio očišćen od prljavštine širka, novotarija i iskrivljenih učenja, prije svega zahvaljujući Allahu, a zatim zahvaljujući njihovoj borbi i iskrenosti prema ovoj vjeri. Ova borba i pomoć ovome pozivanju postali su razlog njihovog ponosa i porasta njihovog ugleda. Zahvaljujući Allahu, ova porodica još uvijek brani ovo vjerovanje, bdije na njegovim granicama i štiti njegovo područje. Allah, *subhaneh*, kaže:

وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَن يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ

„A Allah će sigurno pomoći one koji Njega pomažu, ta Allah je, zaista, moćan i silan.“⁵⁴¹

⁵⁴¹ Sūra El-Hadždž (22) 40

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog
Od Njega pomoć tražimo i na Njega se oslanjamo

Od onoga što je rekao šejh imam, planina među učenjacima planinama koji su ljude upućivali istini (Muhammed ibn Abdulvehhāb), *rahimehullāh*, kada posumnjaše neki koji tvrde da posjeduju znanje od stanovnika Ujejne, nakon što su se odmetnuli stanovnici Hurejmile, pa je od šejha zatraženo da napiše riječi u kojima će Allah, *subhaneh*, dati korist.

Usljed toga, šejh, *rahimehullāh*, je rekao:

Muslim u svome Sahihu bilježi hadith od Amra ibn 'Abese Es-Sulemija, *radijallāhu 'anh*, da je rekao:

„Još dok sam bio u predislamskom periodu smatrao sam kako su ljudi u zabludi i ništavilu, a obožavali su idole. Čuh za čovjeka u Mekki da obaviještava o različitim vijestima, pa sjedoh na svoju jahalicu i dođoh k njemu, i zatekoh Resulullaha, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kako se krije, a njegov narod se bješe osilio na njega. U Mekki sam krišom ušao kod njega. Rekao sam mu: „Ko si ti?“ „*Ja sam vjerovjesnik*“, reče on. „A šta je vjerovjesnik?“ upitah. On reče: „*Allah me je poslao!*“ „A sa čim te je poslao?“ upitah. On reče: „*Sa održavanjem rodbinskih veza, lomljenjem idola, da se Allah učini Jednim i da Mu se niko ne pridružuje!*“ Rekoh mu: „A ko je sa tobom na ovome?“ On reče: „*Jedan slobodan čovjek i jedan rob!*“ Toga dana s njim su bili Ebu Bekr i Bilal. Rekoh mu: „I ja ću da te javno slijedim.“ On reče: „*Ti to danas nećeš moći. Zar ne vidiš moje stanje i stanje ljudi? Nego, ti se vrati svojoj porodici, pa kada čuješ da sam pobijedio, ti mi dođi.*“ Potom sam otišao svojoj porodici. Kada je Resulullah, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, stigao u Medinu ja sam bio kod svoje porodice. Prikupljao sam informacije i raspitivao se kod ljudi, nakon što je došao u Medinu, sve dok nije došla grupa ljudi iz Jesriba pa rekoh: „Šta je uradio čovjek koji je došao u Medinu?“ Oni rekoše: „Ljudi mu hrle! Njegov narod ga je htio ubiti ali to nisu mogli.“ Otišao sam u Medinu, ušao kod njega i rekao: „Allahov Poslaniče, poznaješ li me?“ „*Da*“, reče on. „*Ti si onaj što me sreo u Mekki?*“ Rekao sam: „Allahov Vjerovjesniče, pouči me onome čemu te je Allah poučio a ja to ne poznajem.“ Obavijestio me je o namazu. Rekao je: „*Klanjaj sabah-namaz a potom se sustegni od namaza dok Sunce ne izađe i odskoči, jer uistinu ono kada izlazi, izlazi između dva šejtanova roga a i nevjernici mu tada sedždu čine. Nakon toga klanjaj, uistinu tada namazu prisustvuju meleki sve dok se sjena ne izravna s kopljem. Nakon toga, sustegni se od namaza, jer tada se Džehennem raspali. A kada se sjena pomoli, ti klanjaj, uistinu tada namazu prisustvuju meleki sve dok ne klanjaš ikindiju. Nakon toga, sustegni se od namaza sve dok Sunce ne zađe, jer ono, uistinu, zalazi između dva šejtanova roga a i nevjernici mu tada sedždu čine...*“, a potom je naveo ostatak haditha.

Ebu-I-Abbas, *rahimehullāh*, je rekao: „Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, je zabranio obavljanje namaza u vrijeme izlaska Sunca i vrijeme njegova zalaska iz razloga što ono izlazi i zalazi između dva šejtanova roga a i nevjernici mu tada sedždu čine, a poznato je da vjernik ne namjerava da sedždu čini osim Allahu, i većina ljudi ne zna da je njegov izlazak i zalazak između dva šejtanova roga, niti da mu nevjernici čine sedždu.

Zatim, on je, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, zabranio obavljanje namaza u ovom vremenu kako bi isključio dimenziju sličnosti. Iz ovog razloga, kada bi obavljao namaz prema štapu ili stubu ostavio bi ga s desne strane i ne bi se usmjerio tačno prema njemu. Iz ovog razloga je zabranio obavljanje namaza prema svemu što se obožavalo pored Allaha, uopšteno. Iz ovog razloga je zabranio činjenje sedžde pred čovjekom jer je u tome poistovjećivanje sa sedždom nekome mimo Allaha.“

Kraj njegovog govora.

Vjernik koji sebi želi dobro, neka pažljivo razmisli o poukama iz ovog haditha. Allah, *subhanehu ve te'ala*, govori nam o događajima koji su se zbili sa vjerovjesnicima i njihovim sljedbenicima kako bi potonje generacije vjernika imale pouku i svoje stanje upoređivale s njihovim stanjem. Također, spomenuo je i događaje s nevjernicima i licemjerima kako bi ih izbjegli i one koji su u njih upali.

Ono u čemu je pouka jeste to da se neuk beduin kada mu je spomenuto da čovjek u Mekki govori o vjeri na način suprotan onome na čemu su ostali ljudi, nije strpio sve dok nije uzjahao svoju jahalicu, otišao kod njega i spoznao šta ima kod njega a sve zbog ljubavi prema vjeri i dobru koja je bila u njegovom srcu. Ovim su protumačene Allahove riječi:

وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَأَسْمَعَهُمْ ۗ وَلَوْ أَسْمَعَهُمْ

„Da Allah zna da u njima ima ikakva dobra...“, tj. želje za učenjem vjere. „...učinio bi da čuju...“⁵⁴², tj. učinio bi da razumiju.

Ovo ukazuje da je nerazumijevanje, prisutno kod većine ljudi danas, pravda od Njega zbog toga što zna da u njihovim grudima nema želje za učenjem vjere. Ovim se razjasnilo da je jedan od najvećih razloga koji dovode do toga da čovjek bude najgore stvorenje jeste nepostojanje želje za učenjem vjere.

Ako ovaj čovjek iz perioda džahilijeta traži vjeru na ovaj način, kakvo je onda opravdanje onih koji tvrde da slijede vjerovjesnike, do kojih je od njih došlo to što jeste i koji imaju nekoga ko nudi da ih nauči a oni ni glavu da dignu?! A ako prisustvuju ili čuju, onda je kako Allah, *dželle šanuhu*, kaže:

مَا يَأْتِيهِمْ مِّنْ ذِكْرٍ مِّن رَّبِّهِمْ مُّحَدَّثٍ إِلَّا اسْتَمَعُوهُ وَهُمْ يَلْعَبُونَ ﴿٣﴾ لَا هِيَ قُلُوبُهُمْ

„I ne dođe im ni jedna nova opomena od Gospodara njihova kojoj se, slušajući je, ne podsmjehuju ﴿2﴾ srca rasijanih... ﴿3﴾“⁵⁴³

Također, od pouka koje su u njemu jeste i to kada je rekao „Poslao me je Allah“, na što je ovaj upitao „A sa čim te je poslao?“, a on je odgovorio „Sa tim i tim“. Ovim je postalo jasno da srž božanske

⁵⁴² Sūra El-Enfal (8) 23

⁵⁴³ Sūra El-Enbija (21) 2-3

poslanice i vjerovjesničkog pozivanja jeste obožavanje samo Allaha, Jedinog, Koji sudruga nema i lomljenje idola, a poznato je da njihovo lomljenje ne biva osim jakim neprijateljstvom i isukivanjem; pa razmisli o srži poslanstva.

Također, u njemu je i to da je on razumio željeno tevhidom i shvatio da je on velika i usamljena stvar. Zbog toga je i rekao: „A ko je sa tobom?“ On je rekao: „Jedan slobodan čovjek i jedan rob.“ Pa mu je odgovorio kako svi učenjaci, pobožnjaci, vladari i običan narod nisu sa njim i da ga u tome ne slijedi osim koga je već spomenuo. Ovo je najjasniji dokaz da istina može biti sa najmanjom manjinom a da laž može čitavu Zemlju ispuniti. Divan li je, Allahu, El-Fudajl b. 'Ijad kada reče: „Nemoj se prepasti istine zbog malog broja njenih sljedbenika, niti se zavaravaj neistinom zbog mnoštva gubitnika. A bolje od ovoga jesu riječi Uzvišenog:

وَلَقَدْ صَدَقَ عَلَيْهِمْ إِبْلِيسُ ظَنَّهُ فَاتَّبَعُوهُ إِلَّا فَرِيقًا مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣٤﴾

„I Iblis se uvjerio da je o njima ispravno mislio, i oni su se povelili za njim, osim nekolicine vjernika.“⁵⁴⁴

U Buharijinom i Muslimovom Sahihu stoji da će od svakih hiljadu u Vatru ući devetsto devedeset devet, a u Džennet će od svakih hiljadu ući jedan. A kada su ashabi zaplakali, nakon što su ovo čuli, Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, je rekao:

„Nikada nije bilo poslanstvo a da prije njega nije bilo doba neznanja pa će taj broj biti uzet iz doba neznanja a ako se ne upotpuni biće upotpunjen licemjerima.“⁵⁴⁵ Et-Tirmizi veli: Hadith je hasen sahih.

Ako čovjek razmisli o sadržaju ovog haditha, o opisu početka islama i onima koji su u to vrijeme slijedili Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, a zatim mu doda drugi hadith koji se nalazi u Muslimovom Sahihu, da je Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

„Islam je počeo usamljen i vratit će se usamljen kao što je i počeo“⁵⁴⁶, stvar će mu se potpuno razjasniti, ako ga Allah uputi i ako ga napusti faraonski dokaz:

قَالَ فَمَا بَالُ الْقُرُونِ الْأُولَىٰ ﴿٥١﴾

„A šta je sa narodima davnašnjim?“, upita on.“⁵⁴⁷

i kurejšijski dokaz:

⁵⁴⁴ Sūra Saba (34) 20

⁵⁴⁵ Sunen Tirmizi, br. 3092. (Šamila)

⁵⁴⁶ Sahih Muslim, br. 208. (Šamila)

⁵⁴⁷ Sūra Ta-Ha (20) 51

مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي الْمِلَّةِ الْآخِرَةِ إِنْ هَذَا إِلَّا آخْتِلَافٌ

„Za ovo nismo čuli u vjeri predaka naših...“⁵⁴⁸

Govoreći o riječima Uzvišenog:

وَمَا أَهْلٌ بِهِ لغيرِ اللَّهِ

„...i ono što je zaklano u nečije drugo ime, a ne u Allahovo.“⁵⁴⁹ u djelu „*Iqtidau-s-sirati-l-musteqim*“, Ebu-l-Abbas je rekao: „Vanjsko značenje ovog ajeta koje se nameće jeste da je ono što je zaklano nekom drugom mimo Allaha (...) svejedno da li će to izgovoriti ili neće, haram. (...) Zabrana ovoga očitija je od zabrane onoga što je zaklano radi mesa pri čijem klanju je izgovoreno 'U ime Mesiha!' ili nekog drugog. Jer, ono što smo zaklali približavajući se Allahu čišće i vrijednije je od onoga što smo zaklali radi mesa i prilikom njegovog klanja izgovorili 'U ime Allaha!'. Jer, 'ibadet Allahu kroz namaz i obrede je veći od traženja pomoći Njegovim imenom na početku poslova (...) A ibadet nekom drugom mimo Allaha je veće nevjerstvo od traženja pomoći od nekoga mimo Allaha.“

Tako, ako bi se zaklalo nekome mimo Allaha s ciljem približavanja njemu, to bi bilo zabranjeno makar pri njegovom klanju bilo spomenuto Allahovo ime, kao što to čine određene grupacije licemjera ovoga ummeta, koji se približavaju nebeskim tijelima klanjem, zavjetovanjem i sl.. Iako zaklano od strane tih *murtedda* (otpadnika od islama) ni u kom slučaju nije dozvoljeno, u ovom zaklanom su se sastale dvije prepreke. U ovo poglavlje spada ono što rade neznalice u Mekki od klanja džinnima.“

Ovdje se završava govor šejha.

A on (šejh) je taj kojem neprijatelji vjere pripisuju da ne tekfiri određenu osobu!? Pogledaj, Allah te uputio, u njegov tekfir onoga iz ovog ummeta koji kolje nekom drugom mimo Allaha i njegovo jasno izricanje da licemjer tim činom postaje otpadnikom od vjere, a ovo se tiče određene osobe, jer nepojmljivo je da bude zabranjena osim životinja koju je zaklala određena osoba.

Također je, u spomenutoj knjizi rekao: „Velikih taguta, radi kojih su se poduzimala putovanja, bilo je tri: Lat, Uzza i Menat. Svaki od njih je bio određen za neki od arapskih gradova.“

Lat je bio za stanovnike Taifa. Spominju da je ustvari on bio dobar čovjek koji je hodočasticima mrvio kašu, pa kada je umro oni počеше boraviti (*'ukuf*) na njegovom kaburu. Uzza je bio za stanovnike Mekke, nedaleko od Arefata, a tu se nalazilo i drvo pored kojeg su klali i molili se. Menat je bio za stanovnike Medine, a nalazio se naspram sela Kudejd od strane obale (Crvenog mora).

⁵⁴⁸ Sūra Sa'd (38) 7

⁵⁴⁹ Sūra El-Beqara (2) 173

Onaj ko želi upoznati stanje mušrika u njihovom obožavanju idola i spoznati suštinu širka kojeg je Allah pokudio, njegove vrste, s ciljem da mu tumačenje Kur'ana postane jasno, neka pogleda u životopis Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, stanje Arapa u njegovom vremenu, i ono što je spomenuo El-Ezreqi i drugi učenjaci o stanju Mekke.

Mušrici su imali drvo na koje su vješali svoje oružje a zvali su ga Zatu-envat (vješaljka). Pojedini ljudi rekoše: Allahov Poslaniče, odredi i ti nama Zatu-envat kao što ga i oni imaju. On reče: „*Allahu ekber, uistinu su to običaji! Vi ćete sigurno slijediti običaje onih prije vas.*“ Resulullah, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, osporio je njihovo puko poistovjećivanje s nevjernicima u uzimanju drveta kod kojeg će boraviti, vješajući na njega svoje oružje.

Šta je tek sa onim što je veće od toga, poput širka lično?!

Sve do mjesta gdje kaže: „(Od toga je i nekoliko lokacija u Damasku), poput mesdžida zvanog *Mesdžidu-l-keff* (mesdžid dlana) u kojem se nalazi statua dlana, za kojeg kažu da je dlan Alije b. Ebi Taliba, pa je Allah srušio taj idol. Ovakvih mjesta je mnogo u zemljama, a ima ih i na pojedinim lokacijama u Hidžazu...“

Nakon toga je naveo dugačak govor o Poslanikovo, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, zabrani obavljanja namaza kod kaburova, pa je rekao: „Razlog (*'illeh*) je u tome što to vodi u širk. To spominju Šafija i drugi. Također, ovim razlogom to obrazlažu predvodnici od sljedbenika Malika i Ahmeda, poput Ebu Bekra El-Ethrema. Uzvišeni je rekao:

وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ آلِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا ﴿١٢٠﴾

„i govore: 'Nikako božanstva svoja ne ostavljajte, i nikako ni Vedda, ni Suvaa, a ni Jegusa, ni Jeuka, ni Nesra ne napuštajte!“⁵⁵⁰

Ibn Abbas i drugi ispravni prethodnici (*selef*) spominju kako su ova imena ustvari imena dobrih ljudi iz Nuhovog naroda. Nakon što su umrli, ovi počеше boraviti (*'ukuf*)na njihovim kaburovima, potom su naslikali njihove likove, a potom su ih, nakon što je proteklo mnogo vremena, počeli obožavati. El-Buhari ovo spominje u svome Sahihu a spominju ga i komentatori Kur'ana poput Ibn Džerira i drugih.

Ono što pojašnjava ispravnost ovog razloga (*'illeh*) jeste i to da je Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, prokleo one koji kaburove vjerovjesnika uzimaju za mesdžide, a dobro je poznato da zemlja kabura vjerovjesnika nije nečista. A za sebe je rekao:

„Moj Allahu, ne dozvoli da moj kabur postane idol koji će se obožavati.“⁵⁵¹

⁵⁵⁰ Sūra Nuh (71) 23

⁵⁵¹ Muvetta Malik, br. 376 (Šamila)

Pa se spoznalo da je njegova zabrana ovoga kao zabrana obavljanja namaza prilikom izlaska Sunca i njegovog zalaska, preventivne prirode, tj. da se ne klanja u to vrijeme iako klanjač klanja isključivo Allahu, moli samo Allaha, a sve kako to ne bi dovelo do moljenja Sunca i klanjanja njemu, a obje stvari su se već dogodile, jer ima ljudi koji čine sedžduSuncu i drugim nebeskim tijelima i mole ih raznim vrstama dova. Ovo spada u najveće uzroka širka zbog kojih su skrenuli u zabludu mnogi među prethodnim i potonjim, tako da se to raširilo čak i među mnogima koji sebe pripisuju islamu.

Neki istaknuti ljudi su o ovome napisali djelo u skladu sa učenjem mušrika, poput Ebu Ma'sera El-Belkhija, Sabita b. Kureta i sličnih njima, koji su zašli u širk i povjerovali u *taguta* i *džibta*, a pripisuju se Knjizi, upravo kao što je Uzvišeni Allah rekao:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّنُوتِ

„Zar ne vidiš one kojima je dat jedan dio Knjige kako u džibt i taguta vjeruju...“⁵⁵²

Ovdje se završava govor šejha Ibn Tejmijje, Allah mu se smilovao.

Pogledaj, Allah ti se smilovao, u ovog imama, kojem oni čija je srca Allah u stranu skrenuo, pripisuju da ne tekfiri određenu osobu, kako je spomenuo o ljudima poput El-Fahra Er-Razija a on je jedan od najvećih imama šafija, te poput Ebu Ma'sera, koji je bio jedan od najvećih istaknutih autora i drugih, da su postali nevjernici i odmetnuli se od islama. El-Fahr je taj kojeg je šejh spomenuo u odgovoru apologetima, nakon što je spomenuo njegovo djelo koje je ovdje spomenuto, rekao je: „Ovo je po saglasnosti svih muslimana jasno otpadništvo.“ što ćemo uskoro spomenuti, ako Uzvišeni Allah bude htio.

Također, pažljivo razmisli o onome što je spomenuo o Latu, Uzzau i Menatu, i njegovo poistovjećivanje djela mušrika prema njima sa djelima onih u Damasku i na drugim mjestima.

Razmisli o njegovim riječima o hadithu koji govori o drvetu Zatul-envat. Ovo je njegov govor o pukoj sličnosti s njima u uzimanju drveta, a šta je tek sa onim što je još veće od toga poput širka lično!? Da li se nakon ovoga onaj čije je srce Allah skrenuo u stranu ima zakačiti za bilo šta od govora ovog imama? Ja ću spomenuti njegov govor kojim dokazuju svoje skretanje u stranu. Rekao je, nek' je nad njime milost Uzvišenog Allaha:

„Od onih sam ljudi koji najviše zabranjuju da se određena osoba proglasi nevjernikom, novotarom, grijешnikom ili pripíše neposlušnosti, osim ako se zna da se nad njim uspostavio poslanički dokaz čiji suprostavljajč nekada biva kafirom, nekada fasiqom a nekada neposlušnim.“ Kraj govora.

Ovo je opis njegovog govora po ovom pitanju na svakom mjestu gdje smo čitali njegov govor. On ne spominje netekfirenje određene osobe a da ga ne povezuje sa onim što uklanja nejasnoću, te da

⁵⁵² Sūra En-Nisā' (4) 51

ježeljeno od sustezanja od njegovog *tekfira* (njegov tekfir) prije nego što do njega dopre dokaz, a kada do njega dopre dokaz nad njim se presuđuje propisom kojeg za sobom povlači ta mes'ela, od *tekfira*, *tefsīqa* ili suprotstavljanja grijehenjem (*ma'sijeh*).

Jasno je, nek' je Allahovo zadovoljstvo nad njime, ukazao na to da se njegov govor tiče pitanja koja nisu opšte poznata (*mesā'il dhahire*), pa je u „Odgovoru apologetima“, nakon što je spomenuo da je kod pojedinih njihovih predvodnika otpadništvo od islama prisutno u velikoj mjeri, rekao:

„Ako je ovo u nepoznatim stvarima, moglo bi se reći da je u pogledu njih pogriješioc i zabludjeli da nad njima nije uspostavljen dokaz čiji ostavljač postaje nevjernikom. Međutim, ovo se od njih dešava u stvarima za koje svi muslimani znaju da je Resulullah, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, poslan sa njima i da je protekfirmio onoga koji im se suprotstavi, poput 'ibadeta samo Allahu, Jedinom, Koji sudruga nema, i njegove zabrane 'ibadeta bilo kome drugom mimo Njega, od meleka, vjerovjesnika i drugih, jer, uistinu, ovo je najistaknutije oličje islama; ili poput obaveznosti pet dnevnih namaza i njihovog veličanja; ili poput zabrane razvrata, kamate, alkohola, kocke; a potom ćeš naći mnoge njihove glavešine kako su u to zapali i postali otpadnici.

Još gore od toga jeste da među njima ima onih koji su pisali o vjeri mušrika, kao što je učinio Ebu Abdullah Er-Razi (El-Fahr Er-Razi)...“ Rekao je: „Ovo je jasno otpadništvo po saglasnosti svih muslimana.“ Kraj njegovog govora.

(Razmisli o ovome i onom što je u njemu) od pojašnjenja *šubhe* (dileme) koju spominju Allahovi neprijatelji! Ali koga Allah želi iskušati, ti ga od Allaha ne možeš zaštititi. Ovo uz činjenicu da je ono u što vjerujemo i čime Allahu robujemo i na čemu želimo da nas učvrsti, da ako bi on ili neko uvaženiji od njega pogriješio u ovom pitanju; a to je pitanje muslimana kada pridruži Allahu, nakon uspostave dokaza, ili muslimana koji daje prednost ovome nad *muvehhidima*, ili tvrdi da je na istini, ili nešto drugo od jasnog i očiglednog (vanjskog) nevjerstva kojeg je pojasnio Allah i Njegov Poslanik i kojeg su pojasnili učenjaci ummeta. Mi vjerujemo u ono što nam je od Allaha i Njegova Poslanika došlo o njegovom tekfiru pa makar pogriješio ko pogriješio.

A kako tek kada mi, hvala neka je Allahu, ne poznajemo bilo kakvo razilaženje ni od jednog od učenjaka po ovom pitanju, već oni koji se u tome suprotstavljaju pribjegavaju Faraonovom dokazu:

قَالَ فَمَا بَالُ الْقُرُونِ الْأُولَىٰ ﴿٥١﴾

„A šta je sa narodima davnašnjim?“, upita on.“⁵⁵³

i kurejšijskom dokazu:

⁵⁵³ Sūra Ta-Ha (20) 51

مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي الْمِلَّةِ الْأَخْرَةَ إِنَّ هَذَا إِلَّا آخْتِلَقٌ ﴿٧﴾

„Za ovo nismo čuli u posljednjoj vjeri. Ovo nije ništa drugo do izmišljotina...“⁵⁵⁴

U djelu „*Er-Risaletus-sunnije*“ šejh, *rahimehullāh*, nakon što je spomenuo hadith o haridžijama i njihovom izlijetanju iz vjere i naredbu Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, da se protiv njih bori, rekao je: „Ako je u vrijeme Resulullaha, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i njegovih nasljednika bilo onih koji su se pripisivali islamu, koji su pored svog velikog ibadeta iz njega (islama) izletili tako da je Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, naredio da se protiv njih bori, tada se zna da onaj koji se pripisuje islamu u ovom vremenu također može izletiti iz islama, a to može biti iz više razloga.

Od njih je pretjerivanje koje je Allah u Svojoj Knjizi pokudio riječima:

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ

„Reci: 'O sljedbenici Knjige, ne pretjerujte u dinu svome, suprotno istini...“⁵⁵⁵

Alija b. Ebi Talib je spalio one koji su pretjerali od rafidija, pa je naredio da se iskopaju kanali kod vrata Kinde te ih je pobacao u njih i ashabi su se složili s njihovim ubijanjem. Međutim, mezheb Ibn Abbasa je bio da se trebaju ubiti sabljom bez spaljivanja, što je stav većine učenjaka. Događaj sa njima je dobro poznat učenjacima. Isto je sa pretjerivanjem prema određenim šejhovima, prema Aliji b. Ebi Talibu ili prema Mesihu i sl...

Svako ko pretjeruje prema vjerovjesniku ili pobožnom čovjeku i da mu neku vrstu božanstvenosti, kao kada bi rekao: „'O taj i taj, povedi me do pobjede!'“, ili 'pomozi mi', ili 'opskrbi me', ili 'daj mi potporu', ili 'ti si mi dovoljan' i drugim, ovima sličnim, riječima. Sve ovo je širk i zabluda od čijeg počinitelja se traži pokajanje a ako se ne pokaje, ubija se. Jer, Allah, *subhanehu*, je poslao poslanike i objavio knjige da se samo On obožava, Koji sudruga nema, i da se pored Njega ne čini drugi bog.

Oni koji su, uz Allaha, učinili druga božanstva, poput Mesiha, meleka, kipova; nisu vjerovali da ona stvaraju stvorenja, daju kišu, rast bilja, već su im samo 'ibadetili, ili su 'ibadetili njihovim kaburovima ili slikama, govorišči:

مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ

„Mi im 'ibadetimo samo zato da bi nas što više Allahu približili.“⁵⁵⁶

⁵⁵⁴ Sūra Sad (38) 7

⁵⁵⁵ Sūra El-Maidah (5) 77

هَتُوْلَا شَفَعْتُوْنَا عِنْدَ اللّٰهِ

„Ovo su naši zagovornici kod Allaha.“⁵⁵⁷

Potom je Allah poslao Svoga Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, da zabrani da se nekom mimo Njega dovi, bilo dovom 'ibadeta ili dovom traženja pomoći. Rekao je Uzvišeni:

قُلْ اَدْعُوا الَّذِيْنَ زَعَمْتُمْ مِّنْ دُوْنِهٖۚ فَلَا يَمْلِكُوْنَ كَشْفِ الضُّرِّ عَنْكُمْ وَلَا تَحْوِيْلًا ﴿٥٧﴾

„Reci: 'Dovite onima koje, pored Njega, smatrate, ali vas oni neće moći nevolje osloboditi niti je izmijeniti.'“⁵⁵⁸

Grupa ispravnih prethodnika rekoše: „Neki ljudi su doveli Mesihu, Uzejru i melekima.“

Zatim je, *rahimehullāh*, spomenuo ajete.

Nakon toga, rekao je: „'Ibadet Allahu, Jedinom, Koji sudruga nema, je *aslu-d-din* i to je tevhid s kojim je Allah poslao poslanike i objavio knjige.

Rekao je Uzvišeni:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ اُمَّةٍ رَّسُوْلًا اَنْ اَعْبُدُوْا اللّٰهَ وَاجْتَنِبُوْا الطَّاغُوْتِ

„Mi smo svakom narodu poslanika poslali: 'Allahu 'ibadetite a taguta se klonite!'“⁵⁵⁹

Rekao je Uzvišeni:

وَمَا اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَّسُوْلٍ اِلَّا نُوْحِيْ اِلَيْهِ اَنْهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنَا فَاعْبُدُوْنِ ﴿٥٦﴾

„Prije tebe nijednog poslanika nismo poslali, a da mu nismo objavili: 'Nema (istinskog) boga osim mene, zato samo Meni 'ibadetite!'“⁵⁶⁰

Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, je sprovodio tevhid i njemu podučavao svoj ummet. Jedne prilike čovjek mu reče: „Biće ono što bude htio Allah i što budeš htio ti.“ On reče: „*Jesi li me to*

⁵⁵⁶ Sūra Ez-Zumer (39) 3

⁵⁵⁷ Sūra Jūnus (10) 18

⁵⁵⁸ Sūra El-Isrā' (17) 56

⁵⁵⁹ Sūra En-Nahl (16) 36

⁵⁶⁰ Sūra El-Enbija (21) 25

poistovijetio sa Allahom? Naprotiv, biće ono što bude htio samo Allah.“ Zabranio je zaklinjanje nečim mimo Allaha rekavši: „*Ko se zakune nečim mimo Allaha, zanevjerovao je.*“; ili je rekao: „...*pridružio je.*“

Na svojoj samrti, upozoravajući na ono što su učinili Jevreji i kršćani, rekao je: „*Allah je prokleo židove i kršćane; kaburove svojih vjerovjesnika uzeli su za mesdžide.*“⁵⁶¹

Rekao je: „*Moj Allahu, ne dozvoli da moj kabur postane idol kojem će se 'ibadetiti.*“⁵⁶²

Rekao je: „*Nemojte svetkovati moj kabur a ni svoje kuće ne pretvarajte u kaburove, a salavat na mene donosite gdje god da ste, usitinu vaš salavat dopire do mene.*“⁵⁶³

Na osnovu ovoga islamski učenjaci su se složili da na kaburovima nije propisano graditi mesdžide niti kod njih klanjati. Ovo zbog toga što je veličanje kaburova jedan od najvećih uzroka obožavanja (*'ibadeta*) idola. Na osnovu ovoga su se učenjaci složili da se onaj koji poselami Poslanika kod njegovog kabura ne treba otirati od njegovu sobu (u kojoj je ukopan) niti je ljubiti, već se to čini samo sa Ka'bom, a kuća stvorenja se ne smije poistovjetiti sa kućom Stvoritelja. Sve je ovo radi ostvarenja tevhida koji je *aslu-d-din* i njegova glava bez koje Allah ne prima djelo. Onome ko ga (*tevhid*) bude praktikovao On će oprostiti a neće oprostiti onome ko ga ostavi. Uzvišeni je rekao:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ

„Allah neće oprostiti da Mu se pridružuje, a oprostiti će manje od toga, kome On hoće.“⁵⁶⁴

Zbog ovoga je riječ tevhida najbolji i najveličanstveniji govor.

Najveličanstveniji ajet u Kur'anu je *ajetul-kursija*:

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ

„Allah je, nema (istinskog) boga osim Njega, Živi i Vječni!“⁵⁶⁵

Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, je rekao: „*Čije posljednje riječi na dunjaluku budu 'la ilahe illAllah', ući će u Džennet.*“

Bog je onaj kojeg srca obožavaju 'ibadetom njemu, traženjem pomoći od njega, nadanjem, strahovanjem i veličanjem.“

⁵⁶¹ Sahih Buhari, br. 1301. (Šamila)

⁵⁶² Muvetta Malik, br. 593. (Šamila)

⁵⁶³ Musannef Ibn Ebi Šejba, br. 7625. (Šamila)

⁵⁶⁴ Sūra En-Nisā' (4) 48

⁵⁶⁵ Sūra El-Beqarah (2) 255

Kraj njegovog govora.

Razmisli o početku i kraju govora! Razmisli o njegovom govoru o onome ko prizove (dovi) vjerovjesnika ili nekog od evlija (*velijja*), kao kada bi rekao: „O ugledniče moj, taj i taj, pomози mi“ i sl.; da se od njega traži pokajanje, a ako se ne pokaje ubija se. Da li se ovo odnosi i na koga drugog do na određenu osobu?! Da nam je Allah na pomoći.

Razmisli o njegovom govoru o Latu, Uzau i Menatu i onome što je poslije njega spomenuo; stvar će ti se razjasniti, ako Allah bude htio.

Ibnu-l-Qajjim, *rahimehullāh*, je u komentaru⁵⁶⁶ „*El-Menazil...*“ u poglavlju o pokajanju, rekao:

„Što se širka tiče, on se dijeli na dvije vrste: veliki širk i mali širk.

Veliki širk Allah ne oprašta osim ako se za njega pokaje. Oglada se u tome da uzme Allahu sličnog (*nidda*) i da ga voli kao što Allaha voli. Štaviše, većina njih svoja božanstva vole više nego što vole Allaha, a srde se na onoga koji omalovaži njihovog *ma'buda* među šejhovima više nego što se srde kada neko omalovaži Gospodara svjetova. Ovo smo mi, i drugi, od njih javno doživjeli.

Vidjećeš nekog od njih kako svog *ma'buda* spominje prilikom ustajanja i prilikom sjedanja, kada posrne i kada se prepadne, a i sam to ne osporava, i tvrdi kako je on vrata njegove potrebe do Allaha i njegov zagovornik kod Allaha. Isto ovako postupali su obožavaoci kipova.

Ovo je ono što se ustalilo u njihovim grudima i što su mušrici jedan od drugog naslijedili, ovisno od različitosti njihovih božanstava. Kod jednih je božanstvo bilo kamen, a kod drugih čovjek. Govoreći o prethodnicima ovih Uzvišeni Allah je rekao:

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ

„A onima koji pored Njega uzimaju zaštitnike: 'Mi im 'ibadetimo samo zato da bi nas što više Allahu približili.'“⁵⁶⁷

Ovo je stanje onoga ko prihvati zaštitnika pored Allaha tvrdeći da ga on približava Uzvišenom Allahu. A kako je samo malo onih koji su se sačuvali od ovoga!? Štaviše, kako su samo rijetki oni koji ne neprijateljuju prema onome koji mu to osporava!? Ono što je u srcima ovih mušrika i njihovih prethodnika jeste da se njihova božanstva zauzimaju za njih kod Allaha, a to je širk lično. Allah im je to u Svojoj Knjizi osporio i pobio. Obavijestio je da je sav *šefa'at* (zauzimanje) Njegov...“ Potom je šejh, *rahimehullāh*, spomenuo jedno dugačko poglavlje o ovom velikom širku.

⁵⁶⁶ U knjizi „*Medāridžu-s-sālikin*“ (op. rec.)

⁵⁶⁷ Sūra Ez-Zumer (39) 3

Međutim, razmisli o njegovim riječima:

„A kako je samo malo onih koji su se sačuvali od ovoga!? Štaviše, kako su samo rijetki oni koji ne neprijateljuju prema onome koji mu to osporava!?,“ pojasniće ti se neispravnost šubhe koju je bezbožnik spomenuo tvrdeći kako govor šejha u drugom poglavlju ukazuje na nju, što će kasnije biti konstatovano, ako Uzvišeni Allah bude htio. Na kraju ovog poglavlja, tj. prvog poglavlja o velikom širkom spomenuo je ajet iz sure Saba':

قُلْ ادْعُوا الَّذِينَ رَعِمْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ

„Reci: 'Zovite (dovite) one koje, pored Allaha, smatrate...“⁵⁶⁸, do riječi

إِلَّا لِمَنْ أَدْرَبَ لَهُ

“...samo onaj kome On dopusti.“⁵⁶⁹, a potom govorio o njemu.

Nakon toga je rekao:

„Kur'an je prepun njemu sličnih ajeta, ali većina ljudi ne osjećaju da se on odnosi na stvarnost i misle da se odnosi na narod koji je bio i prošao i nijednog nasljednika nije ostavio, i ovo je ono što se ispriječava između srca i razumijevanja Kur'ana. Upravo kao što je Omer b. El-Hattab, *radijallāhu 'anh*, rekao:

„Veze islama pokidat će se, veza po veza, kada se u islamu pojave oni koji ne poznaju predislamsko doba (džahilijet).“

Ovo zbog toga što ako ne bude poznavao širk i ono što je Kur'an pokudio i osudio, zapast će u njega i odobriti ga ne znajući da je to ono na čemu su bili ljudi iz predislamskog perioda i time će se pokidati veze islama tako da će se dobro smatrati lošim, loše dobrim, novotarija sunnetom, sunnet novotarijom, čovjek će biti protekfiren zbog čistog imana i ostvarivanja tevhida, biće proglašen novotarom zbog ostvarenja slijeđenja Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i ostavljanja prohtijeva i novotarija. Onaj koji posjeduje jasnu predodžbu i živo srce to jasno vidi pred svojim očima. Da nam je Allah na pomoći!

Odjeljak

Što se tiče malog širka, pa poput malog pretvaranja (*rijā'a*), zaklinjanja nečim mimo Allaha, riječi 'ovo je od Allaha i tebe', 'ovisim od Allaha i tebe', 'nemam osim Allaha i tebe', 'oslanjam se na Allaha i na

⁵⁶⁸ Sūra Saba (34) 22

⁵⁶⁹ Sūra Saba (34) 23

tebe', 'da nije tebe ne bi bilo tako i tako'. Ovo može biti veliki širk ovisno od stanja i namjere onoga koji ga izgovori..."

Nakon što je spomenuo veliki i mali širk, šejh, *rahimehullāh*, rekao je:

„Od vrsta ovoga širka je činjenje sedžde šejhu, činjenje pokajanja šejhu, ovo je, uistinu, ogroman širk. Od vrsta ovog širka je i zavjetovanje nekome mimo Allaha, oslanjanje na nekoga mimo Allaha, rad radi nekoga mimo Allaha, predanost, pokornost i poniznost nekome mimo Allaha, traženje opskrbe od nekoga mimo Njega, pripisivanje Njegovih blagodati nekome mimo Njega.

Također, od vrsta ovog širka je i traženje zadovoljenja potreba od umrlih, traženje pomoći od njih, i obraćanje njima. Ovo je osnova širka na svijetu. Jer, djela umrle osobe su se prekinula i ona ne posjeduje za sebe bilo kakvu korist niti štetu a kamo li onome ko od nje traži pomoć i da se za njega zauzima kod Allaha. Ovo je plod njegovog neznanja o zauzimatelju i Onome kod Kojeg se zauzima. Kod Uzvišenog Allaha se niko ne zauzima osim Njegovom dozvolom, a Allah traženje od nekoga mimo Njega nije učinio uzrokom Njegovog dopuštenja, već je uzrok Njegovog dopuštenja samo potpuni tevhid, a ovaj je mušrik došao s nečim što spriječava dopuštenje.

Umrta osoba treba nekoga ko će za nju moliti, kao što nam je to Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, oporučio, da prilikom posjete kaburovima molimo Allaha da im se smiluje i oprost. Mušrici čine suprotno od ovoga i posjećuju ih posjetom 'ibadeta a njihove su kaburove učinili idolima kojima se 'ibadeti. Spojili su između pridruživanja Onome Kojem se 'ibadeti, izmjene Njegove vjere, neprijateljavanja prema sljedbenicima tevhida i pripisivanja istima omalovažavanje mrtvih.

A oni su ti koji su širkom omalovažili Stvoritelja a Njegove štice, vjernike psovanjem i neprijateljavanjem, i one koje su Mu pridružili su maksimalno omalovažili s obzirom da su mislili da su oni zadovoljni ovim od njih, ili da su im to naredili. Ovi su neprijatelji poslanika u svakom vremenu i na svakom mjestu, a koliko je samo onih koji im se odazivaju.

Divne li su, o Allahu, riječi Allahovog prijatelja Ibrahima, kada reče:

وَأَجْنِبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ إِلَّا صَنَامَ ﴿٣٥﴾ رَبِّ إِنْهُمْ أَضَلَّلَنَّا كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ

„...i sačuvaj mene i sinove moje da ne obožavamo kumire, ﴿35﴾ oni su, Gospodaru moj, mnoge ljude na stranpaticu naveli. ﴿36﴾“⁵⁷⁰

Od ovog velikog širka se neće sačuvati osim onoga koji je očistio svoj tevhid Allahu, koji neprijateljuje prema mušricima radi Allaha, i Allahu se njihovim preziranjem približava.“ Kraj njegovog govora.

⁵⁷⁰ Sūra Ibrahim (14) 35-36

Smisao ovoga jeste da pojedini bezbožnici šejhu pripisuju da je ovo mali širk. *Šubha* mu je to što ga je spomenuo u drugom odjeljku na čijem je početku spomenuo mali širk. A ti, Allah ti se smilovao, naći ćeš da je govor od svog početka do kraja u prvom i u drugom odjeljku jasan i da ne podnosi drugačije tumačenje, i to sa više stanovišta.

Od tih stanovišta je i to da je prizivanje (*dova*) mrtvih i zavjetovanje njima kako bi se za njega kod Allaha zauzimali veliki širk, zbog čijeg je zabranjivanja Allah poslao Vjerovjesnika, *sallāhu 'alejhi we sellem*, pa je on protekfirio onog ko se nije pokajao, protiv njega se borio i neprijateljevao. Posljednje što je jasno izjavio jesu njegove maločas spomenute riječi „Od ovog velikog širka se neće sačuvati osim onoga...“. Da li nakon ovog pojašnjenja i jasnoće ima nešto jasnije, osim prkosa ili čak bezbožništva?!

Međutim, razmisli pažljivo o njegovim riječima, Allah te uputio: „Od ovog velikog širka se neće sačuvati osim onoga koji je očistio svoj tevhid Allahu, koji neprijateljuje prema mušricima radi Allaha...“ do kraja.

Pažljivo razmisli o tome kako islam nije ispravan osim uz neprijateljevanje prema sljedbenicima velikog širka, a ako ne neprijateljuje prema njima onda je od njih makar ga i ne činio. U djelu „*El-Ikna*“ spomenuo je od šejha Taqijuddina da je nevjernik onaj ko prizove (*dovi*) Aliju b. Ebi Taliba i da je nevjernik onaj ko posumnja u njegovo nevjerstvo.

Ako je ovo stanje onoga ko posumnja u njegovo nevjerstvo i pored njegovog neprijateljstva i preziranja prema njemu, šta je tek sa onim ko vjeruje da je takav musliman i ne neprijateljuje prema njemu? Šta je sa onim ko ga voli? Šta je sa onim ko se raspravlja u njegovu korist i korist njegovog puta i ispričava se time da nije u stanju trgovati i zarađivati osim time!?

Uzvišeni Allah je rekao:

وَقَالُوا إِن نَّتَّبِعِ الْهُدَىٰ مَعَكَ نُتَخَطَّفَ مِنْ أَرْضِنَا

„Oni govore: 'Ako s tobom budemo Pravi put slijedili, bićemo brzo iz rodnog kraja protjerani.'“⁵⁷¹

Ako Allah ovako kaže za one koji se ispričavaju vjerovjesnicima od rada po tevidu i neprijateljavanja prema mušricima iz straha za svoju porodicu i potomstvo, kako je onda sa onima koji se ispričavaju od toga radi trgovine? Međutim, stvar je onakva kako je prethodno spomenuto od Omera: „Kada se u islamu pojave oni koji ne poznaju predislamsko doba (*džahilijet*)...“; zbog toga ne poznaju značenje Kur'ana i taj je opasniji i gori od onih koji su rekli:

إِن نَّتَّبِعِ الْهُدَىٰ مَعَكَ نُتَخَطَّفَ مِنْ أَرْضِنَا

⁵⁷¹ Sūra El-Qasas (28) 57

„Ako s tobom budemo Pravi put slijedili...“⁵⁷²

I pored ovoga, govor kojeg ispoljavaju je licemjerstvo, jer oni vjeruju da su sljedbenici tevhida u zabludi i da u nju odvođe a da su obožavaoci idola sljedbenici istine, kao što je to jasno izrekao njihov imam u risali koja vam je došla prije ove, koju je ispisao svojom rukom. U njoj kaže:

„Između mene i vas jeste stanovništvo provincija a oni su najbolji narod koji se pojavio pred ljudima...“, takvi su i takvi. Ako želi tehakum njima i opisuje ih kao najbolji narod koji je izveden za ljude, pa kako, također, da ih oslovi mušricima i da dozvoljava mješanje s njima samo radi potrebe?

Ima li išta ljepše od riječi Najiskrenijeg Govornika:

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْحُبُكِ ﴿٧﴾ إِنَّكُمْ لَفِي قَوْلٍ مُّخْتَلِفٍ ﴿٨﴾ يُؤَفِّكُ عَنْهُ مَنَافِكُ ﴿٩﴾

„Tako mi neba punog zvjezdanih puteva, ﴿7﴾ vi govorite nejednako, ﴿8﴾ od njega se odvrća onaj za kog se znalo da će se odvratiti. ﴿9﴾“⁵⁷³

بَلْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَهُمْ فِي أَمْرٍ مَّرِيجٍ ﴿٥٧٤﴾

„Oni, međutim, poriču Istinu koja im dolazi i smeteni su.“⁵⁷⁴

Allah se smilovao čovjeku koji je pogledao u sebe i razmislio o onome sa čim je došao Muhammed, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, od Allaha; od neprijateljavanja prema onima koji pridružuju Allahu, izbliza ili izdaleka, njihovog tekfira, borbe protiv njih sve dok sav din ne bude samo Allahov, i saznao kakav je sud Muhammeda, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, o onome koji Allahu pridruži unatoč svom pripisivanju islamu. Kakav je o njima sud pravovjernih halifa, poput Alije b. Ebi Taliba, *radijallāhu 'anh*, i drugih, kada ih je spalio vatrom iako se drugi idolopoklonici, koji nisu primili islam, ne ubijaju spaljivanjem. Allah je Onaj Koji podržava!

Ebu-l-Abbas Ahmed ibn Tejmijje je u odgovoru apologetima, nakon što je spomenuo stanje pojedinih njihovih imama, rekao: „Sav širk na svijetu desio se mišljenjem njihove kategorije. Oni su oni koji naređuju širk i njegovi su počinioci, a ko od njih širk nije naređivao nije ga ni zabranjivao, već je priznavao i jedne i druge. Ako bi sljedbenike tevhida preferirao u nečemu, prednost bi davao mušricima u drugim stvarima, a možda bi se klonio i jednih i drugih. Zato, razmisli o ovome jer je vrlo korisno.“

Zbog toga su njihove glavešine, prethodne i potonje, naređivale širk. Isto je i sa onima koji su bili u islamskom *milletu*; nisu odvrćali od širka i nalagali tevhid, već su dopuštali širk ili su ga naređivali, ili

⁵⁷² Sūra El-Qasas (28) 57

⁵⁷³ Sūra Edh-Dhārijāt (51) 7-9

⁵⁷⁴ Sūra Qāf (50) 5

nisu nalagali tevhid. Vidio sam neka njihova djela o 'ibadetu meleka i obožavanju duša koje su napustile tijelo; duša vjerovjesnika i drugih, ono što predstavlja temelj (*asl*) širka.

Oni, ako bi se pozvali na tevhid, njihov tevhid biva samo riječima a ne 'ibadetom i djelima. Za tevhid s kojim su došli poslanici je neophodno da u njemu bude tevhid čistim posvećivanjem vjere (*dina*) isključivo Allahu, i 'ibadetom samo Njemu, Koji sudruga nema. Ovo je nešto što oni ne znaju, a da su bili sljedbenici tevhida riječima i govorom, sa njima bi bio tevhid bez djela a to nije dovoljno za sreću i spas, već je neophodno da samo Allahu 'ibadeti i da za boga uzme samo Njega i nikog drugog. Ovo je značenje riječi *la ilahe illallah*." Kraj šejhovog govora.

Razmisli, Allah ti se smilovao, o ovom govoru, jer, uistinu, on je, kao što šejh za njega kaže, vrlo koristan. Jedna od najvećih koristi koja je u njemu jeste da ti pojašnjava stanje onoga ko ovu vjeru potvrdi, posvjedoči da je ona istina a da je širk laž, i svojim jezikom izgovori ono što se želi od njega, ali se time ne pokorava, da li zbog mržnje prema njemu ili što ga ne voli, kao što je slučaj sa licemjerima koji su među nama, ili zbog davanja prednosti ovome svijetu, poput trgovine i dr., pa u islam ulaze a potom iz njega izlaze, kao što je Uzvišeni Allah rekao:

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ ءَامَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٦٦﴾

„To je zato što su povjerovali a zatim zanevjerovali...“⁵⁷⁵

Rekao je Uzvišeni:

مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ

„Onoga koji zanevjeruje u Allaha, nakon svog imana, osim ako bude na to prisiljen...“⁵⁷⁶

do riječi:

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ أَتَّحَبُّوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَىٰ الْآخِرَةِ

„...zato što više vole život na ovom nego na onom svijetu...“⁵⁷⁷

Kada ovi svojim jezicima kažu kako svjedoče da je ovo Allahova vjera i vjera Njegovog Poslanika, i da je njoj suprotno laž, i da je to širk prema Allahu, ovaj govor će prevariti onoga slabe predodžbe. Veće i gore od ovoga jeste da su stanovnici Hurejmile i oni koji prijateljuju prema njima jasno izgovarali

⁵⁷⁵ Sūra El-Munafiqun (63) 3

⁵⁷⁶ Sūra En-Nahl (16) 106

⁵⁷⁷ Sūra En-Nahl (16) 107

psovanje vjere, te da je istina ono na čemu je većina ljudi dokazujući većinom ispravnost onoga na čemu su bili od vjere, i govorili su i činili ono što je najveće i najružnije otpadništvo.

Kada su rekli da je tevhid istina a da je širk laž i u svojoj zemlji nisu uveli idole, bezbožnik se raspravljao u njihovu korist govoreći: „Oni potvrđuju da je to širk i da je tevhid istina i njima ne škodi ono na čemu jesu...” od psovanja Allahove vjere i željenja njenog iskrivljavanja, hvaljenja i branjenja širka imetkom, rukama i jezikom. Nek' nam je Allah na pomoći!

Također, Ebu-l-Abbas, u govoru o nevjerstvu onih koji su odbili davati zekat, rekao je: „Ashabi nisu govorili da li ti potvrđuješ njegovu obaveznost ili je poričeš. Ovo nije zapamćeno od halifa ni od ashaba. Štaviše, Es-Siddik je Omeru, *radijallāhu 'anh*, rekao:

„Tako mi Allaha, da mi odbiju dati *ikal'* (povez, konop za vezanje deva) ili kozu koje su davali Resulullahu, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, borio bih se protiv njih zbog njihovog odbijanja...” Borbu protiv njih je ovdje dozvolio zbog samog odbijanja a ne zbog poricanja obaveznosti.

Prenosi se da su pojedine skupine od njih potvrđivale obaveznost zekata ali su škrtarili u njemu, i pored toga stav svih halifa prema njima je jedan stav a to je ubijanje njihovih boraca, porobljavanje njihovih porodica i zaplijena imetka, svjedočenje da će njihovi ubijeni u vatru i sve su ih nazivali otpadnicima.

Od najvećih vrlina Es-Siddika, *radijallāhu 'anh*, prema njima jeste da ga je Allah učvrstio u borbi protiv njih i nije se sustegao poput drugih s kojim se raspravljao dok se nisu povratili njegovom mišljenju. Što se tiče borbe protiv onih koji su priznavali vjerovjesništvo Musejleme, među njima (*ashabima*) nije bilo polemike oko borbe protiv njih.” Kraj.

Razmisli o njegovim, *rahimehullāh*, riječima o tekfiru određene osobe, svjedočenju da će dotična osoba, ukoliko bude ubijena, u vatru, porobljavanju njegovih žena i djece usljed odbijanja davanja zekata. Ovo je onaj kojem se od strane neprijatelja Allahove vjere pripisuje da nije tekfirio određene osobe. Nakon toga je, *rahimehullāh*, rekao: „Nevjerstvo ovih i njihovo svrstavanje u otpadnike utvrđeno je jednoglasnom odlukom ashaba koja se temelji na dokazima iz Kur'ana i sunneta.” Kraj njegovog govora.

Od najvećih stvari koja rješava problem pitanja tekfira i borbe za onoga čija namjera je slijeđenje istine, jeste konsenzus ashaba o borbi protiv onih koji su odbili dati zekat, njihovom svrstavanju u otpadnike, porobljavanju njihovih porodica i činjenje prema njima onoga što je već autentično prenešeno od njih. To je prva borba u islamu koja se dogodila protiv onoga koji za sebe tvrdi da je musliman. Ona ujedno predstavlja najjasniji odgovor njima od strane učenjaka od vremena ashaba pa sve do danas.

Imam Ebu-l-Vefa ibn Aqil je rekao: „Kada su nezalicama i glupim ljudima obaveze postale teške, skrenuli su od šerijatskih propisa na propise koje su sebi postavili, pa im je postalo lahko pošto njima

nisu ulazili pod naredbu nekog drugog mimo njih... Oni su zbog ovih propisa kod mene nevjernici; kao što je veličanje kaburova, obraćanja mrtvima za potrebe, ispisivanja cjedulja u kojima stoji: O zaštitniče moj, učini mi to i to... bacanje krpa na drveće slijedeći one koji su obožavali Lata i Uzaa..."

Njegove riječi: „Oni su zbog ovih propisa kod mene nevjernici.“

Također, u djelu „*El-Funun*“, rekao je: „Allah uvažava živo biće a pogotovo čovjeka, s obzirom da mu je dozvolio širk u slučaju prisile. Onaj Ko je tvojoj svetosti dao prednost nad Svojom svetosti tako da ti je dozvolio da se zaštitiš spominjanjem Njega na način koji Mu ne dolikuje, slavljen neka je On, ima pravo da veličaš Njegova znamenja i poštuješ Njegove naredbe i zabrane.“

Onaj Koji uvažava tvoju čast nalaganjem kazne za onoga ko te potvori, uvažava tvoj imetak odsijecanjem ruke muslimanu kod njegove krađe, oslobađa te dijela namaza na putovanju radi poteškoće, umjesto pranja noge dopušta potiranje iz samilosti prema tebi radi poteškoće izivanja i obivanja, dopustio ti lešinu kako bi održao tvoj život i sačuvao tvoje zdravlje, odvratio te od onoga što ti šteti kaznom koja se izvršava odmah i prijetnjom koja nastupa kasnije, i zbog tebe obustavio uobičajene zakone, objavio ti je knjige.

Pa, da li je, pored ove plemenitosti, lijepo od tebe da te vidi ogrezlog u onome što je zabranio, da ostaviš ono što ti je naredio, da činiš ono od čega te je odvratio, da se okrećeš od onoga koji Njemu poziva, da se onome koji poziva Njegovom neprijatelju pokoravaš? Uvažava te, a On je On, zanemaruješ Njegovu naredbu, a ti si ti. On je zbog tebe spustio stepen Svojih robova. Zbog sedžde je na Zemlju poslao onoga koji ju je odbio učiniti tvome praocu.

Da li si se neprijateljski ponio prema slugi koji dugo služi kod tebe zbog ostavljanja namaza? Da li si mu uskratilo svoju kuću zbog ostavljanja obaveznog ili činjenja zabranjenog? Ako već ne priznaš priznanjem robova njihovim vlasnicima, onda u najmanju ruku Istinitom, slavljen neka je On, uzvрати istom mjerom. Kako je samo razvratno ono čime se šejtan poigrao čovjekom, u prisustvu Istinitog, slavljen neka je On, dok su mu meleki sedždu činili, situacija ga je dovela do toga da bude onaj koji se klanja slici na kamenu, ili nekom drvetu, Suncu ili Mjesecu, ili liku bika koji riče ili ptici koja cvrkuće?

Šta je ružnije od nestanka blagodati, promjene stanja, neimaštine nakon izobilja? Ne pristaje ovom živom, plemenitom, odabranom nad svim živim bićima da u kući obveznosti (*teklifa*) bude viđen osim kao rob Allahu, ili kao blizak Allahu u kući naplate i počasti. U bilo čemu između toga je sam sebe stavio na mjesto koje mu ne pristaje.“ Kraj njegovog govora.

Smisao ovoga leži u tome da je on učinio da najgore i najružnije stanje u kojem čovjek može biti jeste da pridruži Allahu, i za to naveo primjere. Od njih je sedžda Suncu ili Mjesecu. Od njih je sedžda slikama, poput slika na kaburovima. Sedžda može biti doticanjem tla čelom, a može biti klanjanjem bez doticanja tla, kako se time tumače riječi Uzvišenog:

وَأَدْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا

„Na kapiju uđite klanjajući se...“⁵⁷⁸ Ibn Abbas je rekao: „Poginjući se.“

Ibnu-l-Qajjim u djelu „*Igathetul-lehefan*“, osporavajući veličanje kaburova, rekao je: „Stvar je sa ovim mušricima došla do te mjere da su pojedini njihovi ekstremisti na tu temu napisali djelo nazvavši ga „*Menasikul-mešahid*“ (Obredi svetišta - grobnica) i nije skriveno da je ovo napuštanje vjere islama i ulazak u vjeru 'ibadeta kipovima.“Ovaj kojeg je Ibnu-l-Qajjim spomenuo je čovjek pisac zvani Ibnu-l-Mufid. Vidio si vlastitim očima ono što je u njemu, pa kako da se osporava tekfir određene osobe!?

Što se tiče govora ostalih sljedbenika imama po pitanju tekfira određene osobe, od mnogo toga spomenut ćemo malo.

Što se tiče govora hanefija, njihov govor po ovom pitanju je jedan od najžešćih, tako da oni nevjernikom smatraju osobu ako kaže „*musajhif*“ (umanjenica od *mushaf* - mushafčić), „*musejdžid*“ (umanjenica od *mesdžid* - mesdžidčić) ili namaz obavi bez abdesta i sl.

U djelu „*En-Nehru-l-Faik*“ rekao je: „Znaj da je šejh Qasim u komentaru na „*Dureru-l-bihar*“ rekao: „Zavjet kojeg čini većina običnog naroda, tako što dođe kod kabura nekog od dobrih ljudi govoreći 'Ugledniče moj, ako se vrati moj odsutni ili ozdravi moj bolesnik, imaćeš od zlata, ili srebra, ili svijeća, ili ulja toliko i toliko', po konsenzusu nije ispravan iz više razloga...“, do mjesta gdje kaže:

„Od tih razloga je mišljenje da umrli upravlja time. Ovo vjerovanje je nevjerstvo...“, do mjesta gdje kaže: „Ljudi su time iskušani, pogotovo rođendanom šejha Ahmeda El-Bedevija.“ Kraj njegovog govora.

Pogledaj kako jasno kaže da je ovo nevjerstvo, pored toga što kaže da je u to zapala većina običnog naroda i da su učenjaci iskušani s onim što nisu u stanju odstraniti. El-Kurtubi, *rahimehullāh*, nakon što je spomenuo slušanje *naqra* (vrsta muzike) ili njegov način rekao je: „Ovo je zabranjeno po konsenzusu.“

Vidio sam fetvu šejhu-l-islama, Džemali-l-mille, da je nevjernik onaj ko ovo dozvoli, jer nakon što se saznala njegova zabranjenost konsenzusom obaveza je da se smatra nevjernikom onaj koji ga dozvoli. Vidio si govor Kurtubija i govor šejha koji je od njega prenio o nevjerstvu onoga koji dozvoli slušanje ili ples, iako je uveliko ispod onoga o čemu mi govorimo po konsenzusu.

Ebu-l-Abbas, *rahimehullāh*, je rekao: „Ibnu-l-Khudajri mi je pričao od njegovog oca, šejha El-Khudajrija, predvodnika hanefija u njegovom vremenu da je rekao: „Učenjaci Buhare su za Ibn Sinu govorili da je bio oštrouman nevjernik.“ Ovaj predvodnik hanefija u svome vremenu od svih učenjaka Buhare prenosi nevjerstvo Ibn Sine, a on je određen čovjek, autor i ispoljava islam.

⁵⁷⁸ Sūra El-Beqara (2) 58

Što se tiče govora malikija, po ovom pitanju ima ga toliko da ga je teško sažeti a poznato je od njihovih pravnikar brzo izdavanje fetvi i presude o ubistvu čovjeka kod riječi koju ne razumije većina ljudi. El-Kadi Ijad je na kraju knjige „Eš-Šifa“ spomenuo dio toga. Između ostalog je spomenuo da je nevjernik onaj ko se zakune nečim mimo Allaha u smislu veličanja. A sve ovo neuporedivo je niže od onoga na čemu smo mi.

Što se tiče govora šafija, autor djela „Er-Revda“⁵⁷⁹, *rahimehullāh*, rekao je: „Ako musliman u govoru zakolje Vjerovjesniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, zanevjerovao je. Također, rekao je: „Ko sumnja u nevjerstvo skupine Ibn Arebija, taj je nevjernik.“ A sve ovo niže je od onoga na čemu smo mi.

Ibn Hadžer u komentaru na četrdeset haditha, komentirajući hadith od Ibn Abbasa: „Ako tražiš, traži od Allaha...“ je rekao da je njegovo značenje da je onaj koji prizove (*dovi*) nekoga mimo Allaha nevjernik⁵⁸⁰. Na ovu je temu napisao posebnu knjigu pod naslovom „*El-I'lamu bi qavati'i-l-islam*“. U njoj je spomenuo mnoge vrste govora i djela i za svaku od njih spominje da izvodi iz islama i da njome određena osoba postaje kafirom, a većina od toga nije jednaka ni desetini desetine onoga o čemu mi govorimo.

Potpunost govora o ovome se ogleda u tome da se kaže: Ovdje se govori o dva pitanja:

Prvo pitanje: da se kaže da ovo što praktikuju mnogi obični ljudi kod kaburova dobrih ljudi i prema mnogim živim i mrtvim ljudima i džinnima od obraćanja (okretanja lica) prema njima, njihovog prizivanja

⁵⁷⁹ Imam En-Nevevi, *rahimehullāh*. (op. rec.)

⁵⁸⁰ Šejh Muhammed namjerno prenosi ovaj stav Ibn Hadžera El-Hejtemija da bi zatvorio vrata onim koji kažu da je El-Hejtemi dozvolio traženje dove od mrtvog, za vrijeme Berzeha, koje je također dova jer se njome priziva mrtvi koji nije u stanju sebi pomoći a kamoli drugom. Šejh 'Abdullatif je također spriječavao da se kaže da je El-Hejtemi to dozvolio te je njegov govor protumačio u značenju novotarskog tevesula poput riječi čovjeka „Allahu moj, molim Te Tvojim Poslanikom“ i slično, što su neki učenjaci potonjih generacija nazivali „*istigāthom*“ (traženjem pomoći) ili „*istišfā'om*“ tj. uzimanjem zagovornika i tako dalje. Rekao je šejh 'Abdullatif u odgovoru Ibn Džirdžisu:

وأما قوله: إن السبكي والقسطلاني والسمهودي وابن حجر في الجوهر المنظم قالوا: الاستغائة به، صلى الله عليه وسلم، وبغيره في معنى التوسل إلى الله بجاهه إلى آخره...فمسألة الاستغائة به وبجاهه ليست هي مسألة النزاع. ومراد أهل العلم أن يسأل الله بجاه عبده ورسوله، لا أن يسأل الرسول نفسه، فإن هذا لا يطلق عليه توسل، بل هو دعاء واستغائة. وتقدم أن لفظ التوسل صار مشتركاً، فعباد القبور يطلقون التوسل على الاستغائة بغير الله، ودعائه رغبا ورهبا، والذبح والنذر والتعظيم له بما لم يشرع في حق مخلوق، وأهل العلم يطلقونه على المتابعة والأخذ بالسنة فيتوسلون إلى الله بما شرعه لهم من العبادات، وبما جاء به عبده ورسوله، صلى الله عليه وسلم، وهذا هو التوسل في عرف القرآن والسنة كما يأتيك مفصلا إن شاء الله تعالى، منهم من يطلقه على سؤال الله ودعائه بجاه نبيه أو بحق عبده الصالح، أو بعباده الصالحين، وهذا هو الغالب عند الإطلاع في كلام المتأخرين، كالسبكي والقسطلاني وابن حجر.

„Što se tiče njegovih riječi da su Es-Subki, El-Qastelāni, Es-Semhūdi i Ibn Hadžer El-Hejtemi u „*El-Dževheru-l-Munazzam*“, rekli: „Traženje pomoći (*istigātheh*) od njega, „, i od drugih je u značenju *tevesula* Allahu njegovim ugledom do kraja njegovih riječi... **Mes'ela traženja pomoći (*istigātheh*) njime i njegovim ugledom nije predmet spora.** Ono što učeni (*ehlu-l-'ilm*) žele jeste da traži od Allaha ugledom Njegovog roba i Njegovog Poslanika, ne da traži od (moli) Poslanika lično, jer to se ne zove *tevesulom*, već je to dova i *istigātheh* (traženje pomoći). Prethodilo je da je pojam *tevesul* postao kolektivnim (*mušterek*). Obožavaoci kaburova (pojam) *tevesul* koriste za traženje pomoći (*istigātheh*) od drugog mimo Allaha, dovu njemu s čeznjom i strepnjom, klanjem, zavjetom i veličanjem njega na način koji nije se napisan u pogledu stvorenja. A *ehlu-l-'ilm* ga koriste za slijeđenje i pridržavanje Sunneta, pa se Allahu približavaju (*tevesule se*) onim što im je propisao od 'ibādeti, i onim čime je došao Njegov rob i Njegov Poslanik, „, i ovo je *tevesul* u tradiciji ('*urfu*) Kur'ana i Sunneta, kao što će ti doći detaljno, inšaAllahu te'āla. Među njima ima onih koji ga koriste za traženje od Allaha, dovu Allahu ugledom Njegovog vjerovjesnika, ili pravom Njegovog dobrog roba, ili Njegovim dobrim robovima, i ovo je ono što je preovladavajuće u upotrebi potonjih generacija poput Es-Subkija, El-Qastelānija i Ibn Hadžera.“ (*Minhādžu-t-te'sīs*, str. 338-339) (op. rec.)

(dove njima) radi otklanjanja štete i zavjetovanje njima radi toga; da li je to veliki širk kojeg je činio Nuhov narod i oni poslije njega sve dok stvar nije došla do naroda Pečata svih poslanika, Kurejšija i drugih, pa je Allah poslao poslanike i objavio knjige osporavajući im to, proglašavajući ih nevjernicima, naređujući borbu protiv njih sve dok sav din ne bude bio samo Allahov? Ili je to mali širk a širk onih prethodnih nešto drugo?

Znaj da je govor po ovom pitanju lagan za onoga kome ga Allah olakša iz razloga što učenjaci mušrika danas priznaju da je to veliki širk i ne osporavaju ga osim onoga što je došlo od Musejleme Lažova i njegovih drugova poput Ibn Ismaila, Ibn Khālida uz njihovu kontradiktornost i kolebanje u tome. U većini slučajeva oni priznaju da je to veliki širk ali se pravdaju time da do njegovih sljedbenika nije stigao poziv. Ponekad govore da ne postaje kafirom osim onih iz vremena Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*. Nekad govore da je to mali širk i to pripisuju Ibnu-l-Qajjimu u „*Medaridžu*“ kao što je prethodno spomenuto.

Ponekad ne spominju ništa od toga, već veličaju njegove sljedbenike i njihov put općenito, i govore da su oni najbolji narod koji je ikad izveden za ljude, da su oni učenjaci kojima se u slučaju neslaganja treba obratiti i druge kontradiktorne izjave. Odgovor za ove je mnogobrojan u Kur'anu, sunnetu i konsenzusu. Od najjasnijeg čime im se odgovara jeste njihovo priznanje, u većini slučajeva, da je ovo veliki širk. Također, priznanje drugih učenjaka provincija, iako je većina njih zapala u širk i borila se protiv sljedbenika tevhida, ali su ga morali priznati radi njegove jasnoće.

Drugo pitanje: priznanje da je ovo veliki širk ali da njime nevjernik ne postaje osim onaj ko islam porekne u cjelosti, i porekne Poslanika i Kur'an i slijedi judeizam ili kršćanstvo i dr. Ovo je ono čime se danas sljedbenici širka i prkosa raspravljaju! Dok je u pogledu prvog pitanja rasprava postala neznatna, hvala neka je Allahu, radi njegovog priznanja od strane učenjaka mušrika. Znaj da je ispravno shvaćanje ovog pitanja dovoljno u njegovom rješavanju bez posebnih dokaza iz dva razloga:

Prvi je to da njihov govor iziskuje da pridruživanje Allahu i 'ibadet kipovima ne utiče na tekfir pojedinca jer, ako se čovjek preseli iz jedne vjere u drugu, porekne Poslanika, Kur'an, nevjernik je makar i ne obožavao kipove poput židova. Ako onaj ko se pripisuje islamu ne postaje nevjernik kada upadne u veliki širk zbog toga što je musliman koji govori *la ilahe illallah*, obavlja namaz, radi to i to, tada širk i 'ibadet idolima nemaju uticaja, već to biva kao crnina po tijelu, ili sljepilo, ili sakatost. Pa ako se osoba pri kojoj se to nalazi poziva na islam, ona je musliman, a ako tvrdi da je pripadnik neke druge vjere mimo islama tada je nevjernik. Ova velika sramota je dovoljna za odbacivanje ovog odvratnog stava.

Drugi razlog se ogleda u tome to da je neposlušnost Poslaniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, u širku i 'ibadetu idolima nakon dolaska znanja, prema *fetri* prirodnosti, zdravom razumu i nužnom znanju, jasno nevjerstvo, tako da je nezamislivo da kažeš čovjeku makar on bio najveća neznalica i najgluplji, šta kažeš za onoga koji učini neposluh Resulullahu, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i ne posluša ga u ostavljanju 'ibadeta idolima i širka, uz tvrdnju da je musliman koji slijedi, a da ovaj neće po nužnoj prirodnosti reći da je ovaj nevjernik bez osvrta na dokaze ili pitanja nekog od učenjaka.

Međutim, zbog preovladavanja neznanja, nepoznatosti znanja i mnoštva bezbožnika koji govore o ovom pitanju, stvar je kod pojedinih običnih muslimana koji vole istinu postala nejasna, pa je zato ne potcjenjij i pažljivo prostudiraj detaljne dokaze ne bi li ti Allah podario čvrsto vjerovanje i učinio te od predvodnika koji upućuju prema zapovijedi Njegovoj.

Najbolje čime se uklanja problematika u ovom pitanju i što vjerniku povećava uvjerenje jeste postupak Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, ashaba i učenjaka poslije njih prema onima koji su se pripisivali islamu. Kao što je spomenuo da je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, poslao Bera'u i sa njim zastavu do čovjeka koji je oženio suprugu svoga oca da ga ubije i uzme njegov imetak. Također, njegova namjera da se bori protiv Benu Mustalika nakon što mu je rečeno da su odbili dati zekat.

Također, borba Es-Siddika i njegovih ashaba protiv onih koji su odbili dati zekat, porobljavanje njihovih porodica, zaplijena njihove imovine i njihovo oslovljavanje sa 'otpadnici'. Također, konsenzus ashaba u vrijeme Omera oko proglašavanja nevjernikom Kudame b. Maz'una i njegovih prijatelja ako se ne pokaju nakon što su iz riječi Uzvišenog shvatili dozvoljenost alkohola određenim kategorijama:

لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا إِذَا مَا اتَّقَوْا وَءَامَنُوا

„Onima koji vjeruju i dobra djela čine nema nikakva grijeha u onome što oni pojedju i popiju kad se klone onoga što je im zabranjeno i kad vjeruju...“⁵⁸¹

Također, konsenzus ashaba u vrijeme Osmana oko proglašavanja nevjernikom ljudi iz mesdžida koji su govorili o vjerovjesništvu Musejleme iako ga nisu slijedili, a ashabi su se razišli po pitanju prihvatanja njihovog pokajanja. Također, Alijino, *radijallāhu 'anh*, spaljivanje njegovih saputnika nakon što su pretjerali prema njemu. Također, konsenzus tabi'ina sa ostalim ashabima oko nevjerstva El-Muhtara b. Ebu Ubejda i njegovih sljedbenika, iako je tvrdio da traži osvetu za El-Husejna i Ehlul-Bejt.

Također, konsenzus tabi'ina i onih poslije njih oko ubistva El-Dža'da b. Dirhema a bio je poznat po znanju i vjeri, i još bezbroj drugih događaja. Niko od prvih niti potonjih nije rekao Ebu Bekru Es-Siddiku i drugima „kako ubijaš ljude iz plemena Benu Hanife a oni govore *la ilahe illallah*, obavljaju namaz i daju zekat“. Također, niko nije smatrao problematičnim proglašenje nevjernikom Kudame i njegovih prijatelja da se nisu pokajali, itd..

Sve do vremena Benu Ubejda El-Kadaha⁵⁸², koji su vladali Marokom, Egiptom, Šamom i drugim krajevima, pored njihovog ispoljavanja islama, obavljanja džuma-namaza, namaza u džematu, postavljanja sudija i muftija. Nakon što su ispoljili to što su ispoljili od govora i djela, niko od učenjaka i vjernika nije smatrao problematičnim borbu protiv njih i po tom se pitanju nisu suzdržavali, a bili su u vremenu Ibnu-l-Dževzija i El-Muveffeqa. Ibnu-l-Dževzi je napisao knjigu, nakon što je od njih uzet Egipat, pod naslovom „*En-Nasru ala fethi Misr*“ (Pomoć pri osvajanju Egipta).

⁵⁸¹ Sūra El-Ma'ida (5) 93

⁵⁸² Radi se o *fātimijama*, rafidijskoj ekstremnoj sekti. (op. rec.)

Niko od prvih i potonjih nije čuo da je iko osporio nešto od toga ili ga smatrao problematičnim radi njihovog pripisivanja vjeri, ili radi riječi *la ilahe illallah*, ili radi ispoljavanja nečega od ruknova islama, osim onoga što smo čuli od ovih prokletnika u ovom vremenu od njihovog priznavanja da je ovo širk ali da onaj koji ga učini, ili lijepim prikazuje, ili bude sa njegovim sljedbenicima, ili kudi tevhid, ili se radi njega bori protiv njegovih sljedbenika (sljedbenika tevhida), ili ih prezire radi njega; nije nevjernik jer izgovara *la ilahe illallah*; ili zato što izvršava pet islamskih ruknova i to dokazuju time da ih je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, nazvao islamom. Ovo se nikada ranije nije čulo osim od ovih bezbožnika, neznalica, zulumćara⁵⁸³. Ako nađu ijedno slovo od učenjaka ili nekoga od njih da njime mogu dokazati svoj prljavi i glupi stav neka ga spomenu.

Međutim, stvar je kao što El-Jemeni u svojoj kasidi reče:

*Izjave koje nemaju veze s učenjacima,
i da su novac ništa ne bi vrijedile.*

Govor o ovome završit ćemo onim što je spomenuo El-Buhari u svome Sahihu rekavši:

„Poglavlje: Doći će vrijeme da će se idolima 'ibadetiti“

Potom je svojim lancem prenosilaca spomenuo riječi Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*:

„Sudnji dan neće nastupiti sve dok se stražnjice žena Devsa ne budu zatresle oko Zi-l-Khilseh.“ Zu-l-Khilsa je kip Devsa kojem su 'ibadetili. Resulullah, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, je rekao Džeriru b. Abdullahu: *„Zar me nećeš odmoriti od Zi-l-Khilseh?“* Potom je on zajedno sa ljudima oko sebe odjahao do njega, te ga spalio i porušio a potom je došao kod Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i obavijestio ga. Kaže: Potom je blagoslovio konje i ljude Ahmesa pet puta.

Običaj El-Buharija, *rahimehullāh*, kada hadith ne zadovoljava njegove uslove jeste da ga spomene u naslovu, a potom bi naveo ono što ukazuje na njega a što zadovoljava njegove uslove. Riječi u naslovu „Doći će vrijeme da će se 'ibadetiti idolima“⁵⁸⁴, što je ustvari tekst haditha kojeg bilježe drugi imami haditha. A Allah najbolje zna.

Da spomenemo od govora Uzvišenog Allaha, i govora Resulullaha, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i govora učenjaka nešto o borbi srca i jezika i neprijateljstvu prema Allahovim neprijateljima i prijateljstvu prema Njegovim prijateljima, i da vjera nije ispravna i da u nju čovjek neće ući osim time.

⁵⁸³ Nepravednika. (op. rec.)

⁵⁸⁴ Bukvalan prijevod naslova je „Vrijeme će se mijenjati sve dok se ne bude 'ibadetilo idolima“. (op. rec.)

Pa kažemo:

Poglavlje o obaveznosti neprijateljavanja prema Allahovim neprijateljima od nevjernika, otpadnika i licemjera

Rekao je Uzvišeni Allah:

وَقَدْ نَزَلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتَّى تَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ - إِنَّكُمْ إِذَا مِثَّلْتُمْ

„On vam je već u Knjizi objavio: kad čujete da se u Allahove riječi nevjerstvo čini i da im se izruguju, ne sjedite s onima koji to čine dok ne stupe u drugi razgovor, inače, bićete kao i oni.“⁵⁸⁵

Također, kaže:

وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فإِنَّهُ مِنْهُمْ

„A njihov je onaj među vama koji prijateljuje prema njima...“⁵⁸⁶

Također, kaže:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِي وَعَدُوَكُمْ أَوْلِيَاءَ

„O vjernici! Ne uzimajte Moje neprijatelje i svoje neprijatelje za prijatelje...“⁵⁸⁷,

pa sve do riječi:

كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحَدُّهُ

„...nevjernici smo u vas, neprijateljstvo i mržnja će se između nas stalno javljati sve dok ne budete u Allaha, Njega jedinog, vjerovali!“⁵⁸⁸

Također, kaže:

⁵⁸⁵ Sūra En-Nisā' (4) 140

⁵⁸⁶ Sūra El-Ma'ida (5) 51

⁵⁸⁷ Sūra El-Mumtehina (60) 1

⁵⁸⁸ Sūra El-Mumtehina (60) 4

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ
أَوْ عَشِيرَتَهُمْ

„Nećeš naći ljude koji u Allaha i u onaj svijet vjeruju da su u ljubavi sa onima koji se Allahu i Poslaniku Njegovom suprotstavljaju, makar im oni bili očevi njihovi, ili braća njihova, ili rođaci njihovi.“⁵⁸⁹

Imam, hafiz Muhammed b. Veddah, rekao je: „Obavijestilo me je više od jedne osobe da je Esed b. Musa Esedu b. El-Feratu napisao sljedeće: „Brate moj, znaj da ono što me je podstaklo da ti pišem nije ništa do spominjanje stanovnika tvog mjesta blagodati koje ti je Allah, dželle šanuhu, dao poput pravičnosti prema ljudima, lijepog stanja u onome što ispoljavaš od sunneta, kuđenja sljedbenika novotarija te njihovo često spominjanje i omalovažavanje, pa ih je Allah tobom ukrotio a ojačao sljedbenike sunneta.

Protiv njih te je osnažio isticanjem njihovih nedostataka i njihovim omalovažavanjem, pa ih je Allah ponizio tvojom rukom te se kriju sa svojim novotarijama. Brate moj, raduj se nagradi za to i smatraj to jednim od najboljih svojih djela; boljim od namaza, posta, hadždža i džihada. Gdje su ova djela u poređenju sa uspostavljanjem Allahove Knjige i oživljavanjem sunneta Allahovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem!*?

Resulullah, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao je:

„Ko oživi nešto od moga sunneta, on i ja u Džennetu ćemo biti kao ovo dvoje, te je sastavio dva prsta.“

Također, rekao je:

„Svako ko poziva u uputu i bude slijeden u tome imat će (nagradu) kao onaj drugi koji ga slijedi sve do Sudnjeg dana.“ Pa kada će spoznati nagradu za ovo svoje djelo?

Također, spomenuo je da Allah kod svake novotarije kojom se protiv islama spletkari ima šticećenika koji od nje udaljava i govori o njenim obilježjima.

Brate moj, iskoristi ovo dobro i budi njegov sljedbenik, jer, uistinu, Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kada je Muaza poslao u Jemen, oporučio mu je rekavši: „Da Allah tobom uputi jednog čovjeka bolje ti je od...“ toga i toga, pa je spomenuo ogromnu stvar. Iskoristi to i pozivaj sunnetu sve dok u tome ne budeš imao saradnike i grupu koja će te, u slučaju da ti se nešto dogodi, u tome zamijeniti i poslije tebe biti predvodnici, tako da ćeš za to imati nagradu sve do Sudnjeg dana, kao što se prenosi u predajama.

⁵⁸⁹ Sūra El-Mudžadela (58) 22

Zato, radi s jasnom predodžbom, ispravnom namjerom i nadajući se nagradi. Tako će Allah tobom otjerati novotara smutljivca, koji je skrenuo s pravog puta i našao se u nedoumici te ćeš biti nasljednik svoga Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i, uistinu, Allaha nećeš sresti sa djelom poput toga. Nikako nemoj da od sljedbenika novotarija imaš brata, druga, prijatelja, jer, uistinu, u predanju je došlo: „Ko se druži sa sljedbenikom novotarije od njega će biti otrgnuta neporočnost i bit će prepušten samome sebi, a ko ode kod sljedbenika novotarije otišao je rušiti islam.“

Došlo je: „Nijedan bog koji se obožava pored Allaha nije mrži Allahu od sljedbenika prohtjeva.“ Resulullah, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, prokleo je sljedbenike novotarija i rekao je da Allah od njih neće prihvatiti ni pokajanje ni iskupljenje a ni farza ni nafile. Što se više trude, poste i namaz klanjaju sve više se od Allaha udaljavaju. Zato, nemoj se s njima družiti i ponizi ih i udalji kao što ih je Allah udaljio i kao što ih je Resulullah, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, ponizio, a i imami u uputi poslije njega.“

Ovdje se završava govor Eseda, *rahimehullāh*.

Znaj, Allah ti se smilovao, da se njegov govor kao i ono što su njemu slični prethodnici rekli o neprijateljevanju prema sljedbenicima novotarije i zablude, tiče zablude koja ne izvodi iz vjere. Međutim, u tome su bili rigorozni i na njega su upozoravali iz dva razloga:

Prvi: Veličina novotarije u samoj vjeri. Ona je kod njih bila veća od velikih grijeha a prema njenim sljedbenicima su se odnosili grublje nego što su se odnosili prema počiniocima velikih grijeha, kao što ćeš naći danas u srcima ljudi da je rafidija kod njih, makar bio učen i pobožan, omraženiji i gori od sunije koji javno čini velike grijeha.

Drugi: Novotarija vodi u jasno otpadništvo kao što je to prisutno kod mnogih sljedbenika novotarija.

Primjer novotarije po pitanju koje su bili rigorozni sličan je primjeru rigoroznosti Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, prema onome koji obožava Allaha kod kabura dobrog čovjeka, iz straha od onoga što se dogodilo od jasnog širka kojim musliman postaje otpadnik.

Onaj ko shvati ovo, shvatit će razliku između novotarija i onoga na čemu smo mi od govora o otpadništvu i borbi protiv njegovih sljedbenika, ili velikom licemjerstvu (*nifaku*) i borbi protiv njegovih sljedbenika. Ovo je ono što je objavljeno u ajetima jasnim. Poput riječi Uzvišenog:

يَتَأْتِيَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مَن يَرْتَدَّ مِنكُمْ عَن دِينِهِ ۖ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ ۗ

“O vjernici, ako neko od vas od vjere svoje otpadne, - pa, Allah će sigurno mjesto njih dovesti ljude koje On voli i koji Njega vole...”⁵⁹⁰

Ili riječi Uzvišenog:

⁵⁹⁰ Sūra El-Ma'ida (5) 54

يَتَأْتِيهَا النَّبِيُّ جَهْدِ الْكُفَّارِ وَالْمُنْفِقِينَ وَأَغْلَظَ عَلَيْهِمْ وَمَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿٧٦﴾ تَحْلِفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا
وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ

“O Vjerovjesniče, bori se protiv nevjernika I licemjera I budi prema njima strog! Prebivalište njihovo biće Džehennem, a grozno je on prebivalište. Licemjeri se zaklinju Allahom da nisu govorili, a sigurno su govorili nevjerničke riječi i zanevjerovali nakon svog islama...”⁵⁹¹

Ibn Veddah u knjizi „*El-Bide’u ve-l-havadis*” nakon što je spomenuo hadith, rekao je da će se u ovome ummetu dogoditi smutnja nevjerstva i smutnja zablude. Rekao je: “Smutnja nevjerstva je otpadništvo u kojem porobljavanje i imetak bivaju dozvoljeni. U smutnji zablude porobljavanje i imetak nisu dozvoljeni, a vjerovatno je ovo u čemu smo mi smutnja zablude u kojoj porobljavanje i imetak nisu dozvoljeni.”

Rekao je: “Također, obavijestio nas je Esed da ih je obavijestio čovjek od Ibnu-l-Mubareka, rekao je: „Ibn Mes’ud je rekao:

„Uistinu Allah kod svake novotarije kojom se protiv islama spletkari ima šticećenika koji udaljava od nje i govori o njenim obilježjima. Zato, iskoristite prisustvo u tim područjima, na Allaha se oslonite.“ Kaže Ibnu-l-Mubarek: „A Allah je dovoljan kao Zaštitnik.“

Nakon toga, svojim lancem prenosilaca je spomenuopojedine prethodnike da su rekli: “Da od lošeg mišljenja odvratim čovjeka draže mi je od i’tikafa mjesec dana.”

Obavijestio nas je Esed od Ebu Ishaka El-Hazza’a od El-Evzaija da je rekao:

“Neki učenjaci su govorili da Allah od onoga koji ima novotariju pri sebi ne prima namaz, ni milostinju, ni post, ni džihad, ni hadž, ni pokajanje, ni iskupljenje, a vaši prethodnici su prema njima bili rigorozni u govoru, od njih su im se srca grčila i ljude su upozoravali na njihovu novotariju.”

Rekao je: “Da su se od ljudi krili sa svojom novotarijom niko ih ne bi razotkrio, niti bi otkrio njihovu sramotu. Allah je najpreči da zbog nje kazni i da Mu se radi nje pokaje. Ali, kada ih počnu javno ispoljavati tada širenje znanja život znači i dostavljanje od Resulullaha, *sallallahu 'alejhi we sellem*, je milost kojom se potpomaže protiv upornog bezbožnika.”

Zatim, prenoseći svojim lancem prenosilaca, rekao je: “Čovjek je došao kod Huzejfe, a Ebu Musa El-Eš’ari je sjedio, pa je rekao: „Šta misliš o čovjeku koji iz srdžbe Allaha radi udari sabljom (tj. bori se) dok ne bude ubijen; je li u Džennetu ili u Vatri?” Ebu Musa reče: “U Džennetu!” Huzejfa reče: „Pitaj čovjeka i pojasni mu to što kažeš”, sve dok to nije učinio tri puta. Po treći put reče: „Tako mi Allaha pitat ću ga”, pa ga Huzejfa pozva. Rekao je: „Polahko! Tvoj drug da je udarao svojom sabljom dok je ne slomi i

⁵⁹¹ Sūra Et-Tevba (9) 73-74

potrefio istinu i bio ubijen na njoj, da li bi bio u Džennetu, a ako nije potrefio istinu i Allah ga nije na nju uputio, da li bi bio u Vatri!?" Potom je rekao: „Tako mi onoga u čijoj je ruci moja duša u Vatru će ući zbog toga o čemu si pitao više za toliko i toliko.“

Zatim, prenoseći svojim lancem prenosilaca od El-Hasana, rekao je: “Ne druži se sa onim koji pri sebi ima novotariju jer, uistinu, srce će ti se razboljeti.” Zatim, prenoseći svojim lancem prenosilaca od Sufjana Es-Sevrija, rekao je:

“Ko se druži sa onim koji pri sebi ima novotariju neće se sačuvati od troje: ili će biti izazov za drugoga, ili će u njegovom srcu nastati nešto zbog čega će skrenuti pa će ga Allah uvesti u Vatru, ili će reći Allaha mi ne zanima me to što govorite već ja vjerujem sebi, pa ko od Allaha bude siguran za svoju vjeru koliko je treptaj oka On će mu je oduzeti.

Zatim, prenoseći svojim lancem prenosilaca od pojedinih prethodnika, rekao je: “Ko iz poštovanja dođe kod onoga koji pri sebi ima novotariju poštovanja radi, pomogao ga je u rušenju islama.”

Esed nas je obavijestio rekavši: “Ebu Seid nam je govorio:

„Ko sjedne sa onim koji pri sebi ima novotariju od njega će biti otrgnuta neporočnost i bit će prepušten samome sebi.“

Obavijestio nas je Esed b. Musa rekavši: “Obavijestio nas je Hamad b. Zejd od Ejuba rekavši: „Ebu Qilaba je rekao: „Nemojte sjediti sa sljedbenicima strasti niti se sa njima raspravljati, uistinu, bojim se da će vas zagnjuriti u svoju zabludu ili vam pobrkati ono što već znate.“ Ejub je rekao: „Tako mi Allaha, bio je od razboritih učenjaka.“

Esed b. Musa nas je obavijestio rekavši: “Obavijestio nas je Zejd od Muhammeda b. Talhe rekavši: „Ibrahim je rekao: „Nemojte sjediti sa sljedbenicima novotarija niti sa njima razgovarati, uistinu, bojim se da vam se srca ne odmetnu.“ Obavijestio nas je Esed sa lancem prenosilaca od Ebu Hurejre, *radijallāhu 'anh*, rekavši: „Resulullah, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao je:

„Čovjek je na vjeri svoga prijatelja, zato neka svako od vas gleda s kim prijateljuje.“⁵⁹²

Obavijestio nas je Esed da ih je obavijestio Mu'emmil b. Ismail od Hamada b. Zejda od Ejuba, rekao je: „Jednoga dana je kod Muhammeda b. Sirina ušao čovjek i rekao: „O Ebu Bekre, proučit ću ti ajet iz Allahove Knjige, samo ću ga proučiti a potom izaći.“ Potom je (ibn Sirin) stavio prste u svoje uši i rekao: „Ako si musliman i imaš stida izađi iz moje kuće.“ On reče: „O Ebu Bekre, samo ću proučiti a potom izaći?“, te pokaza na svoj ogrtač stežući ga i spremajući se za izlazak. Okrenuli smo se prema čovjeku i rekli mu: „Obavezao te je stidom da izađeš!“ Rekli smo: „O Ebu Bekre, šta ti smeta da prouči ajet a potom izađe?“ Rekao je: „Tako mi Allaha, da uistinu znam da će moje srce ostati čvrsto na onome na

⁵⁹²Sunen Ebu Davud, br. 4193

čemu je on, ne bih mario da prouči, ali sam se pobojavao da mi u srce ne ubaci nešto što ću nastojat izbaciti iz svoga srca ali neću moći.

Obavijestio nas je Esed rekavši: „Obavijestio nas je Damira od Sevde rekavši: „Čuo sam Abdullaha b. El-Qasima kako govori kako rob nije slijedio strast pa je ostavio a da nije skrenuo u ono gore od nje.“Rekao je: „Spomenuo sam to jednom od naših drugova, pa je rekao: „Potvrda za to je u hadithu od Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*:

„Iz islama će izlijetati kao što strijela izlijeće iz luka, a zatim se neće vratiti sve dok se strijela ne vrati na tetivu.“

Obavijestio nas je Esed rekavši: „Obavijestio nas je Musa b. Ismail od Hamada b. Zejda od Ejuba, da je rekao: „Jedan čovjek bijaše zauzeo određen stav pa se povratio od njega, pa sam došao kod Muhammeda radostan zbog toga te ga obavijestih, reakvši: „Osjetio sam da je taj i taj ostavio svoje stajalište koje je zastupao.“ Rekao je: „Pogledajte čime ga je zamjenio, uistinu, kraj haditha je za njih rigorozniji od njegovog početka, izlijetat će iz islama i potom se u njega neće vraćati.“

Zatim, svojim lancem prenosilaca prenosi od Huzejfe da je ovaj uzeo bijele kamenčiće i stavio ih u svoju ruku a zatim rekao: „Uistinu, ova vjera svijetli poput ovih kamenčića“, a zatim je uzeo šaku zemlje i njome posuo po kamenčićima sve dok ih nije prekrila a potom je rekao: „Tako mi onoga u Čijoj ruci je moja duša, doći će narod koji će zatrpavati vjeru kao što sam zatrpao ove kamenčiće.“

Obavijestio nas je Muhammed b. Seid sa svojim lancem prenosilaca od Ebu Derda'a rekavši: „Da vam danas dođe Resulullah, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, ne bi prepoznao ništa od onoga na čemu je bio on i njegovi ashabi osim namaza.“ Rekao je El-Evza'i: „Šta tek da je dočekao ovo vrijeme?“ Obavijestio nas je Sulejman b. Muhammed sa svojim lancem prenosilaca od Alije da je rekao: „Naučite znanje bićete poznati po njemu, radite po njemu bićete njegovi sljedbenici, uistinu će poslije vas doći vrijeme u kojem će istinu poricati devet desetina njih.“

Obavijestio nas je Jahja sa svojim lancem od Ebu Sehla b. Malika od njegovog oca da je rekao: „Ne prepoznajem kod vas ništa od onoga na čemu sam zatekao ljude osim ezana za namaz.“Pričao mi je Ibrahim b. Muhammed sa svojim lancem prenosilaca od Enesa da je rekao: „Kod vas ne prepoznajem ništa od onoga što sam nalazio u vrijeme Resulullaha, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, osim vaših riječi *la ilahe illallah*.“

Obavijestio nas je Esed sa svojim lancem prenosilaca od El-Hasana, da je rekao: „Da je čovjek doživio prvu generaciju a nakon toga bio proživljen danas, od islama ništa ne bi prepoznao.“ Rekao je: „Svoju ruku je stavio na svoj obraz a potom rekao: „Osim ovog namaza.“ Zatim je rekao: „Tako mi Allaha, onaj ko bude živio u ovom neznanju a nije zatekao ovu generaciju ispravnih prethodnika pa vidi novotara da poziva u svoju novotariju i vidi dunjalučara da poziva u ovaj svijet pa ga Allah sačuva od toga i njegovo srce učini da osjeća simpatiju prema generaciji ispravnih prethodnika, pripovijeda njihova predanja i slijedi njihov put, imat će veliku nagradu za to. Zato, budite ovakvi, *inšaAllahu te'ala*.“

Pričao mi je Muhammed b. Abdullah sa svojim lancem prenosilaca od Mejmuna b. Mihrana, rekao je: „Da među vama bude proživljen čovjek od prethodnika (*selefa*), kod vas ne bi prepoznao osim ove kible.“

Obavijestio nas je Muhammed b. Kudama sa svojim lancem prenosilaca od Ummu Derda, da je rekla: „Kod mene je ušao Ebu Derda srdit pa sam mu rekla: „Šta te rasrdilo?“ Rekao je: „Tako mi Allaha, kod njih od vjere Muhammeda, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, ne vidim ništa osim što klanjaju zajedno.“ U drugoj verziji: „Da je čovjek naučio islam i zapostavio ga a zatim ga potražio ništa od njega ne bi prepoznao.“

Pričao nam je Ibrahim sa svojim lancem prenosilaca od Abdullaha b. Amra, rekao je: „Da su dva čovjeka od prvih generacija ovog ummeta ostali sa svojim mushafima u nekoj od ovih dolina, ljudima bi danas došli i ništa ne bi prepoznali od onoga na čemu su bili.“

Malik je rekao: „Do mene je došlo da je Ebu Hurejre, *radijallāhu 'anh*, proučio:

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ۖ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ۖ

„Kada Allahova pomoć i pobjeda dođu ﴿1﴾ i vidiš ljude kako u skupinama u Allahovu vjeru ulaze ﴿2﴾“⁵⁹³, a potom je rekao:

„Tako mi onoga u čijoj je ruci moja duša, uistinu, ljudi danas iz vjere izlaze u skupinama kao što su u nju ulazili u skupinama.“

Stani i razmisli, Allah ti se smilovao! Ako je ovako bilo u vrijeme tabi'ina u prisustvu posljednjih ashaba, kako da se musliman obmane mnoštvom, ili da ga ono zbunjuje ili njime ne dokazuje protiv laži!?

Zatim, Ibn Vedah sa svojim lancem prenosilaca od Ebu Umeje prenosi da je rekao: „Došao sam kod Ebu Tha'lebe El-Hušenija i rekao: „O Ebu Tha'leba, kako ti tumačiš ovaj ajet?“ „Koji ajet?“, reče on. Rekoh: „Allahove riječi:

لَا يَضُرُّكُمْ مَن ضَلَّ إِذَا أَهْتَدَيْتُمْ ۗ

„...ako ste na pravom putu, neće vam nauditi onaj ko je zalutao!“⁵⁹⁴

Rekao je: „Tako mi Allaha, o njemu sam pitao onog koji zna, o njemu sam pitao Resulullaha, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, pa je rekao:

⁵⁹³SūraEn-Nasr (110) 1-2

⁵⁹⁴SūraEl-Ma'ida (5) 105

„Vi međusobno naređujte dobro, međusobno odvrćajte od zla sve dok ne vidiš da pohlepa zavlada i da se strast slijedi i da se daje prednost ovom svijetu (nad vjerom) i divljenje svakog svojim mišljenjem, tada pazi sebe i kloni se posla običnih ljudi, jer pred vama su dani u kojima će strpljenje biti poput žeravice na dlanu. Onaj ko u njima bude radio (praktikovao islam) imaće nagradu pedeset ljudi koji rade isto što i on.“ Neko reče: „Allahov Poslaniče, nagradu pedeset od njih? On reče: „Nagradu pedeset od vas.“

Zatim, sa svojim lancem prenosilaca od Abdullaha b. Omera, *radijallāhu 'anhumā*, prenosi da je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

„Blago se usamljenicima“, tri puta. Rekoše: „Allahov Poslaniče, a ko su usamljenici? On reče: „Dobri, rijetki ljudi među brojnim lošim ljudima, onih koji ih mrze više je od onih koji ih vole.“

Obavijestio nas je Muhammed b. Seid sa svojim lancem prenosilaca od El-Mu'aferija da je rekao: „Resulullah, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao je:

„Blago usamljenicima koji se drže Allahove Knjige kada bude poricana i rade po sunnetu kada bude ostavljan.“

Obavijestio nas je Esed sa svojim lancem prenosilaca od Salima b. Abdullaha od njegovog oca da je Resulullah, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

„Islam je počeo usamljen i Sudnji dan neće nastupiti sve dok ne bude usamljen, pa blago usamljenicima kada se ljudi pokvare, zatim blago usamljenicima kada se ljudi pokvare.“

Obavijestio nas je Esed sa svojim lancem prenosilaca od Abdullaha da je čuo Resulullaha kako kaže:

„Islam je počeo usamljen i završit će usamljen kao što je i počeo, pa blago usamljenicima.“ Neko reče: „Allahov Poslaniče, a ko su usamljenici? On reče: „Oni koji popravljaju kada se ljudi pokvare.“ Ovo je posljednje što je prenio u poglavlju „El-Bide'u ve-l-havadis“ (Novotarije i novonastale stvari) od imama, hafiza, Muhammeda b. Vedaha.

Razmisli, Allah ti se smilovao, o hadithima koji govore o usamljeništvu, od kojih su neki u autentičnim zbirkama, uz njihovo mnoštvo i raširenost. Razmisli o konsenzusu svih učenjaka da se ovo već davno dogodilo, čak je Ibnu-l-Qajjim, *rahimehullāh*, rekao:

„Islam je u našem vremenu usamljeniji nego kada se tek pojavio.“

Razmisli o ovome dobro ne bi li se sačuvao od ove velike provalije u koju se strovalila većina ljudi a ona je povodjenje za većinom i brojnijom skupinom a ostavljanje manjine, a kako je samo malo onih koji su se nje sačuvali, kako ih je malo, kako ih je malo.

Ovo ćemo završiti autentičnim hadithom kojeg bilježi Muslim u svome Sahihu od Abdullaha b. Mesu'da, *radijallāhu 'anhu*, da je Resulullah, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

„Nijedan vjerovjesnik kojeg je Allah poslao narodima prije mene nije bio a da nije u ummetu imao prisne sljedbenike i drugove koji su uzimali njegovu praksu, vjerovali u njega (u drugom predanju: slijedili njegovu uputu) i praktikovali njegovu praksu, a potom bi poslije njih dolazile generacije koje su govorile ono što nisu radile, radile ono što im nije naređeno. Onaj koji se protiv njih bude borio svojom rukom, taj je vjernik, onaj koji se protiv njih bude borio svojim jezikom, taj je vjernik, onaj koji se protiv njih bude borio svojim srcem taj je vjernik, a iza toga nema ništa od vjerovanja ni koliko je zrno gorušice.“

Ovdje se završava ono što sam prenio, neka je hvala Allahu, Gospodaru svjetova.

Vidio sam poslanicu od šejha Taqijuddina koju je napisao dok je bio u zatvoru nekoj svojoj braći nakon što su mu poslali pismo sugerirajući da bude blag prema svojim oponentima kako bi se riješio zatvora, te bih volio prenijeti njen početak radi veličine njegove koristi.

Rekao je, Allah mu se smilovao: „Hvala neka je Allahu, Njega hvalimo, od Njega pomoć i oprost tražimo i Njemu se kajemo. Utječemo se Allahu od zla naših duša i naših loših djela. Koga Allah uputi niko ga neće u zabludu odvesti, a koga u zabludu odvede niko ga neće na pravi put izvesti. Svjedočimo da nema istinskog boga osim Allaha, Jedinog, Koji sudruga nema. Svjedočimo da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik. Poslao ga je sa uputom i vjerom istine da je uzdigne nad svakom drugom vjerom a Allah je dovoljan svjedok. Mir i spas Allahov neka je na njega, njegovu porodicu i sve ashabe.

A zatim: Stigao je list na kojem se nalazi pismo dva uzorita šejha. Neka ih Allah pomogne kao i ostalu braću Svojom pomoći i u njihova srca upiše vjerovanje, uvede ih uvodom istine i izvede ih izvodom istine i od Sebe im daruje ono u čemu je pomoć od vlasti; vlasti znanja, i argumentacije pojašnjenjem i dokazom, vlasti snage, i pomoći jezikom i braćom. Neka ih učini Svojim bogobožnim štitičenicima i Svojom pobjedničkom strankom, protiv svih koji se protiv njih bore. Neka ih učini predvodnicima koji su spojili između strpljenja i uvjerenja. Allah će to ostvariti i Svoje obećanje ispuniti u tajnosti i javnosti i osvetiti se stranci šejtanovoj za robove Milostivog, ali na način kako to Njegova mudrost i praksa nalažu od iskušenja i ispita kojima Allah pravi razliku između sljedbenika istine i vjere s jedne, i sljedbenika licemjerstva i potvore s druge strane. Njegova Knjiga ukazuje da je za svakoga ko tvrdi da je vjernik neizbježno iskušenje, kao i kazna za one koji loša djela čine i pretjeruju.

Rekao je Uzvišeni Allah:

الْمَرْءُ أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا ءَامَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ ﴿١﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكٰذِبِينَ ﴿٢﴾ أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْبِقُونَا ۗ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٣﴾

„Elif lam mim. ﴿1﴾ Misle li ljudi da će bit ostavljeni na miru ako kažu: 'Mi vjerujemo!' i da u iskušenje neće biti dovedeni? ﴿2﴾ A Mi smo u iskušenje dovodili i one prije njih, da bi Allah sigurno ukazao na

one koji govore istinu i one koji lažu. ﴿3﴾ Zar misle oni koji zla djela rade da će nam umaći? – Loše prosuđuju! ﴿4﴾⁵⁹⁵

Allah je osporio onome koji misli da će sljedbenici loših djela Allahu umaći i da će oni koji tvrde da vjeruju biti ostavljeni bez iskušenja kojim će se odvojiti iskreni od lažova. U Svojoj Knjizi je obavijestio da iskrenost u vjerovanju ne biva osim borbom na Njegovom putu, pa je Uzvišeni rekao:

﴿ قَالَتِ الْأَعْرَابُ ءَامَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ وَإِنْ تُطِيعُوا اللَّهَ

وَرَسُولَهُ لَا يَلِتْكُمْ مِنْ أَعْمَالِكُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿14﴾ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ

يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿15﴾⁵⁹⁶

„Neki beduini govore: 'Mi vjerujemo!' Reci: 'Vi ne vjerujete, ali recite islam smo primili!', jer iman nije još ušao u vaša srca. A ako Allahu i Njegovom Poslaniku budete pokorni, On vam nimalo neće umanjiti nagradu za djela vaša.' – Allah, uistinu, prašta i Samilostan je. ﴿14﴾ Pravi su vjernici samo oni koji u Allaha i Poslanika Njegova vjeruju, i poslije više ne sumnjaju, i bore se na Allahovom putu imecima svojim i životima svojim. Oni su iskreni! ﴿15﴾⁵⁹⁶

Također, Allah, *subhanehu ve te'ala*, je obavijestio o velikom gubitku onoga koji se prilikom smutnje prevrne na svoje lice. To je onaj koji Allaha obožava samo slovom. To je strana i kraj na kojima onaj koji je na njima ne može ostati, štaviše, niti ostati postojan u imanu, osim uz postojanje onoga što voli od ovosvjetskih dobara. Uzvišeni je rekao:

﴿ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَىٰ حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلَىٰ وَجْهِهِ خَسِرَ

الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ذَٰلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ ﴿14﴾

„Ima ljudi koji Allahu robuju jednim slovom: ako ga zadesi dobro, smiri se, a ako ga zadesi iskušenje, prevrne se na svoje lice, pa tako izgubi dunjaluk i ahiret. To je, uistinu, očiti gubitak.“⁵⁹⁷

﴿ أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَيَعْلَمَ الصَّابِرِينَ ﴿14﴾

„Zar mislite da ćete ući u Džennet a da Allah ne sazna o onima među vama koji se bore i o onima koji su strpljivi?!“⁵⁹⁸

⁵⁹⁵ Sūra El-Ankebut (29) 1-4

⁵⁹⁶ Sūra El-Hudžurat (49) 14-15

⁵⁹⁷ Sūra El-Hadždž (22) 11

وَلَنَبَلِّغَنَّكُمْ حَتَّىٰ نَعْلَمَ الْمُجَاهِدِينَ مِنْكُمْ وَالصَّابِرِينَ وَنَبَلِّغُكُمْ وَأَحْبَارُكُمْ ﴿٥٩٩﴾

„Mi ćemo vas provjeravati da bismo znali (vidjeli) borce na Allahovom putu i strpljive među vama, i da bismo otkrili vijesti o vama.“⁵⁹⁹

Allah, subhaneh, je obavijestio da je kod postojanja otpadnika neophodno postojanje miljenika iz redova mudžahida. Uzvišeni je rekao:

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ ۖ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهَ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ ۗ

„O vjernici, ako neko od vas od vjere svoje otpadne, - pa, Allah će sigurno mjesto njih dovesti ljude koje On voli i koji Njega vole...“⁶⁰⁰

To su oni koji zahvaljuju na blagodati vjerovanja, koji su strpljivi u iskušenjima, kao što Uzvišeni kaže:

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ ۚ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ

„Muhammed je samo poslanik, a i prije njega je bilo poslanika. Ako bi on umro ili ubijen bio, zar biste se stopama svojim vratili?“⁶⁰¹

pa sve do riječi:

وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ۚ

„...a Allah voli one koji dobra djela čine.“⁶⁰²

Kada Allah čovjeku podari strpljivost i zahvalnost, tada sve što mu bude određeno biva dobro po njega. Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao je:

„Vjerniku ništa ne bude određeno a da to nije dobro po njega; ako ga zadesi obilje on zahvali pa to bude dobro po njega a ako ga zadesi oskudica on se strpi pa to bude dobro po njega.“

⁵⁹⁸ Sūra Alu Imran (3) 142

⁵⁹⁹ Sūra Muhammed (47) 31

⁶⁰⁰ Sūra El-Ma'ida (5) 54

⁶⁰¹ Sūra Alu Imran (3) 144

⁶⁰² Sūra Alu Imran (3) 134

Strpljiv i zahvalan je vjernik kojeg Allah u Svojoj Knjizi spominje u više navrata. Onaj kome Allah ne podari strpljivost i zahvalnost, taj je u najgorem položaju. I blagostanje i oskudica u njegovom slučaju vodi ga prezrenom imetku, a šta je tek ako se radi o velikim stvarima kojima su iskušani vjerovjesnici i iskreni vjernici poput učvršćivanja temelja vjere, čuvanje vjerovanja i Kur'ana od spletke licemjera, bezbožnika i klevetnika. Neizmijerna i lijepa hvala neka je Allahu, kako to naš Gospodar voli i čime je zadovoljan i kako dolikuje plemenitosti Njegovog lica i Njegovoj uzvišenosti.

Allaha molimo da vas a i ostale muslimane učvrsti postojanom rječju i na ovom i na onom svijetu i prema vama upotpuni Svoju blagodat, vidljivu i nevidljivu, potpomogne Svoju vjeru, Svoju Knjigu, Svoga Poslanika, Svoje robove vjernike protiv nevjernika i licemjera protiv kojih je u Svojoj jasnoj Knjizi naredio da se borimo i da prema njima strogi budemo.“

Ovdje se završava ono što sam prenio od riječi Ebu-l-Abbasa, *rahimehullāh*.

Njegov, *rahimehullāh*, odgovor kada je upitan o hašišu, odnosno kakva je obaveza prema onome koji tvrdi da ga je dozvoljeno jesti, je bio slijedeći: „Jedenje ovog hašiša je zabranjeno i on je nešto najružnije što je zabranjeno, svejedno jelo ga se mnogo ili malo. Međutim, veća količina od njega koja opija zabranjena je jednoglasnim stavom svih muslimana. Onaj ko ovo dozvoli, taj je nevjernik od kojeg se traži pokajanje. Ako se ne pokaje ubija se kao nevjernik otpadnik, ne kupa se, ne klanja mu se džezaza niti se zakopava među muslimanima. Propis otpadnika rigorozniji je od propisa Jevreja i kršćana svejedno vjerovao da je to dozvoljeno svima ili posebnim kategorijama koje tvrde da je to zalogaj zikra i razmišljanja i da pokreće ustajalu odlučnost i koristi na putu.

Pojedini ispravni prethodnici smatrali su da je alkohol dozvoljen posebnim kategorijama na osnovu tumačenja riječi Uzvišenog:

لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ

„Onima koji vjeruju i dobra djela čine nema nikakva grijeha...“⁶⁰³

Omer, Alija i drugi učenjaci od ashaba složili su se da će ovi, ako priznaju zabranjenost, biti samo bičevani a ako ustraju u smatranju da je dozvoljeno, biti će ubijeni.“

Ovdje se završava ono što sam prenio od govora šejha, *rahimehullāh*.

Razmisli o riječima ovoga kojem se pripisuje netekfirjenje pojedinca kada javno psuje vjeru vjerovjesnika i postane od sljedbenika širka, te tvrdi da su na istini, naređuje da se s njima ide u borbu, osporava onome koji ne psuje tevhid, i ulazi s mušricima zbog njihovog pripisivanja islamu. Pogledaj kako je protekfirio određenu osobu, makar se radilo o pobožnoj osobi, zbog dozvoljavanja hašiša makar tvrdio da je to samo za određene kategorije koji ih potpomaže protiv nevjernika, i kako je argumentirao

⁶⁰³ Sūra El-Ma'ida (5) 93

konsenzusom ashaba o tekfiru Kudame i njegovih drugova ako se ne pokaju, a Njegov govor se odnosi na određenu osobu, a i govor ashaba je o određenoj osobi. Šta je tek po pitanju ovoga u čemu smo mi, od čega smatranje hašiša dozvoljenim nije ni jedan dio!?

Hvala neka je Gospodaru svjetova. Neka je mir i spas na Muhammeda, njegovu porodicu i sve ashabe.⁶⁰⁴

⁶⁰⁴ Iz knjige „*Aqidetu-l-muwehhidin*“, str. 55. (op. rec.)

فتاوى للشيخ محمد بن عبدالوهاب

FETWE ŠEJHA MUHAMMEDA BIN
'ABDULWEHHĀBA, *RAHIMEHULLĀH*

Rekao je šejh Muhammed bin 'AbdulWehhāb, *rahimehullāh*:

"Riječ *islām* sadrži u sebi *el-istislām* (potpuna predanost i pokornost) i sadrži u sebi *ikhlās* (iskrenost i čistoću od širka). Pa ko se preda Njemu i drugom mimo Njega je mušrik, a ko se ne preda Njemu je *mustekbir* (oholnik)." ⁶⁰⁵

Također, kaže:

"On (*islām*) je potpuna predanost Allāhu sa *tewhidom* i predanost Njemu pokornošću i odricanjem od širka i njegovih sljedbenika (*ehluš-širk*)." ⁶⁰⁶

Kaže šejh Muhammed ibn 'AbdulWehhāb, *rahimehullāh*:

"Znaj, Uzvišeni Allāh ti se smilovao, da je prvo što je Allāh čovjeku *fardom* učinio (naredio) – *kufr* u *tāgūta* i *īmān* u Allāha. Dokaz tome su Njegove riječi, Uzvišen neka je:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: "Samo Allāhu 'ibādet činite i klonite se *tāgūta*." ⁶⁰⁷

Što se tiče svojstva (*kakvoće*) *kufra* u *taguta*; (*pa*) da si uvjeren u neispravnost 'ibādeti nekom ili nečem, mimo Allāha, da ga ostaviš, da ga mrziš, da protekfiš one koji to rade i da im se suprotstaviš (*neprijateljstvo*). Vjerovati u Allāha znači da si uvjeren (*'aqīda*) da je Allāh *el-ilah el-ma'būd* (Bog koji zaslužuje 'ibādet), jedino, mimo svih ostalih pored Njega, i da sve vrste 'ibādeti čisto i bistro (*ihlās*) usmjeriš samo Allāhu, da ih negiraš svakom obožavanom mimo Njega, da voliš sljedbenike *ihlāsa* i da prijeteljuješ (*el-welā'*) sa njima, i da mrziš sljedbenike širka i da im se suprotstavljaš. Ovo je *millet Ibrāhīma*, kojeg odbija samo nerazumni, i to je onaj uzor o kojem nas je Allāh obavijestio Svojim riječima:

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَّاءُ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحَدُّهُ

"Vi imate divan uzor u Ibrahīmu i onima koji su s njim, kada rekoše svom narodu: "Mi se odričemo vas i svega čemu činite 'ibādet mimo Allāha. Nevjernici smo u vas i između vas i nas će očigledno biti neprijateljstvo i mržnja zauvijek, sve dok ne povjerujete jedino u Allāha." ⁶⁰⁸

A *tāgūt* je opšti pojam. Pa, sve čemu se usmjerava 'ibādet mimo Allāha, a zadovoljno je da mu se 'ibādet čini, bilo da se radi o obožavanom (*ma'būd*), ili slijeđenom (*metbū'u*) ili onome kome ili čemu se pokorava u nepokornosti Allāhu i Njegovom Poslaniku – je *tāgūt*. *Tāgūta* ima puno, a glavnih pet su:

Prvi: Šejtān, pozivač u 'ibādet nekom drugom mimo Uzvišenog Allāha. Dokaz tome su riječi Uzvišenog:

أَلَمْ أَعْهَدَ إِلَيْكُمْ يَبْنَىءِ آدَمَ أَن لَّا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ

⁶⁰⁵ "Ed-Durerus-senijje", 2/83.

⁶⁰⁶ "Fetwe 'uleme Nedžda", 1/83.

⁶⁰⁷ sūra en-Nahl, 36. ājet

⁶⁰⁸ sūra el-Mumtehane, 4. ājet

"Zar vam nisam naredio, o sinovi Ademovi: "Nemojte usmjeravati 'ibādet šejtānu? On vam je uistinu otvoreni neprijatelj". " ⁶⁰⁹

Drugi: Nepravedni sudija (hākim), koji mijenja propise Uzvišenog Allāha. Dokaz tome su riječi Uzvišenog:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ ۗ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا

"Zar nisi vidio one koji tvrde da vjeruju u ono što ti se objavljuje i u ono što je objavljeno prije tebe, pa ipak hoće da se sude (parničice) pred tāgūtom, a naređeno im je da ne vjeruju u njega? A šejtān želi da ih odvede u daleku zabludu." ⁶¹⁰

Treći: Onaj koji sudi nečim što Allāh nije objavio. Dokaz tome su riječi Uzvišenog:

وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ

"I ko ne bude sudio onim što je Allāh objavio, pa takvi, oni su pravi nevjernici." ⁶¹¹

Četvrti: Onaj koji tvrdi da zna skriveno (el-gajb), mimo Allāha. Dokaz tome su riječi Uzvišenoga:

عَلِيمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا ﴿٦١١﴾ إِلَّا مَنِ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ

"Znalac skrivenog, pa ne otkriva Svoj gajb nikome, osim onome koga izabere od (za) poslanika..." ⁶¹²

Peti: Onaj kome se čini 'ibādet mimo Allāha i time je zadovoljan. Dokaz tome su riječi Uzvišenog:

وَمَنْ يُقَلِّمْ مَتَهُمْ إِنِّي إِلَهُ مِنْ دُونِهِ ۗ فَذَٰلِكَ نَجْزِيهِ جَهَنَّمَ ۚ كَذَٰلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ

"Ko od njih bude rekao: "Ja sam bog (meni se čini 'ibādet) mimo Njega", takvog ćemo kazniti džehennemom. Tako mi kažnjavamo nepravedne." ⁶¹³

Znaj da čovjek ne postaje mu'min (dručkije), osim kufrom u taguta. Dokaz tome su riječi Uzvišenog:

فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِرْ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انفِصَامَ لَهَا ۗ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

"Pa, ko zanevjeruje u tāgūta i vjeruje u Allāha – takav se prihvatio za najčvršću vezu, koja se neće prekinuti. A Allāh je sve Čuje i sve Zna." ⁶¹⁴

Istina (rušd) je dīn Muhammeda, sallallāhu 'alejhi we sellem, a zabluda (al-gajj) je dīn Ebū Džehla. A najčvršća veza (spona) je šehādet "Lā ilāhe illAllāh" i on se sastoji od negacije i potvrde. Negira sve vrste

⁶⁰⁹ sūra Jā-Sīn, 60. ājet

⁶¹⁰ sūra en-Nisā', 60. ājet

⁶¹¹ sūra el-Mā' ide, 44. ājet

⁶¹² sūra el-Džinn, 26. i 27. ājet

⁶¹³ sūra el-Enbijā', 29. ājet

⁶¹⁴ sūra el-Beqare, 256. ājet

*'ibādeta svakom mimo Allāha Uzvišenog i potvrđuje sve vrste 'ibādeta jedino Allāhu, bez pridruživanja Njemu (Koji nema sudruga)."*⁶¹⁵

Rekao je šejh Muhammed 'ibn AbdulWehhāb, *rahimehullāh*:

"Osnovu (temelj) dīni islāma i njegov stub čine dvije stvari:

Prva: naredba *'ibādeta Allāhu Jedinom, Koji nema sudruga, podsticanje na to, prijateljevanje (al-muwālāh) na toj osnovi i tekfīr onoga ko ga ostavi.*

Druga: upozorenje na širk u *'ibādetu Allāhu, strogoća zbog toga, neprijateljstvo/suprotstavljanje (al-mu'ādah) zbog toga i tekfīr onoga koji ga uradi.*

Onih koji se suprotstavljaju tome ima nekoliko vrsta. Najžešćeg suprotstavljanja su:

- oni koji se suprotstavljaju u svemu,
- ima i onih koji čine *'ibādet jedino Allāhu, ali nisu porekli širk, niti se suprotstavljaju ('adāweh) njegovim počinocima,*
- u njih spadaju i oni koji im se suprotstavljaju, ali ih nisu protekfīrili,
- od njih su i oni koji niti vole *tewhīd, niti ga mrze,*
- ima i onih koji su ih protekfīrili i tvrde da je on vrijeđanje dobrih ljudi,
- od njih su i oni koji niti mrze širk, niti ga vole,
- od njih su i oni koji nisu spoznali širk i nisu ga porekli,
- u njih spadaju i oni koji nisu spoznali *tewhīd i nisu ga porekli,*
- u njih spadaju – i oni su od svih vrsta najopasniji – oni koji prakticiraju *tewhid, ali ne znaju njegovu vrijednost i ne mrze one koji su ga ostavili, niti ih tekfire,*
- od njih su oni koji su ostavili širk i zamrzili ga, ali nisu dokučili njegovu suštinu (opasnost), niti se suprotstavljaju njegovim počinocima, niti ih tekfire."

Šejh Muhammed bin 'AbdulWehhāb, *rahimehullāh*, je o mušricima i tāgūtima čije je stanje opštepoznato, rekao:

"Pošto ste to saznali, (znajte) da su ti tāgūti u koje ljudi vjeruju, od stanovnika Hardža i drugih, poznati po tome i kod posebnih (užem krugu) i običnih (uopšteno poznati) i da oni to traže i to ljudima naređuju. Svi su oni kāfiri, otpadnici od islāma. A ko se raspravlja u njihovu korist, ili poriče onima koji ih tekfire, ili tvrdi da to njihovo djelo, iako je neispravno, ne izvodi njih u kufr – najmanje (stanje) ovog raspravljača je da je fāsiq, čiji se rukopis ne prihvata, niti svjedočenje, niti se klanja iza njega. Naprotiv, nije ispravan dīni islām, osim odricanjem od njih i njihovim tekfīrom, kao što je rekao Allāh, Uzvišeni:

فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّغُوتِ وَيُؤْمِرْ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

'...Pa, ko učini kufr u tāgūta, a vjeruje u Allāha – za najčvršću se vezu prihvatio...'⁶¹⁶

⁶¹⁵ "Medžmū'atut-Tewhīd", 329. i 330. str. i "Ed-Durerus-Senijje", 1/161.-163.

Šejh Muhammed ibn AbdulWehhāb, *rahimehullāh*, u odgovoru onima koji tvrde da ne znaju stanje opšte poznatih tāgūtā, kako u užem krugu, tako i na nivou običnog naroda, kaže:

"A ako bi rekao: "Mi ih nismo vidjeli da su to uradili!", kažemo: "A je l' također nisi vidio da su faraon i Hāmān učinili kufr, niti si vidio Ebū Džehla, niti Ebū Leheba? Niti si vidio dhulm Hadždžādža, niti si vidio one koji su tukli imāma Ahmeda? A to sve svjedočiš!?" Pa ako kaže: "To je mutewatir", kažemo da je kufr ovih (danas) i (njihova) tvrdnja rububijeta mutewātir kod posebnih i običnog naroda, muškaraca i žena. I oni sada bivaju obožavani i pozivaju ljude u to."⁶¹⁷

Kaže šejh Muhammed bin 'AbdulWehhāb, *rahimehullāh*, nakon što je spomenuo hadīth Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem: "**Ko kaže 'Lā ilāhe illAllāh' i učini kufr u sve čemu se čini 'ibādet mimo Allāha – zaštićen mu je život i imetak, a obračun će polagati pred Allāhom**":

"Ovo spada u stvari koje najbolje objašnjavaju značenje "Lā ilāhe illAllāh". On (ovdje) onime što štiti život i imetak nije učinio izgovaranje njega niti spoznaju njegovog značenja, čak ni potvrdu toga, štaviše ni činjenicu da se on ne moli osim Allāhu, Jedinom Koji nema sudruga. Odnosno, neće mu biti zaštićeni imetak i život sve dok (tome) ne doda kufr u sve što se obožava mimo Allāha. A ako bude sumnjao ili se dvoumio, neće mu biti imetak i život sačuvani. Divna li je i veličanstvena li je ova mes'ela! I kako je samo ovo objašnjenje i ovaj dokaz jasan za svakog protivnika."⁶¹⁸

Kaže šejh Muhammed ibn AbdulWehhāb, *rahimehullāh*:

"Lijepo li je ono što je rekao jedan od beduinā, kada nam je došao i čuo nešto o islāmu, pa je rekao: "Svjedočim da smo mi nevjernici..." – tj. on i svi beduini – "...i svjedočim da je onaj bradonja menu vama koji nas naziva muslimanima – kafir." Neka je salawat na našeg prvaka Muhammeda."⁶¹⁹

Rekao je šejh Muhammed ibn AbdulWehhāb svojim neprijateljima:

"Ja do sada tražim dokaz od svakog ko mi se suprotstavlja. Pa, kada mu se kaže: "Argumentiraj, ili napiši, ili podsjeti" – okrene se od toga i nemoć mu postane očigledna. Ali se dan i noć trude da odvrćaju džāhile (neznalice) od Allāhovog puta i žele ga prikazati krivim. Allāhu moj, osim ako ste uvjereni da je moj govor bātil i novotarija, kao što su rekli drugi poput vas, i da je uvjerenje u Zahida, Šemsana, el-Matjewije i oslanjanje na njih – pravi put, a sve što mu se suprotstavlja novotarija i zabluda. To je, onda, druga mes'ela."

Deset stvari izvučenih iz riječi Uzvišenog:

وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا

»Zaista su džamije Allaha radi, pa ne dovite pored Allaha nikome.«⁶²⁰

⁶¹⁶ sūra el-Beqare, 256. Ājet, "Ed-Durer...", 10/53

⁶¹⁷ "Istorija Nedžda", 420. str.

⁶¹⁸ Mes'ele šestog poglavlja u "Kitābut-Tewhīd"

⁶¹⁹ "Ed-Durer...", 8/119

⁶²⁰ El-Džinn, 18.

Rekao je šejh rahimehullah:

U njima su deset deredža (stepeni).

- ✓ Prva: Vjerovanje srcem da je dova upućena (bilo kome) mimo Allah nevalidna (bātıla); suprostavio se ko se suprostavio.
- ✓ Druga: Da je ovo munker (zlo) radi kojega je obaveza mrziti; suprostavio se ko se suprostavio.
- ✓ Treća: Da je ovo od velikih i ogromnih grijeha, koje zaslužuje odvratnost (mržnju) i napuštanje; suprostavio se ko se suprostavio.
- ✓ Četvrta: Da je ovo širk Allahu koji On neće oprostiti; suprostavio se ko se suprostavio.
- ✓ Peta: Kada musliman ovo povjeruje ili prihvati (slijedi), postaje kafir; suprostavio se ko se suprostavio.
- ✓ Šesta: Da kada iskreni musliman govori ovim (širkom) u šali, ili iz straha, ili iz pohlepe, postaje kafir s tim postupkom radi znanja, i na kakav nizak stepen mu se spustilo srce da odobri ovo? Suprostavio se ko se suprostavio.
- ✓ Sedma: Da shodno ovome radiš svoja dijela naspram kafira, od neprijateljstva oca i sina, itd.
- ✓ Osmo: Da je ovo značenje "LA ILĀHE ILLALLAH". El-Ilāh (Pravi Bog⁶²¹) – on je El-Me'lūh⁶²², a potvrda svojstva ilāhijeta je dijelo od dijela, kao što zabrana toga svojstva bilo čemu mimo Allaha biva negacija (dijela) od negacija.
- ✓ Deveta: Borba radi ovoga, sve dok ne nestane fitne (širka), i dok kompletan din ne bude ispovijedan samo Allahu.
- ✓ Deseta: Da se od onoga koji dovi nekome mimo Allaha ne prima džizija kao što se prima od jevreja, niti je dozvoljeno ženiti njihove žene, kao što je dozvoljeno ženiti jevrejke, jer su oni žešći u kufuru.

I kada se sve ove deredže sprovedu u dijelo, suprostaviće ti se neki koji su s tobom. Allah najbolje zna.

Rekao je šejh Muhammed bin 'AbdulWehhāb:

"Što se tiče onoga koji kaže: "Ja neću obožavati nikog mimo Allāha i neću se doticati (mješati u) "es-Saddeh" (osobe kojima su ljudi pripisivali nešto od svojstava božanstva, mimo Allāha) i turbeta na kaburovima..." i slično tome – takav je lažov u izgovaranju "Lā ilāhe illAllāh" i nije povjerovao u Allāha, niti je zanevjerovao u tāgūta." ⁶²³

⁶²¹ Ovo je jedno od Allahovih imena kada dođe sa određenim članom "EL" ispred. Ime se ne prevodi nego je ovo samo pokušaj približavanja značenja riječi "Bog" i "obožavanje", ili na arapskom "Ilāh" i "ilāhijja". Drugi izrazi sa istim značenjem kao ilāhijja su ulūhijja i 'ubūdijja.

⁶²² El-Me'lūh je onaj kome se radi "ilāhijja" (obožavanje), kao što se Ma'būdu radi 'ibāda (ibadet). Ove dvije stvari nose isto značenje jer riječ Ilāh ukazuje na obe riječi: Me'lūh i Ma'būd.

⁶²³ "Ed-Durer...", 2/121

Isto tako je rekao:

"...Ko kaže: "...ali se neću ispriječavati mušricima, niti ću o njima bilo šta govoriti", nemoj misliti da ti se time ostvaruje ulazak u islām. Naprotiv, neophodna je mržnja prema njima, mržnja prema onima koji ih vole, kritikovanje njih (vrijeđanje) i neprijateljstvo prema njima..."

– a zatim je spomenuo ājet:

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَاءُؤُا مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحَدَهُ

"Vi imate divan uzor u Ibrāhīmu i onima koji su bili sa njim, kada rekoše svom narodu: "Mi smo čisti (odričemo se) od vas i od svega što obožavate mimo Allāha. Zanevjerovali smo u vas i očigledno će biti neprijateljstvo i mržnja između nas i vas zauvijek, sve dok ne budete jedino u Allāha vjerovali".⁶²⁴

"...i kada bi čovjek rekao: "Ja ću slijediti Vjerovjesnika, sallallāhu 'alejhi we sellem, i on je na istini, ali se neću "doticati" Ebū Džehla i njemu sličnih, nemam ja ništa sa njima" – ne bi mu islām bio ispravan."⁶²⁵

Kaže šejh Muhammed ibn AbdulWehhāb, rahimehullāh, u jednom od svojih pisama:

"Kada to spoznate; ovi šejtāni, od prkosnika ljudi, koji se raspravljaju o Allāhu, nakon što Mu se je odazvalo, kada vide nekog da podučava ljude onome što im je naredio Muhammed, od šehādeta "Lā ilāhe illAllāh" i onome što im je zabranio, poput "uvjerenja u dobra stvorenja" i druge mimo njih, počnu se raspravljati i buniti ljude. I govore: 'Kako da tekfirate muslimane? Kako da vrijeđate mrtve? Porodicu toga, stanovnike Dajfa, porodicu onoga, stanovnike toga i toga', time želeći da se ne razjasni značenje "Lā ilāhe illAllāh" i da ne postane jasno da je uvjerenje da dobri koriste i štete, kao i dova njima – kufr koji izvodi iz vjere, pa da im ljudi kažu: "Vi ste prije toga bili neznalice. Zašto nam niste to naređivali?" "

Kaže šejh Muhammed ibn AbdulWehhāb, rahimehullāh:

"A ja ću vas obavijestiti o sebi. Tako mi Allāha, pored Kojeg nema nikog i ničeg dostojnog obožavanja, ja sam bio tražio znanje i oni koji su me znali su vjerovali da imam znanja, a ja u to vrijeme nisam znao značenje "Lā ilāhe illAllāh", niti sam znao dīni islām prije ovoga dobra kojeg nam je Allāh ukazao. Isto tako i moji šejhovi; među njima nije bio nijedan koji je to znao. Pa ko od učenjaka zemlje bude tvrdio da je to znao, ili da je znao značenje islāma prije ovoga vremena, ili bude tvrdio da je neko od njegovih šejhova to znao – slagao je i izmislio, zbunjuje ljude i hvali se onim što nije pri njemu. Dokaz ovome je 'Abdullāh ibn 'Isā, od kojeg ne znamo uglednijeg među učenjacima Nedžda, niti učenjacima 'Arida, niti drugog mjesta, a evo njegov govor će vam doći, inšā'Allāh. Zato, bojte se Allāha, Allāhovi robovi! Nemojte se oholiti prema vašem Gospodaru, niti vašem Vjerovjesniku. Hvalite Ga, Uzvišenog, Koji vam je ukazao dobro i olakšao vam onoga koji će vas podučiti dīnu vašeg Vjerovjesnika, sallallāhu 'alejhi we

⁶²⁴ sūra el-Mumtehane, 4. ājet

⁶²⁵ "Ed-Durer...", 2/109

sellem, i nemojte biti poput onih: "...koji su Allāhovu blagodat zamijenili kufrom (nezahvalnošću) i svoj narod doveli u kuću propasti; u džehennem u kojem će se pržiti, a ružno je on boravište." ⁶²⁶

Kaže šejh Muhammed ibn AbdulWehhāb, *rahimehullāh*:

"Ako bi se neki munāfiq raspravljao (dokazivao) time što je ājet objavljen u vezi kāfira, vi mu recite: "Da li je iko od učenih, prvih i zadnjih, rekao da ti ājeti ne obuhvataju one koji urade isto od muslimanā? Ko je to rekao prije tebe?" Također mu recite: 'To je odbijanje idžmā'a ummeta, jer je njihovo argumentiranje ājetima spuštenim zbog nevjernika u pogledu onih koji se pripisuju islāmu i isto urade, više nego što ga je moguće spomenuti.'" ⁶²⁷

Kaže šejh Muhammed bin 'AbdulWehhāb, *rahimehullāh*:

"Ja ću vam spomenuti ājet iz Allāhove Knjige, u pogledu čijeg tefsīra se složila 'ulema, i oko toga da se on tiče muslimana, te da je svako ko to uradi – kāfir, u bilo kojem vremenu. Rekao je Uzvišeni:

فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّغُوتِ وَيُؤْمِرْ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انفِصَامَ هَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

"Ko zanevjeruje u Allāha, nakon svog īmāna, osim ko je prisiljen, a srce mu smireno u īmānu..." ⁶²⁸ (do kraja ājeta, gdje se kaže: **"To je zbog toga što su dali prednost životu na ovom svijetu nad ahiretom"**.) *"Pa ako je 'ulema spomenula da je on objavljen u vezi ashābā, kada su ih stanovnici Mekke stavljali na kušnju i spomenuli su da kada neki ashāb izgovori riječi širka svojim jezikom – (pa i) uz mržnju prema njemu i neprijateljstvu prema njegovim sljedbenicima, ali iz straha prema njima (ali mimo prisile) – postaje kāfirom nakon svog īmāna, kako je onda sa muwehhidom iz našeg vremena, ako to izgovori u Basri, ili el-Ahsa', ili Mekki, ili drugom mjestu zbog straha od njih, ali prije prisile. A ako takav postaje kāfirom, kakav je onda onaj koji stane uz njih, stanuje sa njima i postane jednim od njih!? Kako je sa onim ko ih pomogne u njihovom širku i uljepšava im ga? Kako je sa onim koji naređuje ubijanje muwehhidā i podstiče ih da se pridržavaju njihovog dīna? Vi, Allāh vas pomogao, razmislite o ovom ājetu i razmislite o onome povodom koga je spušten. Razmislite o idžmā'u 'uleme u njegovom tumačenju! I razmislite o onome što se dogodilo između nas i Allāhovih neprijatelja, od kojih stalno tražimo da se vrate svojim knjigama, koje su im pri ruci (u rukama) u pogledu mes'ele tekfīra i borbe, a oni nam se ne odazivaju, osim žaljenjem kod šejhova i sličnih njima. Molim Allāha da vas podrži u Njegovoj pravoj vjeri i da vas opskrbi ustrajnošću na njoj. Wes-Selāmu 'alejkum we rahmetullāhi we berekātuhu..."* ⁶²⁹

Kaže šejh Muhammed bin 'AbdulWehhāb, *rahimehullāh*:

"A drugi ājet su riječi Uzvišenog:

مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ

'Ko zanevjeruje u Allāha, nakon svog īmāna, osim ko bude prisiljen, a srce mu smireno u īmānu...' ⁶³⁰

⁶²⁶ "Ed-Durer...", 10/50.-52.

⁶²⁷ "Ed-Durer...", 10/58. i 59.

⁶²⁸ sūra en-Nahl, 106. ājet

⁶²⁹ "Ed-Durer...", 10/9.

⁶³⁰ sūra en-Nahl, 106. ājet

Pa Allāh nije opravdao (nikoga) od njih, osim onoga koji bude prisiljen, uz to (uslov) da mu srce bude smireno u īmānu. Što se tiče drugog mimo ovoga – takav je postao nevjernik nakon svoga īmāna, svejedno da li on to uradio iz straha, ili ulizivanja, ili ljubavi prema svojoj domovini, ili svojoj porodici, ili svom plemenu, ili svom imetku. Ili je to uradio iz šale ili drugih razloga, osim prisiljenog. Ājet upućuje na to sa dva aspekta.

Prvi su Njegove riječi: "...osim ko je prisiljen...", pa nije izuzeo (drugog) osim prisiljenog. A poznato je da čovjek ne biva prisiljen (na nešto drugo), osim na djelo i govor. Što se tiče 'aqīde srca – na nju niko ne može biti prisiljen.

Drugi (aspekt) je u Njegovim riječima, Uzvišen neka je: "To je zbog toga što su dali prednost životu na ovome svijetu nad āhiretom."

Jasno je izrekao da ovaj kufr i kazna nije bio zbog uvjerenja, ili neznanja, ili mržnje prema vjeri, ili ljubavi prema kufriu, već mu je povod da on u tome ime neki udio od dunjālučkih stvari, pa mu je dao prednost nad dīnom. A Allāh, Slavljeni i Uzvišeni, najbolje zna. Sva hvala pripada samo Allāhu, Gospodaru svjetova, i neka je Allāhov salawāt nad Muhammedom, njegovom porodicom i svim njegovim prijateljima. Āmīn."⁶³¹

Rekao je šejh Muhammed bin 'AbdulWehhāb, rahimehullāh, govoreći o menhedžu Ibn Tejmije u tekfīru pojedinca:

"Pogledaj njegov govor o pravljenju razlike između manje poznatih stvari (pitanja) i između onoga o čemu mi pričamo i tekfīra pojedinca u tome. I razmisli kako je tekfīrio njihove glavešine, toga i toga, poimenično, i da je njihov riddet jasan. I razmisli kako je jasno izrekao spomen idžmā'a u vezi riddeta el-Fahra er-Rāzija od islāma, iako je on kod vaše 'uleme od četvorice imāma. Slaže li se ovo sa onim što si shvatio iz njegovog govora, da pojedinac ne postaje kāfirom?"⁶³²

Rekao je šejh Muhammed 'ibn AbdulWehhāb, rahimehullāh:

أَتَّخَذُوا أَحْبَابَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحٰنَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ

"Uzeli su svoje svećenike i monahe za gospodare (božanstva, erbābe) mimo Allāha, i Mesīha sina Merjeminog, a nije im bilo naređeno (ništa drugo), osim da obožavaju samo jednog Boga. Nema dostojnog obožavanja osim Njega. Slavljene neka je on, šta (Mu) pridružuju."⁶³³

Tefsīr ovoga ājeta, u kojem nema ništa problematično jeste da je on (tj. širk) pokornost učenjacima i pobožnjacima u griješenju Allāhu (u kufriu i velikom širku), a ne upućivanjem molitve njima, kao što ga je protumačio Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem 'Adiju ibn Hātimu, kada ga je upitao, rekavši: "Ne obožavamo ih?!", pa mu je spomenuo da je njihov 'ibādet njima – pokornost njima u griješenju. Riječi Uzvišenog Allāha: "Uzeli su svećenike svoje i monahe svoje za erbābe (gospodare) mimo

⁶³¹ "Kešfuš-Šubuhāt" sa komentarom šejha Muhammeda bin Ibrāhīma, 131. i 132. str.

⁶³² "Ed-Durer...", 10/63-73.

⁶³³ sūra et-Tewbe, 31. ājet

Allāha..." je protumačio Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, u hadithu 'Adija ibn Hātima ovim na čemu ste vi danas u temeljima i ograncima. Ne znam da su vas nadmašili za zrno gorušice... Isto tako su ga protumačili i mufessiri, i nije mi poznato da među njima (u tom pogledu) ima razilaženja. U najljepše spada ono što je rekao Ebul-'Alijeh: "Oni ih nisu obožavali. A da su im to naredili – oni im se ne bi pokorili, već su našli Allāhovu Knjigu, pa su rekli: "Nećemo ni u čemu preticati našu 'ulemu. Što nam naredite – pridržavaćemo ga se, a ono što nam zabrane – prestaćemo..."⁶³⁴

Rekao je šejh Muhammed ibn AbdulWehhāb, *rahimehullāh*:

"Nema razilaženja između mene i vas u tome da je obavezno slijediti učene kada se slože (u mišljenju). Ali, problematika je u tome da li, kada se oni raziđu, ja moram prihvatiti istinu od onoga koji dođe sa njom i da vratim mes'elu Allāhu i Poslaniku, povodeći se za (metodom) učenih, ili ću uzeti mišljenje nekih od njih bez dokaza, smatrajuću da je istina u njegovom mišljenju? Vi ste na ovom drugom, što je Allāh pokudio i nazvao ga širkom, a to je uzimanje 'uleme za "erbabe" (gospodare), a ja sam na prvom; njemu pozivam, na toj osnovi diskutujem. Pa ako bi istina bila kod vas – mi bismo se njoj vratili i prihvatili je od vas."⁶³⁵

Rekao je šejh Muhammed 'ibn AbdulWehhāb, *rahimehullāh*:

"Od vrsta ovoga širka je ohalaljivanje (dozvoljavanje) onoga što je Allāh zabranio (oharamio) i zabranjivanje (oharamljivanje) onoga što je Allāh ohalalio (dozvolio) i uvjerenje u to. Allāh, Uzvišeni je rekao:

أَتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهَبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحِ ابْنِ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَّا إِلَهَ إِلَّا
هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ

"Oni su, pored Allāha, uzeli svećenike svoje i monahe svoje za erbābe (gospodare), i Mesīha, sina Merjemina. A nije im nareneno (ništa drugo), osim da obožavaju jednog Boga. Nema dostojnog obožavanja osim Njega. Slavljen neka je On, šta Mu pridružuju."⁶³⁶

Rekao je 'Adi ibn Hātīm: "O Allāhov Poslaniče, nisu ih obožavali ('ibādet im činili)!?" Pa mu reče Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*: "**Zar im oni nisu dozvoljavali harām, pa su im se pokoravali i zabranjivali im halāl, pa su im se pokoravali?**" "Jesu", odgovori on. Reče: "**To je njihov 'ibādet (njima).**"

Njihovi svećenici i monasi su njihovi učenjaci i pobožnjaci; oni su ih uzeli za gospodare (erbābe), ne vjerujući u njihov rububijet, već su govorili: "Naš i njihov Rabb je Allāh", ali su im se pokorili u ohalaljivanju onoga što je Allāh zabranio i zabranjivanju onoga što je Allāh ohalalio, a Allāh je to (pokoravanje) učinio 'ibādetom. Pa ko god se pokori nekom čovjeku, učenom, pobožnjaku ili nekom drugom u ohalaljivanju onoga što je Allāh zabranio i zabranjivanju onoga što je Allāh ohalalio i u to

⁶³⁴ "Ed-Durer...", 1/40.

⁶³⁵ "Ed-Durer...", 1/45.

⁶³⁶ sūra et-Tewbe, 31. ājet

vjeruje svojim srcem⁶³⁷ – uzeo ga je za rabba, poput onih koji su uzeli svećenike svoje i monahe svoje za erbābe mimo Allāha. U isto spada (sljedeći primjer) kada su neki mušrici rekli: "O, Muhammede, ko je ubio strv (crkotinu)?" On odgovori: "Allāh!". Rekoše: "A kako ti tvoje ubijanje i ono tvojih prijatelja činiš halālom, a Allāhovo ubijanje harāmom?" Pa je Allāh, Uzvišeni, objavio: **"I nemojte jesti ono pri čemu nije spomenuto Allāhovo ime. To je uistinu griješenje. A šejtāni objavljuju svojim štīcenicima da se s vama raspravljaju. Pa ako im se pokorite – onda ste sigurno mušrici."**⁶³⁸

Šejh Muhammed 'ibn AbdulWehhāb, rahimehullāh, kaže:

"Znaj, Allāh ti se smilovao, da se značenje "Lā ilāhe illAllāh" sastoji od negacije i potvrde. "Lā ilāhe..." je negacija, a "...illAllāh" je potvrda. Negira četiri stvari i potvrđuje četiri stvari. U negirano ulaze božanstva, tīgūti, endādi i erbābi (gospodari)... A erbābi su oni koji ti daju fetwu suprotnu istini, pa im se pokoriš (tj. na način koji ruši osnovu vjere) u skladu sa riječima Uzvišenog:

"Oni su, pored Allāha, uzeli svećenike svoje i monahe svoje za erbābe (gospodare), i Mesīha, sina Merjemina, a nije im bilo naređeno (ništa drugo), osim da obožavaju samo jednoga Boga. Nema dostojnoga obožavanja osim Njega. Slavljen neka je On, šta Mu pridružuju!"⁶³⁹

Šejh Muhammed ibn AbdulWehhāb, rahimehullāh, u razotkrivanju ove prljave sumnje (da Vjerovjesnik, sallallahu alejh ve sellem, nije tražio od svog naroda da realizuju značenje riječi tewhida) kaže:

"Ali je čudno to što on (jedan od zaštitnika širka i mušrika) kao dokaz uzima to da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pozivao ljude da kažu 'la ilahe illallah', ali da od njih nije tražio njegovo značenje. Isto tako i ashabi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koji su svojili države nearapa, kako su se zadovoljili samo izgovaranjem ovih riječi, pa do kraja njegovih riječi. Da li može reći ovako nešto onaj ko ima pojma o čemu govori?

Pa kažemo prvo: On je sam kontrirao svojoj priči i utjerao se u laž. On ih je pozvao da se klone obožavanja kipova, pa ako nije bio ubijeđen u njih osim time što će se kloniti obožavanja kipova to pojašnjava da izgovaranje šehadeta ne koristi osim sa djelima koja nalaže, a to je ostavljanje širka, to i jeste traženo. A nama je zabranjeno da se obraćamo kipovima koji su postavljeni nad Zejdovim i Talhinim kaburovima kao i mnogim drugim u Šamu.

Ako biste vi rekli da to nisu idoli i kipovi, i da prizivanje stanovnika kaburova i traženja pomoći od njih u nedaćama, nije širk. Iako su se mušrici u vrijeme Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, iskreno obraćali Allahu u nedaćama i nisu se obraćali idolima, ipak ovo je kufr a između nas i vas se postavljaju stavovi učenjaka od selefa i halefa, od hanbelija i drugih.

Ako vi priznate da su ovo kufr i širk, onda će se pojasniti da riječi 'la ilahe illallah,' ne koriste osim sa ostavljanjem širka i to je ono što se traži. To je ono što mi zastupamo i što vi uporno negirate i tvrdite da dolazi samo iz Horosana. Ovo je poput narodnih poslovice: 'Nema lijepog lica niti djevojka kod ljudi, niti

⁶³⁷ Šejh ne želi da kufr u ovom širku uvjetuje nevjerničkom 'aqīdom ili nevjerničkim djelima srca, već spominje ovaj dodatak govoreći o stanju koje je najčešće prisutno, a sa kojim se suočava, a jasno je iz Qur'āna i sunneta da se iz vjere izlazi ne tri načina: srcem, jezikom i djelom.

⁶³⁸ "Ed-Durer...", 2/8.

⁶³⁹ "Ed-Durer...", 2/122

ispravnog stava osim ocite greške.' Što je vrijeđanje Allahove vjere, jer on sam po sebi kontrira i utjeruje se u laž, što neće proisteći osim od najveće neznalice.

A što se tiče njegove tvrde da ashabi nisu tražili od nearapa osim ovu riječ i da ih nisu upoznali sa njenim značenjem, to je stav onoga ko ne raspoznaje razliku između vjere poslanika i vjere munafika, koji će boraviti na dnu Džehennema. Jer, ovu riječ izgovaraju mu'mini i munafici, ali je mu'mini izgovaraju znajući svojim srcima njeno značenje i primjenjujući ono što nalaze svojim organima. Dok je munafici izgovaraju bez razumijevanja njenog značenja i bez djelovanja po onome što nalaže. Od najvećih problema i nedaća koje se mogu desiti jeste to da se ne prepozna razlika između ashaba i munafika."⁶⁴⁰

Šejh Muhammed ibn AbdulWehhāb, rahimehullāh, je rekao:

"Kada bismo probali da nabrojimo koga su sve učenjaci protekfirili, uz tvrdnju islāma, i u vezi čijeg otpadništva i ubistva su dali fetwe – govor bi se oduljio. Ali, od posljednjih stvari koje su se dogodile je priča Benu 'Ubejda, kraljeva Misra i njihove skupine, koji su (za sebe) tvrdili da su ehlul-bejt, klanjali džumu i džemā'at, postavili qadije i muftije. 'Ulema se složila u pogledu njihovog kufra, riddeta i borbe protiv njih, da je njihova zemlja – zemlja rata, te da je obaveza boriti se protiv njih, makar bili prisiljeni i mrzili ih."⁶⁴¹

Šejh Muhammed ibn 'AbdulWehhāb, rahimehullāh, kaže:

*Znaj Allāh ti se smilovao, da je najvažnije što si dužan-spoznaja poslanice, koju je Allāh poslao tebi, ona je osnova znanja i njegov stub. Pa razmisli o govoru Uzvišenog: **"Mi rekosmo: "Silazite iz njega svi! Od Mene će vam uputa dolaziti, i oni koji uputu Moju budu slijedili ničega se neće bojati, niti će za čim tugovati."***

*A što se tiče spoznaje našeg prava spram poslanika, pa to je u Njegovom govoru: „**Mi smo vam, zaista, poslali Poslanika da bi bio svjedok protiv vas isto onako kao što smo i faraonu poslanika poslali, ali faraon nije poslušao poslanika, pa smo ga teškom kaznom kaznili.**" Pa ako ovo spoznaš dobro, olakšaće ti se spoznaja tvoje vjere, ali neće spoznati dobro osim onaj koji zna stanje većine ljudi, koji slijede svoje suvremenike, a ne pitaju o ovoj velikoj stvari, o kojoj Allāh kaže: „**Reci: "Ovo je vijest velika, a vi se od nje okrećete."**" i Njegov govor: „**O čemu oni jedni druge pitaju?- O Vijesti velikoj, o kojoj oni različita mišljenja imaju.**"⁶⁴²*

Šejh Muhammed ibn 'AbdulWehhāb, rahimehullāh, kaže:

*"Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem je rekao: **"Onaj ko kaže 'Lā ilāhe illAllāh" i uznevjeruje u sve ono što se obožava mimo Allāha, njegova krv i imetak su zaštićeni, a njegov obračun je kod Allāha.**" Hadīth ukazuje na to da "Lā ilāhe illAllāh" sadrži termin i značenje. Ali ljudi su se u tom pogledu podijelili na tri skupine. Skupina koja je izgovorila i realizovala, znajući da ima svoje značenje koje je sprovela u praksu, kao i to da postoji ono što je narušava, pa su se toga sačuvali. Skupina koja je ove riječi rekla u javnosti pa su njenu očitu stranu ukrasili, ali su u sebi sakrili kufr i sumnju u njih, i skupina koja ih je izgovorila ali nije djelovala po njenim značenjima, već je radila po onome što je ruši, a oni su:*

⁶⁴⁰ Ed-Durerus-Senijej, 2/45-47

⁶⁴¹ "Mu'ellefatu Šejhil-Islām Muhammed... er-Resā'iluš-Šahsijje", 5. dio, 220. str.

⁶⁴² Ed-dureru-s-senijeh, 1. tom, 167-168. stranica

"...oni čija su djela poništena na ovom svijetu, a misle da dobro čine."⁶⁴³ Prva skupina je spašena – to su istinski vjernici. Druga skupina su munāfīci, dok treća predstavlja mušrike. Tako da je "Lā ilāhe illAllāh" poput tvrđave, ali su na nju usmjerili katapulte od laži, bacajući na nju kamenje sa ciljem da je sruše. Zatim se među njih uvukao neprijatelj i oteo im značenje, a ostavio im je samo vanjski izgled. U hadīthu je došlo: "Allāh ne gleda u vaše izgledе i vaša tijela, nego gleda u vaša srca i djela." Oni su oduzeli značenje "Lā ilāhe illAllāh", pa je sa njima ostalo samo "klaptanje" jezikom i "hripanje" slovima. A to je samo spomen tvrđave, ali ne i tvrđava. Pa isto kao što spomen vatre ne prži, niti spomen vode može potopiti, spomen hljeba ne može zasititi, spomen sablje ne može presjeći, isto tako i spomen tvrđave ne može zaštititi. Samo izgovaranje je "kora", a značenje koje se traži je "srž" ili je izgovaranje školjka, a značenje biser. Pa šta će koristiti kora, ako nema srži?! Šta će koristiti školjka, ako je izgubljen biser?! "Lā ilāhe illAllāh", sa svojim značenjem, je poput duše u odnosu na tijelo. Tijelo neće imati koristi ako nema duše, isto tako neće biti koristi od ove riječi ako ne bude njenog značenja."⁶⁴⁴

Imām Muhammed bin 'AbdulWehhāb, rahimehullāhu te'ālā, kaže:

"Znaj, Allāh ti se smilovao, da Allāhova vjera biva: Na srcu sa ubjeđenjem, sa ljubavlju i mržnjom. Na jeziku izgovaranjem, i izbjegavanjem izgovaranja kufra. A udovima biva obavljanjem ruknova islama, izbjegavanjem djela radi kojih se čini kufr. Pa, ako bilo šta od ovo troje nedostaje, onda je čovjek počinio kufr i otpao je od islama.

Primjer srčanih djela je, kao da misli kako je većina ljudi u pravu zbog svog ubjeđenja u pogledu živih i mrtvih, navodeći dokaz kako je većina ljudi u tome. On je kafir koji smatra Vjerovjesnika, lažovom, makar on to i ne izgovorio svojim jezikom i ne djelovao osim sa tevhidom. Isto tako ako posumnja, ne znajući sa kime je istina, on, iako nije smatrao Vjerovjesnika, lažovom, isto tako ga nije ni potvrdio. Nego kaže: 'Valjda će Allāh pojasniti istinu'. Dakle, kao da je u sumnji, on kao takav je murted (otpadnik ili heretik), makar i ne izgovarao osim tevhid.

Primjer jezika je, da povjeruje u istinu i da je voli, da negira kufr i da ga mrzi, ali da govori kako bi se dodvorio stanovnicima Ihsae, stanovnicima Mekke i drugim, radi njihovog položaja, bojeći se od njihovog zla. Ako napiše govor u kojem direktno hvali njih i ono na čemu su oni, ili da spomene da se ostavio onoga na čemu je bio, misleći time da će ih prevariti, ubjeđen u svom srcu da mu to neće naštetiti, ovo je takođe od vidova njegove zanesenosti i obmanjenosti.

To je značenje Allāhovih riječi:

مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ
مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٦﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحَبُّوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ

الْكٰفِرِيْنَ

⁶⁴³ sūra el-Kehf, 104. ājet

⁶⁴⁴ "Ed-Durerus-Senijje", 2/22.

"Onoga koji zaniječe Allāha nakon što je u Njega vjerovao – osim ako na to bude primoran, a srce mu ostane čvrsto u vjeri – čeka Allāhova kazna. One koji otvore svoja prsa kufru stići će srdžba Allāhova i njih čeka patnja velika, zato što više vole život na ovom nego na onom svijetu."⁶⁴⁵

*Onaj ko spozna ovo, uvidjeće da je opasnost ogromna i žestoka, uvidjeće veličinu potrebe za podučavanjem i opominjanjem. Ovo je značenje njegovih riječi ubjeđenost u otpadništvo, govorom, ubjeđenošću, sumnjom ili djelom, a Allāh najbolje zna."*⁶⁴⁶

Šejh imām Muhammed bin 'AbdulWehhāb, *rahimehullāh*, kaže:

"Islām kao vjera neće biti valjana kod osobe, osim sa odricanjem od ovih, tj. svih taguta koji se obožavaju mimo Allāha i njihovog proglašavanja nevjernicima.

Kao što Uzvišeni kaže:

فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ

"Onaj ko ne vjeruje u tāgūta, a vjeruje u Allāha, drži se za najčvršću vezu."⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸

Šejh Muhammed bin 'AbdulWehhāb kaže:

"A ti kome je Allāh podario blagodat islāma i koji si spoznao da nema drugog boga osim Allāha, nemoj misliti da, ako kažeš: "Ovo je istina i ja se klonim svakog mimo Njega, ali se neću suprostaviti mušricima, niti ću o njima išta govoriti", nemoj misliti da ćeš na taj način postići svoj ulazak u islām. Naprotiv, mora postojati mržnja protiv njih, protiv onih koji njih vole, njihovo kuđenje i iskazivanje neprijateljstva protiv njih. Kao što su tvoj otac Ibrāhīm, i oni koji su sa njim, rekli:

إِنَّا بُرَاءُ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّىٰ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحَدَهُ

"Mi s vama nemamo ništa, a ni s onim što vi, umjesto Allāha, obožavate, mi vas se odričemo, i neprijateljstvo i mržnja će se između nas stalno javljati sve dok ne budete u Allāha, Njega Jedinog, vjerovali!"⁶⁴⁹

Ili kada Uzvišeni kaže:

فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ

"Onaj ko ne vjeruje u tāgūta, a vjeruje u Allāha, drži se za najčvršću vezu".⁶⁵⁰

I kaže:

⁶⁴⁵ sūra en-Nahl, 106. i 107. ājet

⁶⁴⁶ "Ed-Durerus-Senijje...", 10/87. i 88.

⁶⁴⁷ sūra el-Beqare, 256. ājet

⁶⁴⁸ "Ed-Durerus-Senijje...", 10/53.

⁶⁴⁹ sūra el-Mumtehine, 4. ājet

⁶⁵⁰ sūra el-Beqare, 256. ājet

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: "Allāhu 'ibādet činite, a tāgūta se klonite!"" ⁶⁵¹

Ako bi čovjek rekao: 'Ja slijedim Vjerovjesnika, i on je na istini, ali se neću protiviti Lātu, Uzzā'u, neću se protiviti Ebū Džehlu i njemu sličnima, kakve ja imam veze sa njima?', njegov islām neće biti valjan." ⁶⁵²

Šejh Muhammed bin 'AbdulWehhāb, rahimehullāh, kaže:

"Znaj da je Bog (onaj koji je) obožavani. Ovo je tefsīr za ovaj termin po konsenzusu svih učenjaka. Onaj ko nešto obožava, on je to uzeo kao svog boga mimo Allāha. Dok je sve to neistina osim jednog boga, a to je Allāh, Jedini, neka je slavljen, veličan i visoko uzdignut." ⁶⁵³

Šejh Muhammed bin 'AbdulWehhāb kaže:

"Znaj da se 'ibādet ne može nazvati 'ibādetom osim sa tewhīdom, isto kao što se namāz ne može nazvati namāzom osim sa abdestom. Pa ako se širk uvuče u 'ibādet, on će ga pokvariti. Isto kao što puštanje vjetra ili slično, kvari abdest. Kao što Uzvišeni kaže:

مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسْجِدَ اللَّهِ شَاهِدِينَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِم بِالْكَفْرِ أُولَٰئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ

"Mnogobošci nisu dostojni Allāhove džamije održavati kad sami priznaju da su nevjernici. Djela njihova će se poništiti i u vatri će vječno ostati." ⁶⁵⁴

Ako znaš da širk kvari 'ibādet kada se pomiješa sa njim i da poništava djela, te da je onome ko to učini vječni boravak među stanovnicima vatre, značeš da ti je to najbitnije spoznati, ne bi li te Allāh spasio iz ove mreže, a to je od činjenja širka Njemu." ⁶⁵⁵

Šejh Muhammed bin 'AbdulWehhāb, rahimehullāhu te'ālā, kaže:

"Neće valjati vjera kod jednog čovjeka, makar ispoljio tewhīd Allāhu i ostavio širk, sve dok ne bude iskazao svoje neprijateljstvo mušricima, zatim ispoljavanje tog neprijateljstva i mržnje." ⁶⁵⁶

Takođe, šejh Muhammed bin 'AbdulWehhāb, rahimehullāh, kaže:

"Oni koji potvrde da je tewhīd najveća između najvećih osnovā, pa se raziđe oko toga da li ćemo se boriti protiv onih koji ga ne zapostave izgovarajući "Lā ilāhe illAllāh" i pripíše se vjeri, onda ćemo dati da se presudi po Allāhovoј Knjizi između njih. Allāh kaže:

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كَلَهُ لِلَّهِ

⁶⁵¹ sūra en-Nahl, 36. ājet

⁶⁵² "Ed-Durerus-Senijje..." , 2/109.

⁶⁵³ "Medžmū'atu Resā'il wel-Mesā'il Nedždijje", 4/16.

⁶⁵⁴ sūra et-Tewbe, 17. ājet

⁶⁵⁵ "Ed-Durerus-Senijje..." , 2/23.

⁶⁵⁶ "Ed-Durerus-Senijje..." , 8/338.

"I borite se protiv njih dok fitna (širk) ne iščezne i dok samo Allāhova vjera ne ostane." ⁶⁵⁷

I kaže:

فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُواهُمْ

"...onda ubijajte mnogobošce gdje god ih nađete." ⁶⁵⁸

Šejh Muhammed bin 'AbdulWehhāb, rahimehullāhu te'ālā, kaže:

"Ako si svjestan da čovjek može počiniti kufr radi jedne riječi koju izrekne svojim jezikom, a možda je izrekne i ne znajući njeno značenje, onda nema opravdanja za neznanje. A možda je izgovara misleći da će ga ona približiti Allāhu. Posebno je bitno naglasiti to ako ti je Allāh podario shvatanje priče koju je Allāh ispričao o Musāovom narodu. Pored njihovog dobročinstva i djela, oni su mu došli i rekli:

قَالُوا يَمُوسَى اجْعَلْ لَنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ

"... rekoše: "Napravi i ti nama boga kao što i oni imaju bogove!" "Vi ste, uistinu, narod koji nema pameti!" – reče on." ⁶⁵⁹

Ovog trenutka se tvoj strah i želja povećaju kako bi se sačuvao od ovakve i sličnih situacija." ⁶⁶⁰

Šejh Muhammed bin 'AbdulWehhāb, rahimehullāhu te'ālā, je rekao: "Kada je upotpunio četrdesetu godinu Allah ga je poslao kao donosioca radosnih vijesti i da opomene:

وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا

"...i da – po Njegovom naređenju – pozivaš k Allahu, i kao svjetilju koja sija." ⁶⁶¹

Pa kada je svom narodu došao sa 'La ilahe illallah,' Kurejšije su poviakali:

أَجْعَلِ الْآلِهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا

"Zar on da bogove svede na boga jednog?" ⁶⁶²

Kada mu je Allah naredio hidžru on se preselio, a Allah je njegovu vjeru istakao nad ostalim vjerama. Borio se protiv svih mušrika i nije pravio razliku između onih koji su bili ubijedeni u vjerovjesnika, evliju, drvo ili kamen. Bez prestanka je ljude poučavao tewhidu. Borio se protiv svakog odmetnika, šejtana, koji

⁶⁵⁷ sūra el-Enfāl, 39. ājet

⁶⁵⁸ sūra et-Tewbe, 5. ājet

⁶⁵⁹ sūra el-E'rāf, 138. ājet

⁶⁶⁰ "Ed-Durerus-Senije...", 1/71.

⁶⁶¹ sūra El-Ahzab, 46. ājet

⁶⁶² sūra Sad, 5. ājet

je pozivao na širk, sve dok Allah nije uklonio džehl i džahile, pa su se ljudi obasjali, tewhidom u najljepšem izgledu.

Od Enesa, radijallahu anhu, se prenosi da je rekao: "Ljudi su rekli: 'Allahov Poslaniče, ti si najbolji među nama i sin najboljeg. Ti si naš gospodar i sin gospodara.' Pa je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: 'O ljudi, ja sam Muhammed Allahov rob i poslanik. Meni nije drago da me uzdižete iznad položaja na kojeg me postavio Allah subhanehu ve te ala.'"

Od Abdullaha b. eš-Šehira, radijallahu anhu, se prenosi da je rekao: "Otišao sam u delegaciji Benu-Amir Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, pa sam rekao: 'Ti si naš gospodar.' A on reče: 'Allah je Gospodar.'"

Od Ibn-Omera, radijallahu anhu, se prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Nemojte me uzdizati kao što su kršćani uzdigli Mesiha, Isaa, sina Merjemina. Ja sam samo Allahov rob i Njegov poslanik."

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je dakle neprestano podučavao ashabe ovom tewhidu. Upozoravao ih je od širka. Tako da im je jednom prilikom došao dok su oni spominjali Dedždžala, pa reče: "Nećete li da vas obavijestim o nečemu od čega se više bojim za vas od (lažnog) mesiha Dedždžala?" Oni odgovoriše: 'Naprotiv Allahov Poslaniče.' Kaže: 'Od skrivenog širka. Čovjek stane da klanja pa uljepšava namaz zato što vidi da ga neki čovjek gleda.'"

Takođe je rekao:

"Nemojte se zaklinjati vašim očevima. Onaj ko se zakune Allahom neka to i učini. Onaj kome se neko zakune Allahom neka se zadovolji. A onaj ko se ne zadovolji onda on sa Allahom nema ništa."

Isto tako je rekao: "Neka niko od vas ne kaže: Šta hoće Allah i taj i taj."

Takođe je rekao: "Nemojte reći: Da nije Allaha i tog i tog."

Takođe je rekao: "Onaj ko se zakune nečim mimo Allaha učinio je širk ili kufr."⁶⁶³

Evo jednog nasīhata šejha Muhammeda bin 'AbdulWehhāba, kojeg je uputio svojoj braći, muwehhidima, nakon što je govorio o tewhīdu, njegovim dokazima i vrstama:

"Allāha, Allāha,⁶⁶⁴ braćo moja: držite se čvrsto osnove vaše vjere, prvog i zadnjeg što je u njoj, njene glavne stvari i temelja. A to je šehādet "Lā ilāhe illAllāh". Naučite njegovo značenje, zavolite njegove sljedbenike i učinite ih svojom braćom, pa makar bili daleko od vas. Učinite kufr u tāgūte, suprotstavljajte im se, mrzite one koje ih vole, koji se raspravljaju u njihovu korist ili ih ne tekfīre, ili govore: "Nemam ja nikakvih obaveza u pogledu njih", ili kažu: "Nije me Allāh obavezao u pogledu njih!" Uistinu je slagao na Allāha i izmislio. Naprotiv, Allāh ga je obavezao u pogledu njih i naredio mu je da učini kufr u njih, da se njih odrekne, pa makar bili njegova braća i djeca."⁶⁶⁵

I na kraju: *Hvala Allāhu, Gospodaru svih svjetova!*

⁶⁶³ Medžmuatu resail vel mesail nedždije, 4/30-31

⁶⁶⁴ Ovdje je izostavljen glagol koji može biti: "...podsjećam vas na Allāha..." ili "...bojte se Allāha..."

⁶⁶⁵ "Ed-Durer...", 2/119. i 120. str. i "Fetwe 'uleme Nedžda", 1/347.

SADRŽAJ:

PREDGOVOR.....	5
BIOGRAFIJA ŠEJHUL-ISLĀMA MUHAMMEDA BIN 'ABDULWEHHĀBA, RAHIMEHULLĀH7	
TRI OSNOVNA NAČELA.....	10
OTKLANJANJE SUMNJI.....	25
KNJIGA TEWHĪDA	49
(1) ALLĀHOVO PRAVO PREMA LJUDIMA I PRAVO LJUDI PREMA ALLĀHU.....	50
(2) O VRIJEDNOSTI TEWHIDA I O TOME KOJE GRIJEHE BRIŠE.....	51
(3) O TOME DA ĆE ONAJ KO OSTVARI TEWHĪD.....	52
UĆI U DŽENNET BEZ POLAGANJA RAČUNA.....	52
(4) O STRAHU OD ŠIRKA.....	53
(5) POGLAVLJE O POZIVU U VJEROVANJE DA NEMA BOGA OSIM ALLĀHA.....	54
(6) POGLAVLJE O ZNAČENJU TEWHĪDA.....	55
I SVJEDOČENJA DA NEMA BOGA OSIM ALLĀHA	55
(7) O TOME DA U ŠIRK SPADA: NOŠENJE NARUKVICE, KONCA I TOME SLIČNOG RADI OTKLANJANJA NEVOLJE ILI NJENOG SPREČAVANJA.....	56
(8) POGLAVLJE O RUKJI I TALISMANIMA.....	56
(9) O TOME KO TRAŽI BERIČET PREKO DRVETA, KAMENA I TOME SLIČNO.....	57
(10) O TOME ŠTA JE PRENEŠENO	58
U VEZI PRINOŠENJA ŽRTVE NEKOM MIMO ALLĀHA	58
(11) NE KOLJE SE ŽIVOTINJA U IME ALLĀHA.....	59
NA MJESTU GDJE SE PRINOSI ŽRTVA NEKOM MIMO NJEGA.....	59
(12) U ŠIRK SE UBRAJA I ZAVJETOVANJE NEKOM MIMO ALLĀHA.....	59
(13) U ŠIRK SE UBRAJA TRAŽENJE ZAŠTITE OD NEKOG DRUGOG MIMO ALLĀHA.....	60
(14) U ŠIRK SPADA TRAŽENJE SPASA OD NEKOG DRUGOG MIMO ALLĀHA.....	60
ILI DA SE MOLI NEKO MIMO NJEGA.....	60
(15) O TEWHIDU I ODSUTNOSTI VJERE.....	61
(16) O OBJAŠNENJU DOKAZA U POGLEDU NEGIRANJA PRIDRUŽIVANJA.....	62
(17) O ŠEFĀ'ATU (ZAGOVARANJU).....	63
(18) O TOME DA SE DJELA VREDNUJU PO ZAVRŠETKU,	64
TE O ŠTETI VELIČANJA PREDAKA I VELIKANA	64
(19) O TOME DA JE UZROK KUFRA SINOVA ADEMOVIH.....	65
I NAPUŠTANJA NJIHOVE VJERE – PRETJERIVANJE U VELIČANJU DOBRIH LJUDI	65

(20) O TOME ŠTA JE PRENESENO O TEŠKOM UPOZORENJU ONOME KO OBOŽAVA ALLĀHA KOD MEZARA NEKOG DOBROG ČOVJEKA, PA KAKO JE TEK (TEŠKO UPOZORENJE) AKO OBOŽAVA ONOG KO JE U KABURU	66
(21) O TOME DA PRETJERIVANJE U POGLEDU MEZARA DOBRIH LJUDI	67
PRETVARA ISTE U KIPOVE KOJI SE OBOŽAVAJU MIMO ALLĀHA.....	67
(22) O VJEROVJESNIKOVOJ, <i>SALLALLĀHU 'ALEJHI WE SELLEM</i> , ZAŠTITI TEWHIDA.....	68
I NJEGOVOM ZATVARANJU SVIH PUTEVA KOJI VODE ŠIRKU.....	68
(23) O TOME ŠTA SE PRENOSI U VEZI S TIM DA ĆE NEKI IZ OVOG UMMETA OBOŽAVATI KIPOVE.....	68
(24) O SIHRU	70
(25) NEKE VRSTE SIHRA.....	71
(26) O PROROCIMA I NJIMA SLIČNIM.....	72
(27) O NUŠREU (VRAČANJU) U SVRHU LIJEČENJA	73
(28) O TETAJJURU (OPTIMIZMU I PESIMIZMU NA OSNOVU PTICA I OSTALOG)	73
(29) O ASTROLOGIJI	74
(30) TRAŽENJE KIŠE NA OSNOVU POLOŽAJA MJESECA.....	75
(31) AKO NEKO UZME SUDRUGA PREMA KOME JE NJEGOVA LJUBAV.....	76
JEDNAKA LJUBAVI PREMA ALLĀHU, TO JE VELIKI ŠIRK.....	76
(32) UVJERENJE SLABI I JAČA.....	77
(33) TEWEKKUL (OSLANJANJE NA ALLĀHA).....	78
JESTE JEDAN OD UVJETA ĪMĀNA (VJEROVANJA).....	78
(34) PRIJETNJA ONOME KO SE NE BOJI ALLĀHOVE ZAMKE	79
(35) SASTAVNI DIO VJEROVANJA U ALLĀHA JE STRPLJENJE NA ALLĀHOVIM ODREDBAMA	79
(36) O RIJĀ'U (PRETVARANJU).....	80
(37) U ŠIRK SE UBRAJA I ČOVJEKOVA NAMJERA.....	81
DA SVOJIM RADOM ZASLUŽI OVAJ SVIJET.....	81
(38) KO POSLUŠA UČENE I VOĐE U ZABRANJIVANJU ONOGA ŠTO JE ALLĀH DOPUSTIO I U DOPUŠTANJU ONOGA ŠTO JE ALLĀH ZABRANIO – UZEO IH JE ZA SVOJE BOGOVE MIMO ALLĀHA.....	81
(39) POTPUNO VJEROVANJE NEĆE POSTIĆI NIKO SVE DOK NJEGOVE STRASTI I ŽELJE NE BUDU U SKLADU S ONIM S ČIME JE DOŠAO ALLĀHOV POSLANIK, <i>SALLALLĀHU 'ALEJHI WE SELLEM</i>	82
(40) O ONOME KO ZANIJEČE NEŠTO OD IMENA I SVOJSTAVA.....	83
(41) SPOZNAJA BLAGODATI I NJENO NIJEKANJE.....	84
(42) ZAKLINJANJE NEKIM MIMO ALLĀHA JE ŠIRK.....	84
(43) O TOME DA NEKI NE PRIHVATAJU I KADA IM SE ZAKUNEŠ ALLĀHOM.....	85

(44) RIJEČI: "ŠTO JE HTIO ALLĀH I TI".....	85
(45) ONAJ KO PSUJE VRIJEME ON VRIJEĐA ALLĀHA.....	86
(46) NAZIVANJE NEKOGA VRHOVNIM SUCEM I TOME SLIČNO.....	86
(47) POŠTOVANJE IMENA ALLĀHA UZVIŠENOG I PROMJENA IMENA ZBOG TOGA.....	86
(48) KO SE ŠALI I ISMIJAVA SA NEČIM U ČEMU SE SPOMINJE ALLĀHOVO IME, ILI SA QUR'ANOM, ILI SA POSLANIKOM, <i>SALLALLĀHU 'ALEJHI WE SELLEM</i> – ON JE NEVJERNIK	87
(49) O ISTICANJU BLAGODATI ALLĀHA UZVIŠENOG	87
I POKUĐENOSTI NJIHOVOG NEGIRANJA.....	87
(50) ZABRANA SVAKOG IMENA KOJIM SE IZRAŽAVA.....	89
ROBOVANJE NEKOM DRUGOM MIMO ALLĀHA.....	89
(51) UPUĆIVANJE DOVE ALLĀHU NJEGOVIIM LIJEPIM IMENIMA I NAPUŠTANJE ONIH KOJI SE SUPROTSTAVLJAJU, NEZNALICA I NEVJERNIKA	90
(52) NE KAŽE SE: "NEKA JE SELAM NA ALLĀHA".....	90
(53) O RIJEČIMA: O ALLĀHU, OPROSTI MI AKO HOĆEŠ.....	90
(54) NEKA NIKO NE GOVORI: "MOJ ROB I ROBINJA".....	91
(55) NE ODBIJA SE ONAJ KO ZAMOLI NEKOGA ALLĀHOVIM IMENOM.....	91
(56) NE MOLI SE ALLĀHOVIM LICEM BILO ŠTA DRUGO OSIM DŽENNETA.....	91
(57) O GOVORU "DA SAM URADIO TAKO I TAKO BILO BI TAKO I TAKO"	91
(58) ZABRANA DA SE PSUJE VJETAR.....	92
(59) O ALLĀHU LOŠE MISLE SAMO LICEMJERI I MUŠRICI. OD TOGA ĆE BITI SPAŠEN SAMO ONAJ KO SPOZNA ALLĀHA, NJEGOVA LIJEPA IMENA I SVOJSTVA.....	92
(60) O ONIMA KOJI NIJEČU QĀDER (ODREĐENJE).....	93
(61) O ONIMA KOJI CRTAJU I VAJAJU.....	94
(62) O ČESTOM ZAKLINJANJU	95
(63) O DAVANJU ALLĀHOVOG JAMSTVA I JAMSTVA NJEGOVOG VJEROVJESNIKA.....	96
<i>SALLALLĀHU 'ALEJHI WE SELLEM</i>	96
(64) ZAKLINJANJE ALLĀHOM (DA ON NEĆE DRUGIMA DATI TO I TO).....	96
(65) NE MOLI SE ALLĀH DA SE ZAUZIMA KOD SVOJIH STVORENJA.....	97
(66) VJEROVJESNIKOVA, <i>SALLALLĀHU 'ALEJHI WE SELLEM</i> , ZAŠTITA GRANICA TEWHIDA I NJEGOVO ZATVARANJE SVIH PUTEVA KOJI VODE ŠIRKU.....	97
(67) O RIJEČIMA ALLĀHA UZVIŠENOG: "ONI NE VELIČAJU ALLĀHA ONAKO KAKO GA TREBA VELIČATI; A ZEMLJA SVA BIĆE U ŠACI NJEGOVOJ NA DAN KIJAMETA"	97
ČETIRI PRAVILA	99
ŠEST NAČELA	104
OBAVEZE KOJE JE DUŽAN SPOZNATI SVAKI MUSLIMAN I MUSLIMANKA	108
TRI NAČELA KOJA JE OBAVEZAN SPOZNATI SVAKI MUSLIMAN I MUSLIMANKA	109

VJERA SE TEMELJI NA DVOME.....	109
USLOVI ISPRAVNOSTI RIJEČI "LĀ ILĀHE ILLALLĀH".....	109
DOKAZI ZA OVE USLOVE IZ QUR'ĀNA I SUNNETA.....	110
DJELA KOJA IZVODE IZ VJERE.....	115
TEWHĪD SE DIJELI NA TRI VRSTE:.....	117
SUPROTNOST TEWHĪDU JE ŠIRK.....	118
KUFR (NEVJERSTVO) SE DIJELI NA DVIJE VRSTE.....	121
VRSTE NIFĀQA (LICEMJERSTVA).....	123
ZNAČENJE TĀGŪTA I NJEGOVE VRSTE.....	123
ŠEST VAŽNIH DETALJA IZ SĪRE (ŽIVOTOPISA) POSLANIKA, SALLALLĀHU 'ALEJHI WE SELLEM.....	127
PRVI DETALJ.....	128
DRUGI DETALJ.....	129
TREĆI DETALJ.....	130
ČETVRTI DETALJ.....	131
PETI DETALJ.....	132
ŠESTI DETALJ.....	134
BLAGODAT ISLĀMA.....	136
POGLAVLJE O OBAVEZNOSTI ISLĀMA:.....	137
POGLAVLJE O TUMAČENJU ISLĀMA:.....	138
POGLAVLJE O ALLĀHOVOM GOVORU: "A ONAJ KO TRAŽI DRUGU VJERU MIMO ISLĀMA, NEĆE MU BITI PRIMJENA.".....	138
OBAVEZNOST ISKLUČIVOG SLIJEĐENJA ALLĀHOVOG POSLANIKA, SALLALLĀHU 'ALEJHI WE SELLEM, MIMO BILO KOGA DRUGOG OSIM NJEGA.....	139
POGLAVLJE O TOME ŠTA JE DOŠLO U VEZI ONOGA KO POZIVA U NEKU DRUGU DA'WU MIMO DA'WE ISLĀMA.....	139
OBAVEZNOST ULASKA U ISLĀM POTPUNO I OSTAVLJANJE ONOGA ŠTO JE MIMO ISLĀMA... ..	140
POGLAVLJE: ŠTA JE DOŠLO U VEZI SA TIM DA SU NOVOTARIJE GORE OD VELIKIH GRIJEHA... ..	140
POGLAVLJE: ŠTA JE DOŠLO O TOME DA JE ALLĀH OTEŽAO POKAJANJE NOVOTARU.....	141
POGLAVLJE O ALLĀHOVOM GOVORU: "O VI KOJIMA JE DATA KNJIGA, ZAŠTO SE RASPRAVLJATE O IBRĀHĪMU".....	141
POGLAVLJE O ALLĀHOVOM, UZVIŠEN NEKA JE, GOVORU: "I UPRAVI SVOJE LICE PREMA VJERI ISKRENO".....	142
POGLAVLJE: ŠTA JE DOŠLO O TOME DA ĆE ISLĀM POSTATI STRAN I O VRIJEDNOSTI "STRANACA".....	146
POGLAVLJE O UPOZORAVANJU NA NOVOTARIJE.....	147
PEDESET PITANJA I ODGOVORA O 'AQĪDI.....	149

128 POSTAVKI DŽĀHILIJETA.....	169
PODUČAVANJE MALIŠANA TEWHĪDU.....	188
TEFSIR RIJEČI TEWHIDA.....	196
OVO JE NAŠA AQIDA.....	201
KORISNI PRIRUČNIK O NEVJERSTVU OSTAVLJAČA TEVHIDA.....	208
FETWE ŠEJHA MUHAMMEDA BIN 'ABDULWEHHĀBA, RAHIMEHULLĀH.....	246